

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçı Birlikleri

(Ağaç ve Orman Ürünleri, Orman Bitkileri – Çayları, Sanayi Hammaddesi Olan Orman Ürünleri, Orman Ürünlerine Dayalı Sanayi Mamulleri)

“Sürdürülebilirlik Eylem Planı”

İstanbul, Mart 2023

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

BM: Birleşmiş Milletler

SKA: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

TİM: Türkiye İhracatçılar Birliği

İİB: İstanbul İhracatçılar Birliği

AYM: Avrupa Yeşil Mutabakatı

ETS: Emisyon Tarife Sistemi

SKDM: Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması

ESG: Çevresel, Sosyal ve Yönetişim

FSC: Orman Yönetim Konseyi

PEFC: Orman Sertifikasyonunun Onaylanması Programı

KPI: Performans Göstergeleri

TABLULAR

BÖLÜM 1

Tablo 1: Hedefler ve İş paketleri

Tablo 2: Proje Ekibi

Tablo 3: Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Yasal Mevzuat Gelişimi

BÖLÜM 2

Tablo 1: ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Tablo 2: ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

Tablo 3: ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 4: ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Tablo 5: ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

Tablo 6: ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 7: ‘Kâğıt ve Mamülleri’ Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Tablo 8: ‘Kâğıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

Tablo 9: ‘Kâğıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 10: ‘Tali Ürünler’ Grubuna Ait GTIP Kodları

Tablo 11: ‘Tali Ürünler’ Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

Tablo 12: ‘Tali Ürünler’ Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 13: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 14: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

Tablo 15: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 16: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

Tablo 17: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Kâğıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 18: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Kâğıt ve Mamülleri' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

Tablo 19: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 20: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

Tablo 21: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 22: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat İstatistikleri

BÖLÜM 3

Tablo 1: Anket Soruları – Firma Tanımlayıcı Bilgiler

Tablo 2: Anket Soruları – Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Farkındalık Düzeyleri

Tablo 3: Anket Soruları: Anket Soruları – Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Mevcut Uygulama Düzeyleri

Tablo 4: Farkındalık Düzeyleri

BÖLÜM 4

Tablo 1: Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Güçlü Alan İfadeleri

Tablo 2: Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Gelişmeye Açık Alan İfadeleri

Tablo 3: Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Fırsat İfadeleri

Tablo 4: Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Tehdit İfadeleri

Tablo 4: Beklenti ve Öneriler

Tablo 5: Önem Sırasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Güçlü Alan İfadeleri

Tablo 6: Önem Sırasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Gelişmeye Açık Alan İfadeleri

Tablo 7: Önem Sırasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Fırsat İfadeleri

Tablo 8: Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Tehdit İfadeleri

Tablo 9: Firma Görüşmelerinde Seçilen Beklenti ve Öneri İfadeleri

Tablo 10: Önem Sırasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Güçlü Alan İfadeleri

Tablo 11: Önem Sırasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Geliştirilmeye Açık Alan İfadeleri

Tablo 12: Önem Sırasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Fırsatlar İfadeleri

Tablo 13: Önem Sırasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Tehditler İfadeleri

BÖLÜM 5

Tablo 1: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları

Tablo 2: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları'nın SKA'lar ile İlişkisi

Tablo 3: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları-Öncelikler-Amaçlar

Tablo 4: Eylem Alanı 1: Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler

Tablo 5: Eylem Alanı 2: Üretim Süreci

Tablo 6: Eylem Alanı 3: Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi (Lojistik ve Depolama)

Tablo 7: Eylem Alanı 4: Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım (Atık Yönetimi)

Tablo 8: Eylem Alanı 5: Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları

Tablo 9: Eylem Alanı 6: Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları

Tablo 10: Eylem Alanı 7: Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler

Tablo 11: Eylem Alanı 8: Dijitalleşme

ŞEKİLLER

BÖLÜM 1

Şekil 1: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Şekil 2: Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Bileşenleri

Şekil 3: TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı

BÖLÜM 2

Şekil 1: Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

Şekil 2: Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Şekil 3: Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

Şekil 4: Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Şekil 5: Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

Şekil 6: Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Şekil 7: Tali Ürünler Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

Şekil 8: Tali Ürünler Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Şekil 9: Türkiye Cumhuriyeti'nin Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

Şekil 10: Türkiye Cumhuriyeti'nin Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

Şekil 11: Türkiye Cumhuriyeti'nin Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

Şekil 12: Türkiye Cumhuriyeti'nin Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

Şekil 13: Türkiye Cumhuriyeti'nin Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

Şekil 14: Türkiye Cumhuriyeti'nin Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

Şekil 15: Türkiye Cumhuriyeti'nin Tali Ürünler Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

Şekil 16: Türkiye Cumhuriyeti'nin Tali Ürünler Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

Şekil 17: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat Grafikleri

Şekil 18: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat Grafikleri

BÖLÜM 3

Şekil 1: Anket Çalışmasının Boyutları

Şekil 2: Katılanların Ünvanları

Şekil 3: Çalışan Sayıları

Şekil 4: Yıllık Net Satış Büyüklükleri

Şekil 5: Yıllık Net Satışta İhracat Yüzdesi

Şekil 6: İhracat Yapılan Ülkeler

Şekil 7: Faaliyette Bulunulan Ülkeler

Şekil 8: Farkındalık Düzeyleri Grafiği

Şekil 9: Uygulama Düzeyleri

Şekil 10: Uygulama Düzeyleri- Gruplara Ayrılmış Halde

Şekil 11: Sürdürülebilirlik Yatırımı

Şekil 12: Sürdürülebilirlik Yatırımı Türü

Şekil 13: Sürdürülebilirlik Konusunda Finansal Yatırım

Şekil 14: Sürdürülebilirlik Finansal Yatırımı Finans Etme Biçimi

BÖLÜM 4

Şekil 1: Çalışmaya İlişkin Görüntüler

Şekil 2: SWOT Analizi

Şekil 3: Sunulan Hizmetler Açısından GZFT Analizi Gösterimi

Şekil 4: Firma Görüşmelerine İlişkin Görüntüler

Şekil 5: Odak Grup Toplantılarına İlişkin Görüntüler

BÖLÜM 5

Şekil 1: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü 'nün Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla Doğrudan ve Dolaylı Bağlantısı

Şekil 2: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Sürdürülebilir Kalkınma Eylem Planının Ana Boyutları

Şekil 3: Sürdürülebilirlik Strateji Modeli

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Yönetici Özeti

BÖLÜM 1

PROJE HAKKINDA BİLGİ VE LİTERATÜR TARAMASI

1.1.Proje Hakkında Bilgi

- 1.1.1. Amaç ve Kapsam
- 1.1.2. Hedefler ve İş Paketleri
- 1.1.3. Proje Ekibi

1.2.Literatür Taraması

- 1.2.1. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
- 1.2.2. Paris İklim Anlaşması
- 1.2.3. Avrupa Yeşil Mutabakatı
 - 1.2.3.1. AB İklim Yasası
 - 1.2.3.2. Emisyon Tarife Sistemi
 - 1.2.3.3. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması
- 1.2.4. Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı
- 1.2.5. Türkiye İhracatçılar Meclisi Sürdürülebilirlik Eylem Planı

BÖLÜM 2

SEKTÖREL ANALİZ

2.1. Ürün Gruplarına İlişkin Küresel İstatistikler

- 2.1.1. 'Mobilyalar' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları
- 2.1.2. 'Mobilyalar' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri
- 2.1.3. 'Mobilyalar' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri
- 2.1.4. 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

2.1.5. 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

2.1.6. 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

2.1.7. 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

2.1.8. 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

2.1.9. 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

2.1.10. 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

2.1.11. 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

2.1.12. 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

2.2. Türkiye Cumhuriyeti Özelinde Ürün Gruplarına İlişkin İstatistikler

2.2.1. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Mobilyalar' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

2.2.2. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Mobilyalar' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

2.2.3. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

2.2.4. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

2.2.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

2.2.6. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

2.2.7. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

2.2.8. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

2.3. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği (27) Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İstatistikler

2.3.1. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği (27) Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat İstatistikleri

2.3.2. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği (27) Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat İstatistikleri

BÖLÜM 3

ANKET ANALİZİ

3.1. Anket Soruları

3.2. Anket Sonuçları

3.2.1. Firma Tanımlayıcı Bilgileri Sonuçları

3.2.2. Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Farkındalık Düzeyleri Sonuçları

3.2.3. Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Mevcut Uygulama Düzeyleri Sonuçları

BÖLÜM 4

ARAMA KONFERANSI, FİRMA GÖRÜŞMELERİ VE ODAK GRUP TOPLANTILARI SONUÇLARI

4.1. Arama Konferansı

4.2 Mevcut Durum Analizi

4.2.1. Güçlü Yanlar

4.2.2. Geliştirilmeye Açık Alanlar

4.2.3. Fırsatlar

4.2.4. Tehditler

4.3. Arama Konferansı Misyon ve Vizyon Çalışması

4.4. Arama Konferansı Beklenti ve Öneriler Çalışması

4.5 Firma Görüşmeleri Mevcut Durum Analizi

4.5.1 Güçlü Yanlar

4.5.2. Geliştirilmeye Açık Alanlar

4.5.3. Fırsatlar

4.5.4. Tehditler

4.6 Odak Grup Toplantıları Mevcut Durum Analizi

4.6.1 Güçlü Yanlar

4.6.2. Geliştirilmeye Açık Alanlar

4.6.3. Fırsatlar

4.6.4. Tehditler

BÖLÜM 5

EYLEM PLANI

5.1 Vizyon ve Misyon

5.2 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile İlişkisi

5.3 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektöründe Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilirlik Eylem Planı

5.4 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları

5.5 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları'nın SKA'lar ile İlişkisi

5.6 Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları: Öncelikler-Amaçlar

- 5.6.1 Eylem Alanı 1: Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler
- 5.6.2 Eylem Alanı 2: Üretim Süreci
- 5.6.3 Eylem Alanı 3: Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi
- 5.6.4 Eylem Alanı 4: Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım
- 5.6.5 Eylem Alanı 5: Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları
- 5.6.6 Eylem Alanı 6: Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları
- 5.6.7 Eylem Alanı 7: Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler
- 5.6.8 Eylem Alanı 8: Dijitalleşme

BÖLÜM 6

DEĞERLENDİRME

KAYNAKÇA

Önsöz

Sevgili Meslektaşlarım

Değerli Dostlarım

Elinizdeki bu kıymetli çalışma ile endüstrinin en temel ihtiyaç karşılama alanı olan ve diğer bütün sektörlerle kaynak temin eden Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörlerimizin sürdürülebilirlik kavramından nasıl etkileneceği, bugünün tasarımı içerisinde ve geleceği kurgularken nasıl bir faaliyet dizilimi öngörmek gerektiği konularında bir başvuru kaynağı olacağından kuşku duymuyoruz.

1972 yılından 2015 yılına dek tam 27 uluslararası toplantı ve konferansla bugünkü halini alan ‘Sürdürülebilirlik’ kavramı günümüzde hayatımızın her alanını kapsayan, yaşanabilir bir dünya ve gelecek kurgulama üzerine bina edilmiş durumda. Sektörün sürdürülebilirliği yönetim, sosyal boyut, teknoloji ve inovasyon, ekonomi-finans ve çevresel etkiler açısından bu rapor ile analiz edilerek, sürdürülebilirlik vizyonu belirlenmiş, bu vizyonu desteklemek için stratejik hedefler oluşturulmuş, hedeflere ulaşmak için eylem planları ve hedeflere erişimin ölçülebilmesi için performans endeksleri saptanmıştır.

İşte biz Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörlerinin temsilcileri olarak bu kurgunun ana aktörü olmanın getirdiği sorumlulukla size ulaşmış olan raporumuzu ilginize sunuyor ‘Geleceğimizi Birlikte Kurgulayarak Birlikte Büyümenin’ önemini bir kez daha vurguluyoruz. İstifade edebilmeniz dileklerimizle...

Ahmet GÜLEÇ

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektör Kurulu Başkanı

Yönetici Özeti

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 2015 yılında kabul edilen ve 2016 yılında uygulamaya konulan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), özellikle Covid-19 salgını sonrası artan yeşil ekonomik dönüşüm politikaları tartışmalarının ardından daha da önem kazanmıştır. İklim değişikliğinin yarattığı sosyal, çevresel ve ekonomik tahribatlar “doğrusal ekonomi” modelini terk edip “döngüsel ekonomi” modeline geçişin ivedi bir şekilde gerçekleştirilmesi yönünde bir uzlaşma sağlamıştır. Bu çerçevede karbon nötr bir ekonomik büyüme stratejine geçiş için var olan işletmelerin yeşil dönüşümünü kapsayan yeşil ekonomik dönüşüm stratejileri uygulamaya konulmuştur.

Yeşil ekonomik dönüşüme dayalı büyüme ve kalkınma stratejisi, ilk olarak Avrupa Birliği (AB) tarafından bir plan çerçevesinde ortaya konulmuştur. AB; 2019 yılında uygulamaya koyduğu ve merkezinde döngüsel ekonominin yer aldığı yeni büyüme ve kalkınma stratejisine “Avrupa Yeşil Mutabakatı” (AYM) adını vermiştir. AYM; Avrupa kıtasında karbon emisyonunu 2030 yılına en az yüzde 55 oranında azaltmayı, 2050 yılında ise karbon-nötr bir kıta haline gelmeyi hedeflemektedir (Avrupa Komisyonu, 2019). AB, AYM’nin merkezinde BM’nin SKA’larını olduğunu belirtmektedir.

AYM’nin amacı, “sürdürülebilir bir gelecek için AB ekonomisini dönüştürmek”tir. Bu çerçevede AYM’nin alanları, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla uyumlu olacak şekilde belirlenmiş ve “enerji sektörünün karbondan arındırılması, binaların enerji verimliliği ve enerji tasarrufunu mümkün kılacak biçimde yenilenmesi, temiz ve döngüsel bir ekonomi için endüstrilerin harekete geçirilmesi, sürdürülebilir ve akıllı hareketliliğe geçişin hızlandırılması, biyoçeşitliliğin korunması, toksik içermeyen bir çevre için sıfır kirlilik ve tarladan sofraya adil, sağlıklı ve çevre dostu bir gıda sistemi oluşturulması” olarak sıralanmıştır (Avrupa Yeşil Mutabakatı, 2019).

Türkiye’nin en önemli ticaret ortağı olan AB’nin yeşil dönüşüme dayalı büyüme ve kalkınma uygulamaları Türkiye’nin dış ticaretini ve dolayısıyla üretim yapısını önemli ölçüde etkileyecektir. Türkiye hem iklim değişiminin etkilerinden hem de ticari faaliyetleri bakımından yeşil dönüşüm ve yeşil sanayi politikalarına yönelme durumu ile karşı karşıya iken, Türkiye’nin ihracatının %90’dan fazlasını oluşturan imalat sanayinin sera gazı emisyon artış hızı oldukça yüksek düzeylerde dir.

Türkiye'nin en önemli ekonomik ve politik ortaklarından biri AB'dir. Dolayısıyla Türkiye'nin AYM'ye uyum için gerekli düzenlemeleri ivedi olarak uygulamaya koyması gerekmektedir. Bu çerçevede Türkiye'de AYM'ye uyum açısından çeşitli kurum ve kuruluşlar birçok çalışma yürütmektedir. Bu çalışmalar içinde Türkiye'nin 2021 yılında uygulamaya koyduğu sınırdaki karbon düzenlemeleri, yeşil ve döngüsel bir ekonomi, yeşil finansman, temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir akıllı ulaşım, iklim değişikliği ile mücadele, diplomasi ve AYM bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri amaçlarını içeren "Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı" bir çerçeve plan olarak ele alınabilir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı" çerçevesinde hazırlanan Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Sürdürülebilirlik Eylem Planı ise sektörlerin hazırlayacakları sürdürülebilirlik eylem planlarına çerçeve oluşturmaktadır.

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörünün çevre üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olması ve kaynak yönetiminde çok önemli bir rol oynaması sebebiyle sürdürülebilirlikle ilişkisi çok yüksek düzeydedir. Artan çevre bilincinin ve sorumlu iş uygulamalarının vurgulandığı bir çağda, mobilya, kâğıt ve orman ürünleri endüstrileri önemli bir noktada konumlanmaktadır. İlgili sektörler yaşadığımız alanları şekillendirirken geniş bir ürün yelpazesinin malzemelerini de sağlamaktadır. Bu doğrultuda sektörü sürdürülebilir kalkınma ilkeleriyle uyumlu hale getirerek ekonomik büyüme, sosyal eşitlik ve çevresel yönetim arasında uyumlu bir denge oluşturmak gerekmektedir.

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçı Birliklerinde yer alan dört birlik (Ağaç ve Orman Ürünleri, Orman Bitkileri – Çayları, Sanayi Hammaddesi Olan Orman Ürünleri, Orman Ürünlerine Dayalı Sanayi Mamulleri) sürdürülebilirlik odaklı bir eylem planına tam destek vermektedir. Bu sektörler, doğal kaynakların verimli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını teşvik ederken, çevresel etkileri en aza indirmek için çaba göstermektedirler. Bu sektörlerin birlikte hareket ederek sürdürülebilirlik hedeflerini desteklemesi hem ekonomik kalkınmayı sağlamak hem de çevresel değerleri korumak adına atılan bir adımdır. Bu doğrultuda hazırlanan Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçı Birlikleri Sürdürülebilirlik Eylem Planı birlik kapsamındaki bütün sektörleri temsil etmektedir. Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörünün sürdürülebilirlik eylem planının hazırlanması için gerçekleştirdiğimiz bu çalışmanın sektöre ve ülke ekonomisine fayda sağlamasını temenni ederim.

Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil

BÖLÜM 1

PROJE HAKKINDA BİLGİ VE LİTERATÜR TARAMASI

1.1.Proje Hakkında Bilgi

1.1.1.Amaç ve Kapsam

Yaşanan bölgesel ve küresel ölçekli krizlerin sıklığının artması nedeniyle ülkeler kapsayıcı kalkınma, sürdürülebilir kalkınma, yeşil toparlanma, yeşil düzen ve döngüsel ekonomiye yönelik politika uygulamalarını hızlandırmışlardır. Avrupa Birliği (AB) 2019 yılının aralık ayında iklim değişikliği odaklı kamu destekleri vasıtasıyla merkezinde döngüsel ekonominin yer aldığı yeni bir büyüme ve kalkınma stratejisi belirlemiştir. Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) olarak adlandırılan bu sürecin amacı, 2050 yılına kadar AB'yi net sera gazı emisyonlarının olmadığı ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırıldığı modern ve rekabetçi bir ekonomiye dönüştürmektir. 2050 yılında iklim-nötr olma hedefini gözeterek AB, 1990-2018 yılları arasında sera gazı emisyonunu %23 azaltırken %61 ekonomik büyüme gerçekleştirmiştir.

AB tarafından AYM'nin uygulanabilmesi için ekonomide üretim, tüketim, büyük ölçekli altyapı, ulaştırma, gıda, tarım, inşaat, vergi ve sosyal yardımlar, temiz enerji arzı ve elbette sanayi politikalarının yeniden düşünülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu amaçla, düzenleme ve standardizasyon, yatırım ve yenilik, ulusal reformlar, toplumsal paydaşlarla diyalog ve uluslararası iş birliği gibi tüm politika araçlarının birbiriyle tutarlı bir şekilde kullanılacağı yönünde bir politika önerisi sunulmuştur. Etkin bir karbon fiyatlama sisteminin kurulması, bunun için Emisyon Ticaret Sistemi'ni (ETS) destekleyecek uygulamalara gidilmesi planlanmıştır. Karbon kaçağının önlenmesi için Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) öngörülmüştür. SKDM'nin AB'ye ihracat yapan ülkeleri büyük ölçüde etkilemesi beklenmektedir.

İklim-nötr ve döngüsel bir ekonomi oluşturabilmek için sanayinin tümüyle harekete geçirilmesi gerektiği, özellikle çelik, kimya ve çimento gibi enerji-yoğun sanayilerin dekarbonizasyonu ve modernizasyonunun hayati olduğu; bunun yanı sıra tekstil, inşaat, elektronik ve plastik gibi kaynak-yoğun sektörlerin dönüşümünün de sağlanacağı ifade edilmiştir. Dönüşüm için yapay zekâ, 5G, bulut ve uç bilgi işlem, nesnelerin interneti gibi dijital teknolojilerin önemine vurgu

yapılan AYM’de hava ve su kirliliğinin izlenmesi, enerji ve doğal kaynak kullanımının optimize edilmesi bakımından da dijital teknolojilerin önemi ortaya koyulmuştur.¹

Dijitalleşmenin sunduğu imkânlar bu dönüşüm süreci için önemli bir dayanak teşkil etmiştir. Birçok ülke iklim değişikliği ve çevresel sorunları merkeze alan, yeşil dönüşümü hedefleyen kapsamlı planlar, programlar ortaya koymaktadır. Aralık 2019’da Avrupa Komisyonu’nun ortaya koyduğu AYM; AB’nin küresel ölçekte yeşil dönüşüme liderlik etmeyi hedeflediği kapsamlı bir yol haritasıdır. Hali hazırda küresel iklim değişiminden en fazla etkilenecek ülkelerden biri olan Türkiye’nin en önemli ticaret ortağı olan AB’nin yeşil dönüşüm çabaları Türkiye’nin dış ticaretini ve dolayısıyla üretim yapısını derinden etkileyecektir. Türkiye hem iklim değişiminin etkilerinden hem de ticari faaliyetleri bakımından yeşil dönüşüm ve yeşil sanayi politikalarına yönelmesi büyük önem arz etmektedir. Türkiye’nin ihracatının %90’dan fazlasını oluşturan imalat sanayinin sera gazı emisyon artış hızı oldukça yüksek düzeydedir.

AB’nin AYM’yi uygulamaya koyması Türkiye ekonomisi üzerinde önemli etkilere neden olacaktır. Dolayısıyla Türkiye’nin AYM’ye uyum için gerekli düzenlemeleri uygulamaya koyması gerekmektedir. Türkiye’de AYM’ye uyum açısından çeşitli kurum ve kuruluşlar birçok çalışma yürütmektedir. Bu çalışmalar içinde 2021 yılında uygulamaya konulan sınırda karbon düzenlemesi, yeşil ve döngüsel bir ekonomi, yeşil finansman, temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir akıllı ulaşım, iklim değişikliği ile mücadele, diplomasi ve AYM bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri amaçlarını içeren “Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı” bir çerçeve plan olarak ele alınabilir. Bu çerçeve plana bağlı olarak çeşitli kurum ve kuruluşların hazırladığı ve uygulamaya koyduğu planlar, tebliğler, yönetmelikler bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı” çerçevesinde hazırlanan Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Sürdürülebilirlik Eylem Planı 12 hedeften oluşmaktadır.²

¹ Yılmaz, F. (2022). Enerji Yönetimi ve Türkiye: Avrupa Yeşil Mutabakatı Çerçevesinde Bir Değerlendirme. Akademia Doğa Ve İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 19-37.

² Türkiye İhracatçılar Meclisi (2021). Sürdürülebilirlik Eylem Planı, Erişim Adresi: <https://tim.org.tr/files/downloads/T%C4%B0M%20S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20B%C3%BClteni%20ve%20Planlar%C4%B1/T%C4%B0M%20S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>

- TİM Sanayide Sürdürülebilirlik Bilim Kurulu
- İhracatta Sıfır Atık Seferberliği
- Dijital Mentorluk ve Eğitim Programları
- Kurumsal Karbon Ayak İzi Çalışmaları
- Sanayide Döngüsellik ve İleri Kazanım
- İleri Arıtma Teknolojileri
- Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi
- Standardizasyon Uygulamaları
- Sertifikasyon Uygulamaları
- Yenilenebilir Enerji Kaynakları
- Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme ve İstihdam
- Dijital Ürün Pasaportu ve İzlenebilirlik

TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı içinde yer alan amaçlar içinde sektörel sürdürülebilirlik eylem planlarının hazırlanması önem arz etmektedir. Bu çerçevede projenin amacı Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörünün sürdürülebilirlik eylem planının hazırlanmasıdır.

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçı Birliklerinde yer alan dört birlik (Ağaç ve Orman Ürünleri, Orman Bitkileri – Çayları, Sanayi Hammaddesi Olan Orman Ürünleri, Orman Ürünlerine Dayalı Sanayi Mamulleri) sürdürülebilirlik odaklı bir eylem planına tam destek vermektedir. Bu sektörler, doğal kaynakların verimli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını teşvik ederken, çevresel etkileri en aza indirmek için çaba göstermektedirler. Bu sektörlerin birlikte hareket ederek sürdürülebilirlik hedeflerini desteklemesi hem ekonomik kalkınmayı sağlamak hem de çevresel değerleri korumak adına atılan bir adımdır. Bu doğrultuda hazırlanan Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçı Birlikleri Sürdürülebilirlik Eylem Planı birlik kapsamındaki bütün sektörleri temsil etmektedir.

1.1.2. Hedefler ve İş Paketleri

2008 küresel krizinin ve Covid-19 pandemisinin yarattığı ekonomik, sosyal ve çevresel etkiler 2015 yılında kabul edilen ve 2016 yılında uygulamaya konulan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın (SKA) önemini gözler önüne sermiştir. Yaşanan bölgesel ve küresel ölçekli krizlerin sıklığının artmasıyla birlikte ülkeler, kapsayıcı kalkınma, sürdürülebilir kalkınma, yeşil toparlanma, yeşil düzen ve döngüsel ekonomiye yönelik politika uygulamalarını hızlandırmışlardır. Yeşil ekonomik dönüşüm olarak adlandırabileceğimiz bu süreç, birçok ülkenin en önemli gündem maddesi hâline gelmiştir. Özellikle AB, 2019 yılında kamuoyuna açıkladığı AYM ile yeni bir küresel büyüme ve kalkınma stratejisinin de başlangıcını yapmıştır.

Türkiye'nin en önemli ekonomik ve politik ortaklarından biri AB'dir. AB'nin AYM'yi uygulamaya koyması Türkiye ekonomisi üzerinde önemli etkilere neden olacaktır. Dolayısıyla Türkiye'nin AYM'ye uyum için gerekli düzenlemeleri uygulamaya koyması gerekmektedir.

Türkiye'de de başta 11. Kalkınma Planı olmak üzere ulusal strateji belgelerinde SKA'lar ve bu amaçlara ulaşmak için eylem planları oluşturulmuştur. Tüm bu planların çerçevesini "Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı" oluşturmaktadır. Bu plandan hareketle TİM, "TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planını" hazırlamıştır.

TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı içinde yer alan amaçlar içinde sektörel sürdürülebilirlik eylem planlarının hazırlanması önem arz etmektedir.

Bu çerçevede projenin amacı Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü'nün sürdürülebilirlik eylem planının hazırlanmasıdır. Bu amaca yönelik olarak projenin hedefleri:

- Firmaların yeşil dönüşüm süreci ve eylem planı hazırlanması sürecinde gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmaları (İş Paketi 1),
- Mobilya sektörü odağında hazırlanacak eylem planı içeriğinin; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Döngüsel Ekonomi, Avrupa Yeşil Mutabakatı, Emisyon Ticaret Sistemi, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması konu başlıkları doğrultusunda oluşturulması, Türkiye'de sürdürülebilirlikle ilgili düzenlemelerin incelenmesi (İş Paketi 2),
- Ağaç ve Mamulleri, Kâğıt ve Mamulleri, Odun Dışı Orman Ürünleri alt sektör göstergelerinin mikro ve makro ölçekte analiz edilmesi ve mobilya sektörüne dair genel görünümün ortaya konulması (İş Paketi 3),

- Anket yoluyla sektörün karakteristik özelliklerinin tespiti ve eylem planı kapsamında belirlenen ana konularına yönelik mevcut durumunun değerlendirilip, genel çerçevenin ortaya konulması (İş Paketi 4),
- Sektördeki iç paydaşların yeşil dönüşüm süreçlerinin, eylem planının amaç ve hedeflerinin belirlenmesi (İş Paketi 5),
- Sektördeki dış paydaşların yeşil dönüşüm süreçlerinin, eylem planının amaç ve hedeflerinin belirlenmesi (İş Paketi 6),
- Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörünün alt kolları ile toplantılar yaparak iç ve dış paydaş analizi sonucu ortaya çıkan amaç ve hedefler doğrultusunda eylemlerin belirlenmesi (İş Paketi 7),
- Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektöründe alt kırılımlara göre ağırlıklandırarak en fazla ihracat yapan 20 firma ile derinlemesine analiz yapılması (İş Paketi 8).
- Odak grup sonucu oluşan taslak planı analiz etmek ve eylemlerden sorumlu kurum ve kuruluşların belirlenmesi (Detaylar için bakınız İş Paketi 9),

şeklinde sıralanabilir.

Tablo 1: Hedefler ve İş Paketleri

İP No	İş Paketlerinin Adı ve Hedefleri	Kim(ler) Tarafından Gerçekleştirileceği
1	İş Paketi 1: Eğitim/Farkındalık Toplantısı Hedef: Firmaların yeşil dönüşüm süreci ve eylem planı hazırlanması sürecinde gerçekleştirilecek faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmaları Yöntem: Zoom Toplantısı	Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil
2	İş Paketi 2: Sektörel Sürdürülebilirlik Eylem Planı İçerik Çalışması Hedef: Mobilya sektörü odağında hazırlanacak eylem planı içeriğinin; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Döngüsel Ekonomi, Avrupa Yeşil Mutabakatı, Emisyon Ticaret Sistemi, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması konu başlıkları doğrultusunda oluşturulması, Türkiye’de sürdürülebilirlikle ilgili düzenlemelerin incelenmesi Yöntem: Nitel Araştırma Yöntemi	Arş. Gör. Pınar Eylem Yılmaz Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil

İP No	İş Paketlerinin Adı ve Hedefleri	Kim(ler) Tarafından Gerçekleştirileceği
3	İş Paketi 3: GTİP Kodları Çerçevesinde Mobilya Sektörü Analizi Hedef: Ağaç ve Mamulleri, Kâğıt ve Mamulleri, Odun Dışı Orman Ürünleri alt sektör göstergelerinin mikro ve makro ölçekte analiz edilmesi ve mobilya sektörüne dair genel görünümün ortaya konması Yöntem: Betimsel Analiz Yöntemi	Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil Arş. Gör. Pınar Eylem Yılmaz Uzm. İlker Mete Uysal
4	İş Paketi 4: Sektörel Mevcut Durumunun Anket Yoluyla Tespiti Hedef: Sektörün karakteristik özelliklerinin tespiti ve eylem planı kapsamında belirlenen ana konularına yönelik mevcut durumunun değerlendirilip, genel çerçevenin ortaya konması Yöntem: Anketler likert ölçeklerden oluşan soru formları aracılığıyla toplanacak olup, iş paketinin amacına uygun olarak kantitatif tanımlayıcı analiz uygulanacaktır.	Dr. Öğr. Üyesi Fatih Pınarbaşı Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil
5	İş Paketi 5: Çalıştay: İç Paydaş Analizi ve KPI Raporunun Hazırlanması Hedef: Sektördeki iç paydaşların yeşil dönüşüm süreçlerinin, eylem planının amaç ve hedeflerinin belirlenmesi Yöntem: 30-50 kişi katılımlı 1 çalıştay yapılacaktır. SWOT analizi	Prof. Dr. Ahmet Kesik Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil
6	İş Paketi 6: Çalıştay: Dış Paydaş Analizi ve KPI Raporunun Hazırlanması Hedef: Sektördeki dış paydaşların yeşil dönüşüm süreçlerinin, eylem planının amaç ve hedeflerinin belirlenmesi Yöntem: 30-50 kişi katılımlı 1 çalıştay yapılacaktır. SWOT analizi	Prof. Dr. Ahmet Kesik Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil
7	İş Paketi 7: Odak Grup Toplantısı Hedef: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörünün alt kolları ile toplantılar yaparak iç ve dış paydaş analizi sonucu ortaya çıkan amaç ve hedefler doğrultusunda eylemlerin belirlenmesi	Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil

İP No	İş Paketlerinin Adı ve Hedefleri	Kim(ler) Tarafından Gerçekleştirileceği
	Yöntem: 5-10 kişi katılımlı, 4 adet odak grup toplantısı yapılacaktır.	Dr. Öğretim Üyesi Fatih Pınarbaşı Arş. Gör. Pınar Eylem Yılmaz Uzm. İlker Mete Uysal
8	İş Paketi 8: Derinlemesine Analiz: Alt kırılımlara göre ağırlandırılarak en çok ihracat hacmine sahip 20 şirketle görüşme yapılacaktır.	Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil
9	İş Paketi 9: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Şubesi ile Toplantı Hedef: Odak grup sonucu oluşan taslak planı analiz etmek Yöntem: 2 adet toplantı yapılacaktır.	Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil Dr. Öğretim Üyesi Fatih Pınarbaşı Arş. Gör. Pınar Eylem Yılmaz Uzm. İlker Mete Uysal
10	İş Paketi 10: Eylem Planı Nihai Hale Getirilmesi ve Teslimi LANSMAN	Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil Prof. Dr. Ahmet Kesik Dr. Öğretim Üyesi Fatih Pınarbaşı Arş. Gör. Pınar Eylem Yılmaz Uzm. İlker Mete Uysal

1.1.3. Proje Ekibi

Projenin Yürütüleceği Kurum/Kuruluş: İstanbul Medipol Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma Uygulama ve Araştırma Merkezi (SURKAM)

Tablo 2: Proje Ekibi

Yönetici: Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Danışman: Prof. Dr. Ahmet Kesik (İstanbul Gedik Üniversitesi)

Araştırmacı: Dr. Öğretim Üyesi Fatih Pınarbaşı (İstanbul Medipol Üniversitesi)
Araştırmacı: Arş. Gör. Pınar Eylem Yılmaz (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Araştırmacı: Uzm. İlker Mete Uysal (İstanbul Medipol Üniversitesi)

1.2. Literatür Taraması

İklim değışikliği, “nedeni ne olursa olsun iklimin ortalama durumunda veya değışkenliğinde onlarca yıl ya da daha uzun süre boyunca gerçekleşen değışiklikler” biçiminde tanımlanmaktadır.³ Birleşmiş Milletler bu tanımlı destekler nitelikte iklim değışikliğini hava şartlarında ve sıcaklıklarda uzun vadeli değışimler olarak nitelendirmektedir.⁴ İklim değışikliği güneş sisteminde yaşanan döngüsel kaymalar gerekçesiyle doğal süreçlere bağlı olarak gerçekleşebilmektedir. Ancak insanların bilinçsiz şekilde ekonomik, toplumsal faaliyetleri sonucunda doğaya aşırı müdahalesi iklim değışikliğini doğal süreçlerden sapmasını sağlayarak hızlandırmakta, bu durum yıkıcı ekolojik etkiler oluşturabilmektedir.

Sanayi devrimiyle birlikte ülkelerin ve toplumların doğal kaynakların kendini yenilediği ve sınırsız olduğu bakış açısıyla üretime odaklanmaları, bilinçsiz fosil yakıt kullanımı, artan tüketim eğilimi küresel olarak sera gazı emisyonlarının artmasına ve insan kaynaklı iklim değışikliğinin etkilerinin hızlanmasına neden olmuştur. Bu noktada sera gazı emisyonlarının ne olduğu ve bu emisyonların küresel ısınma ve iklim değışikliğine nasıl etki ettiği sorusuyla karşılaşılmaktadır. İlk olarak belirtmek gerekir ki karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), azot oksit (N₂O), hidroflorokarbon (HFCs), perfluorokarbon (PFCs), sülfür heksaflorid (SF₆) gibi gazlar sera gazı etkisi oluşturan gazlar olarak nitelendirilmektedir.⁵ Kaynakların bilinçsiz kullanımı sonucunda ortaya çıkan bu gazlar atmosferin güneş ışınları vasıtasıyla dünyanın ısısını dengeleme potansiyelini doğrudan etkilemektedir. Nitekim güneş ışınları atmosferden geçerek yer küreyi ısıtırken, sera gazı emisyonları atmosferde tıpkı bir battaniye gibi örtü oluşturarak yer küreden yansıyan güneş ışınlarının atmosferden çıkışına izin vermemektedir. Bu döngü dünyanın doğal seviyesinden daha

³ Akçakaya, A., Sümer, U. M., Demircan, M., Demir, Ö., Atay, H., Eskioğlu, O., Gürkan, H., Yazıcı, B., Kocatürk, A., Şensoy, S., Bölük, E., Arabacı, H., Açar, Y., Ekici, M., Yağan, S. ve Çukurçayır, F. (2015). Yeni Senaryolarla Türkiye İklim Projeksiyonları ve İklim Değişikliği-TR2015-CC. Meteoroloji Genel Müdürlüğü yayını, Ankara, Url: <https://mgm.gov.tr/iklim/iklim-değisikligi.aspx>

⁴ Birleşmiş Milletler (2023) Fit For 55 Erişim Adresi: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

⁵ Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. (1998). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Kyoto Protokolü. New York: Birleşmiş Milletler.

fazla ısınmasına sebep olarak küresel ısınmaya ve iklim değişikliğine sebep olmaktadır. Nitekim dünya artık sanayi öncesi döneme göre yaklaşık 1,1 °C derece daha sıcaktır. 2010-2020 ise kayıtlara en sıcak 10 yıllık dönem olarak geçmiştir.⁶ Tüm bu koşullar gözetildiğinde iklim değişikliği kaçınılmazdır. İklim değişikliği sıcaklık artışına bağlı buzulların erimesi ve deniz su seviyesinin yükselmesi, kuraklık, orman yangınları, su kıtlığı, nehir taşkınları, seller, fırtınalar, ani hava değişimleri, salgın hastalıkları beraberinde getirmektedir. Dünya her geçen yıl bu felaketlerin daha somut ve şiddetli şekilde görüldüğüne şahitlik edilmektedir. İklim değişikliğinin bu yıkıcı etkilerine yönelik farkındalık ise 1970’li yıllar gibi geç bir dönemde ortaya çıkmış, ulusal ve uluslararası kurumlar doğaya uyumlu kalkınma modeli arayışına girmişlerdir.

Tarihsel perspektifte değerlendirildiğinde 1970’li yıllara kadar ekonomik büyüme ve kalkınma arasında herhangi bir ayırım yapılmadığı ve bu kavramların birbiri yerine kullanıldığı görülmektedir. Ekonomik büyüme odaklı bu bakış açısı doğal kaynakların kendini yenileyebildiği varsayımıyla hareket ederek çevresel, sosyal ve ekonomik tahribatı beraberinde getirmiştir. Bu tahribatın 1970’li yıllarda iklim krizi, enerji krizi, ekonomik krizler ve sosyal krizler ile görünür hale gelmesiyle ekonomik büyüme odaklı bakış açısı sorgulanmaya başlanmıştır. Zira bir yandan karbon yoğun enerji kaynaklarına, girdilere dayalı üretim ve tüketim faaliyetleri sera gazı emisyonlarının gezegenin taşımayacağı şekilde arttırarak iklim değişikliğine sebep olmakta öte yandan ekonomik büyüme sonucunda elde edilen artı değerın ülkeler, bölgeler ve toplumlar arasında adil bir şekilde dağıtılamaması yoksulluk ve eşitsizlik problemleri ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca hızla artan nüfus doğal kaynaklar ve yaşam koşulları üzerinde olumsuz baskıyı daha da arttırmaktadır.

Tüm bu koşullar 1970’li yıllarda sürdürülebilirlik kavramının ortaya çıkmasına uygun zemin ortamı hazırlamıştır. Sürdürülebilirlik temelde gezegenin kapasitesiyle uyumlu şekilde kaynak kullanarak kapsayıcı ekonomik gelişmeyi sağlayan ve bu gelişmeyi devamlı kılan bir anlayış biçimi olarak nitelendirilebilmektedir. Sürdürülebilirlik; iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerini ve maliyetlerine en aza indirmesi, ekonomik gelişmeyi devamlı kılması, yeşil finansman imkanlarına erişimi mümkün kılması, yeşil ürünlerin ticaretinde uluslararası alanda firmaları rekabetçi pozisyona taşıması, firmaların sınırda karbon düzenlemesi ve diğer çevresel vergi

⁶ WWF Türkiye. (2023). 10 Soruda Paris Anlaşması. Erişim tarihi: 2 Ocak 2024, https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/10_soruda_paris_anlamasi_web.pdf?10741/10-Soruda-Paris-Anlamasi

düzenlemelerinin olumsuz etkilerinden kaçınmalarına olanak tanınması, insana yakışır istihdam koşullarını oluşturması, adil ve kapsayıcı gelir dağılımına katkı sağlayarak kapsayıcı bir ekonomik sisteme uygun zemin ortamı hazırlaması bakımından önemlidir.

1970’li yıllarda ortaya çıkan sürdürülebilirlik tartışmaları büyüme merkezli kalkınma anlayışının yerini alternatif bir kalkınma anlayışı olarak sürdürülebilir kalkınma anlayışının sunulması ile farklı bir boyut kazanmıştır. Özellikle BM nezdinde çevresel, sosyal ve ekonomik problemler tartışılmaya ve bu problemlerle ilgili ortak hareket etme konusunda konsensüs sağlanmaya başlamıştır. Tüm bu gelişmeler sonucunda 1987 yılında yayımlanan “Ortak Geleceğimiz Raporu”nda sürdürülebilir kalkınmanın ilk kapsamlı tanımı yapılmıştır. Bu kapsamda sürdürülebilir kalkınma “*gelecek kuşakların kalkınma imkanlarının ellerinden alınmaksızın bugünkü neslin ihtiyaçlarının karşılanması olarak tanımlanmıştır.*”⁷

Sürdürülebilir kalkınmanın çevresel, sosyal ve ekonomik olmak üzere üç temel boyutu vardır.⁸ Bu boyutlar birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Örneğin barınma, beslenme, eğitim gibi sosyal temel ihtiyaçlarını karşılayamayan bir topluluğun çevre bilincini önceleyerek ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamadan doğal kaynakları korumaya yönelmesi oldukça güçtür. Bu sebeple çevresel sürdürülebilirliğin oluşması için ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik konusunda uygun zemin ortamı oluşturulmalıdır.

Toplum refahını maddi temellere dayandıran, iktisadi büyümenin fiziksel sermaye artışıyla doğru orantılı olduğunu belirten ve bunun bir sonucu olarak; toplumun eğitim düzeyi, yaşam kalitesi, çevreyle uyumu vb. konularında gelişiminin artan gelir sayesinde otomatik olarak düzene gireceğini varsayan ana akım iktisadın aksine 1970 sonrası; refahın, büyümenin sınırları içerisinde sığdırılamayacağı sesleri yükselmeye başlamıştır. Büyüme odaklı stratejilerin doğayı ve çevreyi tahribi ise yükselen sesleri farklı kavramlar üzerine yoğunlaşmaya yönlendirmiş böylelikle de sürdürülebilirlik kavramı şekillenmiştir. İçeriğinin zenginliği itibariyle kavram, insan yaşamının birçok noktasına entegre edilebilmiştir. Sürdürülebilir bir yaşamın inşası için; ekonomik yetkinlik, toplumsal bir farkındalık ve ekolojik duyarlılık kavramları temel bileşenlerdir. Bu bağlamda yeşil ekonomi, yaygın iktisadi görüşe eleştirel bir bakış açısı olarak ortaya çıkmış ve küresel çapta

⁷ World Emissions Clockby World Data Lab, Greenhouse Gas Emissions, 2022, Erişim Adresi: <https://worldemissions.io/>

⁸ Birleşmiş Milletler. (1993). Gündem 21: Yeryüzü Zirvesi - Rio'dan Birleşmiş Milletler Eylem Programı. New York: Birleşmiş Milletler.

etkileri hissedilecek olan iklim krizine karşı kayıtsız kalınmaması gerektiğinin altını çizmiştir. İnsan, doğa ve çevre etkileşiminde oluşan hasarların bir çıktısı olarak da atıklar karşımıza çıkmakta ve kullan at tüketim alışkanlığının dönüştürülerek döngüsel temellere oturtulması gerekmektedir.

Bu çerçevede BM'ye üye ülkeler tarafından Eylül 2015'te kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), 1 Ocak 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. On yedi maddeden oluşan SKA genel olarak yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegeni korumak, eşitsizlik ve adaletsizlikle mücadele etmek üzere kurgulanmış evrensel bir çağrı niteliğindedir. Günümüzde yaşanan ekonomik, iklimsel ve sosyal krizler bu amaçların önemini daha fazla ortaya çıkarmıştır. Bölgesel ve küresel ölçekli krizlerin sıklığının artmasıyla birlikte ülkeler kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme ve kalkınmaya yönelik politika uygulamalarını hızlandırmışlardır.

SKA'lar içerisinde yer alan “sorumlu üretim ve tüketim” ile “iklim eylemi” amaçları gösteriyor ki yaşamsal faaliyetlerin devamlılığı ancak doğayla barışık bir dünyada mümkün olacaktır. Dünyayla barışık, iklim ve çevreyle ilgili zorluklarla mücadelede kararlı bir tavır alacağını belirten AB; ısınan atmosfere, değişen iklime, yok olma riskiyle karşı karşıya kalan birçok türe, okyanus ve ormanların kirletilip yok edilmesine dek birçok soruna sessiz kalınmaması gerektiğini belirterek ana eksenini SKA'ların oluşturduğu AYM ismiyle yeni bir büyüme stratejisi ortaya koymaktadır. Bu strateji içerisinde sekiz ana amaç barındırmakla birlikte temelde 2050 yılına kadar net sera gazı emisyonlarının nötr olduğu; ekonomik büyüme ve kaynak kullanımı kavramlarının birbirinden ayrıştırıldığı, modern, verimli aynı zamanda rekabetçi bir ekonominin tasarlandığı, adil ve kapsayıcı bir geçiş hedeflemektedir.⁹

Bu çerçevede AB, merkezinde döngüsel ekonominin yer aldığı iklim değişikliği odaklı kamu destekleri programını uygulamaya koymuş ve yeni bir büyüme ve kalkınma stratejisini odağına almıştır. AYM'nin amacı, AB ekonomisini sürdürülebilir bir gelecek için hazırlamak ve dönüştürmektir. AYM; AB'nin doğal sermayesini korumayı, artırmayı ve vatandaşlarını çevre kaynaklı risklerden korumayı hedeflemektedir. Bu çerçevede AB 2050 yılı için “karbon nötr” bir kıta olma hedefini ortaya koymuştur.

⁹ Karakuş, D. N., An, N., Turp, M. T., Kurnaz, L. (2022). Ab Yeşil Mutabakatı Ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında Temel Uygulama Yaklaşımlarına Küresel Bakış. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(1), 47-67. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.976404>

Türkiye'nin en önemli ekonomik ve politik ortaklarından biri AB'dir. AB'nin AYM'yi uygulamaya koyması Türkiye ekonomisi üzerinde önemli etkilere neden olacaktır. Dolayısıyla Türkiye'nin AYM'ye uyum için gerekli düzenlemeleri ivedi olarak uygulamaya koyması gerekmektedir.

Türkiye'de AYM'ye uyum açısından çeşitli kurum ve kuruluşlar birçok çalışma yürütmektedir. Bu çalışmalar içinde Türkiye'nin 2021 yılında uygulamaya koyduğu sınırdaki karbon düzenlemeleri, yeşil ve döngüsel bir ekonomi, yeşil finansman, temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir akıllı ulaşım, iklim değişikliği ile mücadele, diplomasi ve AYM bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri amaçlarını içeren "Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı" bir çerçeve plan olarak ele alınabilir. Bu çerçeve plana bağlı olarak çeşitli kurum ve kuruluşların hazırladığı ve uygulamaya koyduğu planlar, tebliğler, yönetmelikler bulunmaktadır.

1.2.1 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Sürdürülebilir kalkınmanın ilk kapsamlı yol haritası ise 2000 yılında gerçekleştirilen "Binyıl Zirvesi" sonrası yayımlanan "Binyıl Kalkınma Hedefleri"yle çizilmiştir. Binyıl Kalkınma Hedefleri 2015 yılına kadar ulaşılması hedeflenen sekiz ana hedeften oluşmaktadır. Bu hedefler; aşırı yoksulluk ve açlığın ortadan kaldırılması, çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması, herkesin temel evrensel eğitim olanaklarına sahip olması, cinsiyet eşitsizliğinin azaltılması, çocuk ölümlerinin azaltılması, anne sağlığının iyileştirilmesi, salgın hastalıklarla mücadele edilmesi ve tüm bu başlıklarla bağlantılı olarak kalkınma için küresel düzeyde ortak hareket edilmesi konularını kapsamaktadır.

BM tarafından 2015 yılı itibarıyla Binyıl Kalkınma Hedeflerine başarıyla ulaşıldığının değerlendirilmesi üzerine bu kez daha kapsamlı ve 2030 yılına kadar sürdürülebilir kalkınmanın çerçevesini oluşturacak "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" (SKA) yayımlanmıştır. SKA; 17 ana amaç ve bu amaçlara uygun 169 alt hedeften oluşmaktadır. Tüm ana amaçlar ve alt hedefler birbirine entegredir. Alt hedeflere ulaşmadan ana hedefe ulaşılması güçtür.

Bu amaçlar:

- Yoksulluğa Son
- Açlığa Son

- Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam
- Nitelikli Eğitim
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
- Temiz Su ve Sanitasyon
- Erişilebilir ve Temiz Enerji
- İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
- Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
- Eşitsizliklerin Azaltılması
- Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
- Sorumlu Üretim ve Tüketim
- İklim Eylemi
- Sudaki Yaşam
- Karasal Yaşam
- Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar
- Amaçlar için Ortaklıklar

Şekil 1: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Kaynak: <https://www.kureselamaclar.org/> (Aralık, 2023)

1.2.2. Paris İklim Anlaşması

Paris İklim Anlaşması, 2015 yılında kabul edilen ve küresel iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir dönüm noktası olan uluslararası bir belgedir. Anlaşma, 195 ülkenin katılımıyla gerçekleşmiş olup, sera gazı emisyonlarının azaltılması, iklim değişikliğine uyum sağlanması ve finansal destek mekanizmalarının oluşturulması gibi hedefleri içermektedir. Bu anlaşma, dünya genelindeki iklim politikalarının belirlenmesinde rehberlik ederek, sürdürülebilir bir gelecek için küresel çapta iş birliğinin önemini vurgulamaktadır.¹⁰ Paris Anlaşması, uluslararası toplumun iklim değişikliği konusunda ortak bir vizyon oluşturarak, küresel ısınmanın etkilerini azaltma yolunda önemli bir adım olarak kabul edilmektedir.¹¹

Anlaşma, 5 Ekim 2016 itibarıyla, küresel sera gazı emisyonlarının %55'ini oluşturan en az 55 tarafın anlaşmayı onaylaması koşulunun karşılanması sonucunda, 4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Paris Anlaşması, kabulünün üzerinden bir yıl geçmeden yürürlüğe giren ilk küresel anlaşmadır.¹² Yirmibirinci Taraflar Konferansı da olarak anılan bu önemli anlaşmayı 2021 yılından bugüne BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesindeki en büyük iki CO2 üreticisi olan Çin ve Amerika Birleşik Devletleri ile; 192 ülke ve AB imzalamıştır. Bu anlaşmaya taraf ülkeler, yirmi birinci yüzyılın küresel sıcaklık artışını, sanayileşme öncesi seviyelerin 2 santigrat derecenin altında tutup; artışı 1,5 santigrat derece ile sınırlamaya yönelik çabaları sürdürmeyi taahhüt etmişlerdir. Türkiye; Paris Anlaşması'nı, 22 Nisan 2016 tarihinde, New York'ta düzenlenen Yüksek Düzeyli İmza Töreni'nde 175 ülke temsilcisiyle birlikte imzalamıştır.

1.2.3. Avrupa Yeşil Mutabakatı

AB; 2019 yılında kamuoyuna duyurduğu AYM ile küresel boyutta yeni bir büyüme ve kalkınma düzeninin duyurusunu yapmıştır. Merkezinde döngüsel ekonomik üretim modeli olan AYM ile AB, yeşil ekonomik dönüşüm olarak tabir edilebilecek yeni bir düzenin başlangıcı olarak kabul edilebilir.

¹⁰ Paris İklim Anlaşması Broşürü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Paris Anlaşması Metni. Erişim tarihi: 2 Ocak 2024, <https://www.iklim.gov.tr/db/turkce/dokumanlar/paris-anlasmasi-13-20220808231948.pdf>

¹¹ WWF Türkiye. (2023). 10 Soruda Paris Anlaşması. Erişim tarihi: 2 Ocak 2024, https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/10_soruda_paris_anlamas_web.pdf?10741/10-Soruda-Paris-Anlasmasi

¹² Paris İklim Anlaşması Broşürü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Paris Anlaşması Metni. Erişim tarihi: 2 Ocak 2024, <https://www.iklim.gov.tr/db/turkce/dokumanlar/paris-anlasmasi-13-20220808231948.pdf>

AYM kapsamında AB, 2050 yılına kadar iklim-nötr bir kıta olmayı vadetmektedir. AYM'nin hedefi karbon emisyonun sıfırlandığı, yeşil sosyal ve ekonomi politikalarıyla canlıların yaşamının ve biyoçeşitliliğin korunduğu, temiz ürün ve teknolojilerde kullanarak şirketlerin dönüşümüne yardımcı olacak ve kimsenin geride kalmadığı adil ve kapsayıcı bir geçişin sağlanmasına katkı sağlayacaktır.¹³

Bu hedeflere ulaşmak için AB ekonomisindeki başta enerji, binalar, sanayi ve hareketlilik olmak üzere bütün sektörlerin harekete dönüştürülmesi gerekmektedir.¹⁴ (Avrupa Komisyonu, 2019).

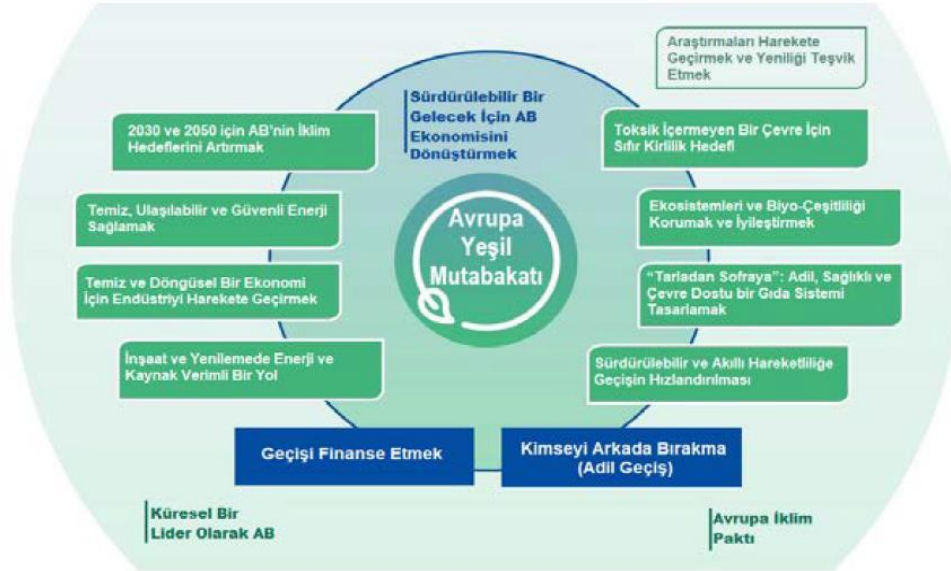
- Enerji: Enerji sektörünün karbondan arındırılması,
- İnşaat: Binaların enerji verimliliği ve enerji tasarrufunu mümkün kılacak biçimde yenilenmesi,
- Sanayi: Yeşil ekonomide inovasyonu teşvik etmek ve küresel seviyede lider olmak için sanayinin desteklenmesi,
- Hareketlilik: Daha temiz, daha sağlıklı, daha ekonomik özel ve toplu taşıma sistemlerinin geliştirilerek yaygınlaştırılması

Bu çerçevede AYM'nin bileşenlerini temiz, erişilebilir ve güvenli enerji sağlamak, sıfır kirlilik, temiz ve döngüsel bir ekonomi için sanayiye harekete geçirmek, tarladan sofraya stratejisi ile adil, sağlıklı ve çevreye dost bir gıda sistemi oluşturmak, ekosistemleri ve biyoçeşitliliği korumak ve iyileştirmek, sürdürülebilir ve akıllı ulaşırma altyapısı oluşturmak, enerji ve kaynak verimli yapılaşma sağlamak ve kimseyi geride bırakmamak oluşturmaktadır (Şekil 1).

¹³ Avrupa Komisyonu (2019). AB Genişleme Politikasına İlişkin 2019 Bilgilendirmesi. Erişim Adresi: https://www.ab.gov.tr/siteimages/birimler/kpb/2019_trkiye_raporu-tr.pdf

¹⁴ Avrupa Komisyonu (2019). AB Genişleme Politikasına İlişkin 2019 Bilgilendirmesi. Erişim Adresi: https://www.ab.gov.tr/siteimages/birimler/kpb/2019_trkiye_raporu-tr.pdf

Şekil 2: Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Bileşenleri

Kaynak: Avrupa Yeşil Mutabakatı, Çev. Yeşil Düşünce Derneği, Yeşil Ekonomi Çalışma Grubu, 2020, s. 6.

Yeni bir büyüme ve kalkınma stratejisi olarak karşımıza çıkan AYM'nin doğal sermayesini korumayı, artırmayı ve vatandaşlarını çevre kaynaklı risklerden korumayı hedeflemektedir. AYM ile başta sanayi, enerji, inşaat ve hareketlilik sektörlerinde yeşil ekonomik dönüşümü başlatmıştır.

AYM, 2050 yılında AB'yi sera gazı emisyonlarının olmadığı, verimli ve rekabetçi bir ekonomiye sahip, adil ve kapsayıcı bir refah toplumuna dönüştürmeyi amaçlayan yeni bir büyüme stratejisidir.¹⁵ Bu bağlamda AYM sadece çevresel bir politika değil; aynı zamanda Türkiye'yi de yakından ilgilendiren yeşil ekonomik dönüşüm temelli yeni bir uluslararası iklim rejimidir. AYM'nin temel amacı AB'yi 2050 yılına kadar dünyanın ilk iklim nötr kıtası haline getirmektir. Bu, özellikle karbondioksit emisyonlarını azaltmaya odaklanarak net sıfır sera gazı emisyonuna ulaşmayı içermektedir.

¹⁵ Ceyda Erden Özsoy, "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: Türkiye İçin Yeni Bir Risk mi Fırsat mı?", VI. Anadolu International Conference on Economics, May 13-15, 2022

AYM, ekonomik, sosyal ve çevresel hususları entegre ederek sürdürülebilirliğe yönelik bütüncül bir yaklaşımı temsil etmektedir. AB'nin vatandaşları ve küresel toplum için yeşil ve dirençli bir geleceği teşvik etme taahhüdünü yansıtmaktadır. Avrupa Komisyonu'na göre Avrupa Yeşil Mutabakatı, "AB'yi modern, kaynakları verimli kullanan ve rekabetçi bir ekonomiye sahip adil ve müreffeh bir topluma dönüştürmeyi amaçlayan bir büyüme stratejisidir."

1.2.3.1. AB İklim Yasası

AB İklim Yasası, AB'nin iklim değişikliğini ele alması ve 2050 yılına kadar iklim nötr bir kıta olma taahhüdü için yasal bir çerçeve oluşturan önemli bir araçtır. Avrupa Komisyonu tarafından teklif edilen AB İklim Yasası, Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi tarafından Haziran 2021'de resmen kabul edilmiştir.

AB İklim Yasası, AB'nin 2050 yılına kadar iklim nötr bir kıta olma hedefini kanunla güvence altına almaktadır. Bu, AB'nin salınan sera gazı miktarını atmosferden uzaklaştırılan eşdeğer bir miktarla dengelemeyi ve etkin bir şekilde net sıfır karbon ayak izine ulaşmayı hedeflediği anlamına gelmektedir. Yasa; AB için belirli, bağlayıcı emisyon azaltma hedefleri belirlemektedir. Net sera gazı emisyonlarının 2030 yılına kadar 1990 seviyelerine kıyasla en az %55 oranında azaltılmasını zorunlu kılmaktadır.

Avrupa Komisyonu'nun yeni 2030 hedefine ulaşmak için politika ve tedbirlerin ana hatlarını belirleyen kapsamlı bir İklim Hedef Planı kabul etmesi gerekmektedir. Bu plan, adil ve uygun maliyetli bir geçiş sağlamak için çeşitli ekonomik faaliyetler genelinde sektörel katkıları ve önlemleri içermektedir. AB İklim Yasası düzenli bir raporlama mekanizması oluşturmaktadır. Avrupa Komisyonu her beş yılda bir Avrupa Parlamentosu ve Konsey'e bir ilerleme raporu sunmakla yükümlüdür.¹⁶

1.2.3.2. Emisyon Tarife Sistemi

"Sınırla ve ticaretini yap (cap and trade)" olarak da adlandırılan sistem, çevreyi ve insan sağlığını korumak maksadıyla, kapsadığı sektörler için emisyon sınırlaması getiren ve belirtilen

¹⁶ Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi (2021). Avrupa İklim Yasası. Erişim Adresi: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

sınırlamadan daha az emisyon gerçekleştiren işletmelerin ise kullanmadıkları karbon tahsisatlarını ihtiyacı olan diğer işletmelere satabileceği bir mekanizmadır.”¹⁷

AB Emisyon Tarife Sistemi (AB ETS), AB'nin sera gazı emisyonlarını azaltma ve iklim değişikliği ile mücadele etme stratejilerinden biri olarak kullanılan bir çevre politikası aracıdır.

Emisyon Tarife Sistemi en temel tanımıyla sera gazı emisyonlarını sınırlandırmak amacıyla emisyon arzına bir üst sınır çizen ve bu sınıra dayalı olarak emisyonların bir kısmını açık arttırma ile bir kısmını ise ücretsiz olarak firmalara tahsis eden akabinde tahsisat hakkından daha fazla emisyon salınımı gerçekleştiren firmaları tahsisat arzından daha az emisyon salınımı gerçekleştiren firmalardan piyasa mekanizmasına dayalı olarak ton başına emisyon birimi cinsinden belirlenen fiyattan emisyon hakkı satın alma yükümlülüğü oluşturan sisteme verilen isimdir. AB emisyon ticaret sistemi (ETS) ilk kurulan uluslararası emisyon ticaret sistemi mekanizmasıdır. Bu sistem Kyoto Protokolü çerçevesinde Birliğin sera gazı emisyonlarının 2012 yılına kadar 1990 seviyesine göre %8 düşürme taahhüdüne başarılı bir şekilde ulaşmak amacıyla Avrupa Komisyonunun 2003/87/EC Sayılı Direktifi doğrultusunda kurulmuş ve 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.¹⁸ AB ETS sistemi, AB'nin toplam sera gazı emisyonlarının yaklaşık %40'ının oluşturan imalat sanayinde ve enerji sektöründe faaliyette bulunan yaklaşık 10000 firmayı ve AB içindeki uçuşlar ile İngiltere ve İsviçre'ye havayolu hizmeti sunan işletmelerden kaynaklı emisyonları kapsamaktadır.¹⁹

AB ETS sisteminde ücretsiz tahsisatlar ve emisyon üst sınırı Birliğin belirlediği sera gazı emisyonu azaltım hedeflerine uygun şekilde azaltılmaktadır. AB 2020 stratejisi kapsamında 2020 yılına kadar sera gazı emisyonlarının 1990 seviyesine göre %20 mümkünse %30 azaltılması hedeflenmiştir.²⁰ 2030 yılına kadar ise sera gazı emisyonlarının 1990 yılı seviyesine göre en az %55 azaltmayı 2050 yılına kadar ise karbon nötr bir kıta olmayı hedeflemektedir.²¹ Bu kapsamda

¹⁷ Yeşil Büyüme, Yeşil Sözlük, [Emisyon Ticaret Sistemi - Yeşil Büyüme \(yesilbuyume.org\)](https://www.yesilbuyume.org), (Ocak 2024)

¹⁸ Pamukçu, K. (2007). Küresel Emisyon Ticareti Sistemi İçin Bir Model: Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Programı, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 37/17-42.

¹⁹ European Commission, (2024a). What is the EU ETS?. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/what-eu-ets_en

²⁰ European Commission, (2010). Europe 2020: A Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth, COM(2010) 2020.

²¹ European Commission(2021D). “EuropeanGreenDeal: Commissionproposestransformation of EU economyandsocietytomeetclimateambitions, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_3541

2003 tarihli ETS direktifi birçok revizyona uğramakla birlikte en son Fit for 55 Paketi kapsamında AB ETS güncellenmesi ve kapsamının genişletilmesi planlanmıştır. 10 Haziran 2023 tarihinde kabul edilen ETS Direktifi ile tahsisatların azaltılması gerekliliğinin farkında olan AB, karbon kaçağı riskli olarak değerlendirilen sınırda karbon düzenlemesi kapsamındaki sektörler için verilen ücretsiz tahsisatları 2034 yılına kadar sıfırlamayı amaçlamaktadır.²² Belirtilen bu hususlar çerçevesinde iklim hedefleriyle uyumlu gelişmeler gösteren AB ETS'si 4 aşamada gelişim göstermiştir. AB ETS sisteminin aşamaları ve benimsenen esaslar özetlenecek olursa:

- 1. Aşama:** 1 Ocak 2005-31 Aralık 2007 tarihleri arasındaki 3 yıllık dönemi kapsamaktadır. Bu aşama yaparak öğrenme ve ikinci aşamaya hazırlık dönemi olarak nitelendirilmektedir. İşletmelerden kaynaklanan emisyonların izlenmesi, raporlanması ve doğrulanmasına yönelik gerekli altyapı ve AB genelinde emisyon tahsisatlarının serbest ticareti ve karbon fiyatlandırılması başarılı bir şekilde oluşturulmuştur. Emisyonların doğrulanması ikinci aşamada ülkelerin emisyon tahsisat arzının üst sınırını belirlemesi açısından önemli bir gösterge oluşturmuştur.²³ Bu aşamada güvenilir emisyon verileri olmadığı buna bağlı olarak ihtiyaç duyulan seviyenin çok üzerinde tahsisat arz edildiği için 2007 yılında karbon fiyatı sıfıra düşmüştür.²⁴
- 2. Aşama:** 1 Ocak 2008-31 Aralık 2012 yılları arasındaki 5 yıllık dönemi kapsamaktadır. Bu dönemde Kyoto Protokolü çerçevesinde verilen taahhütlere uyum sağlanacak ilk dönem olması bakımından önem arz etmektedir. Bu aşamada, ilk aşamada Komisyon doğrulanmış emisyon verilerine dayalı olarak emisyon tahsisat arzının üst sınırını 2005 yılı düzeyine göre %6,5 düşürmüştür.²⁵ İlk iki dönemde tahsisat üst sınırının belirlenmesi üye ülkelerin sorumluluğundadır ve üye ülkeler ulusal katkı beyanlarında tahsisat kararlarına yer vermeleri gerekmektedir. AB üye ülkelerin ulusal tahsisat kararlarını izleyerek ETS Direktifinde belirtilen kriterlere uyum sağlanıp

²² Directive (EU) 2023/959 of The European Parliament and of The Council of 10 May 2023 Amending Directive 2003/87/EC Establishing a System for Greenhouse Gas Emission Allowance Trading within the Union and Decision (EU) 2015/1814 Concerning the Establishment and Operation of a Market Stability Reserve for the Union Greenhouse Gas Emission Trading System. Official Journal of the European Union, L.130.

²³ European Commission, (2008). EU Action Against Climate Change: The EU Emissions Trading Scheme. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

²⁴ European Commission, (2024b). Development of EU ETS (2005-2020). https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/development-eu-ets-2005-2020_en#first-steps

²⁵ European Commission, (2008). EU Action Against Climate Change: The EU Emissions Trading Scheme. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

sağlanmadığını kontrol etmektedir.²⁶ Havacılık sektörü ETS sistemine 2012 yılında dahil edilmiştir. Emisyon tahsisat arzı bu dönemde azaltılmasına rağmen ekonomik gerilemeye bağlı olarak da emisyonlar azalmış ve kullanılmayan emisyon haklarına bağlı olarak karbon fiyatlarında aşağı yönlü baskının devam etmiştir.²⁷

3. **Aşama:** 1 Ocak 2013-31 Aralık 2020 arasındaki 8 yıllık dönemi kapsamaktadır. 2013 yılında AB ETS sisteminin kapsamı genişletilmiş ve güçlendirilmiştir. AB'nin iklim ve enerji hedeflerine başarılı bir şekilde ulaşabilmesi adına ulusal düzeyde belirlenen emisyon üst sınırı AB düzeyinde merkezi bir şekilde belirlenmeye başlanmıştır.²⁸(European Commission, 2008). AB genelinde merkezi olarak belirlenen emisyon üst sınırı her yıl %1,74 azaltılmıştır.²⁹ (European Commission, 2024b).
4. **Aşama:** 1 Ocak 2021'de başlayan dördüncü aşama 2021-2030 yılları arasında ETS'nin gelişimini planlamaktadır. 2024'ten itibaren denizyolu taşımacılığının ETS sistemi kapsamına alınmıştır. Binalar ve karayolu taşımacılığı için ikinci bir ETS sistemi kurulması planlanmıştır.³⁰ (European Commission, 2024a). Her yıl doğrusal bir şekilde azaltılan emisyon üst sınırının azaltılma oranı %1,74'ten %2,2'ye çıkarılmıştır. Nitekim 2030 yılına kadar emisyon üst sınırının 2005 seviyesine göre %62 düzeyinde azaltılması amaçlanmaktadır. 2021 yılından sonra emisyon üst sınırının yaklaşık %57'sinin açık arttırma yoluyla satışı öngörülmürken geri kalan kısmın ücretsiz olarak tahsis edileceği belirtilmiştir.³¹

1.2.3.3. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

AYM kapsamında Temmuz 2021'de yayımlanan "Fit for 55" yol haritası, AYM'nin uygulanmasını yönlendiren bir kılavuz niteliğindedir. Bu yol haritası, temiz enerji, sürdürülebilir sanayi, inşaat ve

²⁶ Verde, S.F., Teixeira, J., Marcantonini, C., Labandeira, X. (2018). Free Allocation Rules in the EU Emissions Trading System: What Does the Empirical Literature Show?, *Climate Policy*, 19-4/439-452.

²⁷ European Commission, (2024b). Development of EU ETS (2005-2020). https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/development-eu-ets-2005-2020_en#first-steps

²⁸ European Commission, (2008). EU Action Against Climate Change: The EU Emissions Trading Scheme. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

²⁹ European Commission, (2024b). Development of EU ETS (2005-2020). https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/development-eu-ets-2005-2020_en#first-steps

³⁰ European Commission, (2024a). What is the EU ETS?. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/what-eu-ets_en

³¹ European Commission, (2024c). Emissions Cap and Allowances. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/emissions-cap-and-allowances_en

yenileme, sürdürülebilir gıda sistemleri, kirliliğin azaltılması gibi birçok uygulama alanını ve bu alanlarda kullanılacak araçları içermektedir. Bu araçlardan biri olan "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması" (SKDM), ithal edilen ürünlerin karbon salınımını sınırlamayı hedefleyerek yeşil dönüşümü desteklemektedir.³²

SKDM, AB'nin ithal ettiği demir-çelik, çimento, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen gibi ürünlerin karbon içeriklerine göre belirli oranlarda bir "karbon salınımı vergisi" alınmasını düzenlemektedir. Bu düzenleme, karbon kaçağını önlemeyi ve yeşil dönüşümü sadece AB içinde değil, AB ile ticaret yapan tüm ülkelerde hayata geçirmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede, Türkiye gibi AB ile yoğun ticaret yapan ülkeler, yeşil dönüşüme uyum sağlamak adına önemli adımlar atmaktadır.

Bu düzenleme ile karbon kaçağının önlenmesi ve yeşil dönüşümün sadece AB değil AB ile ticaret yapan tüm ülkelerde hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Nitekim Avrupa Yeşil Mutabakatı benzeri yeşil dönüşüme yönelik düzenlemelerin farklı formlarda diğer ülkeler tarafında da gündeme alındığı görülmektedir.

1 Ocak 2026 yılı itibariyle mali yükümlüklerin başlayacağı SKDM sürecinden önce, 1 Ekim 2023 ve 31 Aralık 2025 tarihlerini kapsayacak olan raporlama/geçiş döneminde SKDM'ye tabi sektörlerdeki şirketler emisyonlarını hesaplama ve raporlamaya tabi olacaklardır.³³

Tablo 3: Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Yasal Mevzuat Gelişimi

European Commission (EC), (2019). "The European Green Deal". Brussels, COM (2019) 640 Final.
European Parliament, (2021). "A WTO-Compatible EU Carbon Border Adjustment Mechanism".
European Commission, 2021. "Fit For 55: Delivering the EU's 2030 Climate Target on the way to Climate Neutrality", COM (2021) 550 Final.
European Commission, (2021). "Proposal for a Regulation of European Parliament and of The Council Establishing A Carbon Border Adjustment Mechanism", COM (2021) 564 final
European Commission, (2021). "Annexed to the Regulation of The European Parliament and of The Council Establishing a Carbon Border Adjustment Mechanism", COM (2021) 564 final

³² European Council of the European Union, (2023), Erişim Adresi: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/> (Erişim Tarihi Aralık 2023)

³³ European Commission (2021D). "European Green Deal: Commission proposes transformation of EU economy and society to meet climate ambitions, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_3541

Council of the European Union, (2022). "Draft Regulation of The European Parliament and of the Council Establishing A Carbon Border Adjustment Mechanism", 7226/22, 15 March 2022
European Parliament, (2022). "Amendments Adopted by the European Parliament on 22 June 2022 on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Establishing a Carbon Border Adjustment Mechanism", P9_TA (2022)0248.
Regulation 2023/956 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 Establishing a Carbon Border Adjustment Mechanism, Official Journal of the European Union L. 130.
European Commission, (2023). "Laying Down The Rules for The Application of Regulation (EU) 2023/956 of The European Parliament and of The Council as Regards Reporting Obligations for The Purposes of The Carbon Border Adjustment Mechanism During The Transitional Period", C (2023) 5512 Final.

1.2.4. Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı

AB'nin 11 Aralık 2019'da duyurduğu AYM, Paris Anlaşması'nın bir uzantısı olarak ortaya çıkmış ve 2050 yılına kadar AB'yi sera gazı emisyonlarından arındırarak, verimli ve rekabetçi bir ekonomiye, adil ve kapsayıcı bir refah toplumuna dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Türkiye gibi diğer ülkeleri de yakından ilgilendiren bu yeni strateji; çevre politikalarının ötesinde, yeşil ekonomik dönüşümü temel alan bir iklim rejimini beraberinde getirmektedir.³⁴

Bu yeni ekonomik büyüme ve kalkınma stratejisi, sadece AB içinde değil, aynı zamanda küresel çapta sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için bir örnek teşkil etmektedir. Türkiye gibi diğer ülkeler için de benzer stratejiler ve politikalar oluşturmak önem arz etmektedir. Bu çerçevede Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı da bu doğrultuda hazırlanmış bir plandır.

Küresel düzeyde yeşil dönüşüm ve sürdürülebilirlik hedeflerine uyum sağlama aşamalarında yer alan Türkiye, 16 Temmuz 2021 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yeşil Mutabakat Eylem Planı,"nı T.C. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda kamu ve özel sektörün katılımıyla hazırlamıştır. Eylem planı, özellikle AYM'ye uyum sağlamayı hedeflemekle birlikte, küresel düzenlemelerle de uyum içinde bir yeşil dönüşümü amaçlamaktadır. Bu çerçevede, plan kapsamında 9 ana başlık altında 32 hedef ve 81 eylem ortaya koyulmuştur. Bu başlıklar;

³⁴ Ceyda Erden Özsoy, "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: Türkiye İçin Yeni Bir Risk mi Fırsat mı?", VI. Anadolu International Conference on Economics, May 13-15, 2022

- Sınırdaki karbon düzenlemeleri,
- Yeşil ve döngüsel bir ekonomi,
- Yeşil finansman,
- Temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı,
- Sürdürülebilir tarım,
- Sürdürülebilir akıllı ulaşım,
- İklim değişikliği ile mücadele,
- Diplomasi
- Avrupa Yeşil Mutabakatı bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri

olarak gruplandırılmıştır. Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın başarıya ulaşabilmesi için uzmanlardan oluşan ihtisas çalışma grupları oluşturularak, teknik bilgi ve deneyime dayalı bir yaklaşımla AYM gündeme alınmıştır. Bu, planın etkili bir şekilde uygulanması ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için önemli bir rol oynamaktadır.³⁵

- **Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizmasına Geçişin Yol Haritası**

SKDM, özellikle AB'ye ihracat yapan ülkeler açısından önemli bir uygulama olarak görülmektedir. SKDM, 1 Ekim 2023'te başlayacak olan geçiş dönemi ile 2026'da tam anlamıyla devreye girecek ve doğrudan etkilenecek ürün gruplarına dair karbon salımlarının toplanmasıyla birlikte ithalatçı firmaların bu bilgileri bildirmelerini zorunlu kılacaktır.³⁶

- **Geçiş Dönemi ve Raporlama:** Geçiş dönemi olan 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 arasında doğrudan etkilenecek ürün grupları için emisyonların doğrulanması gerekli olmayacak. Ancak, şirketlerin entegre raporlama kapasitelerini artırmaları ve emisyon verilerini sağlamaları beklenmektedir.

³⁵ Yeşil Mutabakat Eylem Planı, 2021, <https://ticaret.gov.tr/data/60f1200013b876eb28421b23/MUTABAKAT%20YE%C5%9E%C4%B0L.pdf> (Erişim Tarihi, Aralık 2023)

³⁶ İmer-Ertunga, E. & Seyhun, Ö. K. (2022). Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ve Türkiye'nin İhracatına Olası Etkileri. Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 13 (1), 1-13. DOI: 10.18354/esam.1119230

- **Mali Yükümlülüklerin Belirlenmesi:** 1 Ocak 2026 itibariyle, SKDM süreci tam anlamıyla devreye girecek ve akredite kuruluşlar tarafından doğrulanmış doğrudan ve dolaylı emisyonlar üzerinden hesaplanan mali yükümlülükler belirlenecektir.
- **Dolaylı Etkilenen Sektörler:** Geçiş döneminde dolaylı etkilenen sektörlerden toplanan veriler, daha sonraki dönemlerde tüm ürün gruplarının fiyatlanması için bir gösterge olarak kullanılacaktır.
- **AB Emisyon Ticaret Sistemi ile Uyum:** SKDM, AB Emisyon Ticaret Sistemi doğrultusunda AB ürünleri için ödenen karbon fiyatı ile ithal mallar için ödenen karbon fiyatını eşitlemek üzere bir mekanizma kuracaktır.
- **CBAM (Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması) Sertifikaları ve İklim Hedefleri:** AB'ye ithalat yapan şirketlere, üretim yaptıkları ülkede ödenen karbon fiyatı ile AB'deki karbon fiyatı arasındaki farkı ödemek için CBAM sertifikaları satın alma zorunluluğu getirilecek. Bu, AB ile aynı iklim hedefine sahip ülkelerin teşvik edilmesini amaçlamaktadır.
- **Karbon Vergilendirmesi ve Düşük Karbon Ekonomisi:** Üçüncü ülkelerde ödenmiş eşdeğer karbon ücretleri, ithalatta mali yükümlülükleri düşürebilir, bu da AB üyesi olmayan ülkelerin karbon vergilendirmeleri kapsamında emisyon ticaret planları oluşturmaya teşvik edebilir.³⁷
- **Yeşil Dönüşüm ve Entegre Raporlama:** SKDM, yeşil dönüşümü teşvik ederek, şirketler için raporlama standartlarının ve entegre raporlamanın önemini vurgulamaktadır. Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) kavramları, ihracatçı firmalar için stratejik bir öneme sahiptir.

SKDM'nin devreye girmesiyle birlikte, küresel ticaretteki karbon etiketlenmesi önemli bir faktör haline gelecek ve şirketler, yeşil dönüşüm ve sürdürülebilirlikle ilgili daha fazla sorumluluk almak zorunda kalacaklardır.

SKDM kapsamında gerçekleştirilen düzenlemelerin, başta Türkiye olmak üzere AB üyesi olmayan ülkelerde yeşil dönüşümüne ivme kazandıracığı açıktır. Bilindiği üzere, Türkiye'nin toplam

³⁷ Erden Özsoy, C. (2015). Küresel İklim Değişikliğini Azaltmak İçin Piyasa Temelli Bir Çözüm: Karbon Vergisi ve Ekonomik Etkileri. Enerji ve Diplomasi Yıl:1, Cilt: 1 Sayı: 2. EuropeanCommission, A EuropeanGreenDeal, Erişim Adresi: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

ihracatının %40,6'lık oran ile AB'ye gerçekleşmektedir. SKDM'nin kapsadığı sektörler incelendiğinde Türkiye'nin AB'ye ihracatında önemli yer teşkil eden karbon salımı yüksek olan sektörlerin yer aldığı görülmektedir³⁸ Bu sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerin emisyon azaltımı ve yeşil dönüşüme uyum kapsamında teknik altyapılarını geliştirmeye başladıklarını ve ihtiyaç duydukları mevzuat, teşvik ve finansman desteğinin şekillendiği gözlemlenmektedir.

1.2.5 Türkiye İhracatçılar Meclisi Sürdürülebilirlik Eylem Planı

TİM, sürdürülebilirlik ve inovasyon gibi konularda da çalışmalar yürüterek Türk ihracatının geleceğini şekillendirmeye çalışmaktadır. Bu çerçevede, çevre dostu uygulamaları teşvik etmek ve sektörel inovasyonu desteklemek gibi çeşitli girişimlerde bulunmaktadır.³⁹

Bu çerçevede hazırlanan “Türkiye İhracatçılar Meclisi Sürdürülebilirlik Eylem Planı”nda yer alan 12 hedef şu şekildedir:⁴⁰

- **TİM Sanayide Sürdürülebilirlik Bilim Kurulu:** İhracat dünyasında sürdürülebilirlik konusunda bilgi ve uzmanlık paylaşımını teşvik etmek amacıyla TİM Sanayide Sürdürülebilirlik Bilim Kurulu kurulmuştur.
- **İhracatta Sıfır Atık Seferberliği:** İhracat süreçlerinde sıfır atık hedefi doğrultusunda seferberlik başlatılmıştır, atık yönetimi ve geri dönüşüm uygulamaları teşvik edilmektedir.
- **Dijital Mentorluk ve Eğitim Programları:** Dijital teknolojilerin kullanımını artırmak, ihracatçılara dijital dönüşüm konusunda rehberlik etmek amacıyla dijital mentörlük ve eğitim programları düzenlenmektedir.
- **Kurumsal Karbon Ayak İzi Çalışmaları:** İhracatçı firmaların karbon ayak izlerinin belirlenmesi ve azaltılması için kurumsal çalışmalar yürütülmektedir.
- **Sanayide Döngüsellik ve İleri Kazanım:** Sanayide döngüsel üretim modellerini teşvik etmek ve ileri kazanım teknolojilerini benimsemek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.

³⁸ Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri (2022), Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi Ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, <https://www.gaib.org.tr/tr/haberler/avrupa-birligi-emisyon-ticaret-sistemi-ve-sinirda-karbon-duzenleme-mekanizmasi-aym-5-raporu-375.html> (Erişim Tarihi, Aralık 2023)

³⁹Türkiye İhracatçılar Meclisi (2023). Erişim Adresi: <https://tim.org.tr/tr/hakkimizda>

⁴⁰ Türkiye İhracatçılar Meclisi (2023). Sürdürülebilirlik Eylem Planı, Erişim Adresi: <https://tim.org.tr/files/downloads/T%C4%B0M%20S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20B%C3%BCleni%20ve%20Planlar%C4%B1/T%C4%B0M%20S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>

- **İleri Arıtma Teknolojileri:** Endüstriyel tesislerde su ve atık yönetimi için ileri arıtma teknolojilerinin kullanımını artırmak ve teşvik etmektedir.
- **Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi:** Tedarik zinciri süreçlerinde sürdürülebilirlik ilkesini benimsemek ve uygulamak amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.
- **Standardizasyon Uygulamaları:** Sürdürülebilirlik standartlarına uyum sağlamak ve sektörde standartlaşmayı teşvik etmek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.
- **Sertifikasyon Uygulamaları:** Sürdürülebilir üretim ve iş süreçlerine yönelik sertifikasyon uygulamalarını teşvik etmek amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.
- **Yenilenebilir Enerji Kaynakları:** İhracatçı firmaların enerji tüketimini daha sürdürülebilir kaynaklara yönlendirmelerini teşvik etmek ve yenilenebilir enerji kullanımını artırmak amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.
- **Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme ve İstihdam:** Sürdürülebilirlik ilkelerine dayalı olarak ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve istihdam yaratmak amacıyla stratejiler geliştirilmektedir.
- **Dijital Ürün Pasaportu ve İzlenebilirlik:** İhracat ürünlerinin dijital izlenebilirliğini artırmak, ürünlerin yaşam döngüsünü takip etmek ve sürdürülebilirlik bilgilerini paylaşmak amacıyla dijital ürün pasaportu uygulamaları geliştirilmektedir.

Şekil 3: TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı

Kaynak: TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı, [TİM Sürdürülebilirlik Eylem Planı.pdf \(tim.org.tr\)](https://tim.org.tr) (Ocak 2024).

BÖLÜM 2

SEKTÖREL ANALİZ

2.1. ÜRÜN GRUPLARINA İLİŞKİN KÜRESEL İSTATİSTİKLER

2.1.1. ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Mobilyalar ürün grubuna ait GTIP kodları, aşağıda sıralanmış şekildedir. İlgili GTIP kodlarına ilişkin 5 yıllık ithalat istatistikleri Tablo 2’de; 5 yıllık ihracat istatistikleri ise Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 1: ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

9401	Oturmaya mahsus mobilyalar (94.02 pozisyonundakiler hariç) (yatak haline getirilebilir türden olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
9404	Şilte mesnetleri, yaylarla donatılmış, gözenekli kauçuk, plastik veya başka malzeme ile donatılmış veya doldurulmuş yatak takımı eşyası vb. eşya
9405	Başka yerde belirtilmemiş aydınlatma cihazları, sabit bir ışık kaynağına sahip ışıklı panolar, ışıklı isim tabelaları, vb. eşya ve aksam-parçalar
9406	Prefabrik yapılar

2.1.2. ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

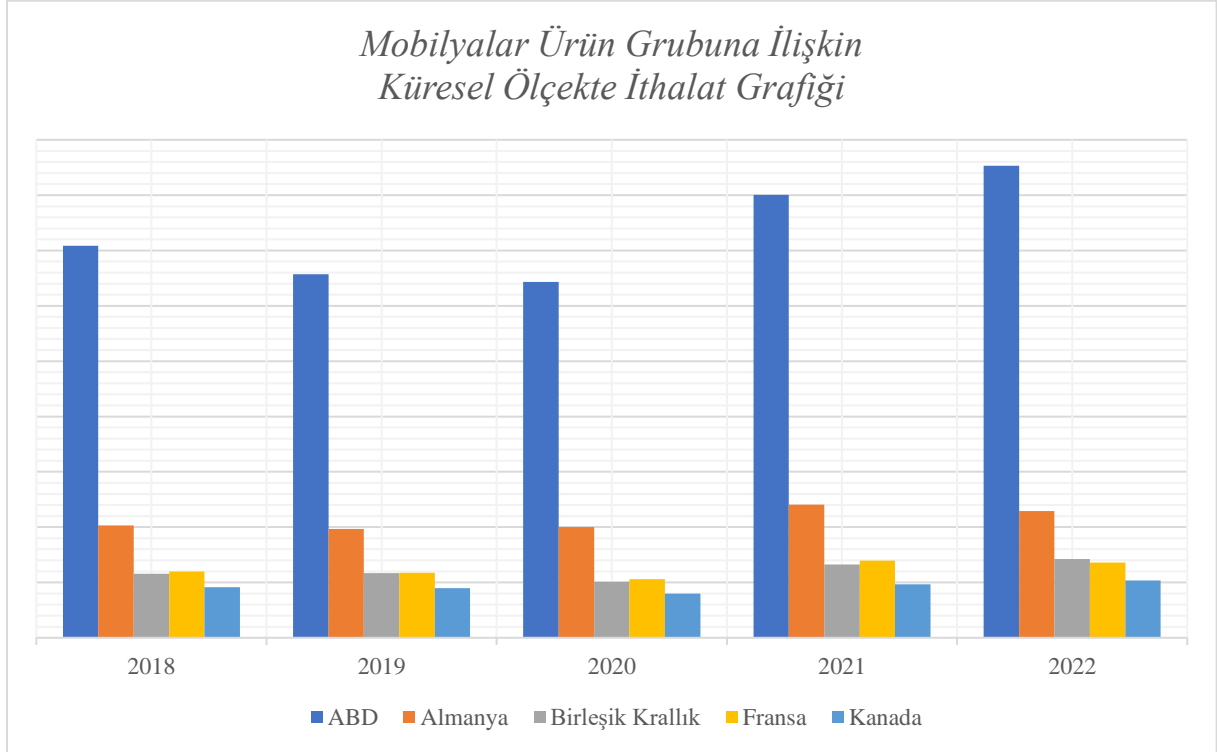
Tablo 2: ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	243.120.510		237.723.554		225.686.682		281.604.063		282.537.796	
ABD	70.855.294	%29.1	65.734.463	%27.7	64.350.687	%28.5	80.045.973	%28.4	85.309.540	%30.2
Almanya	20.285.572	%8.3	19.660.769	%8.3	20.006.998	%8.9	24.053.796	%8.5	22.887.329	%8.1
Birleşik Krallık	11.570.546	%4.8	11.672.139	%4.9	10.133.820	%4.5	13.257.004	%4.7	14.208.558	%5
Fransa	11.979.767	%4.9	11.724.973	%4.9	10.612.304	%4.7	13.955.635	%5	13.614.007	%4.8
Kanada	9.127.073	%3.8	8.985.533	%3.8	7.997.903	%3.5	9.655.752	%3.4	10.370.332	%3.7
Hollanda	7.081.725	%2.9	7.359.103	%3.1	7.740.417	%3.4	9.977.677	%3.5	9.335.379	%3.3

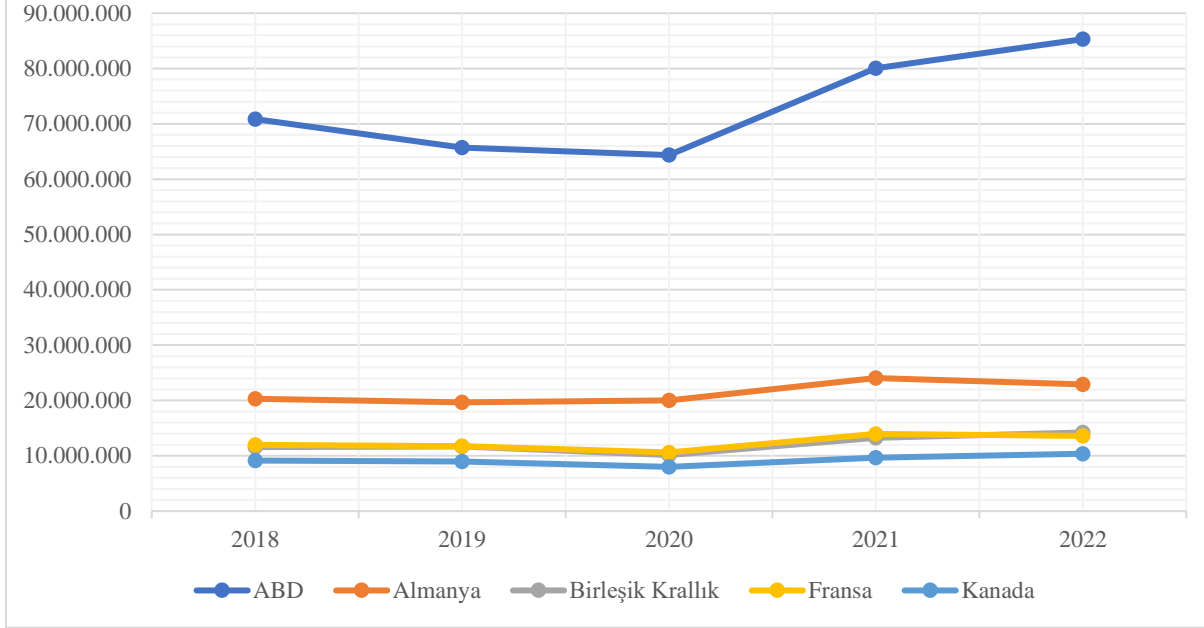
Japonya	8.082.375	%3.3	8,274,940	%3.5	7.993.329	%3.5	8.885.000	%3.2	8.781.915	%3.1
Avustralya	4.718.709	%1.9	4.453.662	%1.9	4.543.074	%2	5.448.619	%1.9	5.566.751	%2
İspanya	4.729.873	%1.9	4.562.467	%1.9	4.117.647	%1.8	5.450.312	%1.9	5.416.615	%1.9
İsviçre	4.543.996	%1.9	4.347.938	%1.8	4.453.417	%2	5.234.826	%1.9	5.112.579	%1.8

Kaynak: trademap.org

Grafik 1: Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

*Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin
Küresel Ölçekte İthalat Grafiği*

Tablo 2’de görüldüğü üzere Tablo 1’de belirtilen GTIP Kodlarına ilişkin 2018 yılındaki toplam ithalat hacmi 243.120.510 Bin Amerikan Doları; 2019 yılında 237.723.554 Bin Amerikan Doları; 2020 yılında 225.686.682 Bin Amerikan Doları; 2021 yılında 281.604.063 Bin Amerikan Doları ve 2022 yılında 282.537.796 Bin Amerikan Dolarıdır.

2018 yılındaki 243.120.510 Bin Amerikan Dolarlık toplam hacmin 70.855.294 Bin Amerikan Doları ile %29.1’lik kısmını ABD; 20.285.572 Bin Amerikan Dolarlık kısmı ile %8.3 ile Almanya; 11.570.546 Bin Amerikan Dolarlık kısmı ile %4.8’ini Birleşik Krallık kapsamaktadır.

Bunun yanında ABD, 2019 yılındaki toplam hacmin %27.7’sini, 2020 yılındaki toplam hacmin %28.5’ini, 2021 yılındaki hacmin %28.4’ü ile 2022 yılındaki toplam hacmin %30.2’sini oluşturmaktadır.

Listenin ikinci sırasındaki Almanya ise 19.660.769 Bin Amerikan Doları ile 2019 yılındaki toplam hacmin %8.3’ünü kapsarken, bu oran 2020 yılında 20.006.998 Bin Amerikan Doları ile %8.9; 2021 yılında 24.053.796 Bin Amerikan Doları ile %8.5 ve 2022 yılında 22.887.329 Bin Amerikan Doları ile %8.1’dir.

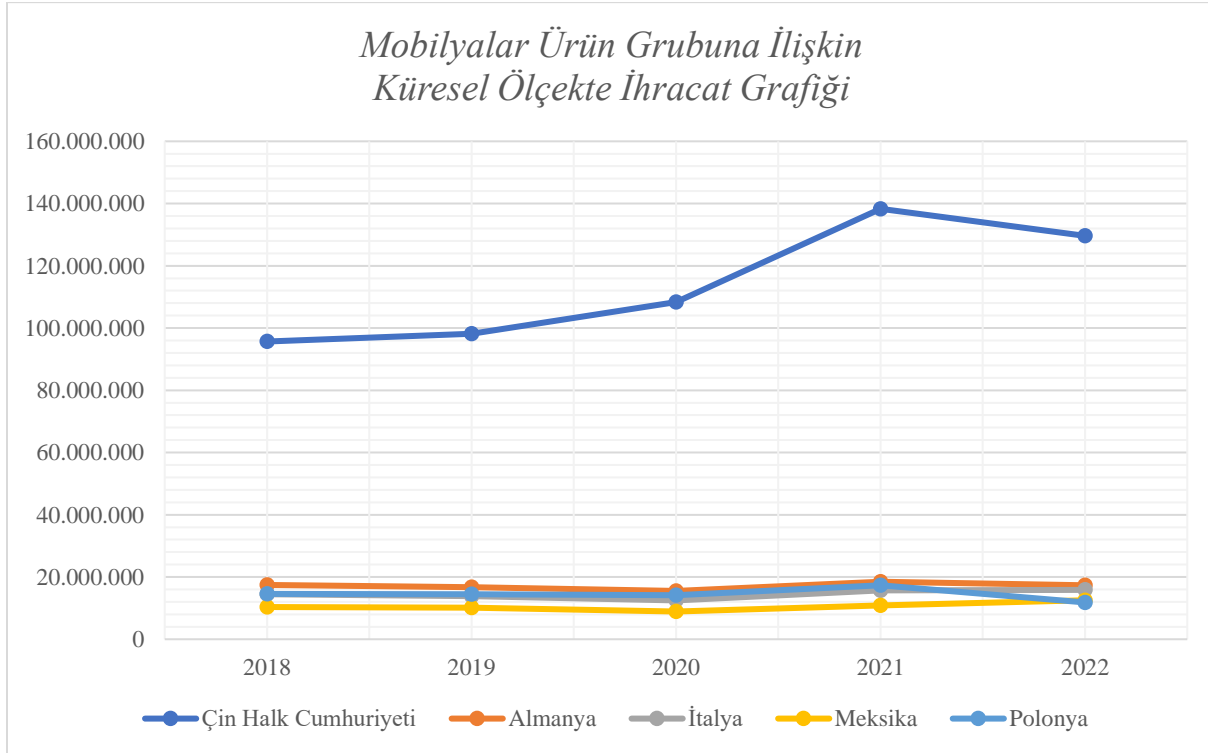
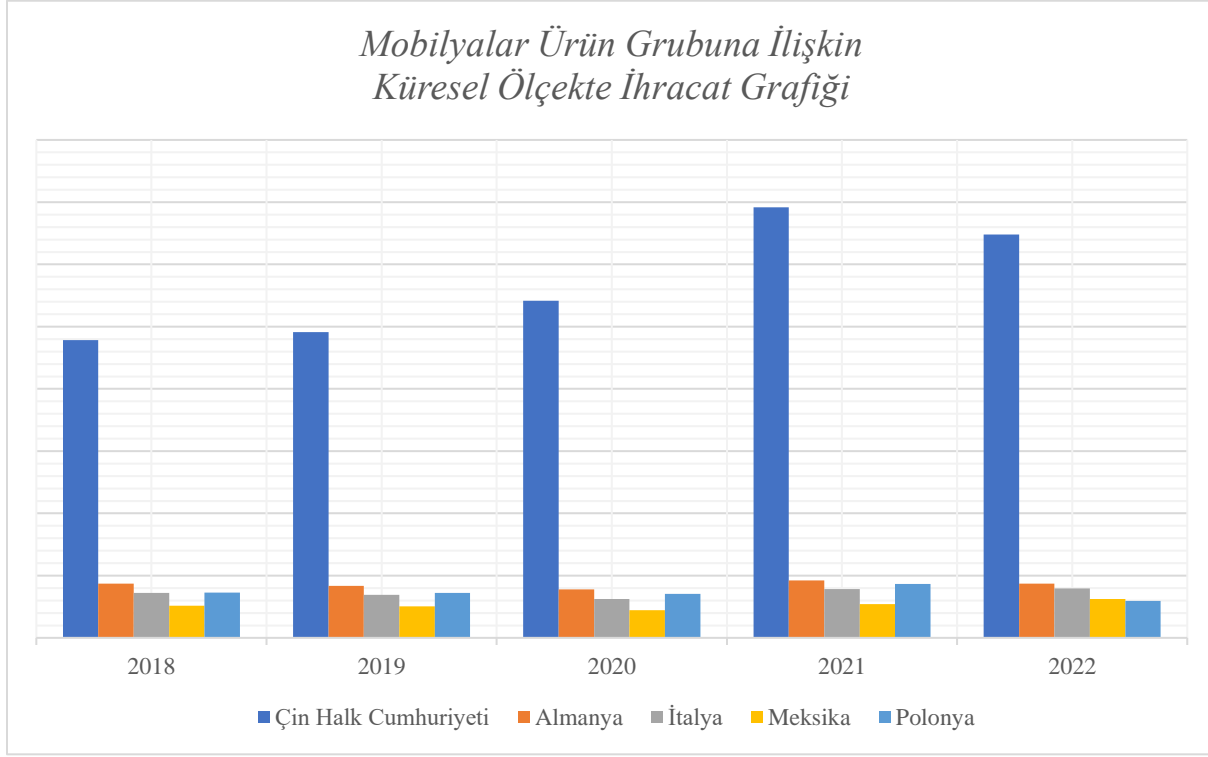
2.1.3. ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 3: ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	253.198.091		256.252.595		258.669.852		319.292.907		301.403.251	
Çin Halk Cumhuriyeti	95.669.951	%37.8	98.212.308	%38.3	108.356.365	%41.9	138.311.097	%43.3	129.627.237	%43
Almanya	17.460.499	%6.9	16.720.458	%6.5	15.532.356	%6	18.485.366	%5.8	17.378.965	%5.8
İtalya	14.491.322	%5.7	13.825.853	%5.4	12.480.141	%4.8	15.682.766	%4.9	15.858.638	%5.3
Meksika	10.397.806	%4.1	10.107.813	%3.9	8.917.328	%3.4	10.872.639	%3.4	12.525.576	%4.2
Polonya	14.592.633	%5.8	14.455.033	%5.6	14.129.408	%5.5	17.348.729	%5.4	11.839.440	%3.9
Vietnam	7.367.395	%2.9	9.432.024	%3.7	11.918.476	%4.6	13.754.047	%4.3	10.644.845	%3.5
ABD	10.221.370	%4	9.636.838	%3.8	7.808.560	%3	8.645.763	%2.7	9.373.397	%3.1
Kanada	5.640.668	%2.2	5.768.717	%2.3	4.825.557	%1.9	5.434.871	%1.7	6.410.097	%2.1
Hollanda	4.819.451	%1.9	4.773.137	%1.9	4.968.760	%1.9	6.465.521	%2	5.769.395	%1.9
Çek Cumhuriyeti	5.501.542	%2.2	5.217.985	%2	4.930.124	%1.9	5.599.624	%1.8	5.556.950	%1.8

Kaynak: trademap.org

Grafik 2: Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Tablo 1’de belirtilen GTIP kodlarından oluşan Mobilyalar grubunun ihracat istatistikleri incelendiğinde ilk sırada Çin Halk Cumhuriyeti, ikinci sırada Almanya ve üçüncü sırada İtalya’nın olduğunu görülmektedir.

Toplam hacimler ise 2018 yılında 253.198.091 Bin Amerikan Doları; 2019 yılında 256.252.595 Bin Amerikan Doları; 2020 yılında 258.669.852 Bin Amerikan Doları; 2021 yılında 319.292.907 Bin Amerikan Doları ve 2022 yılında 301.403.251 Bin Amerikan Doları’dır.

Listenin en çok ihracat yapan ülkesi olan Çin Halk Cumhuriyeti, 2018 yılındaki toplam hacmin %37.8’ini, 2019 yılı toplam hacminin %38.3’ünü, 2020 yılı toplam hacminin %41.9’unu, 2021 yılı toplam hacminin %43.3’ünü ve 2022 yılının %43’ünü oluşturmaktadır.

Mobilyalar ürün grubuna ait ikinci en çok ihracatı yapan ülke olan Almanya; 17.460.499 Bin Amerikan Doları ile 2018 yılı toplam hacminin %6.9’unu; 16.720.458 Bin Amerikan Doları ile 2019 yılı toplam hacminin %6.5’ini ve 17.378.965 Bin Amerikan Doları ile 2022 yılı toplam hacminin %5.8’ini oluşturmuştur.

2.1.4. ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Ağaç ve Mamulleri ürün grubuna ait GTIP kodları, Tablo 4’te belirtildiği gibidir. İlgili GTIP kodlarına ilişkin 5 yıllık küresel ithalat rakamları Tablo 5’te; küresel ihracat rakamları ise Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 4: Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

4202	Telli diğer müzik aletleri (gitar, keman, harb gibi)
4401	Yakmaya mahsus ağaçlar, ince dilimler veya yongalar halinde ağaç, testere talaşı ve odunun döküntü ve artıkları
4402	Odun kömürü
4403	Yuvarlak ağaçlar
4404	Ahşaptan çemberler, yarılmış sırkıklar, kazıklar ve kaynak tahtaları ve baston, şemsiye, alet sapı vb. eşya için çubuklar
4405	Ağaç yünü ve ağaç unu
4406	Ağaçtan demiryolu veya tramvay traversleri

4407	Uzunlamasına testere ile biçilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya yaprak halinde açılmış, kalınlığı 6 mm. yi geçen ağaçlar
4408	Ağaçlardan kaplama, kontrplak vb. için yapraklar; kalınlık <= 6mm
4409	Şekil verilmiş ağaçlardan kereste; lambalanmış, yiv açılmış, set açılmış, şevlenmiş, ortaları (V) şeklinde oluklanmış vb
4410	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB), vb. levhalar
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar
4412	Kontrplaklar, kaplamalı levhalar ve benzeri lamine edilmiş ağaçlar
4413	Yoğunluğu artırılmış ağaç (bloklar, levhalar, şeritler veya profil halinde)
4414	Ağaçtan çerçeveler (resim, fotoğraf, ayna vb. için)
4415	Ağaçtan sandıklar, kablo makaraları, paletler, yük tablaları ve palet kaldırıncılar
4416	Ağaçtan varil, fiç, kova, gerdel, diğer fiçici eşyası ve bunların aksam ve parçaları
4417	Ahşap aletler, alet gövdeleri, alet sapları, süpürge ve fırça gövde ve sapları, ahşap bot ve ayakkabı kalıpları
4418	Ağaçtan bina ve inşaat için marangozluk mamülleri, doğrama parçaları
4419	Ahşap mutfak ve sofras eşyası
4420	Üzerine kakma yapılmış ağaç, mafazalar (çatal, bıçak vb. İçin), biblolar, süs eşyası
4421	Ahşaptan diğer eşya
4601	Örgüler ve örülmeye elverişli maddelerden eşyalar, hasırlar, paspaslar ve paravanlar
4706	Lif hamurları; geri kazanım amaçlı döküntü, kağıt, karton veya diğer lifli selülozik maddelerden elde edilmiş
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (porselen kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar; rulo veya tabaka
4814	Duvar kağıtları, duvar kaplamaları, cam kağıtları
6602	Bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve benzerleri
9023	Teşhir edilmek (öğretimde veya sergilerde) üzere imal edilen ve başka amaçlar için kullanılmaya elverişli olmayan alet, cihaz ve modeller
9201	Piyanolar (otomatik olsun olmasın), klavsenler ve klavyeli diğer telli aletler

9202	Telli diğer mzık aletleri (gitar, keman, harb gibi)
9205	Nefesli mzık aletleri (klarnetler, trompetler, gaydalar, tulumlar gibi)
9206	Vurularak alınan mzık aletleri (davullar, ksilofonlar, ziller, kastanyetler, marakkalar gibi)
9208	Mzık kutuları, orkestriyonlar, laternalar ve diğer mzık aletleri, av için düdük ve aletler, düdükler, ağrı boruları, ağızla işaret verme aletleri
9209	Mzık aletleri için aksam, parça ve aksesuar, her tür metronomlar, akort düdükleri ve diyapazonlar
9503	ocuk için  tekerlekli bisiklet, skuter, pedallı araba, oyuncak bebek ve arabaları, diğer oyuncaklar, küçültülmüş modeller vb., bilmece (puzzle)
9504	Video oyun konsolları ve makinaları, tilt makinası, bilardo, kumarhane oyun masaları, salon veya masa oyunları, para vb.ile oynanan eğlence makinaları
9507	Olta kamışları, iğneleri ve diğer takımları, el kepçeleri, kelebek ağları, vb. ağlar; kuş avcılığı için yapma kuşlar, vb. av ve atıcılık malzemesi
9603	Sprgeler ve firalar, motorsuz mekanik süpürgeler, paspaslar, süpürge veya fira için başlar, boya pedleri ve ruloları, silecekler
9604	EI kalburları ve el elekleri
9608	Bilyalı, keçe uçlu, gözenek uçlu, mürekkepli kalem, stilo ve diğer kalemler, kopya kalemleri, dolma kurşun kalemler, dolma kalemler ve aksamları
9609	Kurşun kalemler (dolma hariç), kurşun boya kalemleri, kurşun kalem kurşunları, pasteller, kömür kalemler, yazı/çizim tebeşirleri ve terzi tebeşirleri
9611	Elle kullanılan tarih damgaları, kaşeler, numaratorler, pul damgaları, vb. eşya, elle kullanılan kumpaslar ve kumpas içeren takımlar
9614	Pipolar (pipo lüleleri dahil), puro ve sigara ağızlıkları ve bunların aksam ve parçaları
9618	Terzi mankenleri ve diğer mankenler, vitrinler için otomatlar ve diğer hareketli tablolar
9619	Hijyenik havlular, tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya
9701	Tamamen elle yapılmış yağlı boya, karakalem ve pastel resimler (49.06 pozisyonundakiler HARİÇ), kolajlar, mozaikler ve benzeri dekoratif plakalar
9702	Orijinal gravürler, estamplar ve litoğrafyalar
9703	Heykel veya yontu sanatının orijinal eserleri (yapıldığı madde ne olursa olsun)
9704	Kullanılmış veya kullanılmamış posta pulları, damga ve harç pulları, matbu posta pulu veya posta pulu yerine geçen damga taşıyan zarflar vb.
9705	Zooloji, botanik, mineroloji, anatomiye ait veya tarihi, arkeolojik, paleontolojik, etnoğrafik veya nmizmatik değeri bulunan koleksiyon ve rnekler
9706	Eskiliği yüzyılı aşan antika eşya

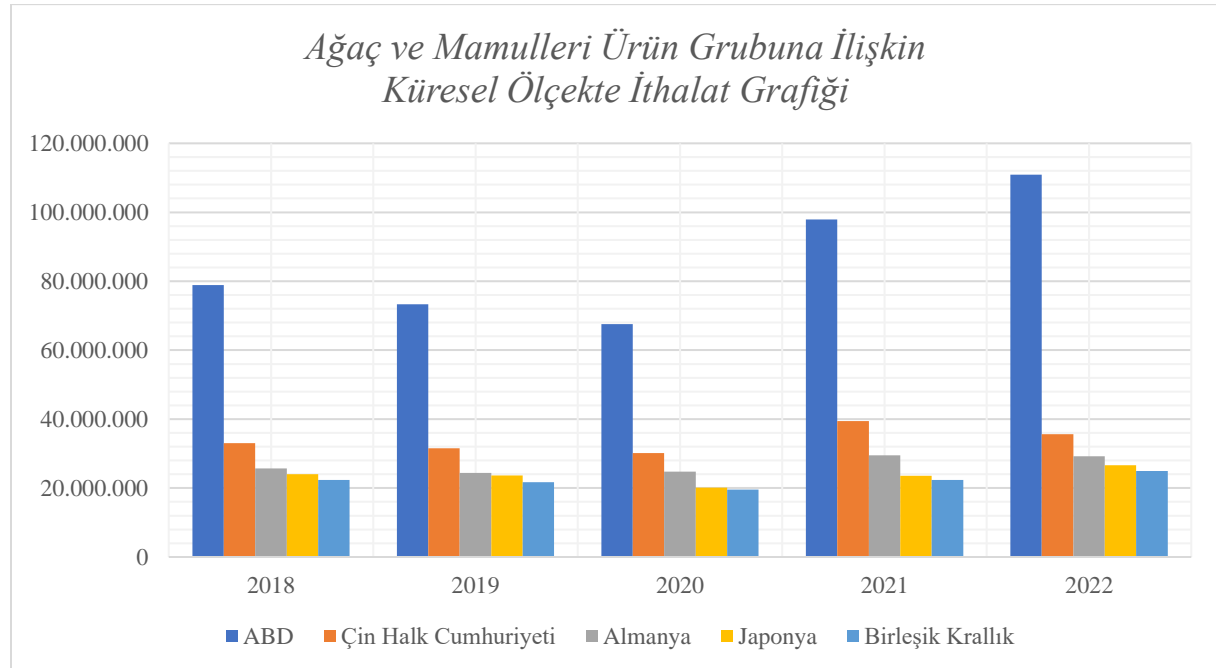
2.1.5. 'Ağaç ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

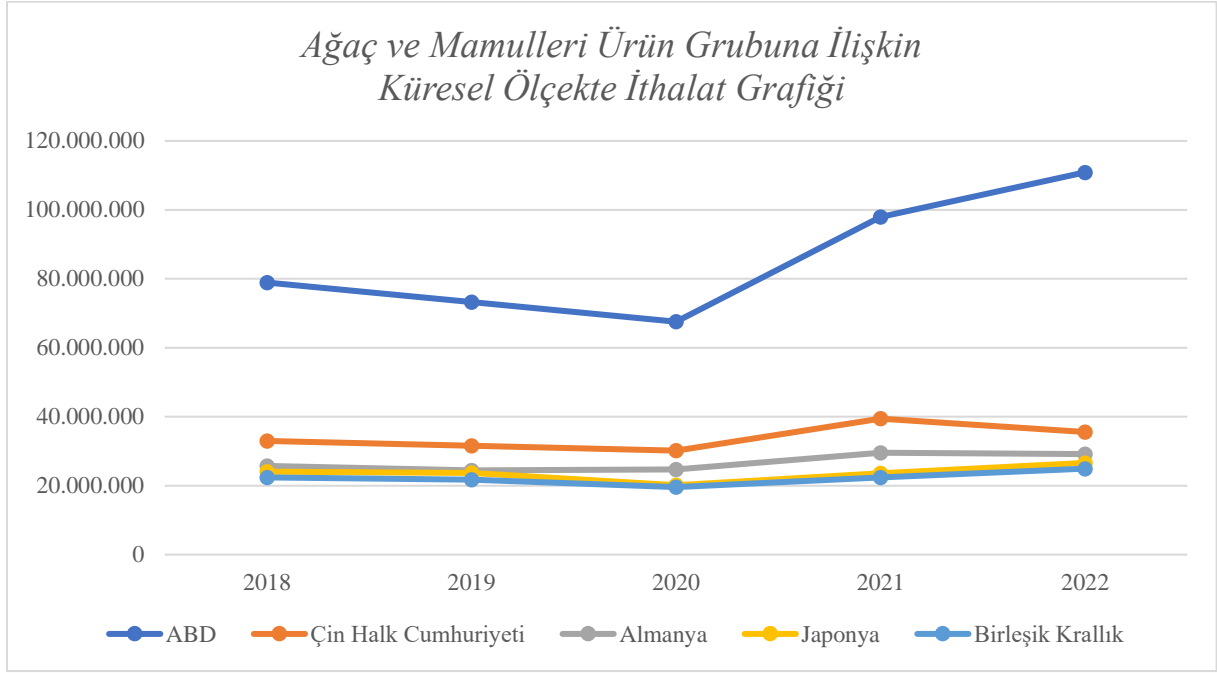
Tablo 5: Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	413.971.326		397.860.315		361.886.978		466.878.265		498.561.363	
ABD	78.906.573	% 19.1	73.283.837	% 18.4	67.559.990	% 18.7	97.954.212	% 21	110.885.043	% 22.2
Çin Halk Cumhuriyeti	33.009.328	% 8	31.558.723	% 7.9	30.157.259	% 8.3	39.430.646	% 8.4	35.599.346	% 7.1
Almanya	25.722.969	% 6.2	24.434.088	% 6.1	24.723.000	% 6.8	29.543.566	% 6.3	29.181.307	% 5.9
Japonya	24.017.735	% 5.8	23.669.558	% 5.9	20.124.600	% 5.6	23.581.800	% 5.1	26.601.407	% 5.3
Birleşik Krallık	22.396.087	% 5.4	21.698.440	% 5.5	19.578.766	% 5.4	22.394.435	% 4.8	24.932.605	% 5
Fransa	17.770.035	% 4.3	17.340.543	% 4.4	16.024.829	% 4.4	20.673.641	% 4.4	21.105.084	% 4.2
İtalya	12.396.026	% 3	11.515.866	% 2.9	10.042.797	% 2.8	12.803.510	% 2.7	15.777.533	% 3.2
Hollanda	9.994.622	% 2.4	9.848.035	% 2.5	9.907.731	% 2.7	13.152.883	% 2.8	13.119.154	% 2.6
Kanada	9.886.385	% 2.4	9.480.906	% 2.4	8.539.055	% 2.4	10.660.272	% 2.3	12.240.993	% 2.5
Hong Kong	13.375.468	% 3.2	13.727.770	% 3.5	10.131.396	% 2.8	13.068.120	% 2.8	12.238.324	% 2.5

Kaynak: trademap.org

Grafik 3: Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

Tablo 4'te belirtilen GTIP kodlarına ilişkin 2018 yılında toplamda 413.971.326 Bin Amerikan Doları; 2019 yılında 397.860.315 Bin Amerikan Doları; 2020 yılında 361.886.978 Bin Amerikan Doları; 2021 yılında 466.878.265 Bin Amerikan Doları ve 2022 yılında 498.561.363 Bin Amerikan Dolarlık hacme ulaşmıştır.

2022 yılında toplamda 110.885.043 Bin Amerikan Dolarlık ithalat ile ABD birinci sırada yer almıştır. Geçtiğimiz yıl toplam hacmin neredeyse çeyreğini karşılayan ABD'nin takibinde, %7.1 ile Çin Halk Cumhuriyeti bulunmaktadır.

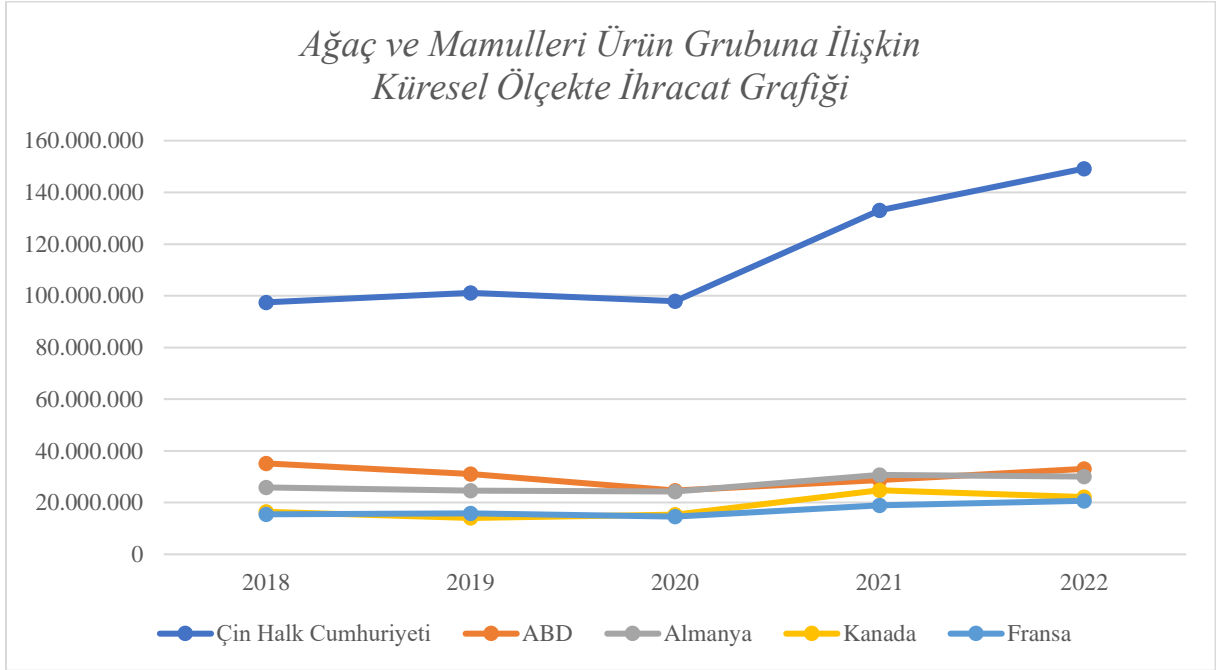
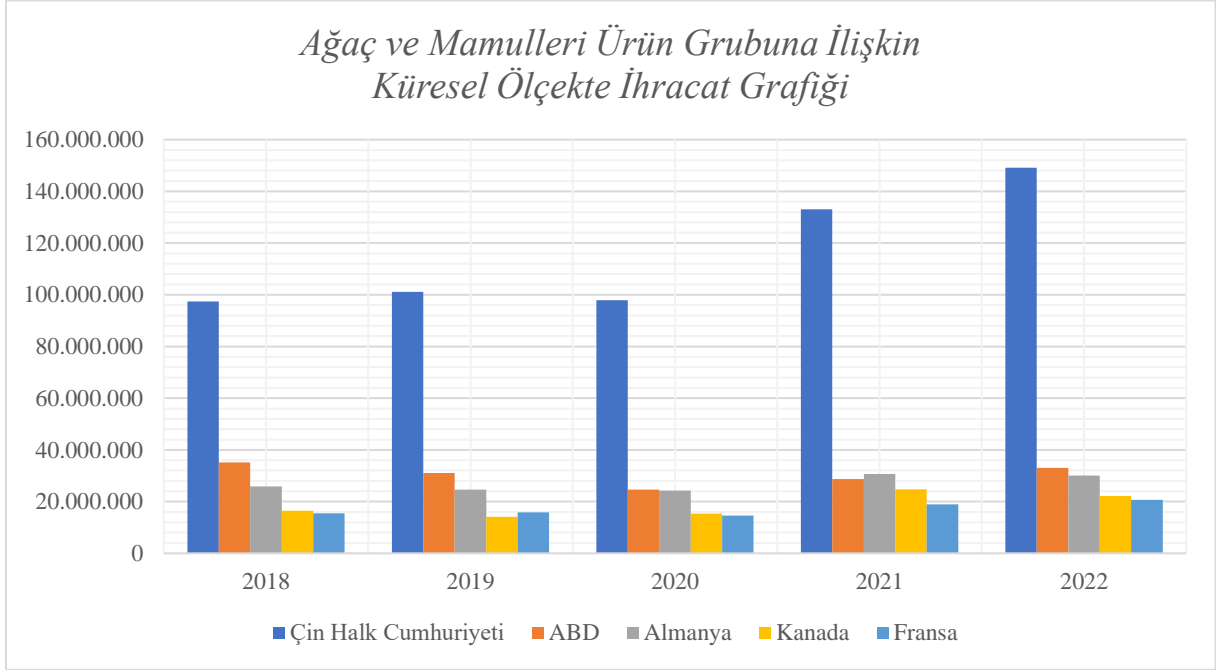
2.1.6. ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 6: ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	407.404.747		402.735.874		372.783.455		480.121.336		506.156.558	
Çin Halk Cumhuriyeti	97.467.487	%23.9	101.182.838	%25.1	97.888.445	%26.3	133.035.459	%27.7	149.204.628	%29.5
ABD	35.172.703	%8.6	31.031.593	%7.7	24.679.535	%6.6	28.660.415	%6	33.096.903	%6.5
Almanya	25.899.926	%6.4	24.670.969	%6.1	24.308.195	%6.5	30.714.694	%6.4	30.138.307	%6
Kanada	16.517.172	%4.1	14.063.866	%3.5	15.341.391	%4.1	24.779.459	%5.2	22.158.856	%4.4
Fransa	15.417.332	%3.8	15.894.307	%3.9	14.591.034	%3.9	18.954.009	%3.9	20.705.732	%4.1
İtalya	14.495.370	%3.6	16.165.526	%4	13.159.380	%3.5	16.781.287	%3.5	17.521.137	%3.5
Vietnam	7.561.352	%1.9	8.631.537	%2.1	8.832.436	%2.4	9.603.189	%2	11.847.121	%2.3
Hong Kong	12.570.192	%3.1	11.767.407	%2.9	9.142.151	%2.5	11.928.369	%2.5	11.312.752	%2.2
Polonya	10.051.695	%2.5	7.866.940	%2	8.530.698	%2.3	10.497.291	%2.2	11.016.823	%2.2
İsveç	8.466.973	%2.1	8.057.126	%2	8.618.700	%2.3	11.276.815	%2.3	10.829.998	%2.1

Kaynak: trademap.org

Grafik 4: Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Ağaç ve mamulleri ürün grubuna ilişkin Tablo 4'te belirtilen GTIP kodlarına yönelik gerçekleştirilen küresel ihracat istatistikleri listesinde ilk sırada Çin Halk Cumhuriyeti görülmektedir. 2018 yılı toplam hacminin %23,9'unu oluşturan Çin Halk Cumhuriyeti, 2019

yılında %25.1; 2020 yılında %26.3; 2021 yılında %27.7 ve 2022 yılında %29.5'lik paylık ihracat gerçekleştirmiştir.

İlgili GTIP kodlu ürünleri en çok ihraç eden ülkeler listesinde, ikinci sırada ABD görülmektedir. 2018 yılı toplam hacminin %8.6; 2019 yılında %7.7; 2020 yılında ise %6.6 olurken, 2021 yılında bu oran az da olsa gerileyerek %6'ya düşmüştür. Geçtiğimiz yıl yükseliş yaşayarak, tekrar %6.5 seviyesine çıkmıştır.

Listenin en çok ihracat yapan üçüncü ülkesi Almanya'dır. Almanya'nın toplam ihracat hacmi, 2018'de 25.899.926 Bin Amerikan Doları iken, 2022'de 30.138.307 Bin Amerikan Dolarına yükselmiştir. Bu artış, ilgili GTIP kod grubuna ilişkin 2022'de Almanya'nın ihracatında %16.7'lik bir artış anlamına gelmektedir.

2.1.7. 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Kâğıt ve mamulleri ürün grubuna ait GTIP kodları, Tablo 7'de belirtildiği gibidir. İlgili GTIP kodlarına ilişkin 5 yıllık küresel ithalat verileri Tablo 8'de; küresel ihracat verileri ise Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 7: 'Kâğıt ve Mamülleri' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)
4701	Mekaniksel odun hamurları
4702	Çözünür kimyasal odun hamuru
4703	Sodalı veya sülfatlı kimyasal odun hamuru (çözünür kimyasal odun hamuru hariç)
4704	Sülfitli kimyasal odun hamuru (çözünür kimyasal odun hamuru hariç)
4705	Mekanik ve kimyasal odun hamuru üretme işlemlerinin birleştirilmesinden elde edilen odun hamurları
4706	Lif hamurları; geri kazanım amaçlı döküntü, kağıt, karton veya diğer lifli selülozik maddelerden elde edilmiş
4707	Geri kazanım amaçlı kağıt veya karton döküntü, kırıntı ve hurdaları
4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde)
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton, her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt, el yapısı kağıt ve karton

4803	Tuvalet ve yüz temizliği için ince kağıt, havlu veya kağıt peçete, vb. kağıtlar, selüloz vatka ve selüloz elyaf tabakaları
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)
4805	Diğer kağıt ve kartonlar; kuşe edilmemiş veya sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde, kuşe edilmemiş, sıvanmamış
4806	Bitkisel parşömen, yağ geçirmez kağıt, çizim kağıtları, kristal kağıt ve diğer saydam, yarı saydam kağıtlar; rulo/tabaka
4807	Yapıştırma sureti ile elde edilen kağıt ve karton; yüzeyi sıvanmamış veya emdirilmemiş, rulo veya tabaka halinde
4808	Oluklu kağıt ve kartonlar; krepe edilmiş, kıvrımlı, kabartılmış veya perfore edilmiş, rulo veya tabaka halinde
4809	Karbon kağıdı, kendinden kopya eden kağıt ve diğer kopya veya transfer kağıtları; rulo veya tabaka halinde
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (porselen kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar; rulo veya tabaka
4811	Kağıt, karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar (sıvanmış, emdirilmiş, kaplanmış, yüzeyleri boyanmış, dekore edilmiş veya baskı yapılmış)
4812	Kağıt hamurundan filtre edici blok ve levhalar
4813	Sigara kağıdı
4814	Duvar kağıtları, duvar kaplamaları, cam kağıtları
4816	Karbon kağıdı, kendinden kopya eden kağıt, diğer kopya ve transfer kağıtları, mumlu teksir kağıdı ve ofset levhalar
4817	Kağıt ve kartondan zarflar, mektup kartları, kartpostallar vb. ve bunların kağıt veya kartondan kutuları, poşetleri, vb.
4818	Tuvalet kağıtları, kağıt havlu, kağıt mendil, kağıt masa örtüsü, vb. ev eşyası
4819	Kağıttan, kartondan, selüloz vatkadan veya selüloz lif tabakalarından kutu, mafhaza, torba vb.
4820	Kağıt veya kartondan defterler, bloknotlar, klasörler, dosyalar vb. kırtasiye eşyası
4821	Kağıt veya kartondan her cins etiketler
4822	Kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan bobin, masura, makara vb. mesnetler
4823	Diğer kağıt, karton, selüloz vatka ve selüloz lif tabakaları ve bunlardan diğer eşya
4901	Kitaplar, broşürler, risaleler ve benzeri matbuat
4902	Gazeteler ve periyodik yayınlar

4903	Çocuklar için resimli albüm veya kitaplar, resim yapmaya veya boyamaya mahsus albümler
4904	Müzik notaları (basılmış veya el ile yazılmış, resimli veya ciltli olsun olmasın)
4905	Matbu haritalar, hidrografik vb. haritalar (atlaslar, duvar haritaları, topografya planlar ve küreler dahil)
4906	Mimarlık, mühendislik, sınai, ticari, topografik veya benzeri amaçlar için planlar ve çizimler
4907	Posta, damga vb. pullar; banknot, hisse senedi, çek defterleri, tahvil vb.
4908	Her nevi çıkartmalar
4909	Basılı veya resimli kartpostallar, tebrik kartları, davetiyeler, vb.
4910	Matbu her türlü takvim
4911	Basılı diğer yayınlar, resimler, fotoğraflar
9504	Video oyun konsolları ve makinaları, tilt makinası, bilardo, kumarhane oyun masaları, salon veya masa oyunları, para vb. ile oynanan eğlence makinaları
9619	Hijyenik havlular, tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya

2.1.8. ‘Kağıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

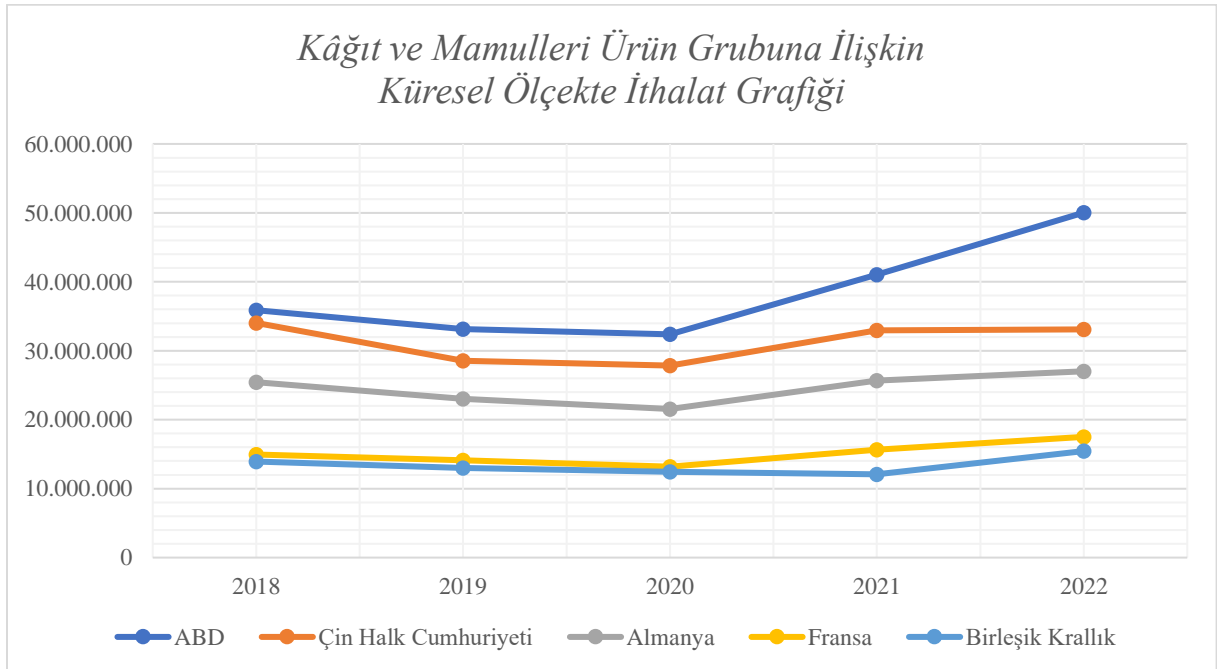
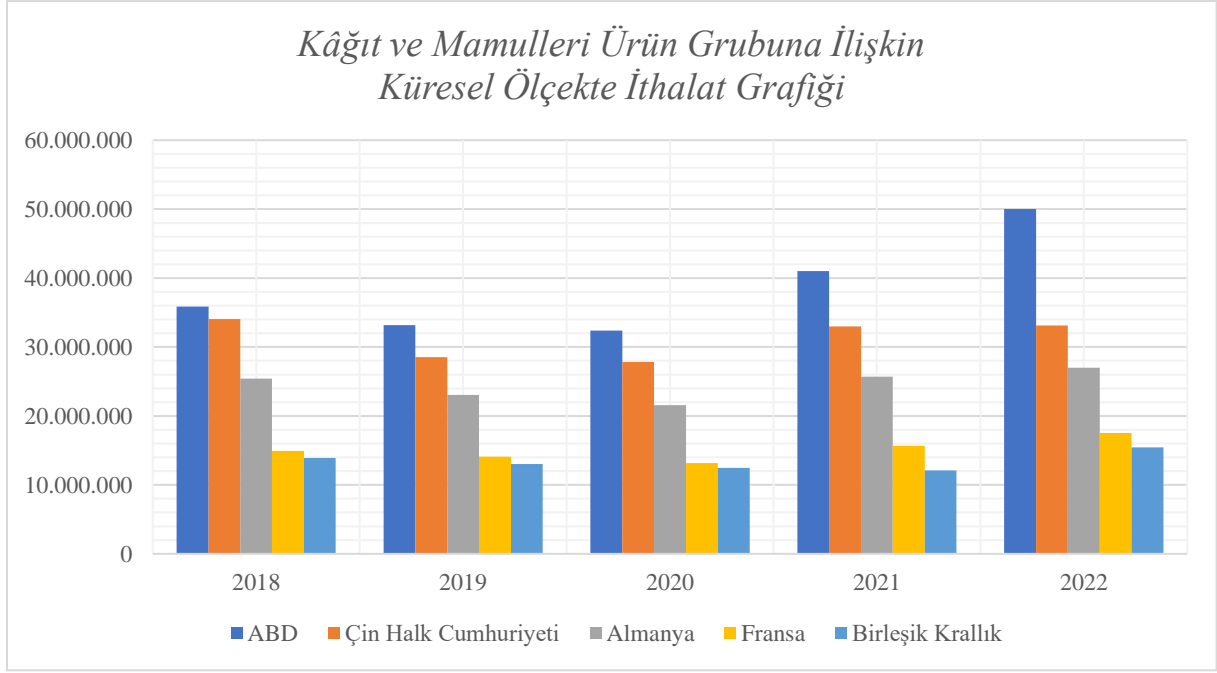
Tablo 8: ‘Kâğıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	332.589.460		308.953.145		285.659.630		338.375.846		379.516.544	
ABD	35.875.757	% 10.8	33.166.621	% 10.7	32.382.012	% 11.3	41.037.480	% 12.1	50.040.376	% 13.2
Çin Halk Cumhuriyeti	34.039.424	% 10.2	28.530.853	% 9.2	27.851.006	% 9.7	32.972.734	% 9.7	33.112.994	% 8.7
Almanya	25.422.441	% 7.6	23.033.723	% 7.5	21.551.244	% 7.5	25.679.632	% 7.6	27.020.971	% 7.1
Fransa	14.943.943	% 4.5	14.094.580	% 4.6	13.185.214	% 4.6	15.653.915	% 4.6	17.512.972	% 4.6
Birleşik Krallık	13.931.586	% 4.2	13.024.007	% 4.2	12.452.210	% 4.4	12.081.667	% 3.6	15.450.429	% 4.1
İtalya	10.498.922	% 3.2	9.536.261	% 3.1	7.952.780	% 2.8	9.833.479	% 2.9	12.430.121	% 3.3
Kanada	10.178.231	% 3.1	9.841.799	% 3.2	9.289.299	% 3.3	10.536.350	% 3.1	11.982.683	% 3.2
Hollanda	9.247.957	% 2.8	8.734.527	% 2.8	8.366.846	% 2.9	10.631.316	% 3.1	11.450.752	% 3

Polonya	9.204.000	%2.8	8.289.302	%2.7	8.274.906	%2.9	10.258.233	%3	10.597.013	%2.8
Meksika	8.672.455	%2.6	8.044.611	%2.6	7.027.900	%2.5	8.530.509	%2.5	10.409.427	%2.7

Kaynak: trademap.org

Grafik 5: Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

Tablo 7’de belirtilen GTIP kodlarına ilişkin küresel ölçekte ithalat istatistikleri analiz edildiğinde, sırasıyla ilk beş ülkenin Amerika Birleşik Devletleri, Çin Halk Cumhuriyeti, Almanya, Fransa ve Birleşik Krallığın olduğu görülmektedir. 2018 yılında 332.589.460 Bin Amerikan Doları olan toplam ithalat hacmi, 2022 yılında 379.516.544 Bin Amerikan Doları seviyesine yükselmiştir.

İlgili GTIP kodlarına ilişkin en çok ithalat yapan ülke olan ABD; 35.875.757 Bin Amerikan Doları ile 2018 yılı toplam hacminin %10.8’ini oluşturmaktadır. Geçtiğimiz yıl bu oranın 50.040.376 Bin Amerikan Doları ile %13.2’ye yükseldiği görülmektedir.

Listenin ikinci sırasında yer alan Çin Halk Cumhuriyeti, 2018 yılında 34.039.424 Bin Amerikan Doları ile %10.2; 2020 yılında 27.851.006 Bin Amerikan Doları ile %9.7 ve 33.112.994 Bin Amerikan Doları ile 2022 yılı toplam hacminin %8.7’lik ithalatını gerçekleştirmiştir.

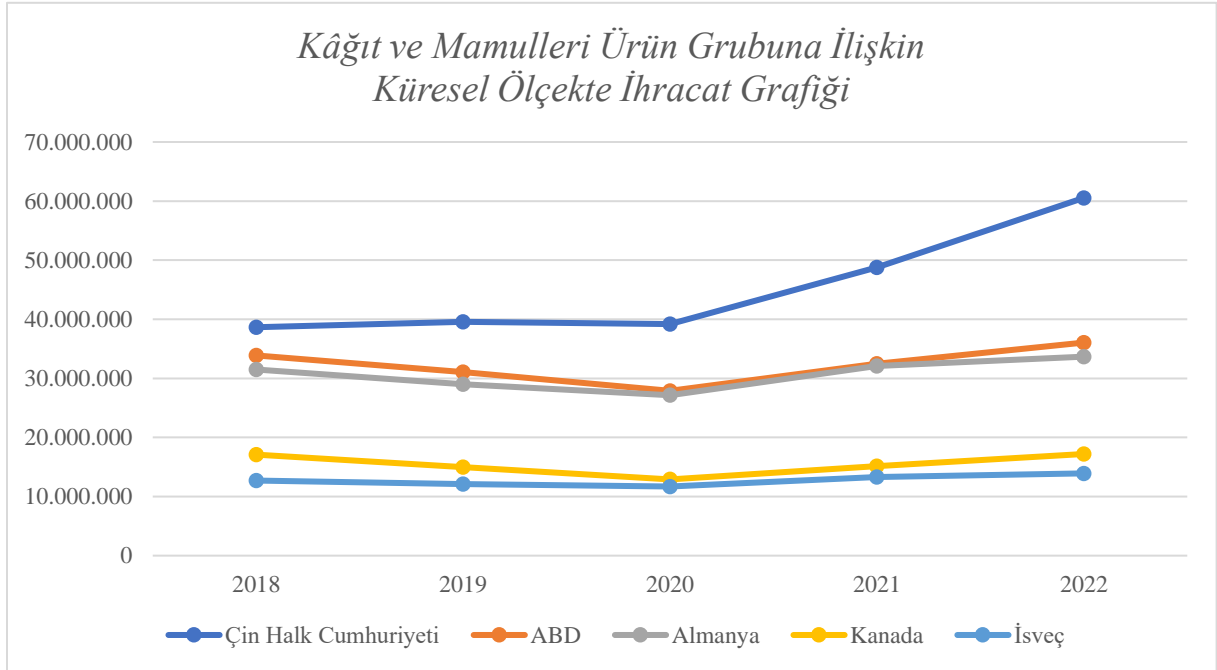
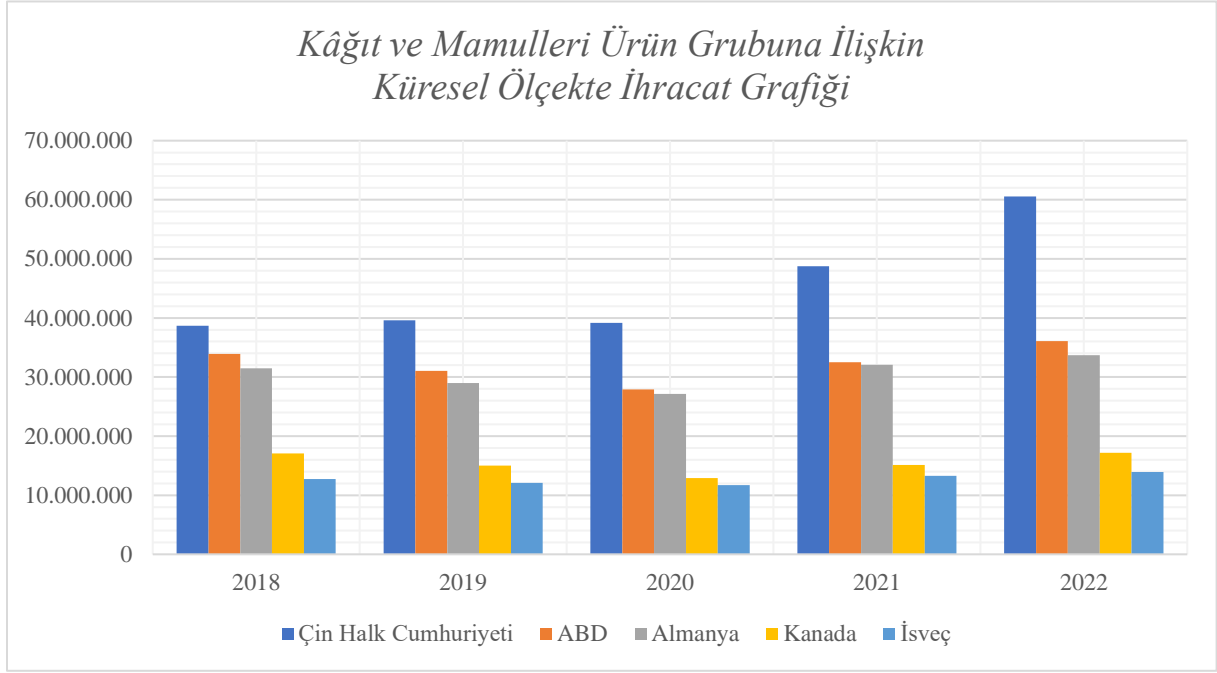
2.1.9. ‘Kağıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

Tablo 9: ‘Kâğıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	318.027.474		296.634.223		279.001.648		330.360.304		367.112.165	
Çin Halk Cumhuriyeti	38.658.233	%12.2	39.587.705	%13.3	39.171.021	%14	48.766.173	%14.8	60.541.034	%16.5
ABD	33.905.851	%10.7	31.066.477	%10.5	27.897.834	%10	32.486.000	%9.8	36.058.030	%9.8
Almanya	31.480.285	%9.9	28.997.556	%9.8	27.150.345	%9.7	32.092.229	%9.7	33.672.337	%9.2
Kanada	17.087.043	%5.4	14.990.843	%5.1	12.904.856	%4.6	15.120.557	%4.6	17.203.170	%4.7
İsveç	12.723.818	%4	12.114.828	%4.1	11.702.869	%4.2	13.301.335	%4	13.922.388	%3.8
Polonya	10.233.860	%3.2	9.883.865	%3.3	10.403.796	%3.7	12.106.306	%3.7	12.397.305	%3.4
İtalya	10.020.716	%3.2	9.273.318	%3.1	8.551.069	%3.1	10.375.965	%3.1	11.877.651	%3.2
Hollanda	9.884.843	%3.1	9.466.824	%3.2	9.158.384	%3.3	11.629.541	%3.5	11.591.339	%3.2
Brezilya	10.575.466	%3.3	9.613.165	%3.2	7.838.881	%2.8	8.784.805	%2.7	11.294.757	%3.1
Fransa	9.591.776	%3	8.921.421	%3	8.083.529	%2.9	10.200.959	%3.1	10.962.925	%3

Kaynak: trademap.org

Grafik 6: Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

Kağıt ve mamulleri ürün grubu küresel ihracat istatistikleri analiz edildiğinde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ABD'den liderliği aldığı görülmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapılan ihracat, yüzdesel bazda 2018'den 2022'ye kadar artmıştır. 2018'de 38.658.233 bin ABD doları olan ihracat, 2022'de 60.541.034 bin ABD dolarına yükselmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapılan ihracat, 2018-2019 döneminde %3.3 büyüme oranı yakalamıştır. 2019-2020 döneminde %0.2 ile küçülse de 2020-2021 döneminde %3.4 ve 2021-2022 döneminde %15.5 oranında büyüme kaydetmiştir. Son yıl özelindeki bu artış, COVID-19 pandemisinin etkilerinin azalmaya başlamasına ve Çin ekonomisinin toparlanmaya başlamasına bağlanabilir.

Aynı listenin ikinci sırasında ABD yer almaktadır. ABD, ilgili ürün grubu ihracatında 2021 yılına kadar düzenli düşüş yaşamış, 2022 yılında ise düşüş oranı önceki yıl ile aynı kalmıştır. 2018 yılına kıyasla gerçekleşen ihracatı artış gösterse de, yıllara göre toplam hacmin artması sebebiyle yüzdesel olarak incelendiğinde gerileme olduğu görülmektedir.

Üçüncü sırada yer alan Almanya ise 2018-2020 yılları arasında ABD ile benzer süreci yaşamıştır. İlk 3 yıl düşen ihracat oranları, 2021 yılında yükselerek 32.092.229 Bin ABD Doları ile yıl hacminin %9.7'sini kapsamıştır. 2022 yılında önceki yıla göre ihracat rakamlarını artırsa da, piyasa hacminin büyümesinden dolayı bu oran %9.2 olarak ölçülmüştür.

2.1.10. 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna Ait GTIP Kodları

Tali ürünler grubuna ait GTIP kodları, Tablo 10'da gösterildiği gibidir. İlgili GTIP kodlarına ilişkin 5 yıllık küresel ithalat istatistikleri Tablo 11'de; küresel ihracat istatistikleri ise Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 10: ‘Tali Ürünler’ Grubuna Ait GTIP Kodları

0910	Zencefil, safran, zerdeçal (curcuma), kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharatlar
1211	Bitki ve bitki kısımları (tohum ve meyveler dahil) (esas olarak parfümeride, eczacılıkta, böcek ya da mantar öldürücü olarak kullanılan)
1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)
1302	Bitkisel özsu ve hülasalar, pektik maddeler, pektinatlar, pektatlar, agar-agar, bitkilerden yapışkan sıvılar ve kıvam verici maddeler
1401	Özellikle örgü için kullanılan türdeki bitkisel maddeler (bambu, Hint kamışı, kamışlar, sazlar, sepetçi söğüdü, rafya, vb.)
1404	Tarifenin başka yerinde yer almayan bitkisel ürünler
2308	Hayvan yemi olabilen diğer bitkisel maddeler ve bitkisel döküntü ve atık ve yan ürünler
4501	Tabii mantar (işlenmemiş veya basit bir şekilde hazırlanmış), döküntü mantar, ezilmiş, granül veya toz haline getirilmiş mantar
4502	Tabii mantar; dış kabuğu alınmış, kare veya dikdörtgen şeklinde blok, levha, yaprak veya şerit şeklinde
4503	Tabii mantardan eşya
4504	Aglomere mantar ve aglomere mantardan eşya
4601	Örgüler ve örülmeye elverişli maddelerden eşyalar, hasırlar, paspaslar ve paravanlar
4602	Sepetçi eşyası ve luffadan yapılmış eşya
4810	Bir veya iki yüzü kaolin (porselen kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kağıt ve kartonlar; rulo veya tabaka
4814	Duvar kağıtları, duvar kaplamaları, cam kağıtları
9602	Yontulmaya elverişli diğer maddeler ve bunlardan eşya, kalıba dökülerek veya yontularak yapılan diğer eşya, sertleştirilmemiş jelatin ve bundan eşya

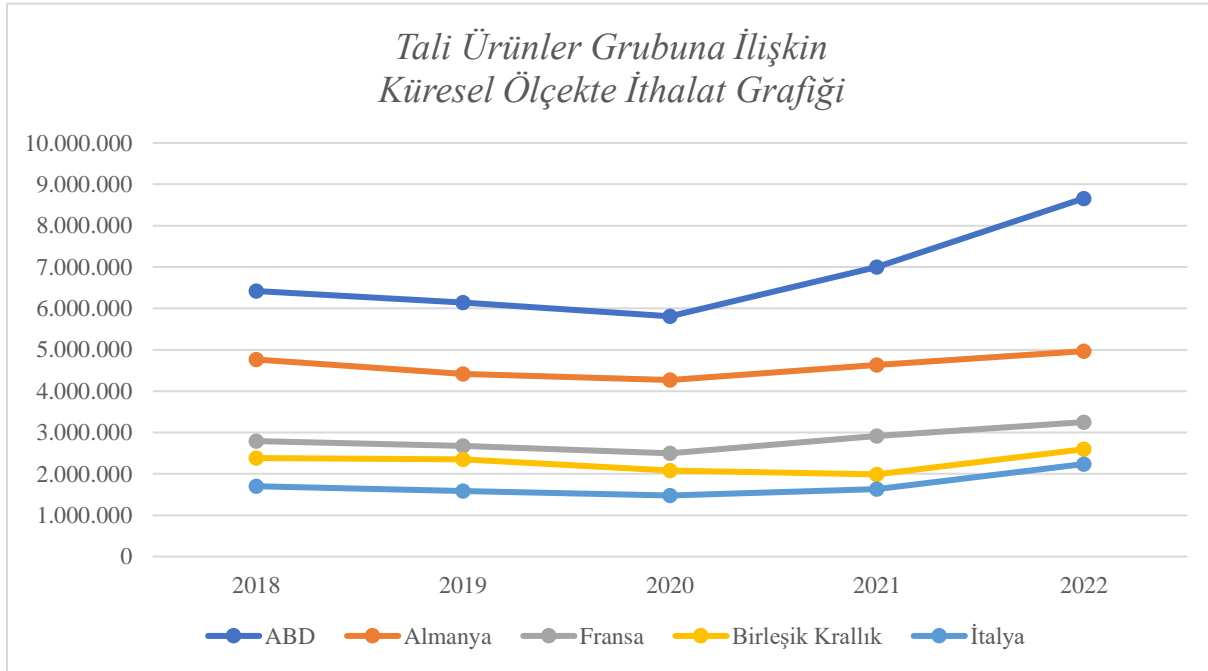
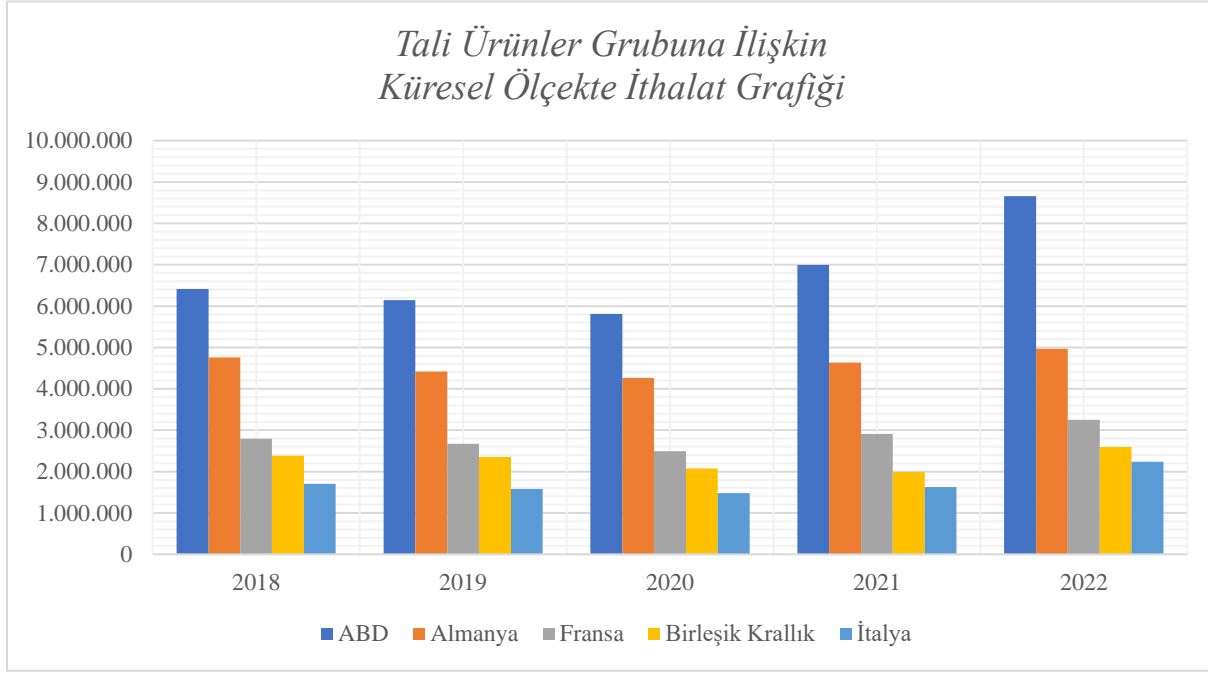
2.1.11. ‘Tali Ürünler’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

Tablo 11: ‘Tali Ürünler’ Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	52.050.183		50.149.615		47.378.319		53.842.934		61.843.213	
ABD	6.416.976	%12.3	6.143.874	%12.3	5.809.034	%12.3	6.996.822	%13	8.658.820	%14
Almanya	4.763.041	%9.2	4.418.861	%8.8	4.268.339	%9	4.636.278	%8.6	4.966.275	%8
Fransa	2.793.286	%5.4	2.672.436	%5.3	2.496.831	%5.3	2.912.443	%5.4	3.250.654	%5.3
Birleşik Krallık	2.385.195	%4.6	2.352.428	%4.7	2.077.905	%4.4	1.988.265	%3.7	2.595.841	%4.2
İtalya	1.702.439	%3.3	1.580.835	%3.2	1.477.016	%3.1	1.628.241	%3	2.237.005	%3.6
Çin Halk Cumhuriyeti	1.870.979	%3.6	1.776.444	%3.5	1.746.091	%3.7	2.207.063	%4.1	2.066.246	%3.3
İspanya	1.674.299	%3.2	1.600.128	%3.2	1.445.280	%3.1	1.682.841	%3.1	2.001.575	%3.2
Polonya	1.408.322	%2.7	1.379.653	%2.8	1.368.151	%2.9	1.601.870	%3	1.826.237	%3
Japonya	1.558.626	%3	1.800.540	%3.6	1.579.463	%3.3	1.708.707	%3.2	1.774.621	%2.9
Hollanda	1.505.321	%2.9	1.404.950	%2.8	1.509.467	%3.2	1.813.787	%3.4	1.752.923	%2.8

Kaynak: trademap.org

Grafik 7: Tali Ürünler Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İthalat Grafikleri

Tablo 10’da belirtilen GTIP kodlarına ilişkin ürünlerin ithalat istatistiklerine yönelik oluşturulan listenin ilk beş sırasında sırasıyla ABD, Almanya, Fransa, Birleşik Krallık ve İtalya yer almaktadır.

Kağıt ve mamulleri ürün grubu ithalat istatistiklerinde de ilk sırayı alan ABD, tali ürünler grubunda da ilk sırada yer almaktadır. 61.843.213 Bin Amerikan Doları ile son beş yıl içerisinde toplam hacmin en yüksek olduğu 2022 yılında, 8.658.820 Bin Amerikan Doları ile %14’lük paya sahip olmuştur.

İlgili ürünlerdeki en çok ithalatı gerçekleştiren ikinci ülke olan Almanya, 2022 yılı içerisinde %8’lik paya ulaşırken; kağıt ve mamulleri ürün grubunda da üçüncü sıradaki Fransa %5.3 ve dördüncü sıradaki Birleşik Krallık %4.2’lik paya sahip olmuştur.

2.1.12. ‘Tali Ürünler’ Ürün Grubuna Ait Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

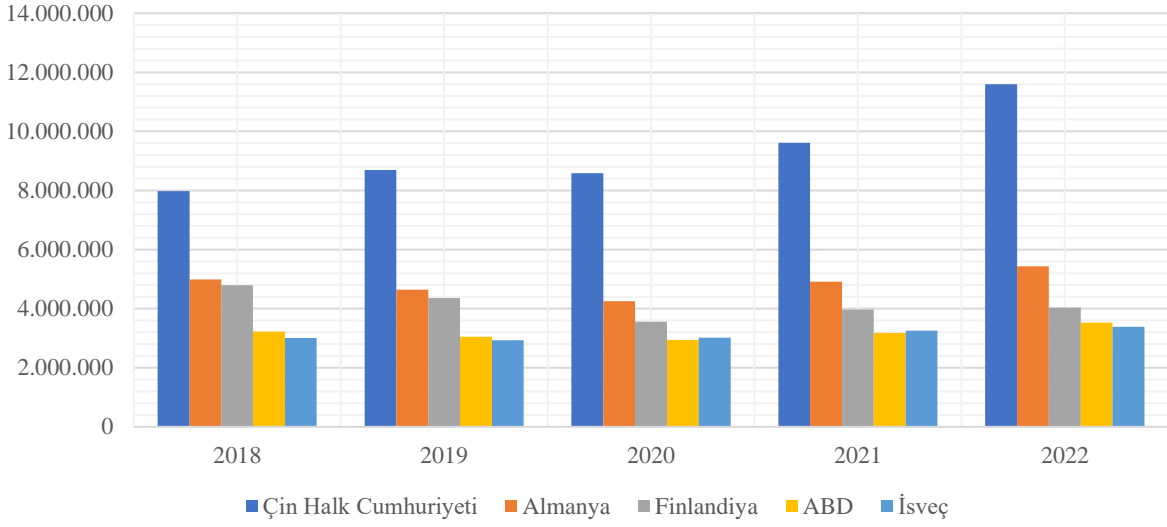
Tablo 12: ‘Tali Ürünler’ Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	50.644.077		49.364.098		47.022.311		53.708.624		59.968.202	
Çin Halk Cumhuriyeti	7.979.576	%15.8	8.698.171	%17.6	8.585.066	%18.3	9.608.888	%17.9	11.593.968	%19.3
Almanya	4.990.929	%9.9	4.638.409	%9.4	4.247.980	%9	4.911.639	%9.1	5.436.003	%9.1
Finlandiya	4.794.770	%9.5	4.359.924	%8.8	3.558.661	%7.6	3.974.618	%7.4	4.031.874	%6.7
ABD	3.219.459	%6.4	3.052.952	%6.2	2.944.801	%6.3	3.179.580	%5.9	3.527.524	%5.9
İsveç	3.009.945	%5.9	2.934.527	%5.9	3.014.566	%6.4	3.252.991	%6.1	3.388.067	%5.6
Hindistan	2.243.661	%4.4	2.337.554	%4.7	2.131.526	%4.5	2.731.156	%5.1	3.072.312	%5.1
İspanya	1.535.659	%3	1.566.806	%3.2	1.570.078	%3.3	1.911.939	%3.6	2.287.539	%3.8
İtalya	1.828.344	%3.6	1.769.388	%3.6	1.425.900	%3	1.951.078	%3.6	2.258.225	%3.8
Belçika	1.887.666	%3.7	1.731.914	%3.5	1.598.264	%3.4	2.080.795	%3.9	2.089.477	%3.5
Fransa	1.372.221	%2.7	1.156.561	%2.3	1.067.564	%2.3	1.219.937	%2.3	1.728.727	%2.9

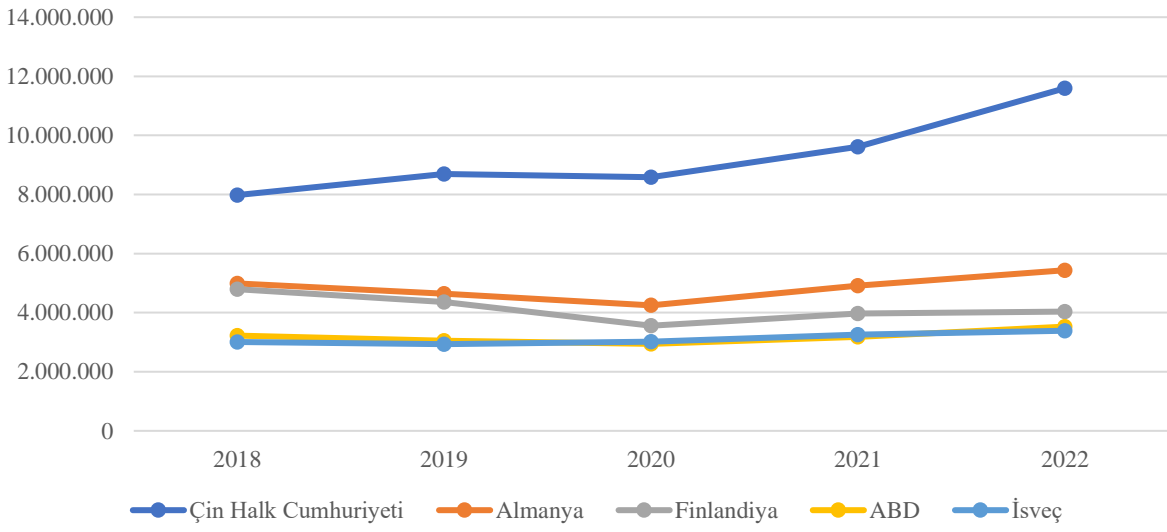
Kaynak: trademap.org

Grafik 8: Tali Ürünler Grubuna İlişkin Küresel Ölçekte İhracat Grafikleri

*Tali Ürünler Grubuna İlişkin
Küresel Ölçekte İhracat Grafiği*

*Tali Ürünler Grubuna İlişkin
Küresel Ölçekte İhracat Grafiği*

Tali ürünler grubuna ilişkin küresel ihracat istatistikleri incelendiğinde ilk sırada Çin Halk Cumhuriyeti, ikinci sırada Almanya ve üçüncü sırada Finlandiya görülmektedir.

Listenin zirvesindeki ilk üç ülkenin istatistiklerinde ise 7.979.576 Bin Amerikan Doları ile 2018 yılı toplam hacminin %15.8'ini kapsayan ihracat gerçekleştiren Çin Halk Cumhuriyetini,

4.990.929 Bin Amerikan Doları ile %9.9'luk oran yakalayan Almanya ve 4.794.770 Bin Amerikan Doları ile %9.5 orana ulaşan Finlandiya takip etmektedir.

Bazı ürün gruplarına benzer şekilde 2019-2020 yıllarında gerileme yaşanmış Tali Ürünler grubunda, en düşük hacim 47.022.311 Bin Amerikan Doları ile 2020 yılı; en yüksek hacim ise 59.968.202 Bin Amerikan Doları ile 2022 yılı olmuştur. 2020 yılından 2022 yılına kadar hacmin giderek arttığı göz önüne alındığında, 2023 yılı için benzer oranlarda büyüme yaşanması tahmin edilebilir.

2.2. TÜRKİYE CUMHURİYETİ ÖZELİNDE ÜRÜN GRUPLARINA İLİŞKİN İTHALAT/İHRACAT İSTATİSTİKLERİ

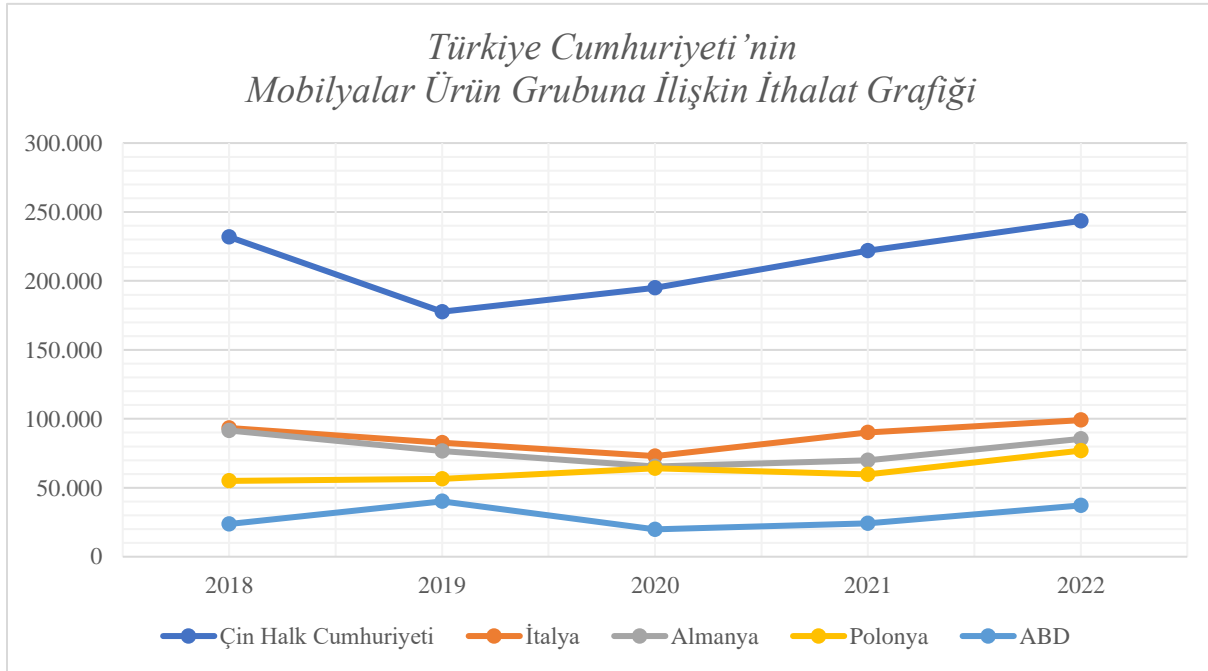
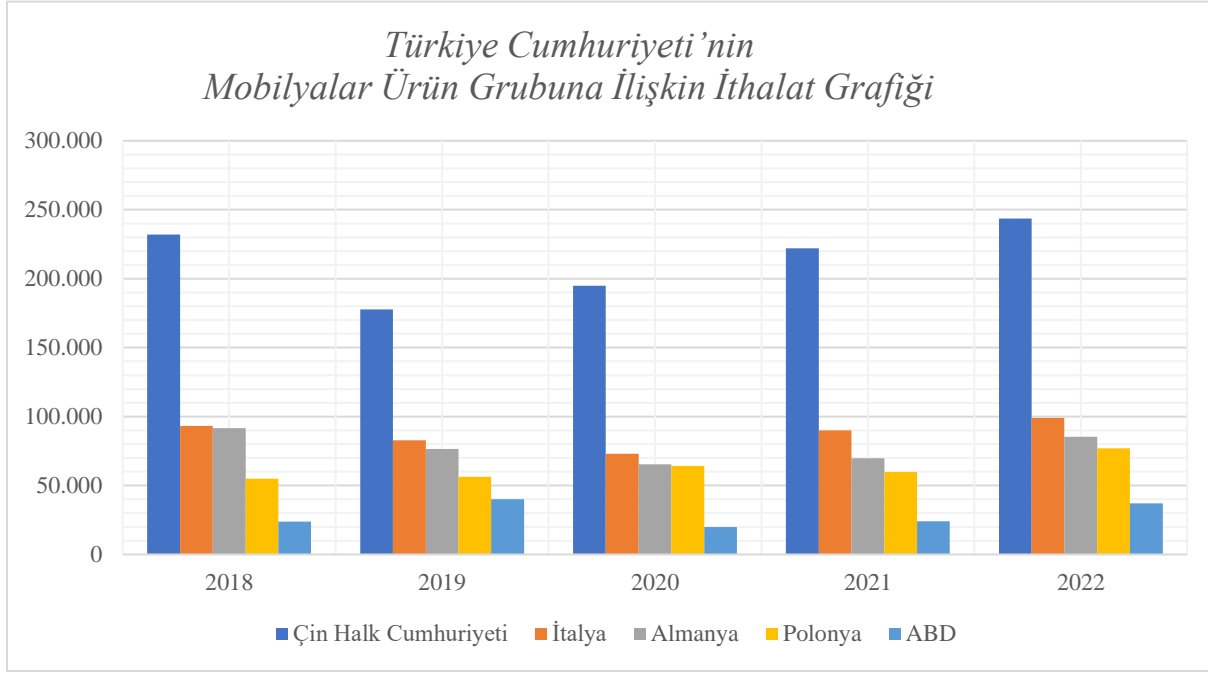
2.2.1. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Mobilyalar' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 13: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Mobilyalar' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	821.039		737.749		701.330		769.289		885.642	
Çin Halk Cumhuriyeti	231.995	%28.3	177.702	%24.1	194.939	%27.8	221.918	%28.8	243.573	%27.5
İtalya	93.243	%11.4	82.690	%11.2	72.970	%10.4	90.049	%11.7	99.048	%11.2
Almanya	91.529	%11.1	76.586	%10.4	65.425	%9.3	69.854	%9.1	85.358	%9.6
Polonya	54.982	%6.7	56.375	%7.6	64.132	%9.1	59.692	%7.8	76.961	%8.7
ABD	23.737	%2.9	40.129	%5.4	19.853	%2.8	24.100	%3.1	37.144	%4.2
Romanya	24.498	%3	25.624	%3.5	27.116	%3.9	27.598	%3.6	27.490	%3.1
Fransa	37.040	%4.5	26.967	%3.7	16.913	%2.4	15.359	%2.0	21.378	%2.4
Birleşik Krallık	13.057	%1.6	21.884	%3.0	14.348	%2.0	10.519	%1.4	21.210	%2.4
Litvanya	10.990	%1.3	11.620	%1.6	9.324	%1.3	10.837	%1.4	21.160	%2.4
Çek Cumhuriyeti	11.842	%1.4	9.670	%1.3	7.749	%1.1	11.532	%1.5	18.527	%2.1

Kaynak: trademap.org

Grafik 9: Türkiye Cumhuriyeti'nin Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

‘Mobilyalar’ ürün grubuna ilişkin Tablo 1’de belirtilen GTIP kodlu ürünlere ilişkin Türkiye’nin istatistikleri analiz edildiğinde, en çok ithal edilen ülkenin Çin Halk Cumhuriyeti olduğu görülmektedir.

2018 yılında 821.039 Bin Amerikan Doları olan Mobilyalar grubu toplam ithalat hacminin, takip eden üç yılda düştüğü gözlemlense de, 2022 yılında 885.642 Bin Amerikan Doları ile en fazla hacme ulaştığı çıkarımı yapılabilir. 2018 yılında Çin Halk Cumhuriyeti’nden yaklaşık 232 Bin Amerikan Dolarlık; 2019 yılında yaklaşık 178 Bin Amerikan Dolarlık; 2020 yılında yaklaşık 195 Bin Amerikan Dolarlık; 2021 yılında yaklaşık 222 Bin Amerikan Dolarlık ve 2022 yılında yaklaşık 243.600 Bin Amerikan Dolarlık ithalat gerçekleştirildiği görülmektedir.

Listenin devamında İtalya, Almanya, Polonya ve ABD bulunmaktadır. 5 yıllık toplam ithalat hacmi incelendiğinde 3.914.049 Bin Amerikan Doları görülmektedir. Bu kapsamda Mobilyalar ürün grubuna ilişkin Çin Halk Cumhuriyeti’nden son beş yıl içerisinde 1.070.127 Bin Amerikan Dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir.

2.2.2. Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

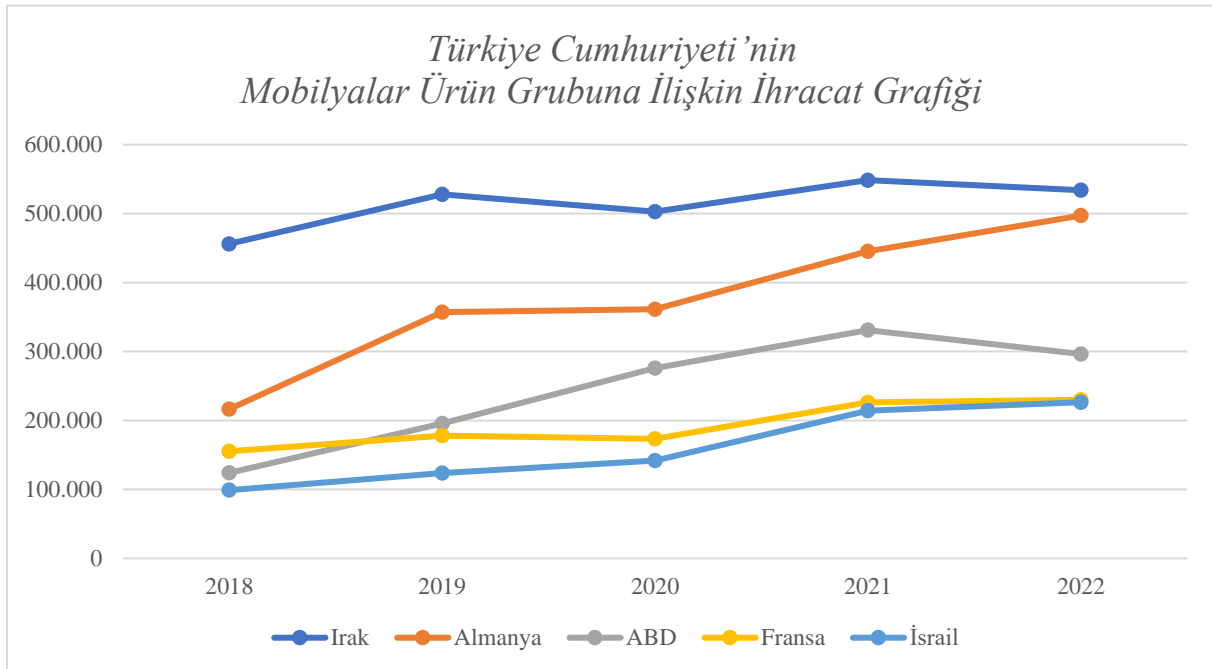
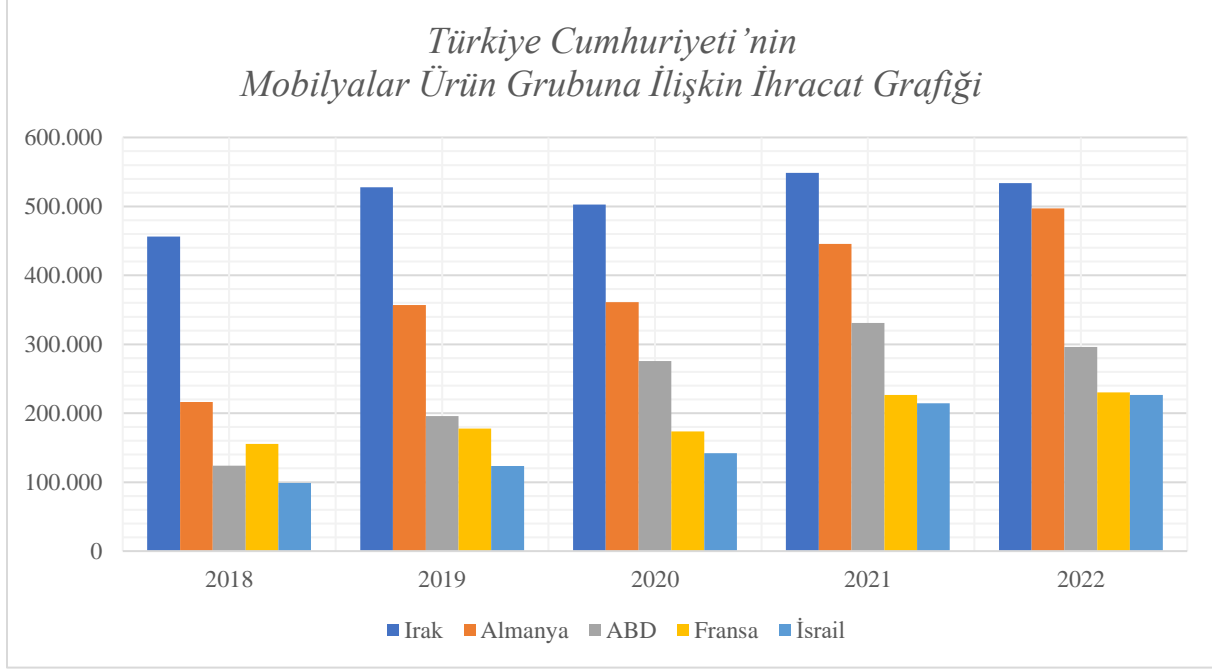
Tablo 14: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Mobilyalar’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	3.086.610		3.806.126		3.783.547		4.694.314		5.145.046	
Irak	456.283	%14.8	527.917	%13.9	502.758	%13.3	548.632	%11.7	534.016	%10.4
Almanya	216.497	%7	357.054	%9.4	361.170	%9.5	445.430	%9.5	497.242	%9.7
ABD	124.067	%4	195.693	%5.1	275.884	%7.3	331.029	%7.1	296.205	%5.8
Fransa	155.362	%5	177.968	%4.7	173.480	%4.6	226.289	%4.8	230.087	%4.5
İsrail	98.998	%3.2	123.616	%3.2	141.845	%3.7	214.317	%4.6	226.524	%4.4
Birleşik Krallık	100.453	%3.3	140.689	%3.7	149.164	%3.9	204.339	%4.4	210.983	%4.1
Katar	93.888	%3	104.739	%2.8	88.911	%2.3	117.322	%2.5	199.899	%3.9
Libya	120.664	%3.9	203.686	%5.4	139.949	%3.7	199.372	%4.2	177.398	%3.4
Romanya	74.939	%2.4	90.159	%2.4	111.666	%3	128.807	%2.7	174.408	%3.4

Hollanda	73.369	%2.4	94.672	%2.5	102.429	%2.7	138.958	%3.0	161.545	%3.1

Kaynak: trademap.org

Grafik 10: Türkiye Cumhuriyeti'nin Mobilyalar Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

Tablo 1’de belirtilen GTIP kodlu ürünlerin ihracatının yapıldığı ülke listesinde ise ilk üç sırayı Irak, Almanya ve ABD’nin oluşturduğu görülmektedir. Mobilyalar grubuna ilişkin son 5 yılda en yüksek ihracat rakamının yakalandığı 2022 yılında toplam 5.145.046 Bin Amerikan Dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu ihracatın %10.4’ü İran’a; %9.7’si Almanya’ya ve %5.8’i ABD’ye yapılmıştır.

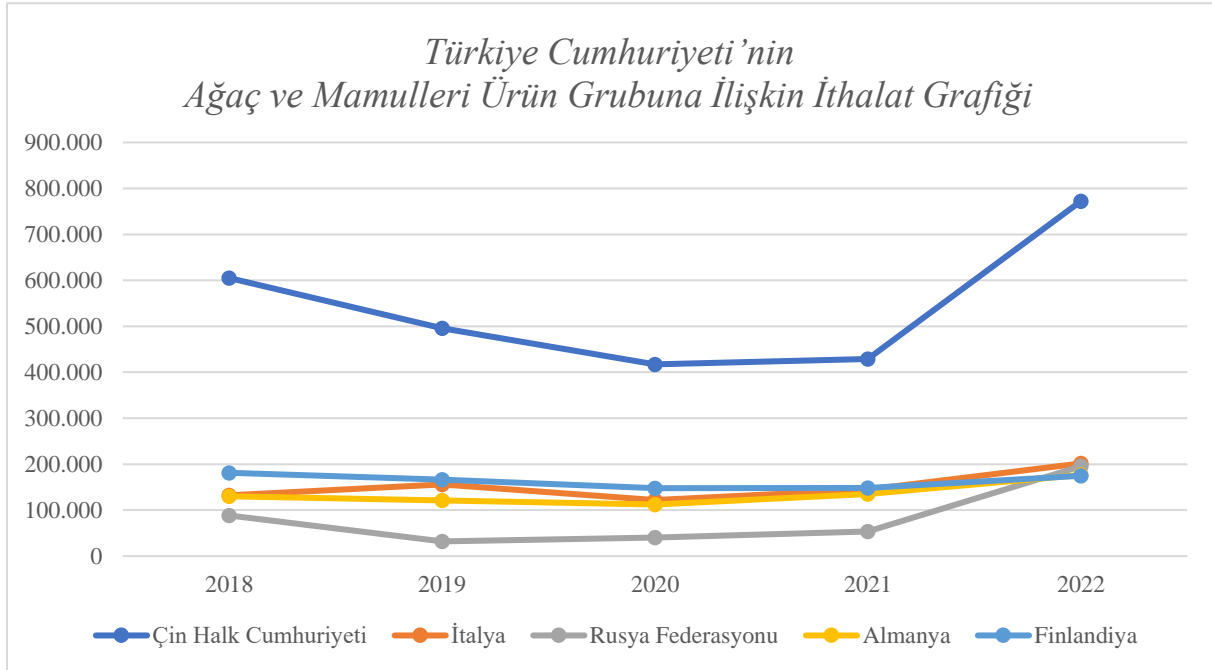
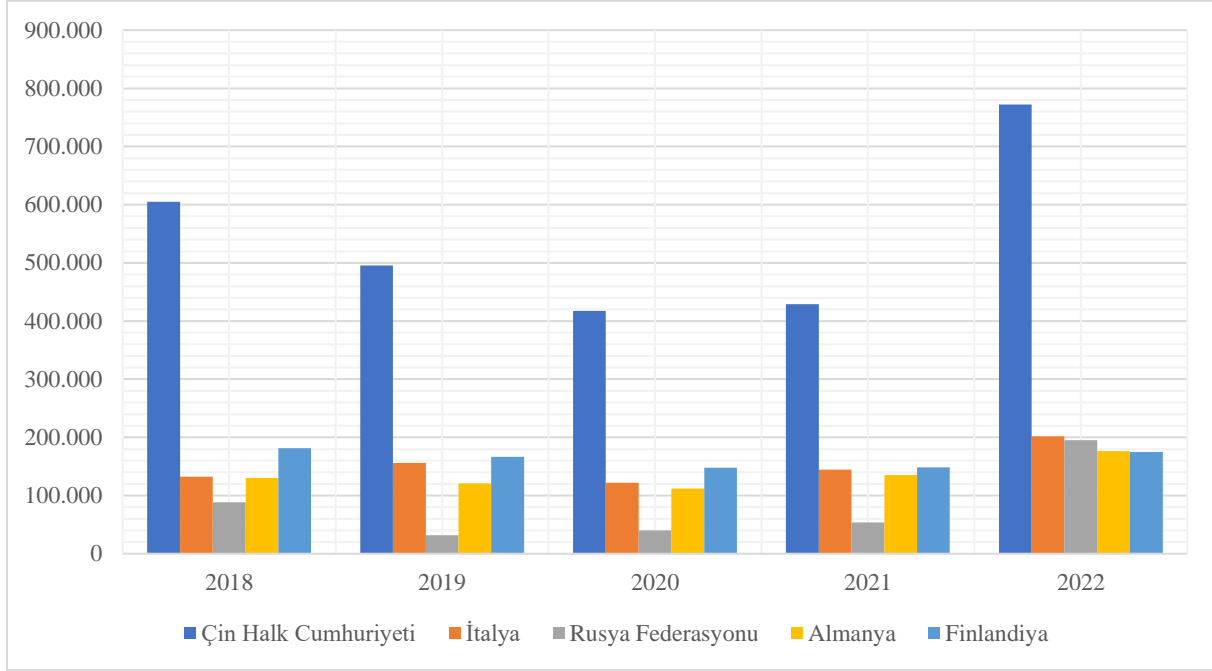
2.2.3. Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 15: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	2.350.255		1.813.026		1.688.234		1.849.113		2.804.067	
Çin Halk Cumhuriyeti	604.735	%25.7	495.644	%27.3	417.203	%24.7	429.220	%23.2	772.131	%27.5
İtalya	132.525	%5.6	156.212	%8.6	122.052	%7.2	144.481	%7.8	201.636	%7.2
Rusya Federasyonu	88.686	%3.8	32.050	%1.8	40.299	%2.4	53.600	%2.9	195.438	%7
Almanya	130.098	%5.5	121.026	%6.7	112.271	%6.7	135.102	%7.3	176.622	%6.3
Finlandiya	181.342	%7.7	166.404	%9.2	147.832	%8.8	148.406	%8.0	174.582	%6.2
İsveç	151.079	%6.4	131.348	%7.2	123.032	%7.3	127.175	%6.9	161.012	%5.7
ABD	140.885	%6.0	59.173	%3.3	61.029	%3.6	61.257	%3.3	100.019	%3.6
Fransa	49.149	%2.1	47.872	%2.6	36.468	%2.2	53.871	%2.9	79.050	%2.8
Hindistan	25.980	%1.1	17.833	%1.0	17.325	%1.0	30.019	%1.6	71.697	%2.6
Ukrayna	154.996	%6.6	75.252	%4.2	77.893	%4.6	62.423	%3.4	58.547	%2.1

Kaynak: trademap.org

Grafik 11: Türkiye Cumhuriyeti'nin Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

Tablo 4’te belirtilen ‘Ağaç ve Mamulleri’ GTIP kodlarına ilişkin Türkiye’nin gerçekleştirdiği ithalatlar Tablo 15’te gösterildiği gibidir. Son beş yılda 10.504.695 Bin Amerikan Dolarlık toplam hacme ulaşılan kod kümesine göre, en çok ithalatın yapıldığı ilk beş ülke Çin Halk Cumhuriyeti, İtalya, Rusya Federasyonu, Almanya ve Finlandiya’dır.

‘Mobilyalar’ ürün grubu istatistiklerine benzer şekilde, en fazla ithalatın yine Çin Halk Cumhuriyeti’nden yapıldığı görülmektedir. Son 5 yılda 2.719.933 Bin Dolara ulaşmış ithalat, toplam ithalatın %25.88’ini kapsamaktadır. İlgili gruba ilişkin tüm ithalatın dörtte birinden fazlasına denk gelen bu rakam; Çin Halk Cumhuriyeti ile önemli ticari ortaklığımızın olduğunu gözler önüne sermektedir.

Listenin ikinci sırasında ise, mobilyalar ürün grubunda da ikinci olarak gördüğümüz İtalya yer almaktadır. Gruba ilişkin toplam ithalat hacminin en fazla yıl olduğu 2022 yılından hareketle; gerçekleştirilen 201.636 Bin Amerikan Dolarlık ithalat, ilgili yılın %7.2’lik oranına karşılık gelmektedir.

2.2.4. Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

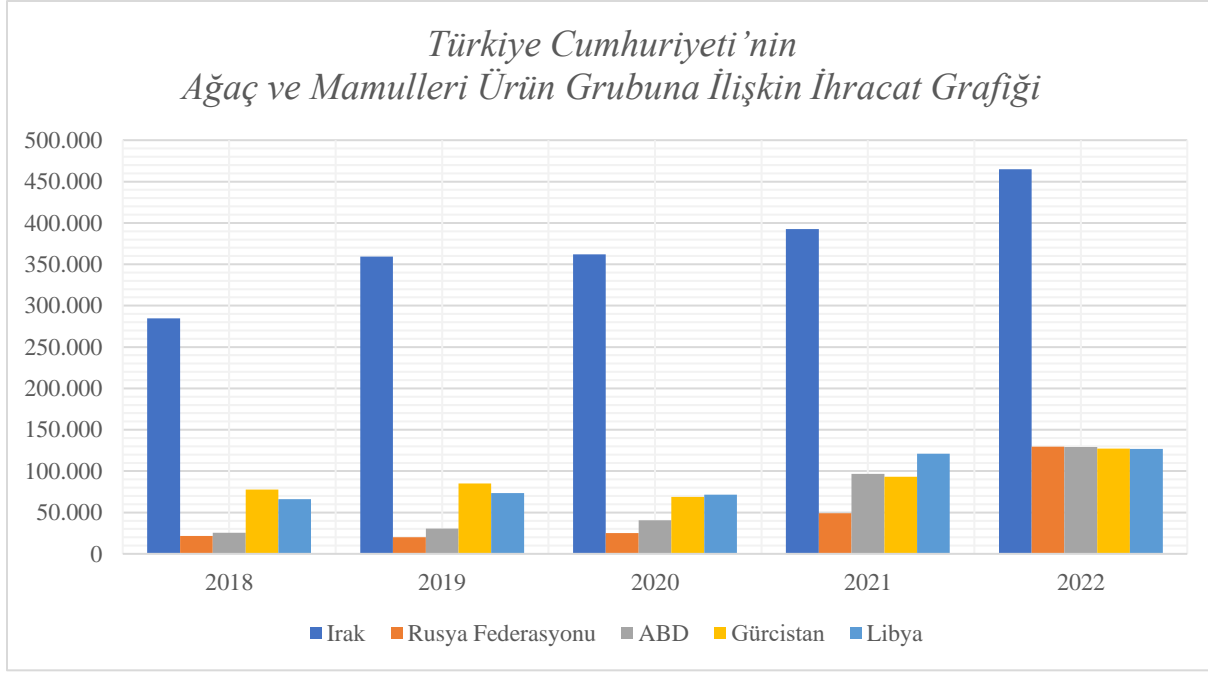
Tablo 16: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Ağaç ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	1.930.298		2.055.962		2.083.521		2.753.811		3.426.537	
Irak	284.505	% 14.7	359.119	% 17.5	362.121	% 17.4	392.486	% 14.3	465.044	% 13.6
Rusya Federasyonu	21.664	% 1.1	20.152	% 1	25.174	% 1.2	49.020	% 1.8	129.504	% 3.8
ABD	25.532	% 1.3	30.412	% 1.5	40.652	% 2	96.511	% 3.5	129.144	% 3.8
Gürcistan	77.780	% 4	85.138	% 4.1	68.772	% 3.3	93.094	% 3.4	127.166	% 3.7
Libya	66.124	% 3.4	73.597	% 3.6	71.423	% 3.4	120.896	% 4.4	126.952	% 3.7
İsrail	56.075	% 2.9	71.616	% 3.5	80.377	% 3.9	101.870	% 3.7	117.456	% 3.4
Bulgaristan	40.554	% 2.1	42.601	% 2.1	37.117	% 1.8	61.428	% 2.2	111.801	% 3.3
İran	168.303	% 8.7	131.286	% 6.4	84.100	% 4	81.504	% 3	102.846	% 3

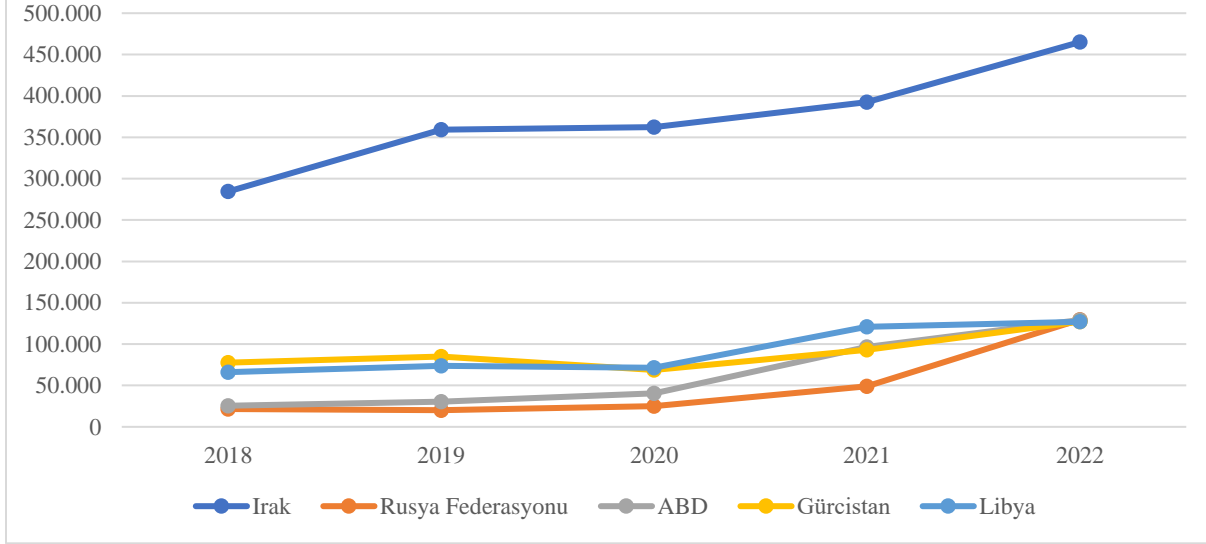
İtalya	57.869	%3	66.167	%3.2	35.856	%1.7	57.359	%2.1	101.978	%3
Fas	29.991	%1.6	41.617	%2	45.560	%2.2	86.097	%3.1	93.197	%2.7

Kaynak: trademap.org

Grafik 12: Türkiye Cumhuriyeti'nin Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

*Türkiye Cumhuriyeti'nin
Ağaç ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafiği*

Türkiye tarafından ağaç ve mamulleri ürün grubunun en çok ihraç edildiği ülkeler incelendiğinde, ilk sırada Irak'ı göze çarpmaktadır. Bu bağlamda 'Mobilyalar' ürün grubuna benzer nitelikte olduğu söylenebilir.

12.249.129 Bin Amerikan Dolarlık ihracat yapılan son 5 yılda; en yüksek ihracatın gerçekleştiği ikinci ülke ise Rusya Federasyonu'dur. En yüksek toplam hacme ulaşılan 2022 yılında, önceki yıllara nazaran hayrete düşürücü biçimde artış yaşanmıştır. Neredeyse 25 Milyon Dolarlık hacme ulaşmayan ihracat oranlarının, 2022 yılında %165 büyüme yakalayarak 129.504 Bin Amerikan Dolarına yükselmiştir.

Listenin devamında ise sırasıyla ABD, Gürcistan, Libya ve İsrail yer almaktadır.

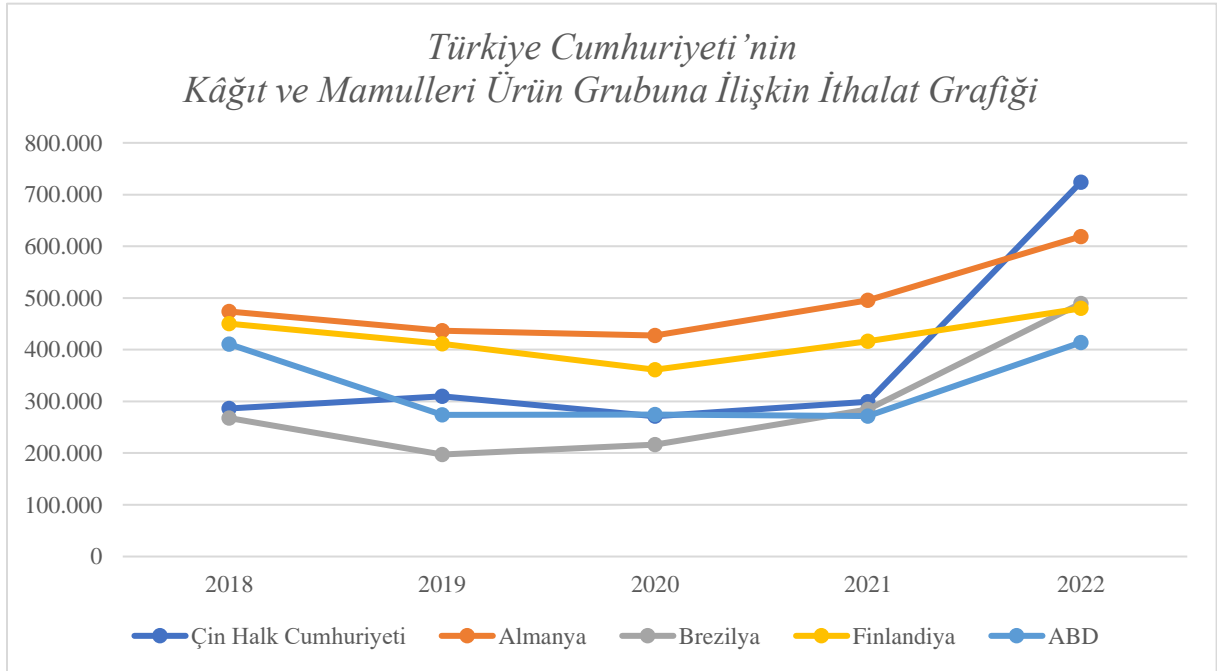
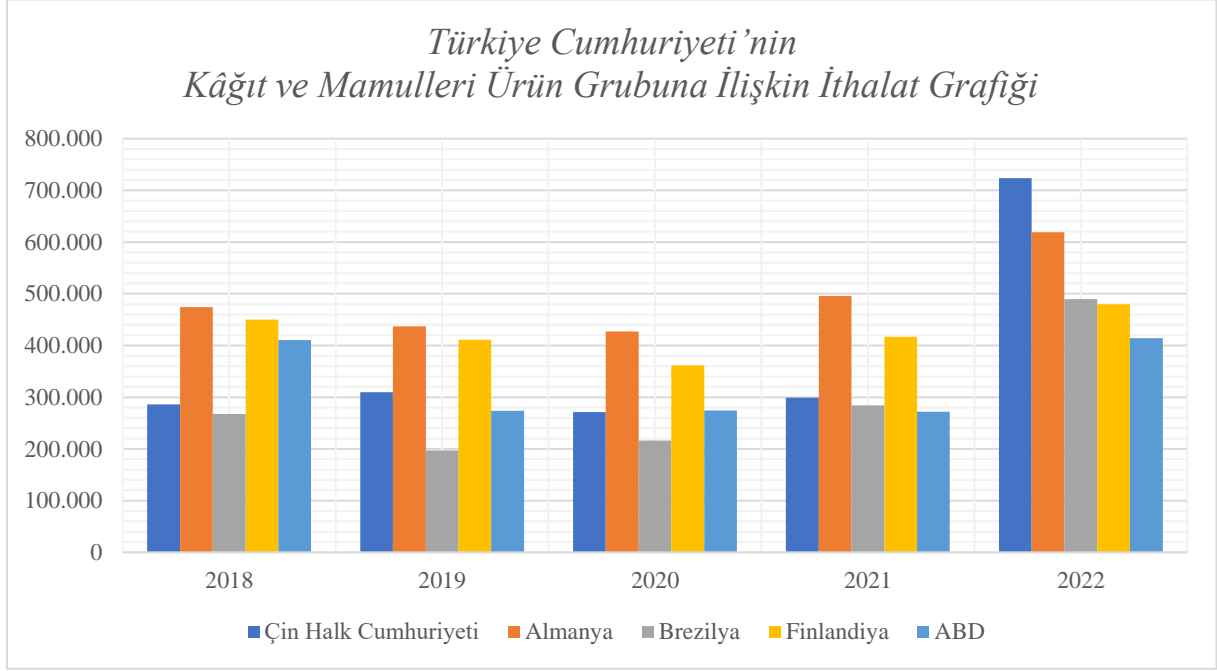
2.2.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 17: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Kağıt ve Mamulleri' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	4.101.654		3.749.834		3.580.433		4.207.297		6.112.183	
Çin Halk Cumhuriyeti	286.177	%7	309.594	%8.3	271.238	%7.6	299.193	%7.1	723.848	%11.8
Almanya	474.114	%11.6	436.984	%11.7	427.393	%11.9	495.626	%11.8	618.921	%10.1
Brezilya	267.825	%6.5	197.254	%5.3	216.282	%6	284.501	%6.8	489.463	%8
Finlandiya	450.166	%11	411.285	%11	361.282	%10.1	416.421	%9.9	479.822	%7.9
ABD	410.741	%10	273.941	%7.3	274.279	%7.7	271.652	%6.5	413.968	%6.8
İsveç	300.865	%7.3	301.217	%8	312.983	%8.7	347.756	%8.3	413.388	%6.8
Endonezya	114.692	%2.8	139.438	%3.7	58.751	%1.6	70.563	%1.7	280.392	%4.6
Rusya Federasyonu	163.895	%4	117.771	%3.1	129.727	%3.6	132.082	%3.1	278.950	%4.6
İtalya	190.115	%4.6	207.009	%5.5	195.330	%5.5	239.944	%5.7	263.682	%4.3
Portekiz	143.168	%3.5	164.984	%4.4	163.662	%4.6	170.537	%4.1	212.993	%3.5

Kaynak: trademap.org

Grafik 13: Türkiye Cumhuriyeti'nin Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

Tablo 7’de belirtilen Kağıt ve Mamulleri ürün grubuna ilişkin, Türkiye tarafından en çok ithalat gerçekleştirilen ülkeler Tablo 17’de belirtildiği gibidir.

Bu kapsamda Çin Halk Cumhuriyeti ile 2018 yılında 286.177 Bin Amerikan Dolarlık ithalat gerçekleştirilirken, 2022 yılında bu rakam 723.848 Bin Amerikan Dolarına yükselmiştir. Toplamda 21.751.401 Bin Amerikan Dolarlık ithalat yapılan son 5 yıl içerisinde, 2.453.038 Bin Amerikan Doları ile Almanya ikinci sırada yer almaktadır.

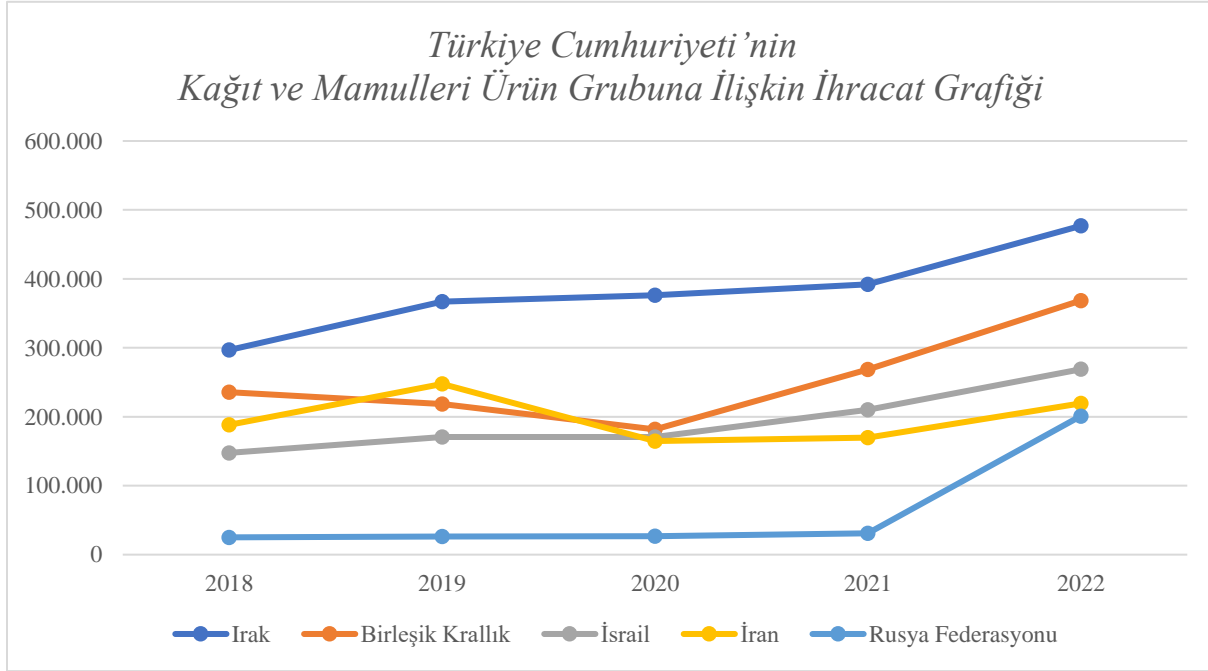
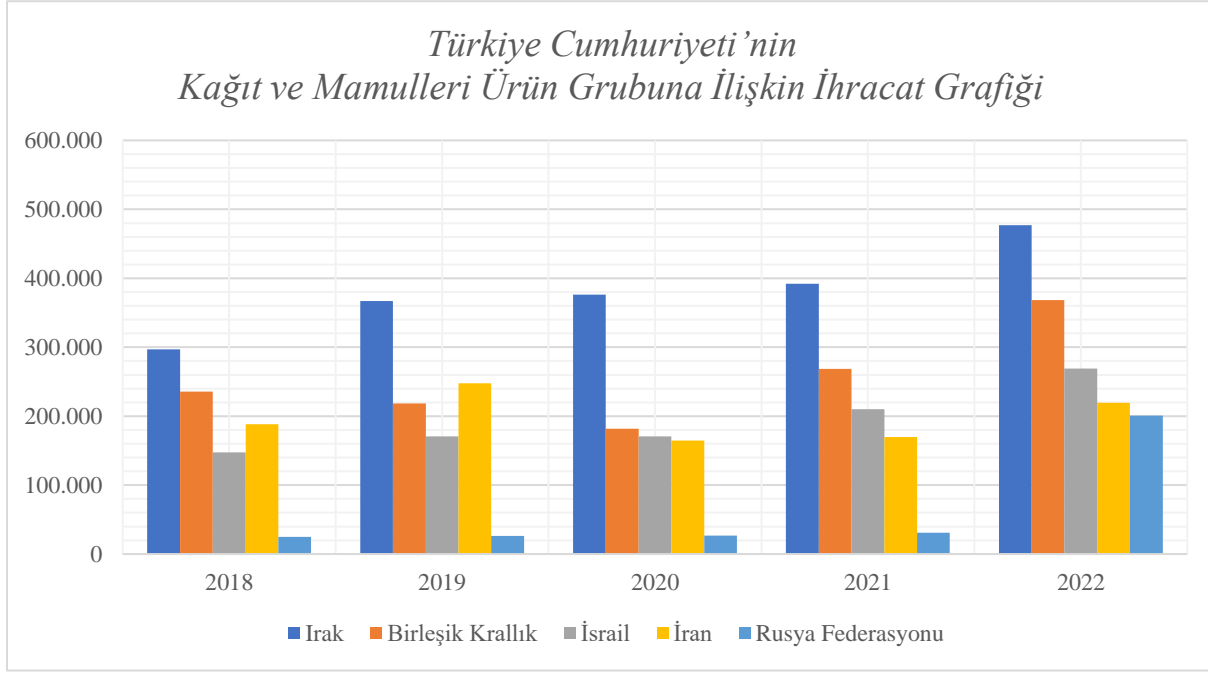
2.2.6. Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Kağıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

Tablo 18: Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘Kağıt ve Mamulleri’ Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	2.574.371		2.703.377		2.644.139		3.120.632		4.124.077	
Irak	296.848	%11.5	367.087	%13.6	376.499	%14.2	391.905	%12.6	476.910	%11.6
Birleşik Krallık	235.693	%9.2	218.419	%8.1	181.681	%6.9	268.588	%8.6	368.600	%8.9
İsrail	147.651	%5.7	170.478	%6.3	170.782	%6.5	209.898	%6.7	268.874	%6.5
İran	188.259	%7.3	247.580	%9.2	164.789	%6.2	169.826	%5.4	219.548	%5.3
Rusya Federasyonu	25.118	%1	26.332	%1	26.826	%1	30.833	%1	201.048	%4.9
ABD	35.082	%1.4	64.566	%2.4	122.104	%4.6	131.510	%4.2	167.209	%4.1
Almanya	72.363	%2.8	85.819	%3.2	91.206	%3.4	128.788	%4.1	158.377	%3.8
Yunanistan	109.881	%4.3	77.011	%2.8	53.368	%2	93.718	%3	143.366	%3.5
Fransa	41.734	%1.6	54.489	%2	64.285	%2.4	116.401	%3.7	140.031	%3.4
Gürcistan	73.923	%2.9	77.523	%2.9	62.886	%2.4	74.714	%2.4	121.034	%2.9

Kaynak: trademap.org

Grafik 14: Türkiye Cumhuriyeti'nin Kâğıt ve Mamulleri Ürün Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

Türkiye'nin Tablo 7'de belirtilen Kağıt ve Mamulleri ürün grubuna ilişkin ihracat verileri incelendiğinde, ilk beş sırada Irak, Birleşik Krallık, İsrail, Filistin ve İran olduğu görülmektedir. Son 5 yıldaki ihraç toplamı 15.166.596 Bin Amerikan Dolarıdır.

Irak, bu toplamın 1.909.249 Bin Amerikan Doları ile %13'ünü; Birleşik Krallık 1.272.981 Bin Amerikan Doları ile %8.39'unu; İsrail 967.683 Bin Amerikan Doları ile %6.38'ini oluşturmaktadır.

2.2.7. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

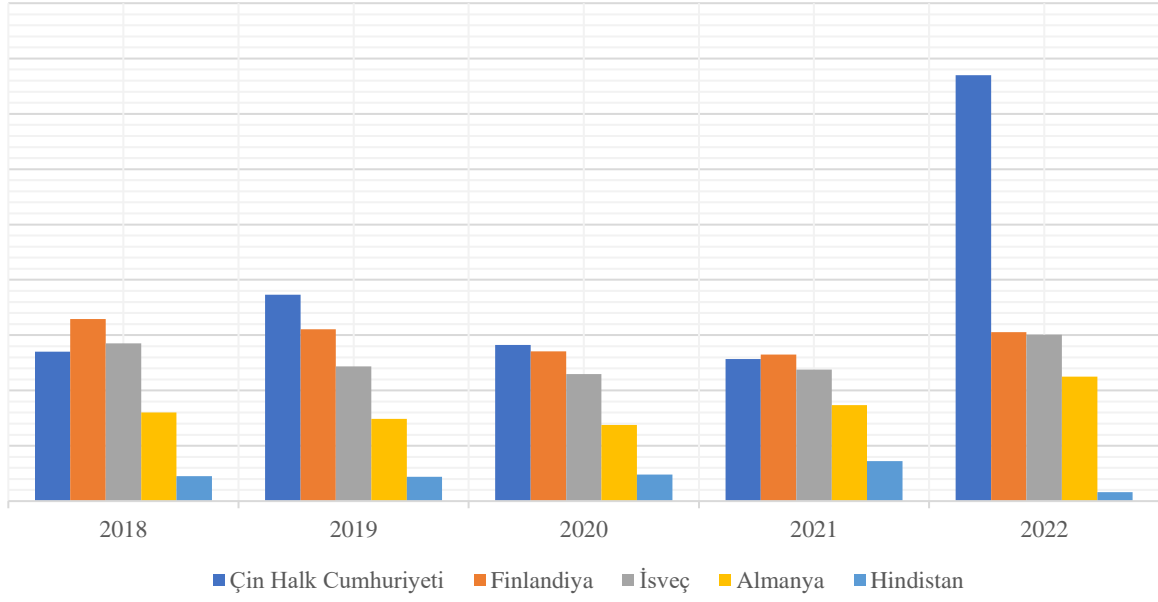
Tablo 19: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Grubuna İlişkin İthalat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İthalat Hacmi (Bin ABD Doları)	818.091		867.935		814.921		891.632		1.344.362	
Çin Halk Cumhuriyeti	135.007	%16.5	186.513	%21.5	141.222	%17.3	128.339	%14.4	385.027	%28.6
Finlandiya	164.538	%20.1	155.194	%17.9	135.380	%16.6	132.416	%14.9	152.845	%11.4
İsveç	142.715	%17.4	121.828	%14	114.800	%14.1	118.774	%13.3	150.442	%11.2
Almanya	80.169	%9.8	74.329	%8.6	68.879	%8.5	86.673	%9.7	112.369	%8.4
Hindistan	22.697	%2.8	21.944	%2.5	24.085	%3	36.070	%4	80.122	%6
İtalya	53.727	%6.6	63.131	%7.3	49.267	%6	58.188	%6.5	62.586	%4.7
İspanya	29.240	%3.6	31.810	%3.7	25.045	%3.1	33.794	%3.8	32.373	%2.4
Avusturya	23.441	%2.9	28.084	%3.2	24.537	%3	33.913	%3.8	29.227	%2.2
Fransa	18.608	%2.3	15.254	%1.8	21.397	%2.6	30.621	%3.4	28.375	%2.1
Birleşik Krallık	16.710	%2	16.242	%1.9	15.465	%1.9	21.707	%2.4	28.244	%2.1

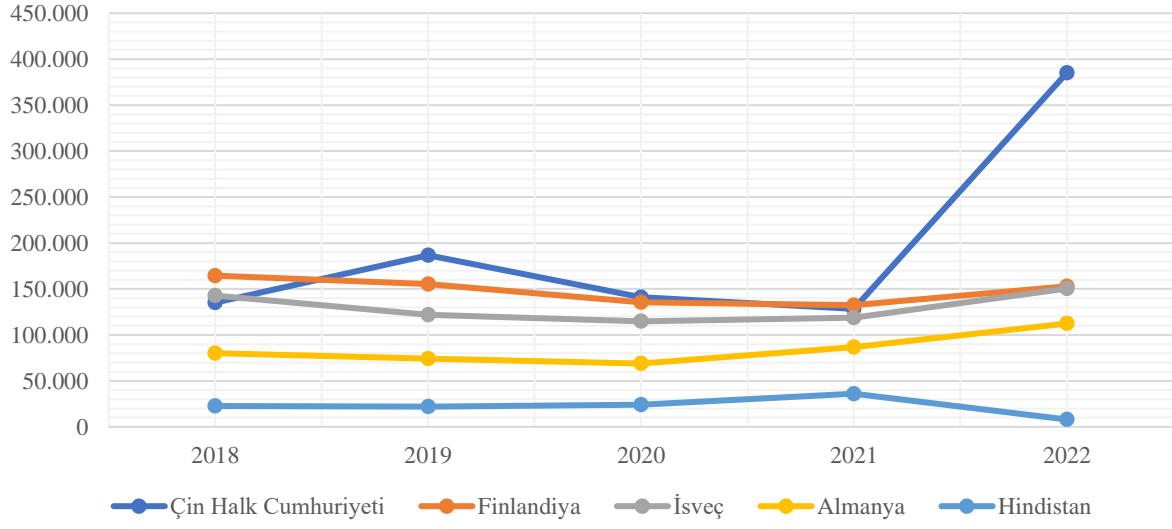
Kaynak: trademap.org

Grafik 15: Türkiye Cumhuriyeti'nin Tali Ürünler Grubuna İlişkin İthalat Grafikleri

*Türkiye Cumhuriyeti'nin
Tali Ürünler Grubuna İlişkin İthalat Grafiği*

*Türkiye Cumhuriyeti'nin
Tali Ürünler Grubuna İlişkin İthalat Grafiği*

Türkiye'nin Tablo 10'da belirtilen GTIP kodlarına ilişkin son 5 sene içerisinde gerçekleştirdiği ithalatları gösteren veriler incelendiğinde, ilk sırada 976.108 Bin Amerikan Doları ile Çin Halk Cumhuriyeti görülmektedir.

İkinci sırayı alan Finlandiya 740.373 Bin Amerikan Doları ile, 3.392.579 Bin Amerikan Doları ile 5 yıllık toplam ithalatın %21.8'ini karşılamaktadır.

Tablo 10'un devamında İsveç, Almanya ve Hindistan yer almaktadır. En yüksek ithalatın gerçekleştiği 2022 yılının yüzdesel oranları incelendiğinde İsveç'in %11.2; Almanya'nın %8.4; Hindistan'ın %6 oranında olduğu görülmektedir.

2.2.8. Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Ürün Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

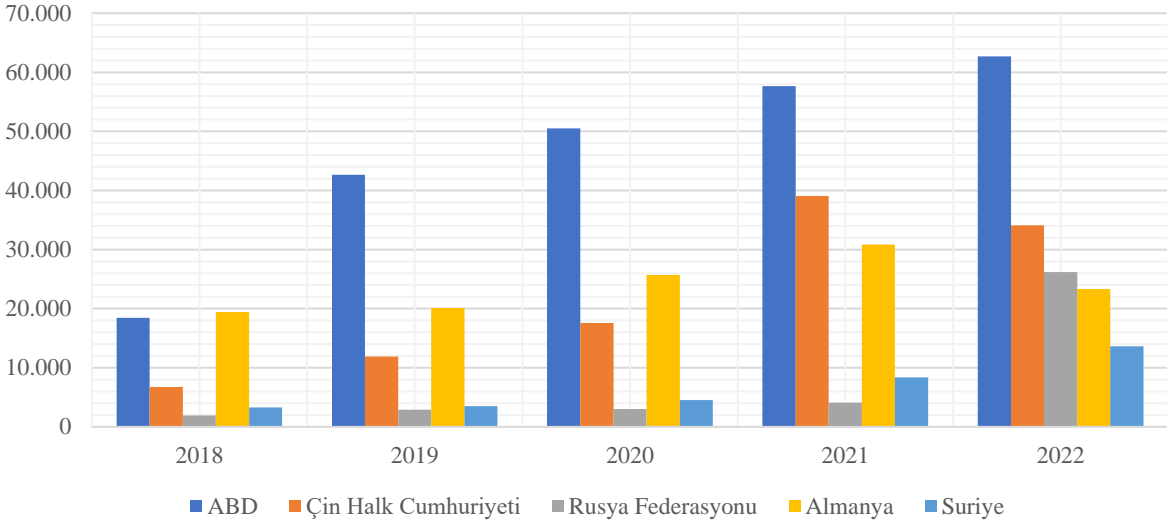
Tablo 20: Türkiye Cumhuriyeti'nin 'Tali Ürünler' Grubuna İlişkin İhracat İstatistikleri

	2018		2019		2020		2021		2022	
Toplam İhracat Hacmi (Bin ABD Doları)	216.380		259.367		266.224		318.651		372.748	
ABD	18.449	%8.5	42.653	%16.4	50.511	%19	57.679	%18.1	62.688	%16.8
Çin Halk Cumhuriyeti	6.758	%3.1	11.898	%4.6	17.578	%6.6	39.069	%12.3	34.124	%9.2
Rusya Federasyonu	1.937	%0.9	2.903	%1.1	3.018	%1.1	4.078	%1.3	26.217	%7
Almanya	19.445	%9	20.125	%7.8	25.722	%9.7	30.867	%9.7	23.316	%6.3
Suriye	3.297	%1.5	3.526	%1.4	4.514	%1.7	8.377	%2.6	13.625	%3.7
Mısır	3.433	%1.6	5.679	%2.2	6.396	%2.4	3.955	%1.2	11.528	%3.1
Yunanistan	3.159	%1.5	4.727	%1.8	5.799	%2.2	6.589	%2.1	11.413	%3.1
İspanya	9.564	%4.4	6.957	%2.7	7.288	%2.7	8.356	%2.6	10.166	%2.7
Birleşik Krallık	4.977	%2.3	6.712	%2.6	7.071	%2.7	9.976	%3.1	9.658	%2.6
Hollanda	3.737	%1.7	4.097	%1.6	4.293	%1.6	4.806	%1.5	7.456	%2

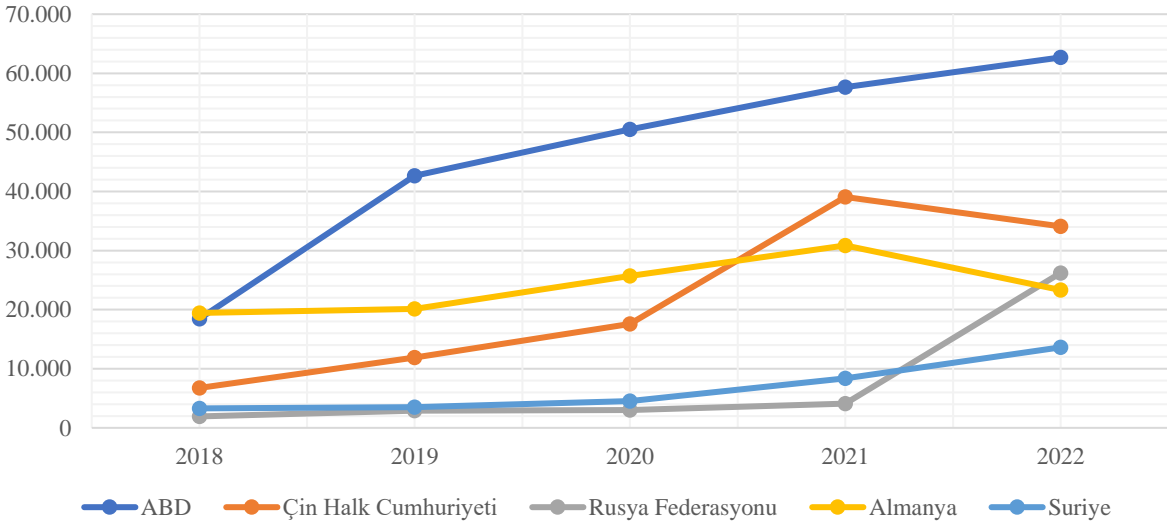
Kaynak: trademap.org

Grafik 16: Türkiye Cumhuriyeti'nin Tali Ürünler Grubuna İlişkin İhracat Grafikleri

*Türkiye Cumhuriyeti'nin
Tali Ürünler Grubuna İlişkin İhracat Grafiği*

*Türkiye Cumhuriyeti'nin
Tali Ürünler Grubuna İlişkin İhracat Grafiği*

Türkiye'nin tali ürünleri ihraç ettiği ülkeler analiz edildiğinde ilk sırada 232.980 Bin Amerikan Doları ile ABD; 109.427 Bin Amerikan Doları ile ikinci sırada Çin Halk Cumhuriyeti; 38.153 Bin Amerikan Doları ile Rusya Federasyonu üçüncü sırada yer almaktadır.

Tali Ürünler grubunda 5 senelik toplam hacim 1.433.037 Bin Amerikan Dolarıdır. Ülke ihracatları yüzdesel olarak oranlandığında ABD'nin %16.25; Çin Halk Cumhuriyeti'nin %7.63; Rusya Federasyonu'nun %2.66'lık oranı kapsadığı görülmektedir.

Tabloya ilişkin önemli bir diğer istatistik ise, Rusya Federasyonu'na 2022 yılında gerçekleştirilen ihracatın büyüme oranıdır. 2021 ve öncesinde yaklaşık 4 Milyon Dolar seviyelerinde ilerleyen rakam, 2022 yılında %545'e varan büyüme oranıyla 26.217 Bin Amerikan Doları seviyesine yükselmiştir.

2.3. TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE AVRUPA BİRLİĞİ (27) ARASINDA ÜRÜN GRUPLARINA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

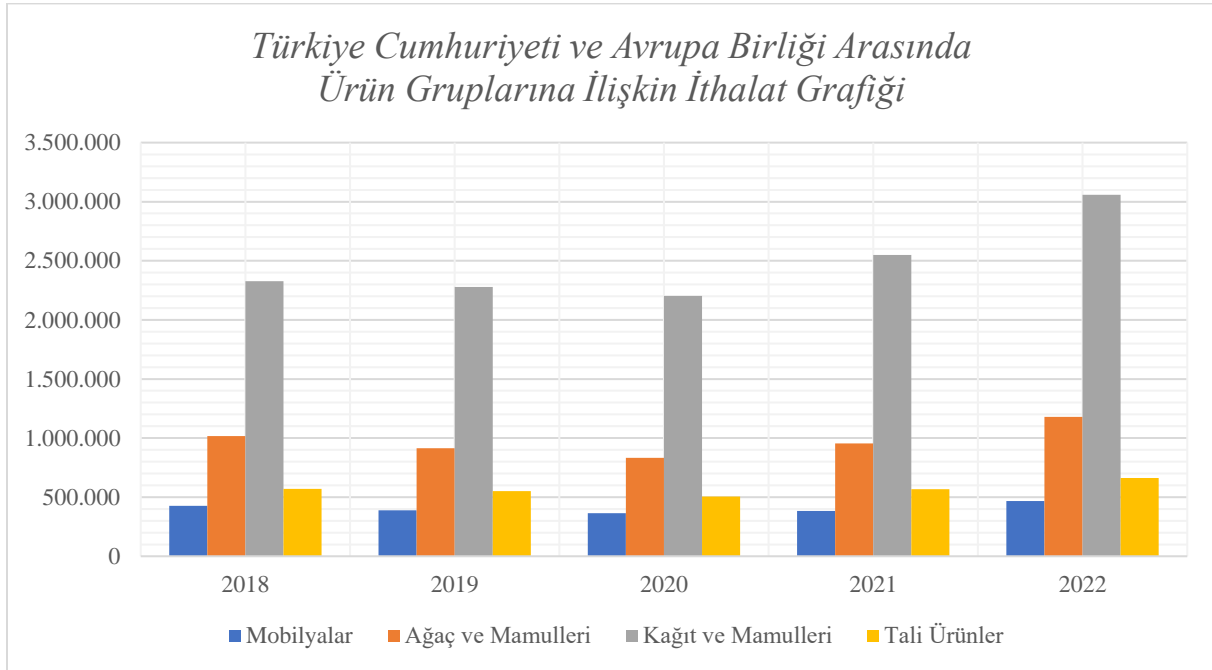
2.3.1. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği (27) Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat İstatistikleri

Tablo 21: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat İstatistikleri

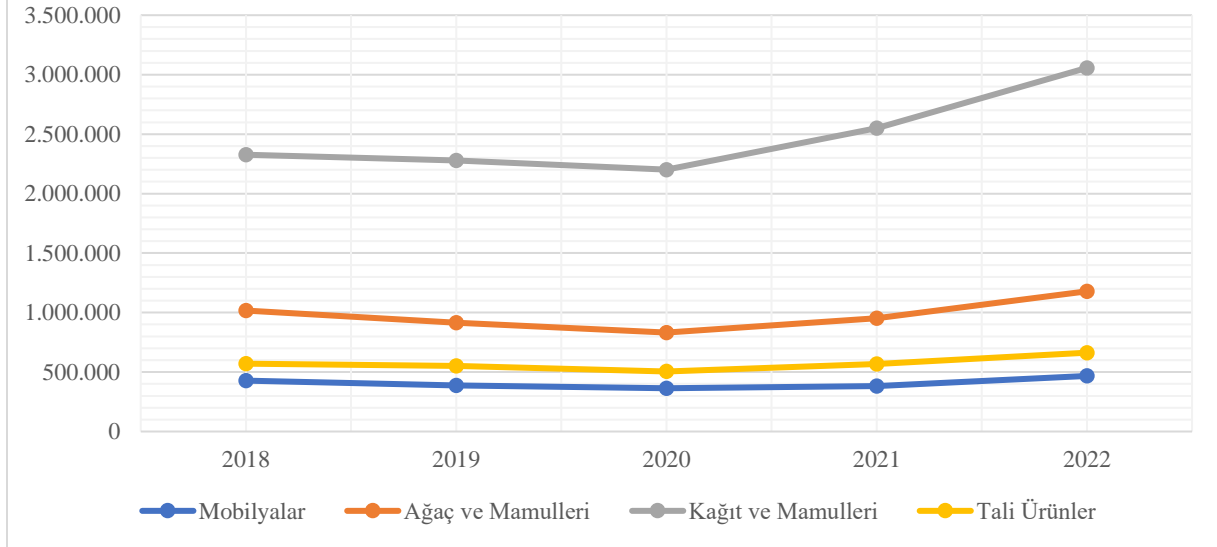
	2018	2019	2020	2021	2022
Mobilyalar	427.419	388.075	363.856	383.066	467.315
Ağaç ve Mamulleri	1.016.647	914.238	832.047	953.254	1.178.722
Kağıt ve Mamulleri	2.328.423	2.277.828	2.201.649	2.550.095	3.057.014
Tali Ürünler	571.059	552.384	504.785	567.870	662.712

Kaynak: trademap.org

Grafik 17: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat Grafikleri

Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İthalat Grafiği

Mobilyalar ürün grubuna ilişkin gerçekleştirilen ithalatın, pandemi dolayısıyla 2020 yılında düşüşe geçtiği, 2021 yılında bu rakamın eski seviyesine geldiği gözlemlenmiştir. Son 5 yılın en düşük ithalat rakamı 363.856 Bin Amerikan Doları ile 2020 yılında görülmüşken; en yüksek ithalat rakamı ise 467.315 Bin Amerikan Doları ile 2022 yılında yaşanmıştır. En düşük hacimli yıl ile en yüksek hacimli yıl arasında %28.45'lik bir büyüme oranı yakalanmıştır. İlgili gruba ilişkin pandemi sonrası yıllarda yükseliş gözlenmektedir.

Ağaç ve Mamulleri ürün grubunda ise 2018 yılında 1.016.647 Bin Amerikan Dolarlık ithalat sağlanırken, bu oran 2020 yılına kadar %18'lik bir gerileme yaşayarak 832.047 Bin Amerikan Doları seviyesine gerilemiştir. Pandemi etkilerinin geçmeye başlaması ile birlikte, diğer ürün gruplarına benzer şekilde yükselişin yaşandığı görülmektedir.

Tablo 7'de belirtilen Kağıt ve Mamulleri ürün grubunda ise 2018-2021 yılları arasında neredeyse aynı seviyeler izlenirken, 2022 yılında son yıla oranla %23.66'lık büyüme yaşanmıştır. Bu büyüme ile son yılın ithalat rakamı 3.057.014 Bin Amerikan Doları olmuştur.

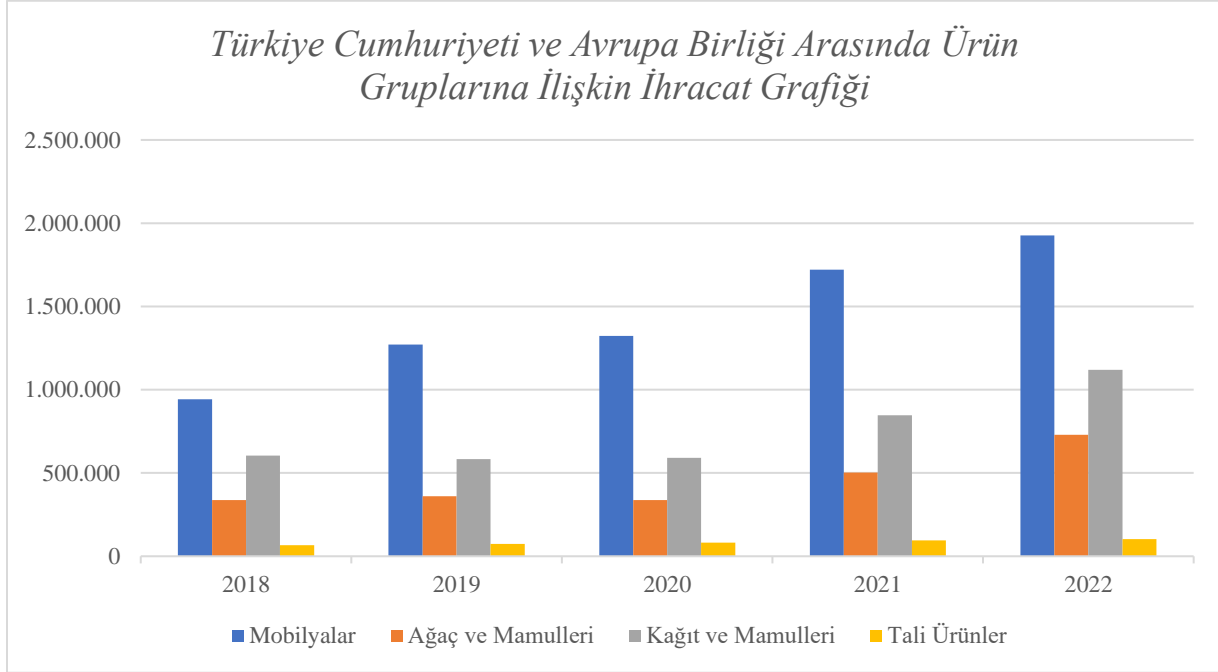
2.3.2. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği (27) Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat İstatistikleri

Tablo 22: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat İstatistikleri

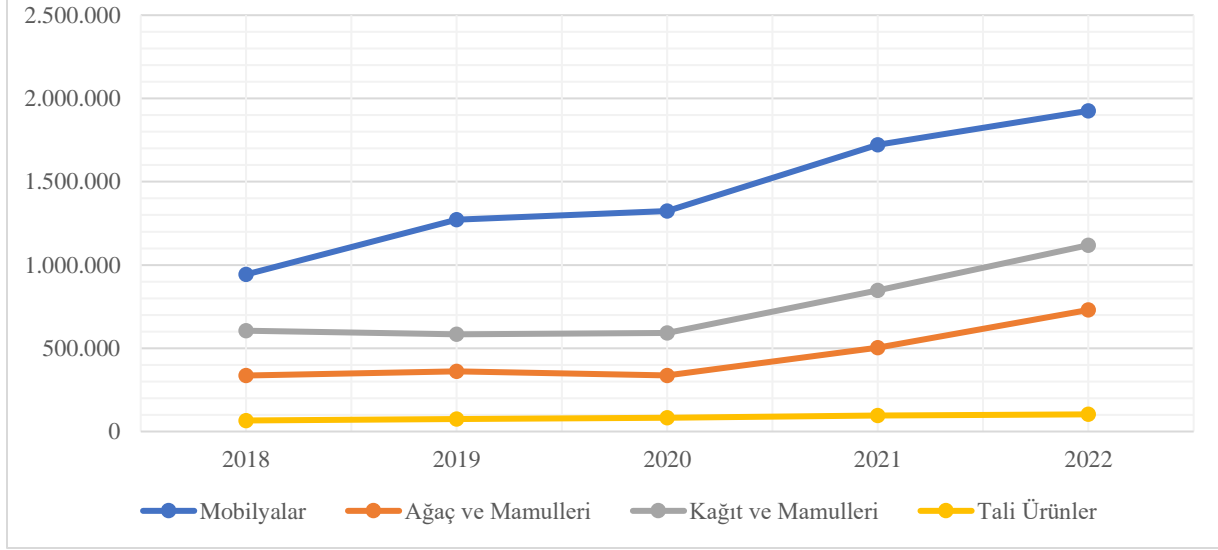
	2018	2019	2020	2021	2022
Mobilyalar	943.074	1.271.837	1.324.063	1.721.239	1.925.703
Ağaç ve Mamulleri	337.109	360.513	336.928	502.834	729.888
Kağıt ve Mamulleri	604.951	583.654	592.001	846.675	1.119.046
Tali Ürünler	66.341	74.138	82.392	96.221	103.007

Kaynak: trademap.org

Grafik 18: Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat Grafikleri

Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği Arasında Ürün Gruplarına İlişkin İhracat Grafiği

Türkiye tarafından AB'ye ihraç edilen ürün grupları ve yıllara göre istatistikleri Tablo 22'de belirtildiği gibidir.

Bu kapsamda Tablo 1'de belirtilen Mobilyalar ürün grubuna ilişkin gerçekleştirilen ihracatın, her sene düzenli olarak arttığı gözlemlenmiştir. Son 5 yılın en düşük ihracat rakamı 943.074 Bin Amerikan Doları ile 2018 yılında görülmüşken; en yüksek ihracat rakamı ise 1.925.703 Bin Amerikan Doları ile 2022 yılında yaşanmıştır. En düşük hacimli yıl ile en yüksek hacimli yıl arasında %104.82'lik bir büyüme oranı yakalanmıştır.

Tablo 4'te gösterilen Ağaç ve Mamulleri grubuna ilişkin gerçekleşen ihracat istatistikleri incelendiğinde, 2020 yılı haricinde büyümenin düzenli olarak arttığı söylenebilir. Pandemi yılı olması sebebiyle, toplam hacimdeki gerileme normal karşılanmaktadır. Grup özelinde toplam ihracatın en yüksek olduğu 2022 yılında 729.888 Bin Amerikan Dolarlık rakamla; 2023 yılında da istikrarlı artışın devam etmesi beklenebilir.

Ağaç ve mamulleri ürün grubunda son 5 yılda gerçekleşen en yüksek ihracat, yaklaşık 730 Bin Amerikan Doları ile 2022 yılında olduğu görülmektedir. 2020 yılı adına pandeminin yaşanmasına bağlı olarak, toplam ihracatın büyümesinin kesildiği söylenebilir. Son 5 yılın en düşük ihracat

rakamı 336.928 Bin Amerikan Doları ile 2020 yılında yaşanırken, 2021 yılında bu oran %50'ye yakın büyüme oranıyla artarak 502.834 Bin Amerikan Doları seviyesine çıkmıştır.

Türkiye'nin AB'ye ihraç ettiği Tali Ürünler ürün grubunda ise pandemiden etkilenme görülmemiş, ihracat rakamları son 5 yılda düzenli şekilde artmıştır. 2018 yılındaki hacim 66.341 Bin Amerikan Doları iken %55'lik bir büyüme oranı yakalayarak 2022 yılını 103.007 Bin Amerikan Doları ile kapatmıştır.

BÖLÜM 3

ANKET ANALİZİ

Bu araştırmanın temel amacı Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü'nde sürdürülebilirliğin mevcut durumunu değerlendirmektir. Sektördeki çeşitli firmalardan veri toplayan anketin amaçları:

- Sürdürülebilirlik uygulamalarına ilişkin mevcut farkındalık ve bilgi düzeyini analiz etmek,
- Mevcut sürdürülebilir uygulamaları tespit etmek,
- Sektörün sürdürülebilirlik yaklaşımındaki boşlukları, zorlukları ve iyileştirilecek alanları belirlemeye çalışmak,
- Projedeki sonraki safhalardaki değerlendirmelere yönelik bir temel oluşturmaktır.

Araştırmada farkındalık ve bilgi düzeylerinin toplanmasıyla sektörün konuyla ilgili genel bilgi ve farkındalık düzeyini ölçmek amaçlanmıştır. Ardından anket tasarımında farklı alanlardaki başlıklardan yola çıkılarak uygulama alanları paylaşılmış ve ankete katılan firmaların bu alanlardaki uygulama mevcudiyeti sorgulanmıştır. Bu ikili yapıda amaçlanan, şirketlerin farkındalık ve bilgi düzeylerinin tespiti ve uygulamaya geçilmiş konuların belirlenmesidir.

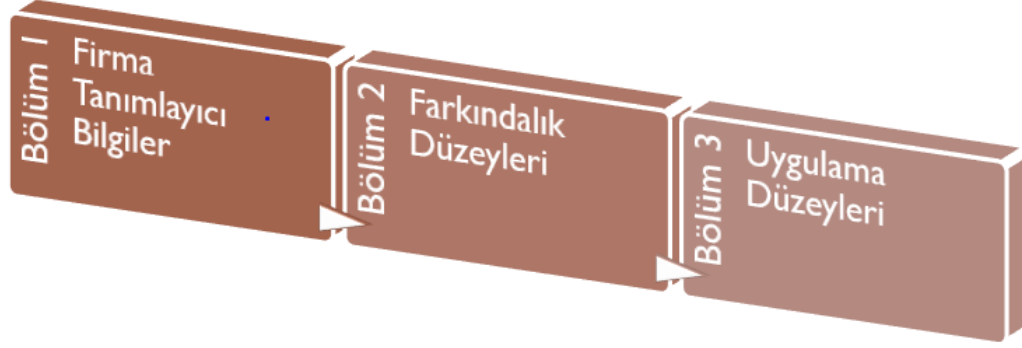
Araştırma 'Google Forms' altyapısı üzerinden bir özelleştirilmiş anket formu tasarlanarak yürütülmüş ve sonuçlar üzerinden tanımlayıcı çıkarımlara başvurulmuştur. Araştırmaya ait veriler 14 Kasım 2023 tarihinde toplanmaya başlanmış, 4 Aralık 2023 tarihinde de veri toplama işlemi tamamlanmıştır. Toplam 123 adet veri üzerinden yapılan sonuçlara göre değerlendirmelere yer verilmiştir.

3.1. Anket Soruları

Anket çalışması temel olarak üç ana bölümden oluşmuştur:

- Firma tanımlayıcı bilgileri
- Firmaların sürdürülebilirlik konularında farkındalık düzeyleri
- Firmaların sürdürülebilirlik konularında mevcut uygulama düzeyleri

Şekil 1: Anket Çalışmasının Boyutları

Tablo 1: Anket Soruları- Firma Tanımlayıcı Bilgiler

Sıra	Soru	Seçenekler
1	İsminiz	
2	Şirketinizin İsmi	
3	Unvanınız	
4	E-posta adresiniz	
5	Şirketinizin çalışan sayısını yazınız	1-10 kişi / 11-49 kişi / 50-99 kişi / 100 ve üzeri
6	Şirketinizin yıllık net satış büyüklüğünü yazınız.	10 Milyon TL Altı / 11 - 49 Milyon TL arası 50 - 99 Milyon TL arası / 100 - 199 Milyon TL arası 200 - 499 Milyon TL arası / 500 Milyon TL ve üzeri
7	Şirketinizin yıllık net satışında ihracat oranı yüzdesini belirtiniz.	%0 / %1 ile %10 arası %11 - %19 arası / %20 - %39 arası %40 - %59 arası / %60 - %89 arası %90 ve üzeri
8	(İhracat yapıyorsanız) İhracat yaptığınız ülkeleri belirtiniz (en yüksek hacimli ilk 5 ülkeyi yazınız)	

10	Şirketinizin faaliyette bulunduğu olduğu ürün grubu/gruplarını seçiniz.	Mobilyalar / Ağaç ve Mamülleri / Kağıt ve Mamülleri / Tali Ürünler
11	Şirketinizin ürettiği ürünlerin Gtip kodunu seçiniz.	9401... 9406 / 4202...9706 / 1301.....9619 / 0910...9602

Tablo 2: Anket Soruları- Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Farkındalık Düzeyleri

Sıra	Soru	Seçenekler
Aşağıdaki konular hakkında farkındalık düzeyinizi (1- Hiç bilgim yok, 2- Kısmi olarak bilgim var, 3- İyi düzeyde bilgi sahibiyim) şeklinde belirtiniz.		
1	Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	
2	Avrupa Yeşil Mütabakatı	
3	Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı	
4	Türkiye İhracatçılar Meclisi Sürdürülebilir Eylem Planı	
5	Paris İklim Anlaşması	
6	Sınırdaki Karbon Düzenlemesi	
7	Yeşil Finansman	
8	Yeşil ve Döngüsel Ekonomi	
9	Sürdürülebilir Tedarik (Lojistik)	
10	Yenilenebilir Enerji Kullanımı Uygulamaları	
11	Sıfır Atık Uygulamaları	
12	Karbon Ayak İzi Uygulamaları	

13	Su Ayak İzi Uygulamaları	
14	Sürdürülebilir Üretim Sertifikasyon Programları	
15	Emisyon Ticaret Sistemi	
16	Dijital Ürün Pasaportu	

Tablo 3: Anket Soruları- Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Mevcut Uygulama Düzeyleri

Sıra	Soru	Seçenekler
	Aşağıda belirtilen döngüsel ekonomiye ait uygulamalardan hangilerine ilişkin uygulamalarınız mevcuttur? sahip olduklarınızı işaretleyiniz)	
1	Sürdürülebilirlik misyonu ve vizyonu tanımlanması	
2	Sürdürülebilirlik politikası, sürdürülebilirlik stratejisi, hedefleri ve performans göstergeleri	
3	Sürdürülebilirlik departmanı / kurulu	
4	Sürdürülebilirlik raporlaması	
5	Sürdürülebilir tedarik zinciri ve yönetimi	
6	Atık yönetimi uygulamaları	
7	Standardizasyon veya sertifikasyon uygulamaları	
8	Yenilenebilir enerji kaynakları uygulamaları	
9	Dijital mentörlük ve eğitim programları	

10	Dijital ürün pasaportu ve izlenebilirlik	

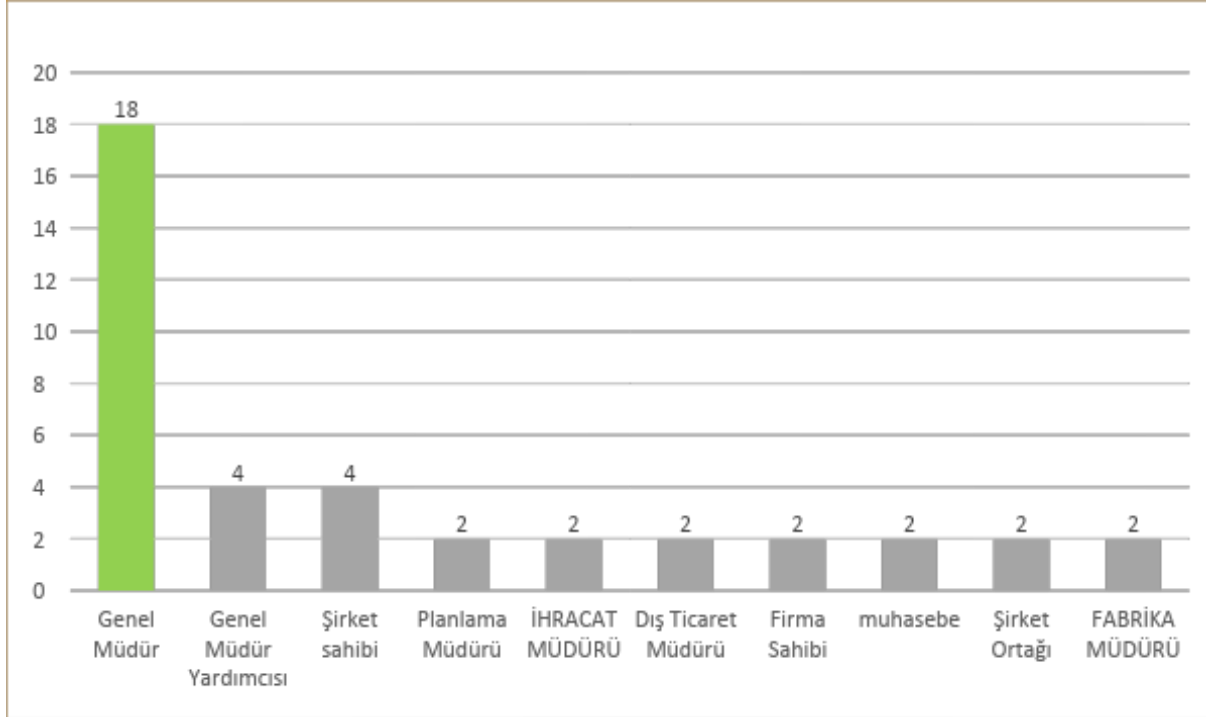
Sıra	Soru	Seçenekler
1	Sürdürülebilirlik konusunda mevcut yatırımınız var mı?	Evet Hayır
2	(Eğer sürdürülebilirlik yatırımınız var ise) Yatırımınızın türünü işaretleyiniz (birden fazla seçebilirsiniz)	Yönetimsel (Yönetim sistemleri ve karar verme süreci) Eğitim Altyapı ve Teknik Yatırım Finansal Diğer (lütfen açıklayınız)
3	(Eğer sürdürülebilirlik yatırımınız var ise) Yatırımınızı açıklayınız.	
4	Sürdürülebilirlik konusunda mevcut finansal yatırımınız var mı?	Evet Hayır
5	(Eğer sürdürülebilirlik yatırımınız var ise) Yatırımlarınızı nasıl finans ettiniz?	Devlet desteği projeler ile Banka kredileri Firma özkaynakları ile

3.2. Anket Sonuçları

3.2.1. Firma Tanımlayıcı Bilgileri Sonuçları

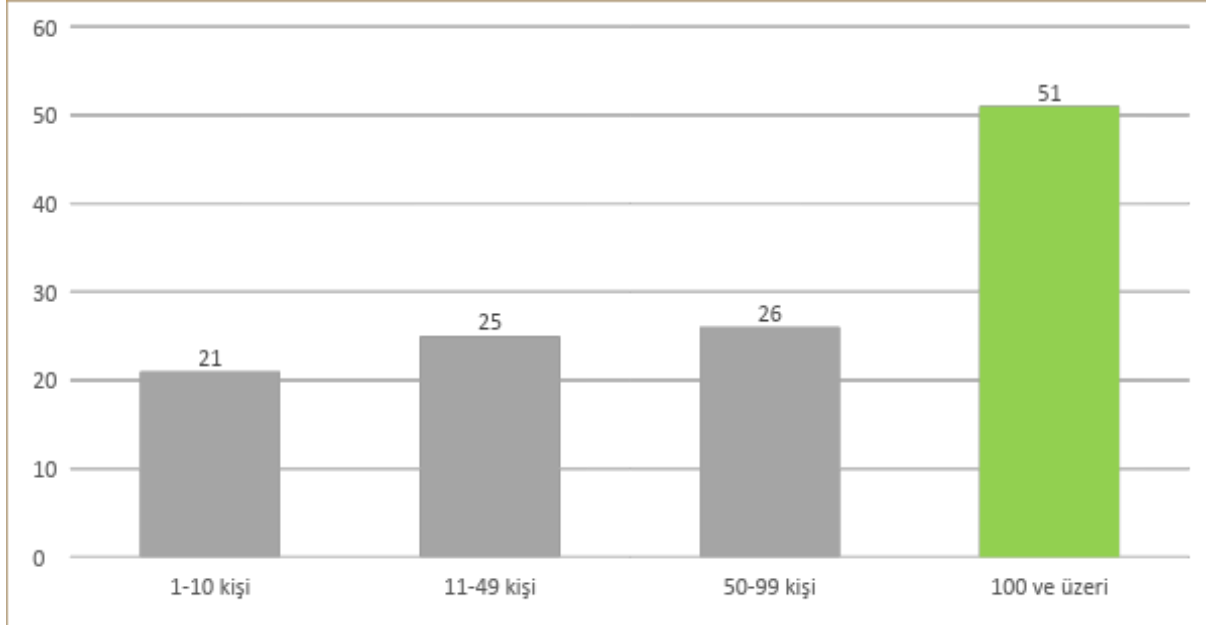
Bu bölümde firma tanımlayıcı bilgileri sonuçları grafikler vasıtasıyla sunulmuştur.

Şekil 2: Katılanların Ünvanları

Ünvanlar değerlendirildiğinde katılımın (farklı isimlendirmelerle nitelendirmelerle beraber) yönetici düzeyinde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

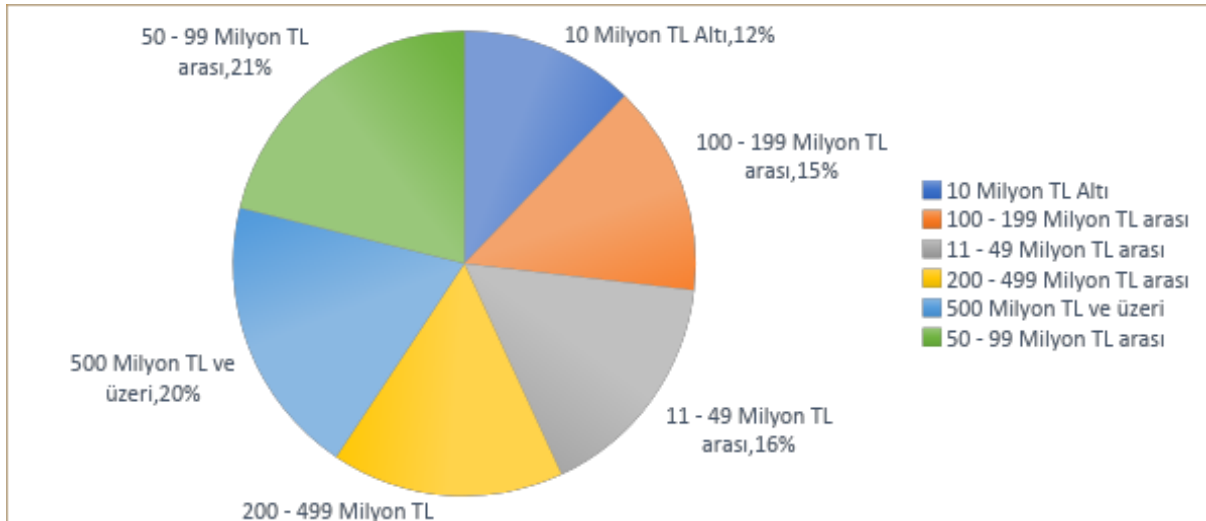
Şekil 3: Çalışan Sayıları

Ankete katılan şirketlerin çalışan sayıları incelendiğinde çoğunluğun 100 ve üzeri çalışana sahip şirketler olduğuna ulaşılmıştır.

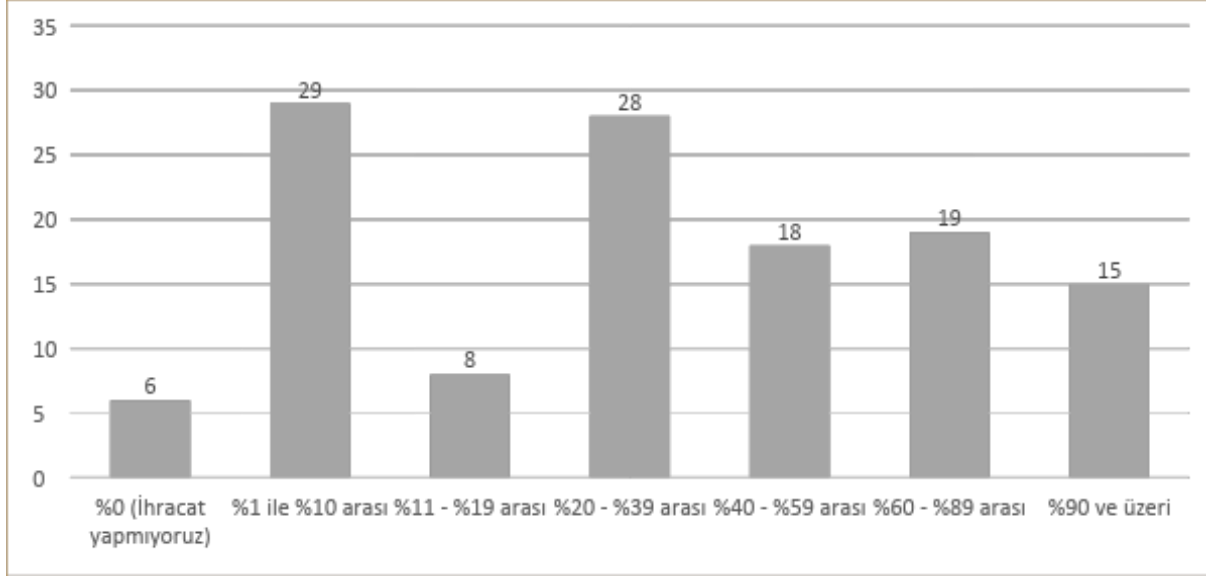
Bunları takiben, 50-99 çalışana sahip 26 şirket, 11-49 arası çalışana sahip 25 şirket, 1-10 arası çalışana sahip 21 şirket tespit edilmiştir.

Şekil 4: Yıllık Net Satış Büyüklükleri

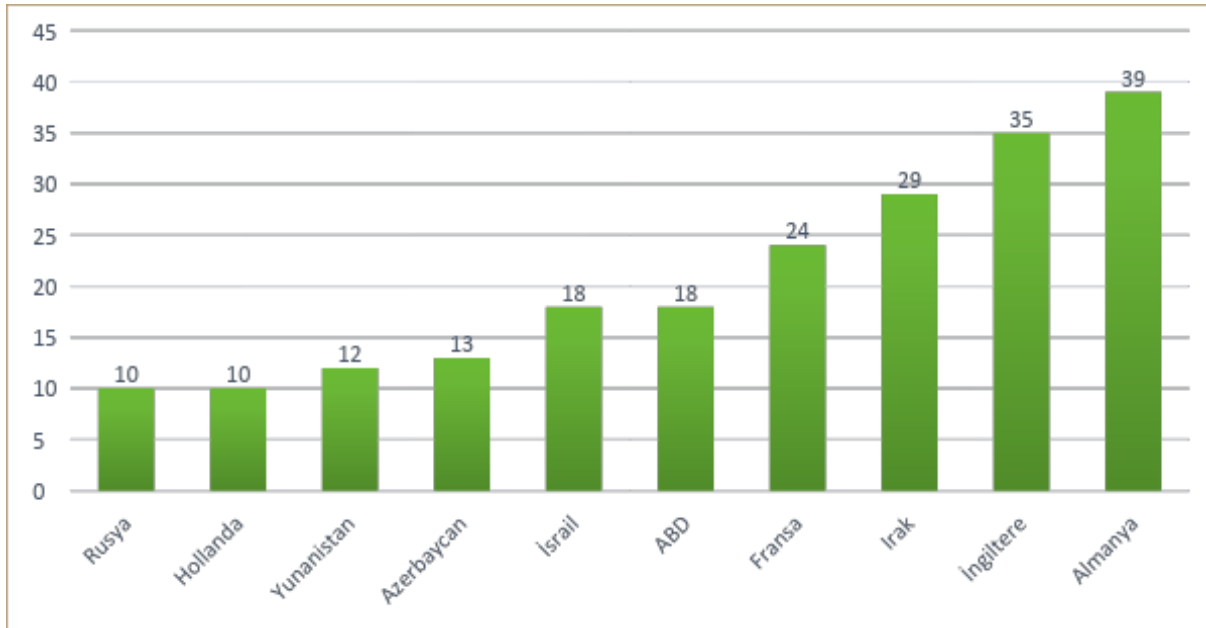
Yıllık net satış büyüklükleri açısından araştırmaya katılan şirketler birbirlerine yakın yüzdelerle dağılmışlardır. Araştırma örnekleminde farklı satış büyüklüklerinde temsil gücü orantılı olarak dağılmıştır.

Şekil 5: Yıllık Net Satışta İhracat Yüzdesi

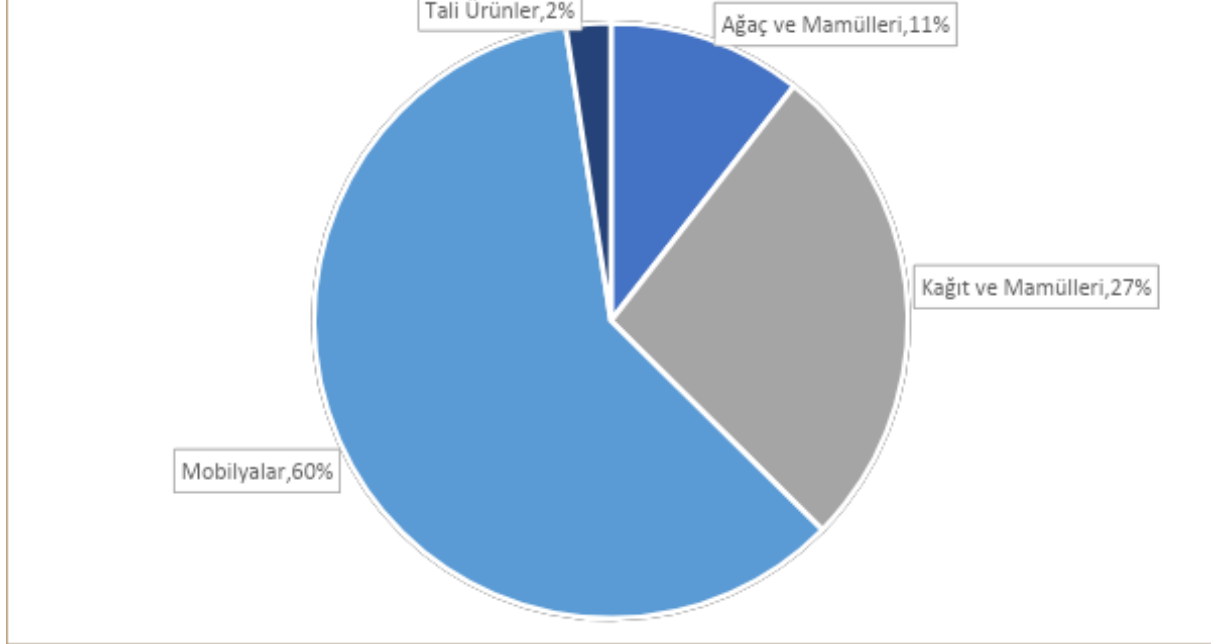
Yıllık net satışta ihracat oran yüzdeleri sorusunda %1-10 arası ve %20-30 arası oranlarda en yüksek miktarda şirkete ulaşıırken, 6 şirketin ihracat yapmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

Şekil 6: İhracat Yapılan Ülkeler

Katılımcıların en fazla ihracat yaptıkları ülkeler listelendiğinde ilk sıralarda Almanya, İngiltere, Irak, Fransa ve ABD ülkelerine ulaşılmıştır.

Şekil 7: Faaliyette Bulunulan Ürün Grubu

Ağaç ve Mamülleri	13	%11
Kâğıt ve Mamülleri	33	%27
Mobilyalar	74	%60
Tali Ürünler	3	%2
Toplam	123	%100

Katılımcıların faaliyette bulunduğu ürün grupları dağılımı sorusunda en fazla yüzdelik grup mobilya ürünleri olurken, kâğıt ve mamülleri ve ağaç ve mamülleri bu grubu takip etmiştir.

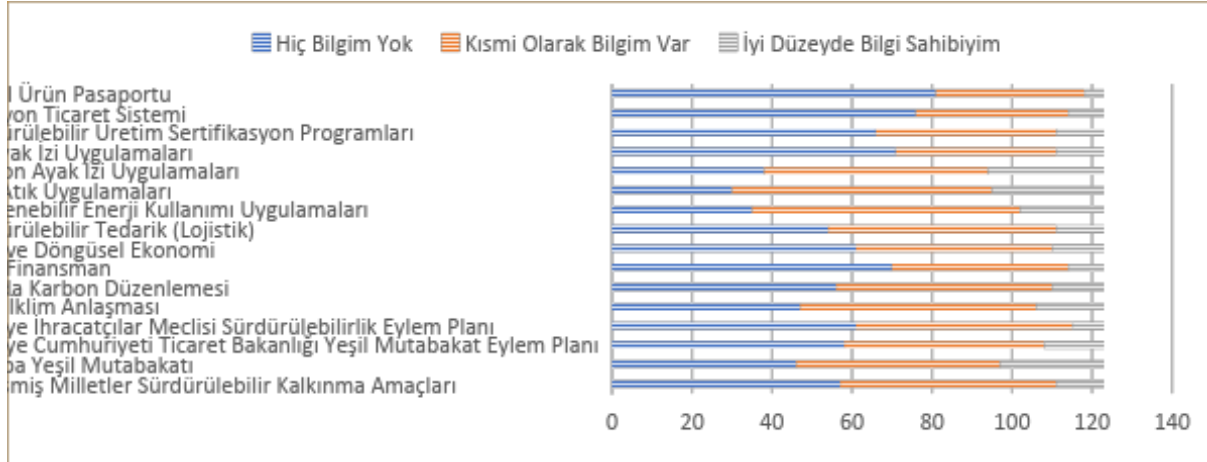
3.2.2. Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Farkındalık Düzeyleri Sonuçları

Bu bölümde firmaların sürdürülebilirlik konularında farkındalık düzeyleri sonuçları grafikler vasıtasıyla sunulmuştur.

Tablo 4: Farkındalık Düzeyleri

Kavram	Hiç Bilgim Yok	Kısmi Olarak Bilgim Var	İyi Düzeyde Bilgi Sahibiyim
Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	57	54	12
Avrupa Yeşil Mutabakatı	46	51	26
Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Yeşil Mutabakat Eylem Planı	58	50	15
Türkiye İhracatçılar Meclisi Sürdürülebilirlik Eylem Planı	61	54	8
Paris İklim Anlaşması	47	59	17
Sınırdaki Karbon Düzenlemesi	56	54	13
Yeşil Finansman	70	44	9
Yeşil ve Döngüsel Ekonomi	61	49	13
Sürdürülebilir Tedarik (Lojistik)	54	57	12
Yenilenebilir Enerji Kullanımı Uygulamaları	35	67	21
Sıfır Atık Uygulamaları	30	65	28
Karbon Ayak İzi Uygulamaları	38	56	29
Su Ayak İzi Uygulamaları	71	40	12
Sürdürülebilir Üretim Sertifikasyon Programları	66	45	12
Emisyon Ticaret Sistemi	76	38	9

Şekil 8: Farkındalık Düzeyleri Grafiği

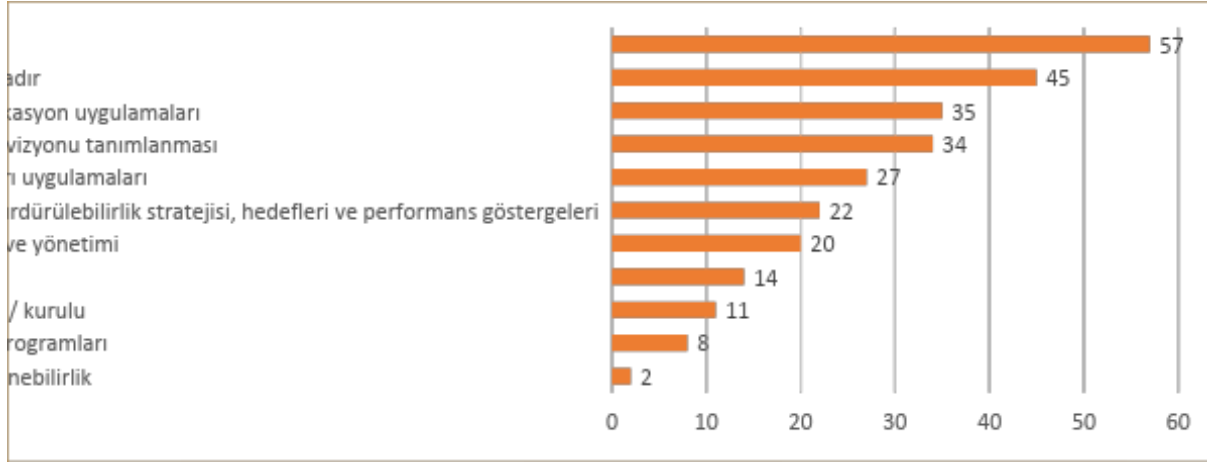
Katılımcıların konuyla ilgili farkındalık düzeyleri grafiksel olarak incelendiğinde, en fazla farkındalık düzeyinin «Karbon Ayak İzi Uygulamaları», «Sıfır Atık Uygulamaları» ve «Avrupa Yeşil Mutabakatı» kavramlarında olduğu tespit edilmiştir. Bu konularda farkındalık düzeyine nazaran, daha kapsamlı ve gelişmiş düzeyde uygulamaların yapılması faydalı olabilecektir.

Kavramlara dair farkındalık düzeyleri incelendiğinde, “Dijital Ürün Pasaportu”, “Emisyon Ticaret Sistemi”, “Su Ayak İzi Uygulamaları”, “Yeşil Finansman” konularında bilgi seviyesi yanıtının “Hiç Bilgim Yok” olarak çoğunlukla işaretlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, sektörel bilgilendirici faaliyetlerde bu alana yönelik çalışmalar faydalı olabilecektir.

3.2.3. Firmaların Sürdürülebilirlik Konularında Mevcut Uygulama Düzeyleri Sonuçları

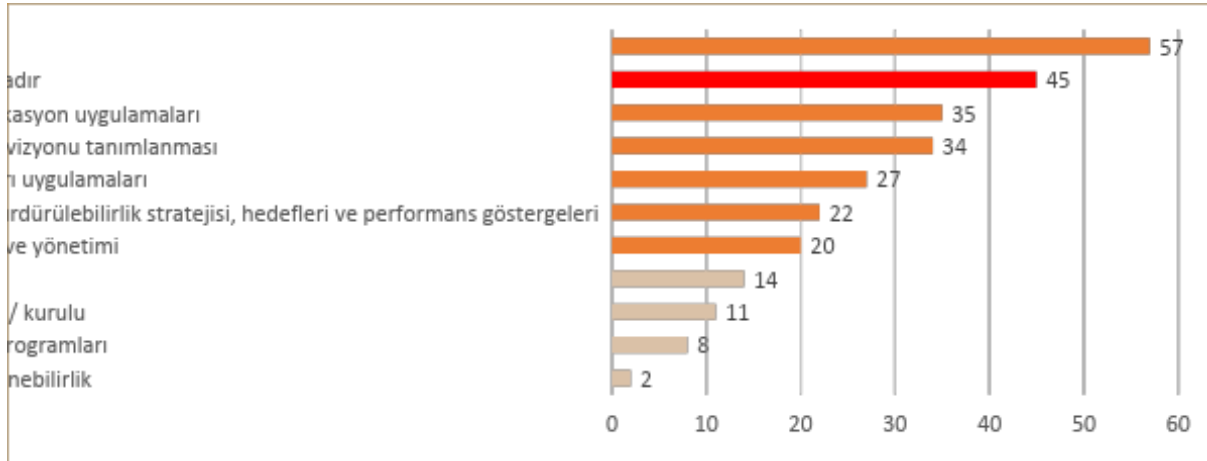
Bu bölümde firmaların sürdürülebilirlik konularında mevcut uygulama düzeyleri sonuçları grafikler vasıtasıyla sunulmuştur.

Şekil 9: Uygulama Düzeyleri

Katılımcılara farklı uygulamaları kullanma durumlarıyla ilgili birden fazla seçenek işaretleyebileceği bir soru sorulmuştur. Buradan hareketle toplamda 57 firmanın atık yönetimi uygulamalarına sahip olduğu, 35 firmanın standardizasyon ve sertifika uygulamalarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 10: Uygulama Düzeyleri – Gruplara Ayrılmış Halde

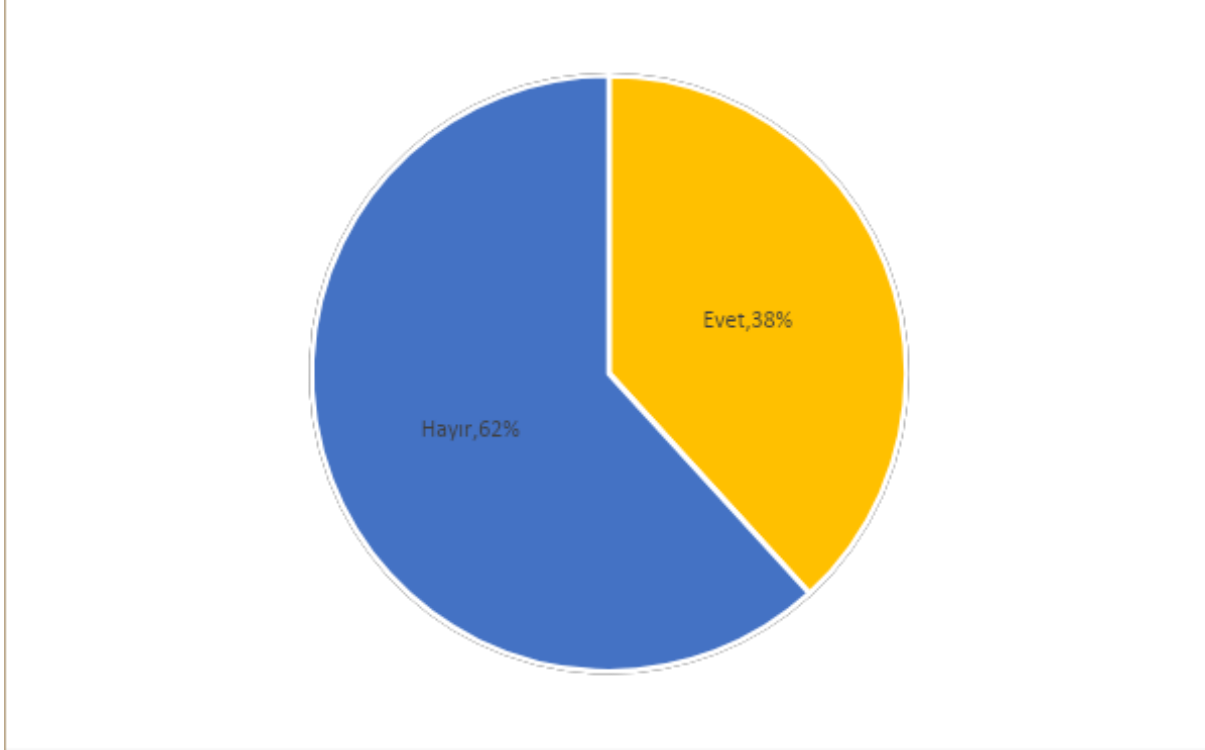

Uygulamalar kendi içlerinde gruplara ayrıldığında;

Birinci grupta sık kullanılan uygulamalar olarak; Atık yönetimi uygulamaları, standardizasyon uygulamaları, sürdürülebilirlik misyonu ve vizyonu tanımlanması, yenilenebilir enerji kaynakları uygulamaları, sürdürülebilirlik politikası – sürdürülebilirlik stratejisi, hedefleri ve performans göstergeleri ve sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi uygulamalarına ulaşılmıştır.

İkinci grupta görece olarak daha az kullanılan uygulamalar olarak; sürdürülebilirlik raporlaması, sürdürülebilirlik departmanı / kurulu, dijital mentörlük ve eğitim programları, dijital ürün pasaportu ve izlenebilirlik uygulamalarına ulaşılmıştır.

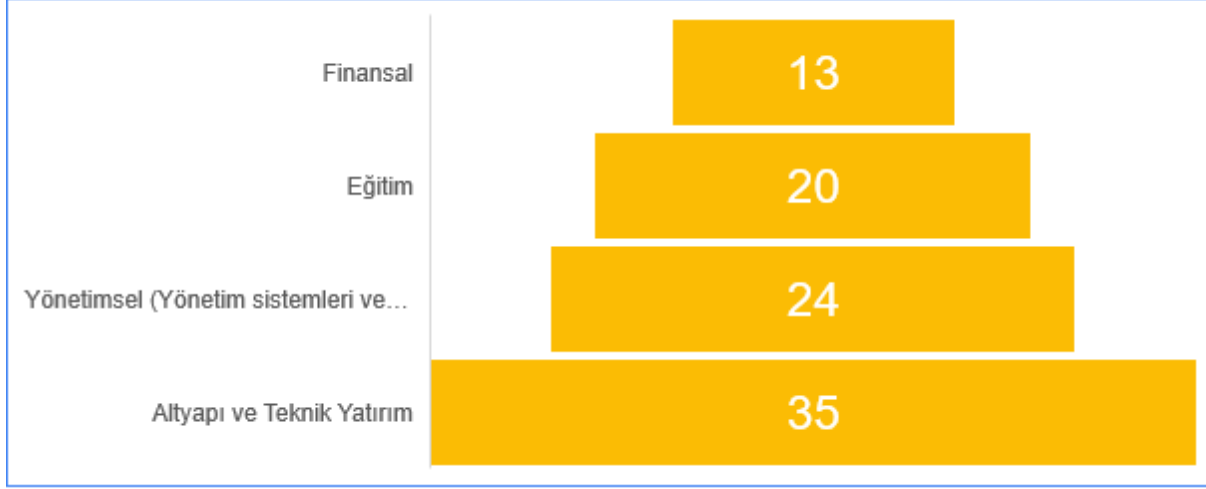
Şekil 11: Sürdürülebilirlik Yatırımı

Katılımcılara «Sürdürülebilirlik konusunda mevcut yatırımınız var mı?» sorusu sorulmuş ve 123 katılımcının %38'inin (47 adet) sürdürülebilirlik konusunda mevcut yatırımı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

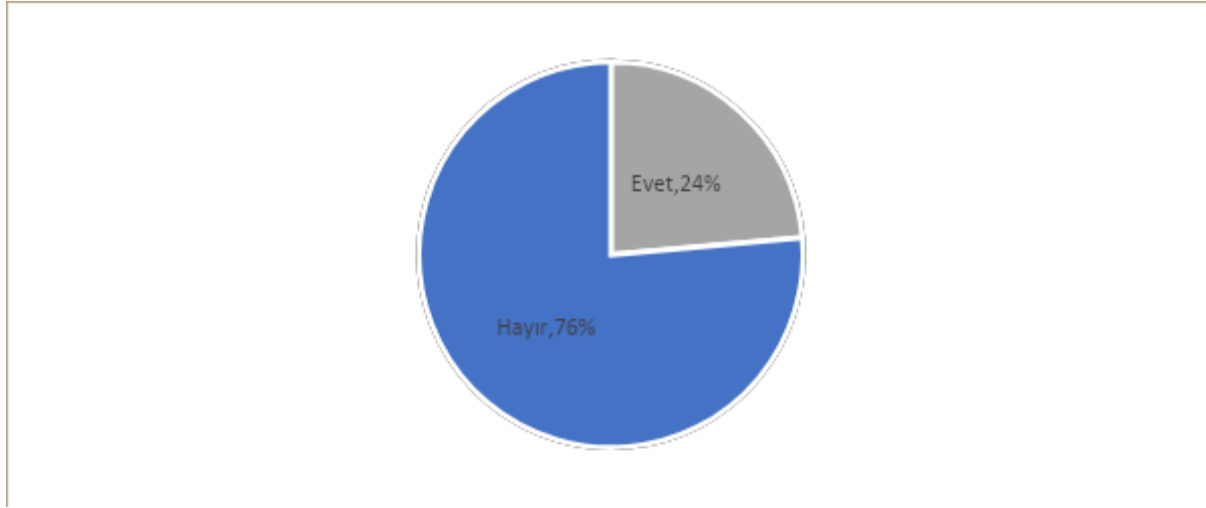
Evet	47	%38
Hayır	76	%62
Toplam	123	%100

Şekil 12: Sürdürülebilirlik Yatırım Türü

Sürdürülebilirlik yatırımı dört ana kategori halinde sorulmuş ve katılımcılar bu başlıkta aynı anda birden fazla seçim yapabilmıştır. Buna göre en fazla sürdürülebilirlik yatırımı altyapı ve teknik yatırım konusunda iken, en az sürdürülebilirlik yatırımı konusu finansal olarak ifade edilmiştir.

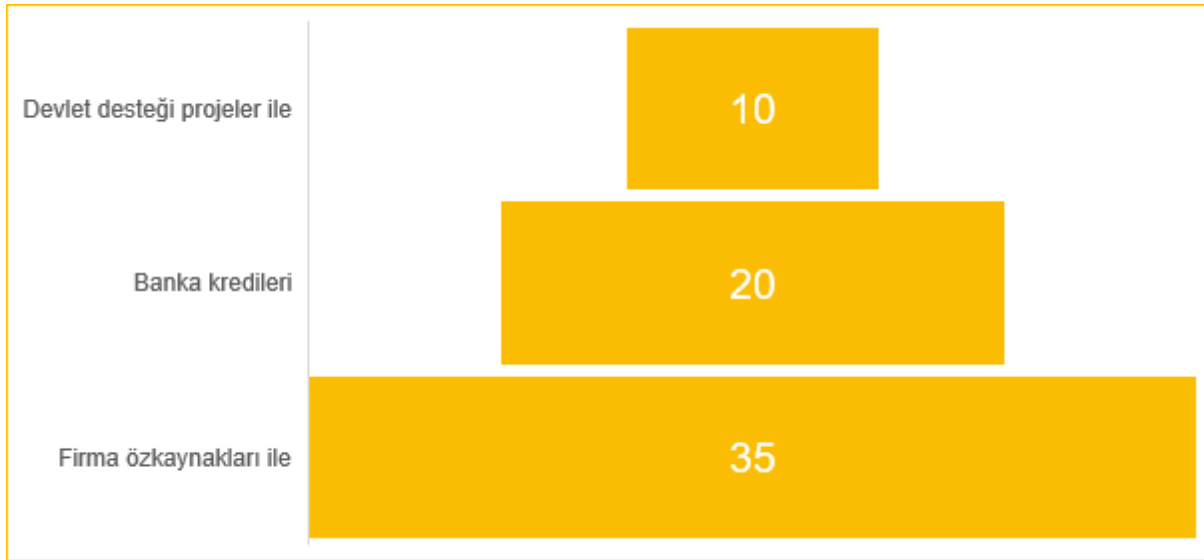
Şekil 13: Sürdürülebilirlik Konusunda Finansal Yatırım

Katılımcılara «Sürdürülebilirlik konusunda mevcut finansal yatırımınız var mı?» sorusu sorulmuş ve 123 katılımcının %24'ünün (29 adet) sürdürülebilirlik konusunda mevcut finansal yatırımı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Evet	29	%24
Hayır	94	%76
Toplam	123	%100

Şekil 14: Sürdürülebilirlik Finansal Yatırımı Finans Etme Biçimi

Sürdürülebilirlik konusundaki finansal yatırım üç ana kategori halinde sorulmuş ve katılımcılar bu başlıkta aynı anda birden fazla seçim yapabilmıştır. Buna göre sürdürülebilirlik konusundaki finansal yatırımda en çok kullanılan finans etme biçimi firma özkaynakları ile iken, en az kullanılan finans etme biçimi devlet desteği projeleri ile olmuştur.

Çalışmanın son kısmında açık uçlu soru türünde aşağıdaki soru katılımcılara iletilmiştir. Burada sürdürülebilirlik yatırımları yapan firmaların yatırımlarını açıklaması talep edilmiştir.

(Eğer sürdürülebilirlik yatırımınız var ise) Yatırımınızı açıklayınız.

- Plastik ikamesi dögüsel ve sürdürülebilirekonomiye uygun bariyerli kâğıt.
- Yok
- Atıklardan Yeşil Hidrojen ve Yeşil LNG (doğalgaz) üretimi
- Makine

- Sürdürülebilir ürün üretimi konusunda arge yatırımlarımız mevcut. son bir sene içerisinde 4 farklı ürün geliştirdik.
- Güneş Enerjisi
- Danışmanlık Eğitimi ve Yeni Bina yapılımlında uygulamalar ve projeler.
- GES, Emisyon Sistemleri
- Güneş enerjisi yatırımı yaptık, yeşil fabrika için, suyun dönüşümü, yalıtım, makinaların elektrik gıdreleri yatırımı yaptık. Sıfır atık için çalışıyoruz.
- GES yatırımı, Üretimin 90% ını karşılayacak güneş enerjisi sistemi
- Yeşil Enerji (Güneş Enerji Panelleri), Atık geri dönüşüm.
- GES
- Güneş Enerjisi ve BES Santrali yatırımları
- Yatırımı devam etmekte olan Sakarya/Kaynarca fabrikamız çevreci ve doğa dostu altyapı ile inşa edilmektedir.
- Dijital Baskı Üniteleri
- Güneş Enerjisi, Geri Dönüştürülebilir Hammadde Kullanımı
- Solar Sistem, Sıfır Atık
- FSC süreci, Ecovadis değerlendirme raporu, GES yatırımı,
- Standardizasyon veya sertifikasyon
- GES Sistemi 240KW
- Su bazlı kâğıt bardak ürettirerek doğaya daha faydalı olmaya çalışıyoruz.
- GES Projesi
- Makine ve ekipmanlarının otomasyona uygun hale getirilmesi ve imalat verimliliğinin artırılması
- Atık kontrolü yatırımları, sürdürülebilir tedarik, tema ile ortak çalışma
- Ar-ge ve üretim süreçlerinin verimliliğinin artmasına yönelik kalifiye yönetici istihdamı yapmakta ve ekip oluşturmaktayız.
- Geleceğe yönelik finansman ve makine yatırımı
- 2014 yılından bu yana Kastamonu'da bulunan masif üretim tesisimizde, bölgedeki yapıların âtil durumdaki yüzyıllık ahşaplarını özel işlemlerle dönüştürüyor, mobilya olarak tekrar kullanıma kazandırıyoruz.

- Sizin de bir dikili ağacımız olsun başlıklı projemizle Çanakkale'de Ndesign Ormanı oluşturuldu.
- Eğitim platformu kuruldu. Bu platform ile firma için ihtiyaç eğitimler belirlendi. 7/24 online eğitim imkânı.
- Meslek liseleri, yüksekokullar ve üniversitelerle iş birliği
- FSC&PEFC ve diğer yönetim sistemlerinin uygulanması, sürdürülebilirlik konusunda eğitimler.
- Çatı GES
- Ges ve geri dönüşüm projeleri, sıfır atık sertifikasyon aşamaları.
- Yenilenebilir enerji yatırımları yapıyoruz, ürünlerin dekarbonizasyonu için Ar-Ge faaliyetleri geliştiriyoruz, enerji verimliliği projeleri hayata geçiriyoruz, sürdürülebilirlik raporu yayınlıyor gerekli bilgi düzeyini firma içinde artırıyoruz.
- Güneş Enerjisinden elektrik üretimi

BÖLÜM 4

ARAMA KONFERANSI, FİRMA GÖRÜŞMELERİ VE ODAK GRUP TOPLANTILARI SONUÇLARI

4.1 Arama Konferansı

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği bünyesinde başlatılan Sürdürülebilirlik Eylem Planı hazırlığı çalışmalarının önemli bir adımı, iç paydaşların ve dış paydaşların sektör ile ilgili görüş ve değerlendirmelerini almak olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 16 Aralık 2023 tarihinde Türkiye İhracatçılar Meclisi'nde İstanbul Medipol Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Uygulama Merkezi yürütücülüğünde bir Ortak Akıl Platformu çalışması gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1. Çalışmaya İlişkin Görüntüler

Çalışmanın amacı; Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği iç paydaşlarının ve dış paydaşlarının kurum ile ilgili güçlü ve gelişmeye açık alan algılamalarını, çevredeki fırsatlara ve tehditlere ilişkin düşüncelerini ve Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği tarafından öncelikli olarak ele alınması gereken hususlar ile ilgili önerilerini almaktır. Çalışma iç ve dış paydaşların birlikte katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 42 kişi katılmış olup, katılımcı listesi Ek 1'de sunulmuştur.

Programda gerçekleştirilen çalışmalar şöyledir:

- Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği GZFT (SWOT) Analizi çalışması
- Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği misyon ve vizyon çalışması
- Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği'nin öncelikli olarak hayata geçirmesi gereken hususlara ilişkin önerilerin belirlenmesi çalışması

Çalışma, sunuş ya da konferans şeklinde değil, örtük bilgiyi ortaya çıkarma, yaratıcı fikir oluşturma yöntem ve teknikleri kullanılarak, tüm katılımcıların tüm çalışmalara başından sonuna kadar aktif katılımı ile yazılı bilgi ve belge üretmeye yönelik olarak, katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilmiştir.

Bu rapor, çalışma programında oluşturulan veri ve bilgileri içermektedir. Raporda sunulan sonuçlar; çalışma esnasında katılımcıların tartışıp görüş birliğine vardığı çıktıkların son hali olup, İstanbul Medipol Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Uygulama Merkezi tarafından üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Çalışmanın masa düzeni ve masalarda çalışılan başlıklar Ek 2'de, çalışma programı ise Ek 3'de sunulmuştur.

4.2. Arama Konferansı Mevcut Durum Analizi

Eylem planları; kuruluşların mevcut durum, misyon ve temel ilkelerinden hareketle bir vizyon oluşturmaları, bu vizyona uygun hedefler saptamaları, ölçülebilir göstergeler geliştirerek, başarıyı izleme ve değerlendirmeleri sürecini ifade eden katılımcı ve esnek bir yaklaşımdır. Disiplinli ve sistemli bir şekilde, bir kuruluşun ya da sektörün; kendisini nasıl tanımladığını, neler yaptığını, yaptığı şeyleri niçin yaptığını ve ulaşmayı arzu ettiği durumu değerlendirmesi, şekillendirmesi ile bunlara rehberlik eden temel kararları ve eylemleri üretmesidir.

SWOT analizi ise geniş katılımlı iç ve dış durum analizinin yapılarak kurumsal kapasitenin ortaya çıkarılması ve geleceğe yönelik stratejiler geliştirilmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda, kuruluşun güçlü ve zayıf yönleri ile kuruluş dışında oluşabilecek fırsatlar ve tehditler belirlenir. Şekil 2'de SWOT analizinin genel yapısı verilmiştir. Zayıf yönler çalışmalarda "Gelişmeye Açık" yönler olarak nitelendirilmektedir.

SWOT (GZFT) Analizinin açılımı şöyledir:

Strengths: **Güçlü Alanlar**

Weaknesses: **Zayıf- Gelişmeye Açık Alanlar**

Opportunities: **Fırsatlar**

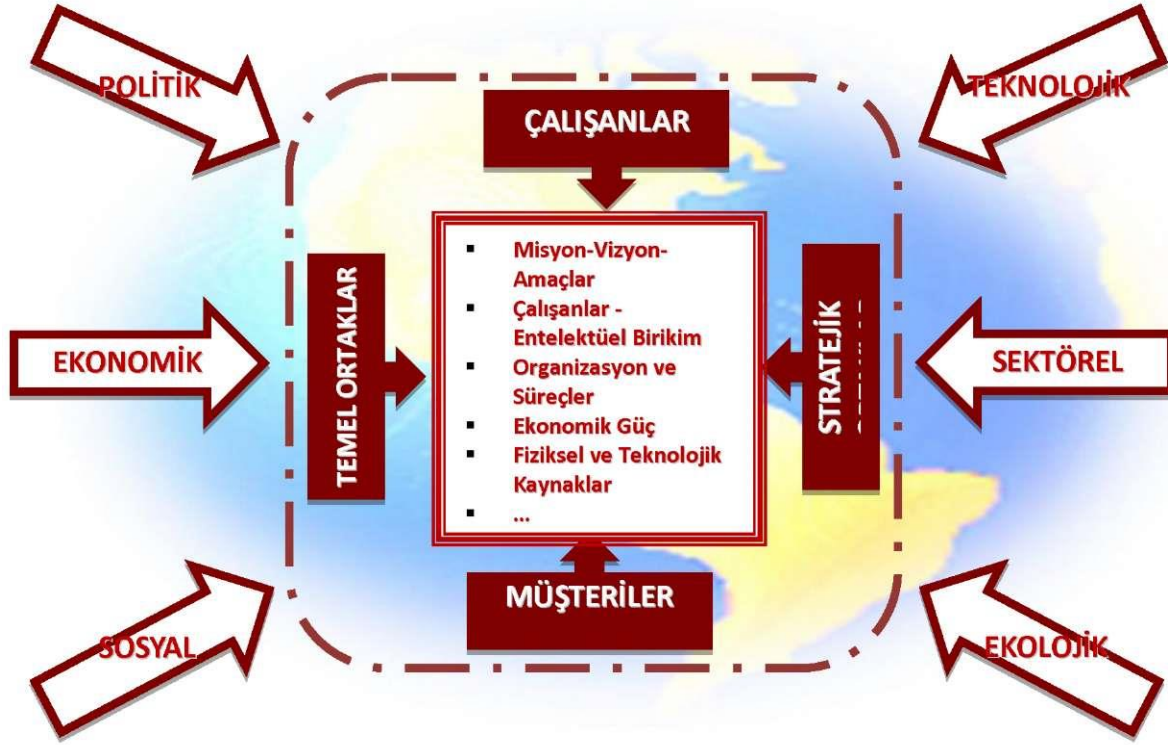
Threats: **Tehditler**

	OLUMLU	OLUMSUZ
KURUM İÇİ	GÜÇLÜ ALANLAR	GELİŞMEYE AÇIK ALANLAR
KURUM DIŞI	FIRSATLAR	TEHDİTLER

Şekil 2. SWOT Analizi

SWOT analizini iki ayrı kısımda incelemek mümkündür. Birinci kısım olan kurum içi analizde kurumun güçlü (Strengths) ve zayıf (Weaknesses) yönleri ortaya koyulur. İkinci kısım olan çevre analizinde ise kuruluşun kontrolü dışındaki koşul ve eğilimlerin incelenerek kuruluş için avantaj yaratan fırsatlar (Opportunities) ve kuruluş için olumsuz olacak tehditler (Threats) belirlenir.

Çalışma süresince dört konu (Güçlü Alanlar, Zayıf Alanlar, Fırsatlar ve Tehditler), her konuda üç grup olacak şekilde, 12 grup olarak çalışılmıştır. İlk aşamada grup üyeleri kurumun yakın ve uzak çevresine ilişkin Şekil 3'ten yararlanarak grup konusu hakkında bireysel fikir üretmiş, üretilen fikirler gruba okunarak konsolide edilmiştir. İkinci aşamada her gruba ilişkin oluşturulan fikirler diğer gruplar ile paylaşılarak, diğer grupların da farklı konularda fikirleri alınmıştır. Son aşamada fikirler oylanarak önceliklendirilmiştir. Önem sırasına göre fikirler, Tablo 1, 2, 3 ve 4'de verilmiştir.

Şekil 3. Sunulan Hizmetler Açısından GZFT Analizi Gösterimi

GZFT çalışması çıktılarının yer aldığı **Tablo 1, 2, 3 ve 4**'e ilişkin başlıkların açıklamaları şöyledir;

1. Grup: Çalışmayı yapan grubun adıdır.
2. İfade: GZFT tespit ifadeleridir.

4.2.1. Güçlü Yanlar

Tablo 1. Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Güçlü Alan İfadeleri

GRUP	İFADELER
1 İÇ PAYDAŞ	1) Hammadde tesislerinin kuvvetli firmalardan oluşması
	2) Atık ekonomisine geçiş için sektörün müsaitliği var bu sebeple odun hammaddesinin geri dönüştürülebilir olması
	3) Lojistik ağımızın ve hammadde tedarikimizin %80'e varan oranda yerli olması (maliyette ve sürede)
	4) Konum itibariyle ihracatta dünyanın merkezinde olmamız ve proje kontrat firmalarımızla dünyanın her yerinde projeler yapıyor olmamız (otel, rezidans vs.) dolayısıyla lojistik avantaja sahip olmamız
	5) Odun hammaddesi önemli karbon yutağıdır; bu ilişki, sektörün karbon nötre yatkınlığı açısından avantaj sağlamaktadır
	6) Teknoloji ve makine yatırımlarının dünyadaki rakiplerinden aşağı kalmaması
	7) Makine teknolojisinin sürekli yeniliklerle gelişmesi; iş akışının hatasız ve hızlı şekilde ilerlemesi
	8) Esnek üretim, esnek ürün, esnek sipariş ve 'customize production'
	9) Tasarım model çıkarmada hızlı reaksiyon alabiliyoruz. Ar-Ge çalışmalarımız güçlü
	10) Atıkların enerji üretiminde kullanılabilmesi; bu şekilde fosil yakıt oranının azaltılması
	11) İmalat sanayisinde Kayseri ve İnegöl gibi adı mobilya ile anılan bölgelerimizin olması ve bunlara Adana, Eskişehir vs illerinin katılması
	12) Tabana yayılmış irili ufaklı birçok üretici ihracatçı olması. Üretim tesislerinin büyük şehirlerin etrafında toplanması; bu doğrultuda atıkların toplanması ve değerlendirilmesi
	13) Üretim kalitemizin, dünya ile yarışacak duruma gelmesi
	14) İstanbul'da dünyanın en büyük 3. fuarının yapılabilmesi ve buraya uluslararası alıcıların gelebilmesi
	15) Sipariş, planlama, üretim takibi, barkotlama ve müşteri ürün takibi açısından firmaların yazılım konusunda hassasiyet göstermesinin iş akışını kolaylaştırması
	16) Devletin açıkladığı yeşil sanayi dönüşüm programı
	17) İhracatta katma değer yüksek olması
2 İÇ PAYDAŞ	1) %100 geri dönüştürülebilir
	2) %85 atık toplama
	3) 25 defa kullanılabilir hammadde
	4) Doğada çözünebilen
	5) Ekolojik

	6) Doğal hammadde	
	7) Müşteri odaklı hizmet: Siparişte uyum, talep doğrultusunda tasarım, lojistik desteği, kalite desteği	
	8) Değişime uyum	
	9) UR-GE AR-GE fonksiyonel tasarım: Ebat, işleve göre değişebilen tasarımlar, talebe göre şekillenebilen tasarımlar	
	10) Ulusal platformlarda sürdürülebilir ilişkiler	
	11) Sınırlı doğal kaynak tüketimi: Geri dönüşüm özelliği olduğu için daha az hammadde kullanımı	
	12) Doğa dostu üretim	
	13) Coğrafi konum: Lojistik avantajı	
	14) Dijital gelişime uyum	
	15) Dış ticaret fazlası	
	16) Yetkin personel	
	17) İSG açısından güvenli çalışma ortamı	
	9 DIŞ PAYDAŞ	1) Kalifiye insan kaynakları
		2) Hızlı aksiyon
		3) Kalite standartlarına uyum
		4) Avrupa regülasyonuna uyum
		5) Sanayileşmeye açık olmak (makineleşmek)
6) Yerli üretimin artması		
7) Ürün kalitesinin artması		
8) Teknolojik yatırımlar		
9) Döngüsel ekonomiye katkı		
10) Tasarım geliştirme becerileri		
11) Yurtdışı tanıtım faaliyetleri		
12) Jeopolitik konum		
13) Sektörel dernek faaliyetleri		

4.2.2. Geliştirilmeye Açık Alanlar

Tablo 2. Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Gelişmeye Açık Alan İfadeleri

GRUP	İFADELER
3 İÇ PAYDAŞ	1) Uluslararası marka bilinirliği (Haksız rekabet)
	2) Sermaye yetersizliğinden dolayı sürdürülebilir faaliyetlere kaynak ayırlamaması (Yüksek enflasyon, yüksek faiz, gelir eşitsizliği, altyapı eksiklikleri)
	3) Hijyen ve uygun çalışma koşulları eksikliği, iş güvenliği (Sağlık hizmetlerine erişim sıkıntısı, kronik hastalıklar)
	4) Eğitim kalitesi düşüklüğü, eğitime ayrılacak kaynak yetersizliği, meslek lisesi ihtiyacı (Üretim yerlerinde yalın dönüşüm, yalın üretim tekniklerinin kullanılmaması, sektörde sürdürülebilirlik konusunda farkındalığın az olması)
	5) Üretim yerlerinin büyük şehirlerde çok fazla olması, geniş ve kırsal bölgelerde üretimin yaygınlaşması (Fiziki şartların yetersizliği, üretim alanları, mobilya üretiminde ihtisaslaşma daha az ama daha kaliteli rekabetçi ve özgün ürün üretebilmeliyiz)
	6) Hammaddeye erişimi sürdürülebilir kılmak adına endüstriyel plantasyon ormanlarını yaygınlaştırmalıyız (Kuraklık ve orman yangınları sektörünün geleceği için tehdit oluşturuyor, kalitesiz hammadde kullanımı, kısa ömürlü mobilya üretimi ve kısa sürede daha fazla mobilya atığı, çevreye duyarlı hammadde kullanımı yetersiz, fosil yakıt mecburiyeti)
	7) Toplumsal cinsiyet yaklaşımı (Yeni neslin üretim tesislerinde çalışmak istememesi, işgücü azalması)
	8) Özellikle kimyasal malzemelerde ithal hammaddeye bağımlılık (Üretimde düşük teknolojinin kullanılması, mobilyada lojistik sevkiyat, atıl makine kapasitesi, birlikte iş yapma kültürü olmaması)
4 İÇ PAYDAŞ	1) İhracat desteklerinin yetersizliği
	2) Yenilenebilir enerji kaynaklarının yetersizliği
	3) Tüm paydaşların eşit sorumluluk almıyor olması
	4) Üretim kalitesinin tamamen doğa koşullarına bağlı değişmesi
	5) Kontrolsüz yatırım; devlet planlama eksikliği
	6) Mesleki okulların yaygınlaşması ve işgücü yetersizliği (Meslek liselerinin sektörel eğitimi yetersiz, işgücü sıkıntısı, ailelerin yeni nesil mesleki eğitimden uzak durması)
	7) Endüstriyel orman olmaması (Türkiye’de selüloz için okaliptüs ağacı üretilmiyor, doğal kaynaklarımızı tüketmeden plantasyona yönelik endüstriyel ormanlarının var olmaması)
	8) Atık su arıtma tesislerinden elde edilen biyogaz tesislerinin yaygınlaştırılması (Atık yönetimi; atık bertarafında devlet destekli yatırım)
	9) Arz talep dengesizliği

	10) Atmosfere salınan sera gazlarının ve karbonun azaltılması
	11) Yatırımların teşvikinin az olması
	12) Türkiye’de selüloz üretiminin yetersiz olması
	13) Atıkta kaynağında ayrıştırma yapılmaması
	14) Fabrikalar için bireysel enerji üretiminde bürokrasinin çok yorucu olması
	15) Lokal piyasadaki hammadde yetersizliğinden ithalata getirilen kısıtlama
	16) Lojistik dezavantajı ve dış piyasa tedbir problemi
10 DIŞ PAYDAŞ	1) İnsan kaynağı
	2) Haksız rekabet
	3) İthalata dayalı üretim
	4) İnsan sağlığına duyarlı ürünler
	5) Çevreye duyarlı üretim süreci eksikliği
	6) Lojistik maliyetlerinin yüksek olması
	7) Geri dönüştürülemeyen ürünler ve tüketim
	8) Yatırım desteklerinin eksikliği
	9) Ar-Ge yatırımlarının yetersizliği
	10) Pazarlama stratejilerinin yetersiz olması
	11) Çalışma ortamlarının iyi olmaması
	12) Çalışanların eğitim sorunu
	13) Kaynakların verimsiz kullanımı
	14) Sanayi bölgelerinin yetersizliği

4.2.3. Fırsatlar

Tablo 3: Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Fırsat İfadeleri

GRUP	İFADELER
5 İÇ PAYDAŞ	1) Yeşil Yatırım teşvik desteği
	2) Üniversite iş birliğini artırmak (staj vb.)
	3) E-ihracat iş birliğini arttırmak
	4) İçme suyu temini (arıtma cihazı)
	5) Makinelerin elektrik verimliliğini arttırmak
	6) GES yatırımlarına yönelmek
	7) Şirket araçlarının elektrikli araca dönüşümü
	8) Yağmur sularının değerlendirilmesi
	9) Fire atık azaltımı için teknolojik çalışmalar

	10) FSC Sertifikalı ürünleri arttırmak
6 İÇ PAYDAŞ	1) Endüstriyel simbiyoz
	2) Suyun geri kazanılabilmesi
	3) Yenilenebilir enerji
	4) Sürdürülebilirlik konusunda teşviklerin artırılması
	5) İleri su geri kazanımı için formalitelerin azaltılıp devlet teşviği verilmesi
	6) Elektrik motorlarının verimliliğinin artırılması için teşvik formalitelerinin azaltılması
	7) Otomasyon
	8) Sıfır atık- atık ısı geri kazanımı için teşviklerin yapılması
	9) Sertifikasyon uygulamaları
	10) Atık toplama kumbara sistemi
	11) Sağlık ve kaliteli yaşam hijyen ürünleri
11 DIŞ PAYDAŞ	1) Ülkemizin coğrafi konumunun stratejik noktada olması
	2) Enerji ve lojistik altyapısının çok güçlü olması
	3) Genç bir demografik yapıya sahip olmak
	4) İhracat ve Ar-Ge'yi destekleyen teşvik sistemi
	5) Altyapının stratejik dönüşüme uygun planlanması
	6) Ülkenin doğal kaynakların ihtiyaçlara cevap veriyor olması
	7) Sertifikasyonda uluslararası standartlara uyumlu altyapının olması
	8) Türk Malı imajının pazarlarda hala güçlü bir imaj yaratıyor olması
	9) Yükselen ve güçlü pazarlarda Türk diasporasının olması
	10) Finans (özellikle ödeme noktasında) altyapısının çok çeşitli ve güçlü olması

4.2.4. Tehditler

Tablo 4. Önem Sırasına Göre Oylamada Seçilen Tehdit İfadeleri

GRUP	İFADELER
7 İÇ PAYDAŞ	1) Küresel finans piyasalarında yaşanacak problemler
	2) Kredi faiz oranlarının yüksekliği
	3) Vergilendirme sistemindeki eşitsizlikler
	4) Kur dalgalanmaları
	5) Finansal istikrarın sağlanmaması

6) Enflasyon
7) Resesyon
8) Müşteri talebinin azalması
9) Doğal afetlere karşı hazırlıkların yapılmaması
10) Küresel ısınma vb. kaynaklı orman yangınları
11) Savaşlar
12) Su kaynaklarının yetersizliği
13) Orman alanlarının imara açılması
14) Tarım orman arazilerinin azalması, sürdürülebilir orman arazilerinin desteklenmesi
15) Bilinçsiz tarım uygulamaları
16) Orman emvallerinde zirai karantinanın sağlanmaması
17) Hukuk sisteminin doğru işlememesi
18) Yargı sistemine güvensizlik sebebiyle yabancı yatırımcının bulunamaması
19) Enerji ithalatı yapılan ülkelerin yaptırımları
20) Gümrük anlaşmaları
21) İthal ikame ürünlerin vergilendirilmesi
22) Bürokratik engellerden kaynaklı devlet teşviklerine erişememe
23) İmalat sanayi istihdamının düşmesi
24) Yetişmiş ara eleman yetersizliği
25) Ücret politikaları sebebiyle kaliteli işgücü elde edilememesi
26) Göçmen işçilerin artması
27) Atık yönetimi bilincinin gelişmemesi
28) Geri dönüşümden üretilen ürünlere talep yetersizliği
29) Geri kazanım firmaların yetersizliği
30) Temiz enerji kullanma ve ilk yatırım maliyetlerinin yüksekliği

	31) Temiz enerji altyapı yetersizliği sebebiyle kullanım zorlukları
	32) Enerji kısıtlamaları
	33) İnternet altyapı yetersizliği ve erişim hızı düşüklüğü
	34) Siber saldırılar
	35) Dijital dönüşüm teknolojilerinin gelişmesi
8 İÇ PAYDAŞ	1) Ekonomik istikrarsızlık
	2) Döviz kuru
	3) Finansman kaynaklarına erişim
	4) Enerji
	5) Ülkeler arası vergi mevzuatı haksızlığı
	6) Ülkeler arası ilişkilerdeki hızlı değişimler
	7) Marka bilinci
	8) Türk mobilyası marka değeri
	9) Sektörel kümelenme
	10) Organize sanayi eksikliği
	11) Sektörel STK'ların temsildeki eksikliği
	12) Kayıt dışılık
	13) Fikri mülkiyet haklarındaki sektör kültürü
	14) Nitelikli eleman eksikliği
	15) Standardizasyon eksikliği
	16) Hammaddelerdeki kalite
	17) Standart dışılık
	18) Hammadde tedariği
	19) Aksesuar aparat eksikliği- kalitesizliği
	20) Hammaddenin ithalata dayalı olması

	21) Atık yönetimi konusundaki yetkili firma- altyapı yetersizliği
	22) Ulaşım hatlarının yetersizliği-güvensizliği
	23) Global sağlık krizleri
	24) Siber güvenlik tehditleri
	25) Terör
	26) Hızlı değişen müşteri talepleri
	27) Ne istediğini bilmeyen müşteri
12 DIŞ PAYDAŞ	1) Yasal düzenlemelere uyum
	2) Petrokimya tesislerinin yetersizliği
	3) Devletlerarası stratejik iş anlaşmaları
	4) Eğitim / nitelikli çalışan gücü eksikliği
	5) Hammaddeye erişim noktası
	6) Geri dönüşümde hammadde geri dönüşümü ve ithalatı
	7) İnsan ve çevre açısından sürdürülemeyen hammaddeler
	8) Fosil kaynakların kullanımı
	9) Devlet teşviklerinin yetersizliği
	10) Finansal kaynaklara erişimin zor olması
	11) Dijital takip (ürün ve süreç kısmında)
	12) Proseste enerjinin yoğun olması
	13) Endüstriyel tarım ve ormancılık
	14) İleri kazanım
	15) Pazarlara yakınlık
	16) Yan sanayinin gelişmemiş olması
	17) Sektörlerimizin sanayi kalkınmasında ilk basamak olması

4.3. Misyon ve Vizyon Çalışması

İç paydaş ve dış paydaş masaları aşağıda belirtildiği üzere ayrı ayrı misyon ve vizyon çalışması yapmış; daha sonra ekibimiz tarafından misyon ve vizyon ifadeleri teke düşürülmüştür. Bu bölümün en sonunda misyon ve vizyon ifadelerinin nihai hali sunulmaktadır.

Masa 1 (İç Paydaş) / Misyon

Sektörel anlamda ülkemizde ve dünyadaki gelişmeleri en verimli şekilde değerlendirip üretkenliği arttırmak. Sorumlu olduğumuz alanlarda sorunlara olabildiğince çözüm bulmak gelecekte sağlıklı nesillerin oluşturulmasına yönelik doğa tarım sanayi üretimi eğitim öğretim araştırma ve uygulanmasında gelişimini sağlayacak şartları oluşturmak.

Masa 2 (İç Paydaş) / Misyon

Ambalaj sektörü olarak müşteri ihtiyaçlarını çevresel sosyal ve yönetsel ilkeleri temel odağımıza alarak ve bu ülkelerin gelecek nesillere aktararak karşılamak.

Masa 3 (İç Paydaş) / Misyon

Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörlerinin sürdürülebilir imalat karbon salınımı ve atık değerlendirme konusunda hedeflenen noktalara gelebilmesi için hedef belirlemek, ölçümlerinin yapılması için doküman hazırlamak, gerekli eğitimleri alınmasını sağlamak, hedefe ulaşılmasını teşvik etmek.

Masa 4 (İç Paydaş) / Misyon

Çevre ile barışık insana değer veren üreticiler tasarlayıp ticaretin de kaynaklara sürdürülebilirliğini sağlayacak üretimin kalitesini sürekli geliştirecek Ar-Ge çalışmalarını yapacak çevreci ve tüm canlılara değer verecek çalışmaları gerçekleştirmek ve bu hedefte uygun pazarlara hitap edecek yönde çalışmak.

Masa 10 (Dış Paydaş) / Misyon

Yeşil dünya vizyonu ile gerekli aksiyonlar alınarak kalite yönetim iş süreçleri ile eğitimli işgücü ile var olmak.

Masa 5 (İç Paydaş) / Vizyon

Mobilya sektöründe eko tasarım modelini benimseyerek dünyadaki güncel gelişmeleri entegre bir şekilde sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda belirlenen stratejik hedefleri kısa orta ve uzun vadede ulaşmak.

Masa 6 (İç Paydaş) / Vizyon

İhracatta veya yurtiçi pazarlarımızı genişletmek ve bu pazarlarda birbirimizle rekabet etmek yerine kalite ve hizmetlerimizle rekabet etmek. Hammadde ve yardımcı maddelerin enerji ve işgücü tasarrufunu arttırmak. Eğitim yatırımlarını arttırmak yenilenebilir enerji yatırımlarını tüketim kadar arttırıp karbon ayak izini azaltmak.

Masa 7 (İç Paydaş) / Vizyon

Sürekli yenilenen teknolojik gelişmelere uyum sağlayan istihdam yaratan gelişirken geliştiren kazanımlarını tüm paydaşları ile paylaşan sürekli ile yeşil dönüşme benimsemiş bir grup olmak.

Masa 8 (İç Paydaş) / Vizyon

Ülkemiz mobilya sektöründe sürdürülebilir bir dönüşme öncülük ederek uçtan uca her parçanın çevre dostu uygulamalar içerdiği bir gelecek hayal ediyoruz kendimizi çevre yönetimine adan vizyonumuz yalnızca yaşam alanlarını iyileştirmekle kalmayıp aynı zamanda geleceğimizi gelecek nesiller için koruyan işlevsel ve estetik mobilyalar oluşturmak konusunda sektöre öncülük etmek.

Masa 9 (Dış Paydaş) / Vizyon

Toplumun hayat kalitesini arttıracak üst seviye teknoloji kullanarak tescilli ürünler üretebilen bu amaca yönelik olarak; yenilenebilir enerji hammadde ve materyal kullanmak, çevresel sosyal ve finansal açıdan sürdürülebilir bilinç taşımak baskı üretimi yapmak

Nihai Misyon İfadesi:

Ülkemizin mobilya kâğıt ve orman ürünleri ihtiyacını karşılamak, bunu yaparken sektörlerinin sürdürülebilir imalat karbon salınımı ve atık değerlendirme konusunda hedeflenen noktalara gelebilmesi için hedef belirlemek, ölçümlerinin yapılması için doküman hazırlamak, gerekli eğitimleri alınmasını sağlamak, hedefe ulaşılmasını teşvik etmek.

Nihai Vizyon İfadesi:

Mobilya sektöründe eko tasarım modelini benimseyerek, sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda stratejik hedeflere ve yenilenen teknolojik gelişmelere uyum sağlayan, yenilenebilir enerji, hammadde ve materyal kullanan, istihdam yaratan, gelişirken geliştiren, kazanımlarını tüm paydaşları ile paylaşan ve yeşil dönüşümü benimseyen bir sektör olmak.

4.4. Beklentiler ve Öneriler Çalışması

Paydaş çalışmasının ilk kısmında, katılımcılar kurumun mevcut durumunu olumlu ve olumsuz olarak iç ve dış boyutlarda inceledikten sonra, mevcut duruma ilişkin Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği beklentilerini ve bu beklentileri gerçekleştirmek için sektöre yol gösterecek önerilerini oluşturmuştur. Çalışma, ilk kısımdaki gibi 12 grup halinde yürütülmüştür. Hazırlanan önerilere ilişkin ifadeler aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Beklenti ve Öneriler

Beklenti ve Öneriler – Grup 1 (İç Paydaş)
1) Özellikle sanayide çalışacak personel için eğitim konusunda kesin ve radikal kararlar alınmalı ve meslek okulları ile ilgili pozitif ayrımcılık yapılmalı (özellikle işsizlik oranlarına bakıldığında yüzde onluk dilimde iş beğenmeyen üniversite mezunlarını olduğunu görmekteyiz; milli eğitim politikaları, bu konuda ihtiyacı belirleyip ona göre öğrenci almalıdır)
2) Kümeleşmenin öneminden bahsediyoruz; başarılı olan mobilya firmaları, OSB veya ihtisas bölgelerinin olduğu bölgelerde başarılı ve katma değerli üretim yapmaktadır. İstanbul’da mobilya ile ilgili bir OSB veya ihtisas OSB olmaması, sektörün gelişmesini geciktirmekte, ayrıca ciddi maliyetlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu konuda İstanbul’un her iki yakasında kümeleşecek yerlere ihtiyaç vardır. Bu çözüme kavuşursa katma değerli üretim yapan firmalarımız ülkemizde ciddi anlamda ihracatlarını arttıracaktır. Şehir içinden çıkıp daha düzenli bir alanda çevre ve sürdürülebilirlik şartlarına kısa zamanda adapte olabilirler.
3) Tasarım tescil konusu sorunu çözümlenmeli, haksız rekabet önlenmeli ve kayıt altında olan firmalar mağdur edilmemeli.
4) Üretim ve ihracatta uluslararası rekabet edebilmemiz için ölçek sorunuyla karşı karşıya kalmaktayız. Bu konuda sektöre yeni girecek firmalara standart getirilmeli
5) Üretim yapan firmaların ürünleri dünya standartlarında; insan sağlığını tehlikeye atmayacak nitelikte ve çevreye duyarlı malzemeler ile üretilmeli, üretilen her ürünün belgelendirilmesi sağlanmalı.

Beklenti ve Öneriler – Grup 2 (İç Paydaş)
1) Karbon ayak izinin azaltılması
2) Yeşil projeler için hibelerin aktarılması
3) Geri dönüşüm konusunda okullarda eğitim
4) Ayırıştırma konusunda yaptırımların etkileyici olması
5) İyi tasarım beklentisi çok ama tasarım ürüne yatırım yok dolayısıyla iyi ürünler tasarlamalıyız ama şirketler de yerel tasarıma yatırım yapmalı
6) Kadın istihdamın artırılması
7) Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamındaki verginin beşikten mezara mantığıyla hesaplanan karbon ayak izi ile değil kapıdan kapıya mantığı ile hesaplanan karbon ayak izi ile şekillendirilmesi
8) Sürdürülebilir endüstriyel ormanların oluşmaya başlaması
9) Tedarikçi ve müşterilerimize farkındalık yaratarak devam etmek

Beklenti ve Öneriler – Grup 3 (İç Paydaş)
1) Markalaşma faaliyetleri danışmanlık kapsamında daha fazla desteklenmeli
2) Mobilya sektöründe üretici ve ihracatçı firmaların kolayca müşteri tarafından bulunabilmesi için veri tabanı olmalı
3) Yalın üretim faaliyetleri danışmanlık kapsamında desteklenmeli
4) Profesyonel açıdan yönetici ve uzman ile çalışmanın desteklenmesi
5) Bu küçük ölçekte imalat yapan mobilya sektöründe lokal dernekler ve kurumlar daha aktif olarak üyelerine bilgi ve danışmanlık vermeli, bunlar UR-GE projeleriyle desteklenmeli
6) Demonte mobilya üretimi nakliye ve ihracat avantajı sağlar
7) Yoğun kullanım olan yerlerde kullanılan mobilyaların, geri dönüşümünün daha hızlı ve yaygın olduğu metal alüminyum plastik gibi malzemelerden yapılması önerilmelidir
8) Eğitim konusunda meslek liselerinde bölüm açılmalı, meslek liseleri sayısı artırılmalı
9) Tasarım tescil başvuru standardı belirlenmeli, yurtdışı bakanlık birimleri oluşturulmalı

Beklenti ve Öneriler – Grup 4 (İç Paydaş)
1) Hammaddenin kaynağında ayrıştırılması yapıldığında ödül, yapılmadığında ceza yönteminin uygulanması
2) Öz kaynakları arttırmaya yönelik Ar-Ge çalışmalarının artırılması
3) Lojistik depolama
4) Üretim süreci
5) Yeterli bilgi ve donanımına sahip etkin ve yetkili personel yetiştirme politikaları

6) Satış sonrası hizmetler
7) Kanalizasyon arıtma veya yoğun su tasarrufu
8) Ürün yaşam süreci
9) Yeşil finansman
10) Atık yönetimi için paydaş farkındalığı ve devlet teşviklerinin artırılması
11) Karbon ayak izini azaltmaya yönelik bilinçlendirme, yenilenebilir enerji kullanımının artırılması için devlet yönlendirmesi

Beklenti ve Öneriler – Grup 5 (İç Paydaş)
1) Dijitalleşme kapsamında ihracatta sektörel kümelenme
2) Üniversite mezunlarının mühendislik bölümlerine yönlendirilmesi
3) Yenilenebilir enerji ve geri dönüşüm ile ilgili eğitim düzenlenmesi
4) Minimalizm tarzı anlayışın geliştirilmesi
5) Dijitalleşme kapsamında ihracatta sektörel kümelenme

Beklenti ve Öneriler – Grup 6 (İç Paydaş)
1) Türk firmalarının yurtdışında birbirleriyle rekabeti sağlanmalı
2) Sektöre göre sabit bir karbon ayak izi hesabı standardı olmalı; firmalara bırakılmamalı
3) Su geri kazanımı için var olan devlet teşviki atık geri kazanımı için de yapılabilir
4) Su geri kazanımı daha da geliştirilebilir
5) Nitelikli teknik personel eksiğinin devlet destekli eğitim programları ile artırılması
6) Sınırdaki karbon düzenleme mekanizmasından ihracat yapan firmaların olumsuz etkilenmemesi için şimdiden karbon ayak izi düşürmek konusunda yeşil enerji yatırımları teşviki yapılması gerekmektedir
7) Nakliye maliyetlerinin artması uzak bölgelere ihracat yapılmasını olumsuz etkileyebilir

Beklenti ve Öneriler – Grup 7 (İç Paydaş)
1) Küresel finans piyasalarında yaşanacak problemler
2) Kredi oranlarının yüksekliği
3) Vergilendirme sistemindeki eşitsizlikler
4) Kur dalgalanmaları

5) Finansal istikrarın sağlanmaması
6) Enflasyon
7) Resesyon
8) Müşteri talebinin azalması
9) Doğal afetlere karşı hazırlıkların yapılmaması
10) Küresel ısınma vb. kaynaklı orman yangınları
11) Savaşlar
12) Su kaynaklarının yetersizliği
13) Orman alanlarının imara açılması
14) Tarım orman arazilerinin azalması, sürdürülebilir orman arazilerinin desteklenmesi
15) Bilinçsiz tarım uygulamaları
16) Orman emvallerinde zirai karantinanın sağlanmaması
17) Hukuk sisteminin doğru işlememesi
18) Yargı sistemine güvensizlik sebebiyle yabancı yatırımcının bulunamaması
19) Enerji ithalatı yapılan ülkelerin yaptırımları
20) Gümrük anlaşmaları
21) İthal ikame ürünlerin vergilendirilmesi
22) Bürokratik engellerden kaynaklı devlet teşviklerine erişememe
23) İmalat sanayi istihdamının düşmesi
24) Yetişmiş ara eleman yetersizliği
25) Ücret politikaları sebebiyle kaliteli işgücü elde edilememesi
26) Göçmen işçilerin artması
27) Atık yönetimi bilinci geliştirememesi
28) Geri dönüşümden üretilen ürünlere talep yetersizliği
29) Geri kazanım firmaların yetersizliği
30) Temiz enerji kullanma ve ilk yatırım maliyetlerinin yüksekliği
31) Temiz enerji altyapı yetersizliği sebebiyle kullanım zorlukları
32) Enerji kısıtlamaları

33) İnternet altyapı yetersizliği ve erişim hızı düşüklüğü
34) Siber saldırılar
35) Dijital dönüşüm teknolojilerinin gelişmesi

Beklenti ve Öneriler – Grup 8 (İç Paydaş)
1) Ekonomik istikrarsızlık
2) Döviz kuru
3) Finansman kaynaklarına erişim
4) Enerji
5) Ülkeler arası vergi mevzuatı haksızlığı
6) Ülkeler arası ilişkilerdeki hızlı değişimler
7) Marka bilinci
8) Türk mobilyası marka değeri
9) Sektörel kümelenme
10) Organize sanayi eksikliği
11) Sektörel STK'ların temsildeki eksikliği
12) Kayıt dışılık
13) Fikri mülkiyet haklarındaki sektör kültürü
14) Nitelikli eleman
15) Standardizasyon eksikliği
16) Hammaddelerdeki kalite
17) Standart dışılık
18) Hammadde tedarigi
19) Aksesuar aparat eksikliği- kalitesizliği
20) Hammaddenin ithalata dayalı olması

21) Atık yönetimi konusundaki yetkili firma- altyapı yetersizliği
22) Ulaşım hatlarının yetersizliği-güvensizliği
23) Global sağlık krizleri
24) Siber güvenlik tehditleri
25) Terör
26) Hızlı değişen müşteri talepleri
27) Ne istediğini bilmeyen müşteri

Beklenti ve Öneriler – Grup 9 (Dış Paydaş)
1) Sektörel bazı altyapı içeren sanayi bölgeleri oluşturmak
2) Üniversitelerin özel şirketlerle yakın çalışması
3) İlgili bakanlıkların yeşil dönüşümü anlatabilmesi gerekir bunun için eğitim takvimi oluşturulmalı, okul ve iş yeri sektörlerine göre planlanmalı
4) Sürdürülebilirlik için finansal desteklerin artması ve devlet desteklerinin teşvik edilmesi gerekir
5) Ana lojistik üstlerinin kurulması
6) Şirket içi üretim personellerinin eğitiminin teşvik edilmesi
7) Atık yönetiminde toplumsal bilinç oluşturulması (televizyonlar bu amaçla kullanılabilir)
8) Tüketim ürünlerinde ürünün üretiminde kullanılan karbon ayak izinin ürün etiketinde belirtilmesi, ürüne dijital pasaport oluşturulması
9) Kontrollü noktalara depozitolu geri dönüşüm sistemlerinin kurulması
10) Çevreci ürünlerin üretim süreçlerinin de çevreci olması
11) Çevresel kontrolü yapan devlet yetkililerinin eğitimi ve kontrolü firmalarında kontrol altına alınması

Beklenti ve Öneriler – Grup 10 (Dış Paydaş)
1) İnsan kaynağı
2) Haksız rekabet
3) İthalata dayalı üretim
4) İnsan sağlığına duyarlı ürünler
5) Çevreye duyarlı üretim süreci eksikliği

6) Lojistik maliyetleri yüksek
7) Geri dönüştürülemeyen ürünler ve tüketim
8) Yatırım desteklerinin eksikliği
9) Ar-Ge yatırımlarının yetersizliği
10) Pazarlama stratejileri yetersiz
11) Çalışma ortamları iyileştirilmesi
12) Çalışan eğitim süreci
13) Kaynakların verimsiz kullanımı
14) Sanayi bölgelerinin yetersizliği

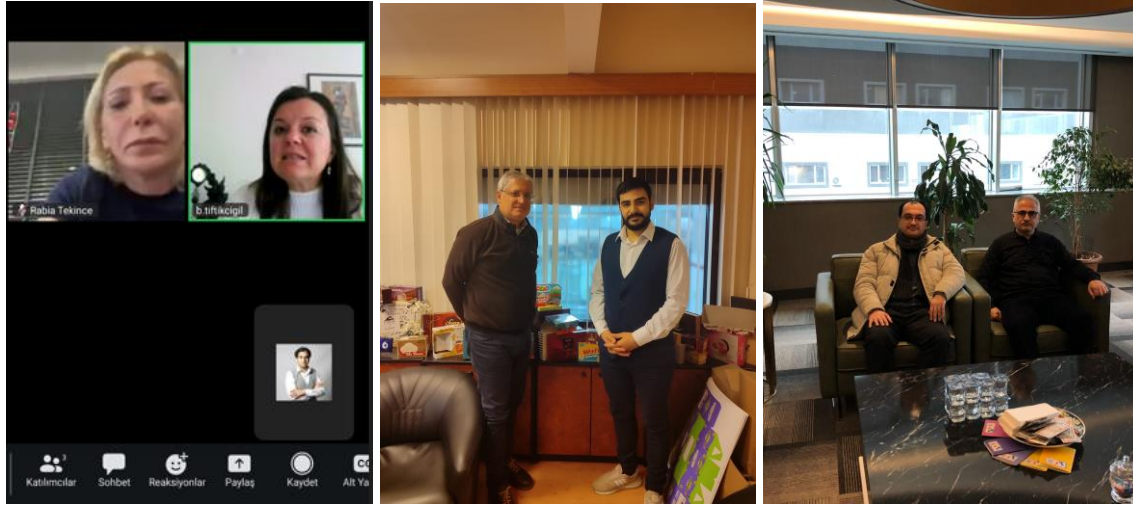
Beklenti ve Öneriler – Grup 11 (Dış Paydaş)
1) İthalata dayalı hammaddelerin ülke içinde üretimi desteklenmelidir. Özellikle yüksek tutarlı yatırımın gerekli olduğu ürünlerin üretilmesine yönelik devlet çok güçlü teşvikler yapmalı ya da bizzat kendinin yatırım yapması gerekmektedir. Bununla birlikte geri dönüşümle ilgili organize bir politika geliştirilip uygulanmalıdır. Bir enstitü veya çalışma grubunun kurulup burada alınacak kararların uygulama esasları belirterek ivedilikle hayata geçirilmelidir.
2) Tedarik zincirinin daha az karbon ayak izi bırakmasına yönelik düzenlemelerin yapılması gerekli Ürünlerin çok sayıda el değiştirmesi ve taşınması sürecinin önüne geçmek için kümelenmeye önem verilmeli
3) Firmaların özellikle yurtdışında ortak lojistik merkezi yatırımlarına destekler artırılmalı, yurtiçinde de lojistik merkezleri teknolojik donanımlarının artırılmasına destek olunmalı
4) Üretim planlarının öncelikle ele alınması gereklidir. Dijital ayak izinin takibi ile birlikte düşük karbon emisyonu, geri dönüştürülebilir hammadde kullanımı gibi daha etkin üretim yöntemleri kullanılmalı
5) Ulusal ve uluslararası fuarlara katılım destekleri artırılmalı özellikle fuarlar sonrasındaki CRM çalışmalarına yönelik yazılım kullanımı yaygınlaştırılmalı
6) Yerel yönetimlerin geri kazanım konusundaki yetki ve sorumlulukları artırılmalı, sektörel olarak yapılacak çalışmalarda geri dönüşüm ile ilgili kurallar belirlenmeli, bunlara uyum için teşvik ve cezalar gündeme getirilmelidir

Beklenti ve Öneriler – Grup 12 (Dış Paydaş)
1) Geri dönüşüm mekanizması: Bu konuya dair İtalya belediyesi atık toplama örnek alınabilir
2) Nitelikli ara ve üst eleman sektöre kazandırılmalı: MEB ve YÖK ile iş birliği mekanizması kurulabilir

3) Kanun belirleyerek takip sağlanmalı: Tehlikeli madde sınıflandırması yapılabilir; Almanya örneğinde olduğu gibi
4) Proses enerji yoğun takibi yapılmalı: Dijital süreçler geliştirilmeli
5) Sektör tanıtılmalı: Hesaplama çıktıları vb. regülasyonlarla aktarılmalı
6) Devlet destekli tedarik: Biyo bazlı çözümlere ulaşım, bu noktada da Çin örnek gösterilebilir
7) Ekipman teçhizat şartları geliştirilmeli: Şartlandırma prosedürü yenilenmelidir

4.5 Firma Görüşmeleri Mevcut Durum Analizi

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği bünyesinde başlatılan Sürdürülebilirlik Eylem Planı hazırlığı çalışmalarının önemli bir adımı, iç paydaşların ve dış paydaşların sektör ile ilgili görüş ve değerlendirmelerini almak olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda 20 firma ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4: Firma Görüşmelerine İlişkin Görüntüler

4.5.1 Güçlü Yanlar

Tablo 1. Önem Sırasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Güçlü Alan İfadeleri

FİRMA	İFADELER
Firma 1	Doğa dostu ürünler üretilmesi
Firma 1	Döngüsel ekonomiye önem gösteriliyor.
Firma 1	Ensdüstri Meslek Lisesi açmaları.
Firma 1	Sektöre öğrenci kazandırmaları.
Firma 2	Döngüsel ekonomiyi desteklemeleri
Firma 2	Tüm faaliyetlerin grup şirketler içerisinde yönetilmesi.
Firma 2	Çalışan sirkülasyonu çok değil, nitelikli eleman fazla
Firma 2	Kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık var.
Firma 2	Çalışan kadınların prestij kazanması için çalışmaları var.
Firma 2	2020 yılında karbon ölçümlerine başlamış ve ilgili yıl için doğrulamışlar
Firma 2	Sektörlerine kıyasla sürdürülebilirliğe erken başlamışlar.
Firma 2	Su takibi yapılıyor. Şirket yönetimi tarafından 5 yıllık hedeflerle ilerletiliyor
Firma 2	2 fabrikalarında ISO:50001 Enerji Yönetim Sertifikasına sahipler.
Firma 2	ISO:14064 Karbon Ayak İzi Sertifikasına sahipler.
Firma 2	ECOVADIS üyelikleri var; bronz sertifikalarına sahipler.
Firma 2	Çalışan eğitimini önemsiyorlar
Firma 2	Tedarikçi Gelişim Programı düzenliyorlar
Firma 3	Sektörün en büyük ihracatçısı olmaları
Firma 3	Sektörlerindeki ilk sürdürülebilirlik raporlarını almaları.
Firma 3	Su tüketimini azaltmak adına damlama sulama yöntemi kullanmaları

Firma 3	Çeşitli kimyasalların kullanımlarının azaltılması.
Firma 3	Mevsimlik işçi haklarına yönelik faaliyetler.
Firma 3	Rain Forest Alliance Sertifikası sahibi olmaları.
Firma 3	Kız öğrencilere ziraat mühendisliğini özendirme adına burs verilmesi.
Firma 3	Köy kadınlarına özel eğitim programları (örn. traktör ehliyeti)
Firma 3	Kadın sağlığı çalışmaları.
Firma 4	Katma değerli ürünler üretmeleri
Firma 4	Sürdürülebilirliğin ekonomik boyutuna önem göstermeleri,
Firma 5	Kağıt atık yok. Hammadde israf edilmiyor.
Firma 5	Matbaa boya miktarını artırarak kullanılması.
Firma 5	Su ve enerji dönüşümü var.
Firma 5	Atık prosedürleri takip ediliyor.
Firma 6	Yüksek kalitede kalifiye eleman
Firma 6	Altyapı ve makine donanımı kalifiye elemana göre uyumlu
Firma 6	Üretimin kalitesi ve hatasızlık oranı
Firma 6	İhracat konusunda ciddi avantaj sağlıyor.
Firma 7	Ürünler sürdürülebilir ürünler. Rakipleri flexible.
Firma 7	Müşterilerle beraber atılan adımlar var, örneğin 120 gramdan 90 grama düşürmeyi müşteriyle beraber yapmışlar.
Firma 7	Personelin eğitim seviyesi yüksek. Personellerin eğitim dosyaları var. (Kalkınma amaçlarından işgücü ile ilişkili)
Firma 7	Döngüsel ekonomi konusunda tüm ürünler recycle özellikte.
Firma 7	Üretim prosesleri sadeleştirilmiş
Firma 7	Mürekkep konusudna bitkisel yağ kullanıma başlamışlar, sürdürülebilirlik kaynaklı olarak.
Firma 8	Şirketin aile şirketi / patron şirketi olması pandemide kurtarmış.

Firma 8	Atık yönetimi uygulamaları var, Çevre Bakanlığı'na bilgilendirme yapılıyor. Belirli denetimlerle ölçüm yapılıyor.
Firma 8	Geri dönüştürülebilir ürün yapabiliyorlar.
Firma 8	Tek kulanımlık ürün -> pandemiyle beraber.
Firma 8	Fast-food ürünlerine hizmet edebilmeleri çok güçlü.
Firma 8	Aile şirketi olduğundan daha esnek hareket edebiliyorlar. Aile üyeleri arasında değişiyor.
Firma 9	Enerji tüketiminde tasarruf gücü var. Bu konuda önemli yatırımları var.
Firma 9	Atık su konusunda yatırımları var. Sektör standardı ton başına üretimde harcanan su 5-6 ton iken, bu firmada bu 3.5 ton.
Firma 9	Atık su yatırımı diğer sektörlerde de uyarlanabilir. Kimyasal kullanımı oldukça az. Bu bir şirket politikası.
Firma 9	Tedarikçi ilişkilerine yansıma var. Cinsiyet ayrımı yok. Bunun protokolü var.
Firma 9	Lead Network Yanındayız Derneği'ndeki Türkiye'deki ilk şirket.
Firma 9	Konfere Q3
Firma 9	Firma periyodik olarak zayıf yönlerini düzeltiyor.
Firma 9	İç eğitimler 2'ye ayrılıyor. Sosyolojik eğitimler ve psikolojik eğitimler.
Firma 10	İstihdam projesi var meslek liseleriyle.
Firma 10	Devlet Desteği ile MESEM meslek liseleri ile alakalı projesi var.
Firma 10	Özkaynaklar ile iç gücü eğitimi -> Yetkili uzmanlar ile
Firma 10	Ahşap - Katı Atık - Ambalaj atığı -> satılıyor.
Firma 10	Kadınların beyaz yaka ve mavi yaka konusunda dağılımları iyi.
Firma 10	"Greenguard" sertifikasyonuna sahipler.
Firma 11	Ürün hammaddesi karton, aşırı geri dönüştürülebilir.
Firma 11	CDI -> Avrupa işbirliği sebebiyle çok önceden başlamışlar.
Firma 11	%40 kadın iş gücü oranı, bu oranda mavi yaka da dahil olmak üzere

Firma 11	Plastiği elimine etmek için 3 yıldır çalışıyorlar
Firma 12	Geri dönüştürülebilir hammadde kullanılması.
Firma 12	Ürün ambalajlamalarında sürdürülebilir malzemeler kullanılması.
Firma 12	Ndesign Ormanı Projeleri var. Müşteri satın alımına göre ÇEKUT iş birliği ile fidan dikimi yapılması
Firma 12	Kurum içi kâğıt kullanımına ciddi ölçüde dikkat edilmesi (önemli evraklar haricinde tüm dolaşan kâğıtlarda müsvedde kullanılması)
Firma 12	Kadın çalışan oranının yüksek olması
Firma 13	%99 yenilenebilir enerji kullanılması.
Firma 13	Kadın istihdamına önem verilmesi.
Firma 13	Kaynakların verimli kullanılması.
Firma 14	Enerji tüketimine dikkat edilmesi
Firma 14	Dizel yakıtlı forklift kullanılması
Firma 14	Kadın istihdamına öncelik verilmesi
Firma 14	İşe alım mülakatlarında cinsiyet sorusunun kaldırılması
Firma 14	Küresel İlkeler Sözleşmesi imzacılarından olması
Firma 14	ISO:50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikasına sahip olmaları
Firma 14	Kurumsal karbon ayak izinin hesaplanması.
Firma 14	Emisyon azaltma çalışmalarının yürütülmesi
Firma 15	%90 oranında geri dönüştürülmüş su kullanılması.
Firma 15	Sürdürülebilirlik çalışmalarına paydaşlarını dahil etmeleri.
Firma 15	Kâğıt üretimine uygun olmayan elyafı, yan ürün olarak kullanıp satmaları (sıfır atık).
Firma 16	Üretim, ticaret ve ihracat yapma azmi.
Firma 16	Çelik Ve Alimünyundan Da Üretiliyor. Bunların Geri Dönüşümü Yüksek.
Firma 17	Doğadan alındığı ürünler olduğu için atık yok. Üründen kalan atıklar inovatif bir şekilde dönüştürülüyor

Firma 17	AYM ye geçiş için sorunları yok
Firma 18	Pestisi kontrolü yapıyorlar
Firma 18	Tarladan sofraya üretim konusunda çalışmaları var
Firma 18	Ana ürünü sıkı takip ediyorlar-tarlada takip söz konusu
Firma 19	Rakibi olan 4 firma arasından, kendi enerjisini üreten tek firma
Firma 19	Yurtiçi kaynak tüketmeden, diğer ülkelerdeki kayıtlı ormanlardan alım yapıyor
Firma 19	Halka arz olduğu için, şeffaf ve kurumsal
Firma 19	Çalışanların çok uzun süre firmada kalmaları
Firma 20	Rakibi olan 4 firma arasından, kendi enerjisini üreten tek firma
Firma 20	Yurtiçi kaynak tüketmeden, diğer ülkelerdeki kayıtlı ormanlardan alım yapıyor
Firma 20	Halka arz olduğu için, şeffaf ve kurumsal
Firma 20	Çalışanların çok uzun süre firmada kalmaları

4.5.2. Geliştirilmeye Açık Alanlar

Tablo 2. Önem Sırasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Gelişmeye Açık Alan İfadeleri

FİRMA	İFADELER
Firma 1	Personel niteliksizliği.
Firma 1	Makine ve teçhizattan dolayı verimlilik düşük.
Firma 2	Üretimde kullanılan makineler eski. Dolayısıyla kaynak tüketimi fazla.
Firma 2	Hammadde malzeme pahalı.
Firma 3	Defne yaprakları doğal yöntemlerle toplandığı için, Orman Şefliği ile iş birliği yapma gereklilikleri.
Firma 4	Ara elemanların yok denecek kadar az olması. Meslek liselerine gereken önemin verilmemesi.
Firma 5	Endüstriyel ormanın olmaması
Firma 5	Atık ihraç edilmesi

Firma 6	İşçilik düşük gibi gözükse de AB ülkeleri (Polonya, Slovakya, Letonya, Sırbistan) avantajlı
Firma 6	AB’de kitap KDV’leri yarı yarıya.
Firma 6	Nakliye zorunluluğu AB’ye gitmede sorun yaratıyor.
Firma 7	İstanbul lokasyonu bir zayıflık. Maliyetler çok yüksek.
Firma 7	Yer sıkıntısı var. “Daha çevreci fabrika kuramıyorum” diyor.
Firma 7	Yol / nakliye / ulaşım zayıf. Hala karayolu kullanıyorlar. Karbon emisyonu açısından sıkıntı.
Firma 7	Fiziksel kısıtlamalar var. Geniş üretim alanı yok.
Firma 8	ABD ve İsrail pazarları için navlun sorunu yaşıyorlar.
Firma 8	AB ihracat oranı iyiyken, enflasyon düzeyi nedeniyle düştü.
Firma 8	Müşteriye sürdürülebilirliğin iletişimi zayıf.
Firma 8	Eğitimsiz personel. Eğitimli personel çalışmak istemiyor firmada.
Firma 9	Enerji tüketiminde sektör tamamında bir geliştirme sağlanabilir.
Firma 10	“Fidan yetiştirme” gibi çevresel projelerin desteklenmesinde durağanlaşma var.
Firma 11	GES gibi konularda devlet desteğinin yeterli miktarlarda kullanılmaması.
Firma 12	Nitelikli iş gücü
Firma 13	Yeşil finansa ulaşım.
Firma 14	Pazarın büyük olması. Rekabetin yoğun olması.
Firma 15	Sektör ile ilişkili olarak çalışan profiline düşük olması.
Firma 15	Hammadde malzeme fiyatlarının döviz kurlarına bağlı olması.
Firma 16	İthalatın yüksek olması
Firma 16	Z kuşağı hakkında risk analizinin yapılmaması
Firma 17	Su ve enerji tüketimlerinin fazla olması.
Firma 18	Uluslararası ilişkilerin kısa vadeli ve dengesiz olması.
Firma 19	Ekonomiye çok fazla müdahale edilmesi, rekabet edilemeyecek baskının yaşanması.
Firma 19	Fırsat ve teşviklerin gerçekçi olmaması.
Firma 19	Maliyetin Şirketlere Yüklenmesi
Firma 19	Küçük Şirketler Çevre Bilinci Çok Düşük

Firma 19	İnsan sağlığına dikkate edilmiyor
Firma 20	Pestist sorunu var ürünlerde
Firma 20	Sektörün yatırımlardan-kredilerden yararlanması için tüm süreçlerde eksiksiz olması lazım.
Firma 20	Çok su kullanmaya mecbur bir sektör
Firma 20	Ege havzasındaki suyun azalması

4.5.3. Fırsatlar

Tablo 3. Önem Sirasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Fırsat İfadeleri

FİRMA	İFADELER
Firma 1	AB'ye yakınlık,
Firma 1	Pandemi sonrası ambalaj kullanımının artması,
Firma 1	Yönetimsel esneklik olması
Firma 2	Çeşitli coğrafi bölgelerde fabrikalarının bulunması.
Firma 3	Kazan-kazan yaklaşımı ile yerel halkı destekleme.
Firma 4	Çalışan genç sayısı,
Firma 4	İstanbul'un uluslararası bilinirliğinin olması,
Firma 4	Yeşil enerji
Firma 5	Dirençli bir coğrafyada faaliyet gösteriyor olmak.
Firma 6	Devletin mecburiyet ve teşvikleri var.
Firma 6	AB ve ABD'ye kaliteli üretimin henüz yansıtılmamış olması bir fırsat.
Firma 6	İkna edilmeye hazır müşteriler var.
Firma 7	Son tüketicilerde gelecekte çevre dostu ilgisi artacak
Firma 8	MYO ve liselerle işbirliği. "en doğru personel oradan geliyor."
Firma 8	Şirketin kendi malzeme sebebiyle avantajlı. "En sağlıklı karton bardaktır" diyor şirekt.
Firma 8	Daha bireysel / daha butik işler trend olacak.
Firma 8	Firmaların tercih etmesinde sürdürülebilirlik bir faktör olacak. Standardizasyonun (su bazı kağıtlar) olursa, rekabet konusunda bir fırsat olur.

Firma 8	Standardizasyonun (su bazlı kağıtlar) olursa, rekabet konusunda bir fırsat olur
Firma 9	AB'nin kimyasal kullanımını oldukça fazla dikte etmesi bir fırsat. Örneğin kullanılan klor miktarı konusunda dikte etmesi.
Firma 9	Devlet teşvikleri sektörel
Firma 9	Yenilenebilir enerji önümüzdeki yıllar için bir fırsat.
Firma 9	Sürdürülebilirlik ile ilgili ekosistemlere firmalar dahil olmalı (ABD ve AB gibi farklı ekosistemlere)
Firma 9	Kâğıt sektöründe karbon ayak izi uygulaması önümüzdeki yıllarda bütün sektörlerle gelecek.
Firma 10	Katı atığın firmalar arası ticaret konusunda bir fırsatı var. Hem girdi + hem de atık açısından.
Firma 10	Devlet teşviği ile GES konusu sektörel bir fırsattır. Vergisel boyutta avantajlar var.
Firma 10	Tüketici nezdinde "minimalist" tercihi/zevki veya minimalist ürün anlayışı zaman içerisinde yükselecek. Bu sektörel olarak fırsat yaratabilir.
Firma 11	Geri dönüştürülebilir malzemede devlet desteği fırsatı olabilir.
Firma 11	AB ile mobilya uyumu konusunda düzenlemeler fırsat.
Firma 12	KOSGEB iş birliği ile temiz enerji çalışmalarının başlaması.
Firma 12	Kastamonu'da tarihi evlerin imarında kullanılan, restore edilmesi gereken ahşapları mobilyaya dönüştürmeleri.
Firma 13	Uzun ömürlü mobilyalar üretmeleri.
Firma 14	Çalışan El Kitabı var. Kalite belgesi almaya hazırlar
Firma 15	İzmir ve Mersin gibi liman kentlerinde bulunmaları
Firma 15	Lojistik imkanlarının yüksek olması, daha az emisyon ile nakliyenin sağlanması.
Firma 16	Şirkette karbon ayak izi çalışmaları var, süreçleri inceliyorlar
Firma 17	Geri dönüşüm direktifi var. Tüketicide ürün kullanım ömrü bittiğinde ürünün bertarafının direktifi var.
Firma 18	Sürdürülebilir üretim konusunda çalışmalar yapılıyor
Firma 19	AYM bir fırsat olarak görülüyor şirket için fakat sektör için tehdit
Firma 19	Proje çağrıları
Firma 20	Birinci Hamur kağıtlar için Pazar payı fazla.
Firma 20	Kendi enerjilerini kullanmaları
Firma 20	Deniz lojistiği yapabilmeleri

4.5.4. Tehditler

Tablo 4. Önem Sirasına Göre Firma Görüşmelerinde Seçilen Tehdit İfadeleri

FİRMA	İFADELER
Firma 1	Hammaddede dışa bağımlı olunması
Firma 1	Karton Bristol üreten yerli üreticilerin olmaması
Firma 2	Su krizi
Firma 2	Ülkemizde endüstriyel ormanların olmaması
Firma 3	Genç nüfusun doğal toplama yöntemlerinden kaçınması
Firma 3	Orman yangınlarından dolayı defne yapraklarının azalması
Firma 4	Endüstriyel ormanların olmaması
Firma 4	Endüstri Meslek Liselerinin gereken önemi görmemesi
Firma 4	Merdiven altı işletme sayısının çok olması
Firma 5	Türkiye’de faaliyet gösteren işletmelerin ölçek problemi
Firma 5	Yatırım yapabilme yeteneğinin az olması
Firma 5	AB ile Türkiye’nin KOBİ Tanımlamaları ile farklılaşan noktalar
Firma 6	Devlet desteği konusunda 1.5 yıldır bekleyen bürokrasi engeli var. 15MW’lik bir boşluktan bahsedildi
Firma 6	Ülkede bir dezavantaj olarak, yetiştirilecek eleman zor bulunuyor
Firma 6	İşgücü ile ilgili asgari ücret problemi var. Yabancı çalışan, memur olmayandan bahsedildi
Firma 6	Türkiye’de sadece 4 tane birinci hamur kağıt var
Firma 6	Sektöründe sürdürülebilirlik yönünde teşvikler çok az.
Firma 6	Kalite standardizasyonunda stabilite sorunu var.
Firma 6	Kâğıt sektöründe 3. ihtiyaç olarak nitelendiriliyor. İnsanların keseceği kaynak olarak belirtildi.
Firma 6	Devlet teşvikleri cezbedici olmalı. %5 ihracat desteğinden bahsedildi
Firma 7	Sektörde kalifiyeliğin düşmesi. Gençler endüstri değil, hizmet sektörüne kayıyorlar
Firma 7	Meslek lisesi - sanayi işbirliği oranı düşüyor
Firma 7	Çin, Uzakdoğu üretimi veya AB üretimi ikiliği / mecburiyeti zorluğu bir tehdit

Firma 8	Yeni nesil mavi yaka yerine hizmet sektörünü tercih ediyor
Firma 8	Sektörde şirketi dava etmeyi alışkanlık eden işçi furyası var
Firma 8	Nitelikli iş gücü eksikliği.
Firma 8	Dünyada sürdürülebilirliğin plastik ile eşdeğer tutulması bir tehdit
Firma 8	Türkiye'ye ithalat konusunda belirli ham maddeler kısıtı var
Firma 8	Ticaret Bakanlığı teşviklerinde uzun süre bekleme
Firma 8	Dövizin önden para olarak ödenmesi, karşılığının TL olarak alınması. Tanıtım/hibe konusunda destek alınamıyor
Firma 8	Kalkınma ajansları geri dönüş yapmıyorlar
Firma 9	Bakanlığın direktifleri doğrudan tercüme ederek getirmesi hata içerebiliyor. Yerel şartlar dikkate alınmalı
Firma 9	Kaliteli işgücü kaybı var, bunda üniversitelerin rolü var. Üniversite sayısının artmış olması
Firma 9	Meslek liselerinin önemi dikkate alınmalı
Firma 9	Enflasyonda ülkeler arası fark -> amortisman açısından etkiliyor
Firma 10	"BIFMA" ürün sertifikasyonu, ABD'de istenen bir sertifika.
Firma 10	"Greenguard" Avrupa pazarında sürdürülebilirlik alanında bir sertifikasyon.
Firma 10	FSC
Firma 10	Üreticilerin hangi malzemeyi kullandığı denetlenmeli. Çünkü dünya pazarındaki "kaliteli ürün algısını" düşürüyor.
Firma 10	"Barış, Adalet ve Güçlü kurumlar" hedefi özelinde, Türkiye'de mobilya konusunda güvensizlik oluşturacak eylemlerden bahsedildi.
Firma 11	Mesleki işgücü açısından beklentilerin değişmesi ve yeni jenerasyondaki farklılıklar.
Firma 11	Kuzey Afrika'da Türkiye'ye yönelik ihracatı engelleyecek vergi koyulmuş.
Firma 14	Sınırdaki Karbon uygulamasının sürekli güncellenmesi.
Firma 14	Tedarikçi ve yüklenicilerin yetersiz olması.
Firma 15	Kuraklık
Firma 15	Döviz kurunun dalgalanması.
Firma 16	Tekstil ve demir-çelik ürünlerin üretiminde doğal kaynak kullanımı çok fazla olduğundan, Avrupa vb. pazarlara ihraç etmek adına üretilmeye devam edilmesi tehditlerdir.
Firma 16	Personel niteliksizliği.
Firma 18	Sünger tarafında proletan kullanımı var. Bu önemli bir risk. Çevre açısından (bunu alalım) Bunlar zehirli malzeme

Firma 18	Yeşil dönüşüme yatırıma yapmaya zihniyetin hazır olmaması
Firma 18	Maliyetler çok bu dönüşüm için
Firma 18	Sektörün genelinde yönetici düzeyinde farkındalık olmaması
Firma 18	Tarım sektöründe genel olarak pestisit sorunu
Firma 18	Makroekonomik sorunlar yüzünden gelir değişkenliği var. İyi piyasaları kaybetmemek istiyorsak yeşil dönüşüm şart. Kaliteli yerlerde olmak lazım
Firma 20	Su kullanımı
Firma 20	Kurulu olduğu bölgeye, suyun ulaşmaması tehdidi

4.4. Beklentiler ve Öneriler Çalışması

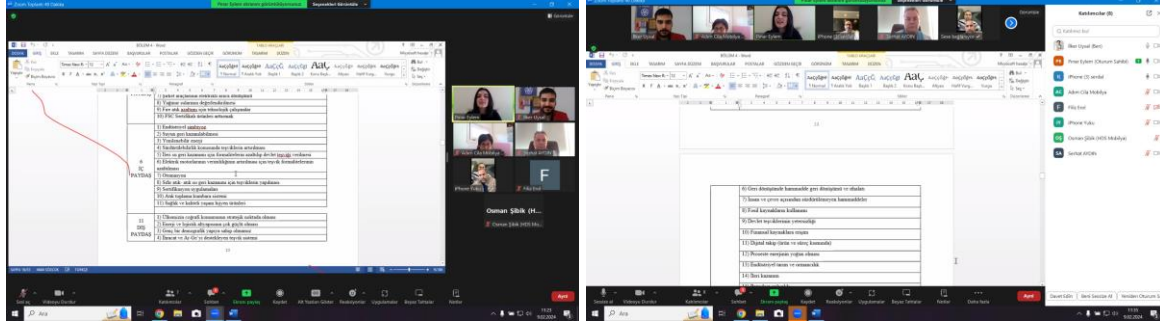
Tablo 4. Firma Görüşmelerinde Seçilen Beklenti Ve Öneri İfadeleri

FİRMA	İFADELER
Firma 1	Eğitim programlarının düzenlenmesi
Firma 1	Firma sahiplerinin değil, konuya ilgili pozisyondaki insanların TİM faaliyetlerine dahil olması
Firma 1	Amerika için faaliyetler yürütülmeli
Firma 1	Türkiye’deki ambalaj üretimi için tanıtım etkinliklerinin düzenlenmesi
Firma 2	Kaynağında ayrıştırmanın teşvik edilmesi
Firma 2	Atık firmaları ile anlaşarak depozito sisteminin getirilmesi
Firma 2	Sürdürülebilirlik kültürünün oluşturulması
Firma 3	Sürdürülebilirlik faaliyetlerinin teşvik edilmesi
Firma 3	Üretim noktasında sürdürülebilirliğin özümsemesi
Firma 4	KOBİ ve Büyük Firmaları ayırmak gerekir
Firma 4	İstanbul içinde kümeleşmenin olmaması. Organize sanayi sitesi gibi kümeleşmelerin olmaması
Firma 4	Altyapının oluşturulması beklentisi
Firma 4	Ara elemanın yetişmesi için endüstriyel Meslek Liselerine önem verilmesi.
Firma 5	AB ve diğer uluslararası birliklerdeki politika ve prosedürlerin iyi takip edilmesi
Firma 5	Üyelerine bu anlamda güncel bilgiler paylaşılması

Firma 12	Endüstriyel ormanların oluşturulması
Firma 12	Her firmanın kullandığı ağaç kadar, yeniden dikim yapması zorunluluğunun getirilmesi
Firma 12	Güneş enerji santrallerinin uygulama maliyetlerinin düşürülmesi ve kullanımlarına teşvik edilmesi.
Firma 12	Atık yönetimi konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi
Firma 12	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından kurulan Model Fabrikaların tanınırlığının artırılması, gezdirilmesi.
Firma 12	Firmaların, sürdürülebilirlik kurulları kurmaları istenmesi. Standardizasyon kavramına önem verilmesi.
Firma 13	Bilgi birikimini aktaracak yeni jenerasyonun yetişmemesi
Firma 13	Sürdürülebilirlik bilincinin diğer firmalar tarafından benimsenmesi
Firma 13	Kapsayıcı bir çalışma yürütülmesi.
Firma 13	Ticari sınırların (know-how) paylaşılarak açık bir sektör oluşturmasına destek olması
Firma 14	Endüstriyel simbiyozun artırılması
Firma 14	Sürdürülebilirlik çalışmalarının artırılması
Firma 14	Teşvikler verilmesi ve bütçe ayrılması
Firma 15	Sürdürülebilirlik uygulamaları konusunda örnek firmalar belirlenip, eğitici-öğretici teknik geziler düzenlenmesi.
Firma 15	Sektör özelinde çalıştayların çoğaltılması.
Firma 16	İlkokul seviyesinden itibaren, bilinçlendirmeye yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi.
Firma 16	İhracatçı birlikleri her bir sektörü kalem kalem temsil etmiyor
Firma 17	Kısa vadeli kar düşüncesi var. Makine üretimi için içine girince ucuzluk plana çıktı. Yeni sermaye grubu kar güdülü.
Firma 17	Üniversitelerle bağlantılı kurulmalı ama ilgi zayıf
Firma 17	TİM eğitim ve bilinçlendirme yapmalı. TİM'e büyük sorumluluk düşüyor. Bu kümülatif bir hareket, bireysel değil, tim daha akademik davranmalı, eğitimler vermeli
Firma 19	Farkındalık eğitimleri, süreçler hakkında eğitimlere çok önem verilmeli.
Firma 19	Yeşil Fonların Türkiye'ye nasıl getirileceğine dair çalışmalar gerekli
Firma 19	Makroekonomik politikalar süreci desteklemeli

4.6 Odak Grup Toplantıları Mevcut Durum Analizi

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği bünyesinde başlatılan Sürdürülebilirlik Eylem Planı hazırlığı çalışmalarının önemli bir adımı, iç paydaşların ve dış paydaşların sektör ile ilgili görüş ve değerlendirmelerini almak olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda Odak Grup toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Şekil: Odak Grup Toplantılarına İlişkin Görseller

4.6.1 Güçlü Yanlar

Tablo 1. Önem Sırasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Güçlü Alan İfadeleri

ODAK GRUP	İFADELER
Odak Grup 1	Yüksek katma değerli pazarlara girebilecek kapasite de olmak
Odak Grup 1	Hammaddeye ulaşım
Odak Grup 1	İşgücü
Odak Grup 1	Markalaşma
Odak Grup 1	Atıkların geri dönüşüm kolaylığı

4.6.2. Geliştirilmeye Açık Alanlar

Tablo 1. Önem Sirasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Geliştirilmeye Açık Alan İfadeleri

ODAK GRUP	İFADELER
Odak Grup 1	Teşviklerin az olması
Odak Grup 1	Sektöre bütünsel yaklaşım sorunu
Odak Grup 1	Mesleki eğitim planlamasının doğru yapılmıyor oluşu
Odak Grup 1	İnsan kaynağı yetiştirme de niteliksel sorunlar
Odak Grup 1	İhracatta ek desteklerin olmayışı
Odak Grup 2	İşgücünün eğitimi
Odak Grup 2	Mobilya tasarım noktasında
Odak Grup 2	Mobilyaya yönelik mesleki geliştirme yönelik pilot tesisin eksikliği
Odak Grup 2	Organize Sanayi Bölgesi gibi gruplanmalara olan ihtiyaç

4.6.3. Fırsatlar

Tablo 1. Önem Sirasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Fırsatlar İfadeleri

ODAK GRUP	İFADELER
Odak Grup 1	Adil geçişin sağlanması için kapsayıcı bir politika yürütülmesi
Odak Grup 1	Üniversite sanayi iş birliklerinin yapılabilir olması

4.6.4. Tehditler

Tablo 1. Önem Sirasına Göre Odak Grup Toplantılarında Seçilen Tehditler İfadeleri

ODAK GRUP	İFADELER
Odak Grup 1	Vergilerde kayıp
Odak Grup 1	Faizlerdeki yükseklik

Odak Grup 1	Teşviklere ulaşım zorluğu
Odak Grup 1	Çalışanlara dair SSK desteklerinin az olması
Odak Grup 1	İstihdam konusunda nitelikli elemana ulaşım zorluğu
Odak Grup 1	Alım gücündeki düşüş

BÖLÜM 5

EYLEM PLANI

5.1 Vizyon, Misyon ve Değerler

Nihai Misyon İfadesi:

“Ülkemizin mobilya, kâğıt ve orman ürünleri ihtiyacını karşılamak, bunu yaparken sektörlerinin sürdürülebilir imalat karbon salınımı ve atık değerlendirme konusunda hedeflenen noktalara gelebilmesi için hedef belirlemek, ölçümlerinin yapılması için doküman hazırlamak, gerekli eğitimleri alınmasını sağlamak, hedefe ulaşılmasını teşvik etmek”

Nihai Vizyon İfadesi:

“Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektöründe eko tasarım modelini benimseyerek, sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda stratejik hedeflere ve yenilenen teknolojik gelişmelere uyum sağlayan, yenilenebilir enerji, hammadde ve materyal kullanan, istihdam yaratan, gelişirken geliştiren, kazanımlarını tüm paydaşları ile paylaşan ve yeşil dönüşümü benimseyen bir sektör olmak”

5.2 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile İlişkisi

Artan çevre bilincinin ve sorumlu iş uygulamalarının çok önemli bir durum arz ettiği çağımızda, mobilya, kâğıt ve orman ürünleri endüstrileri sürdürülebilir üretim sürecinde önemli bir noktada konumlanmaktadır. Bu sektörler yaşadığımız alanları şekillendirirken geniş bir ürün yelpazesinin malzemelerini de sağlamaktadır. Bu doğrultuda sektörü sürdürülebilir kalkınma ilkeleriyle uyumlu hale getirerek ekonomik büyüme, sosyal eşitlik ve çevresel yönetim arasında uyumlu bir denge oluşturmak gerekmektedir.

Mobilya sektöründe geri kazanılmış ahşap, bambu ve diğer yenilenebilir malzemelerin kullanımı, sürdürülebilir mobilya üretiminin ayırt edici özelliği haline gelmektedir. Ayrıca, şirketler dayanıklılık ve uzun ömürlülüğe öncelik veren tasarımlar benimseyerek mobilya atıklarının azalmasına da katkıda bulunmaktadır.⁴¹

⁴¹ Güneş, S., & Demirarslan, D. (2020). Sürdürülebilirlik ve Mobilya Tasarımında Çevreci Yaklaşımlar. Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 5(6), 81-99.

Kâğıt endüstrisi, ormansızlaşma ve kaynak yoğun üretim süreçleriyle olan bağlantısı sebebiyle çevresel ayak izini azaltma zorluğuyla karşı karşıya kalan sektörler arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda şirketlerin geri dönüştürülmüş kâğıt, sürdürülebilir kâğıt hamuru tedariki ve enerji tasarruflu üretim uygulamalarını tercih etmeleri döngüsel ekonomi anlayışının benimsenmesini sağlayacaktır. Bu adımlar sadece sektörün ormanlar üzerindeki etkisini azaltmakla kalmayıp aynı zamanda biyoçeşitliliğin korunmasına ve genel atık üretiminin azalmasına da katkı sağlayabilecektir.⁴²

Hem kâğıt hem de mobilya sektörünün temelinde kereste ve diğer orman kaynaklarına olan bağımlılık yer almakta sürdürülebilir ahşap tedariki, sorumlu ormancılık uygulamalarının kritik bileşeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede oluşturulan Orman Yönetim Konseyi (FSC) gibi girişimler, kerestenin çevresel ve sosyal açıdan sorumlu bir şekilde hasat edilmesini sağlamaktadır. FSC ise tüketicilere mobilya veya kâğıt ürünlerinde kullanılan ahşabın ekosistemlerin ve toplulukların refahı göz önünde bulundurularak tedarik edildiğini gösteren sürdürülebilir ormancılığın bir göstergesi niteliği taşımaktadır.⁴³

Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörlerinde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yaklaşım, bütüncül uygulamalara yönelik bağlılıkla somut bir değere dönüşebilmektedir. Malzemelerin sorumlu bir şekilde tedarik edilmesi, döngüsel ekonomi ilkelerinin benimsenmesi ve çevre dostu tasarımların teşvik edilmesi adımları, sürdürülebilirliğin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarına katkı sağlayabilmektedir.⁴⁴

Bu çerçevede mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörlerinin SKA'larla doğrudan ve dolaylı bağlantıları bulunmaktadır:

⁴² Gedik, S., Görücü, Ö., Öztürk, S. B., Eker, Ö., & Güneş, Y. Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi Anatolian Journal of Forest Research.

⁴³ Aydın, Y., & Akyol, A. (2023). Orman Sertifikasyonu Değerlendirme Süreçleri Ve Sürdürülebilir Orman Yönetimine Etkileri. Turkish Journal of Forestry, 24(4), 367-377. <https://doi.org/10.18182/tjf.1362480>

⁴⁴ FURN360 (2023). Circular Economy In The Furniture Industry: Overview Of Current Challenges And Competences Needs. Erişim Adresi: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/circular-economy-in-the-furniture-industry.pdf>

SKA 8: İnsana YakıŖır İŖ ve Ekonomik Büyüme

Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörü, güvenli alıŖma koŖulları sağlayarak, adil iŖ gücü uygulamalarını teŖvik ederek ve tedarik zincirindeki alıŖanların ekonomik refahını destekleyerek sürdürülebilir kalkınmaya katkı sunabilmektedir.

SKA 9: Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı

Mobilya endüstrisinde geri dnŖtrlmŖ malzemelerin kullanımı, evre dostu tasarımların ve enerji tasarruflu teknolojilerin uygulanması, malzeme ve üretim sreerindeki yenilikleri beraberinde getirecektir.

SKA 12: Sorumlu retim ve Tüketim

Mobilya sektöründe, sürdürülebilir uygulamaların benimsenmesi evre dostu malzemelerin kullanılması, atıkların azaltılması döngüsel ekonomi ilkeleriyle uyumakta ve Sorumlu retim ve Tüketim baŖlıėı özelinde sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

SKA 13: İklim Eylemi

Mobilya endüstrisi sürdürülebilir üretim sreelerini benimseyerek, yenilenebilir malzemeler kullanarak ve tedarik zinciri boyunca karbon emisyonlarını azaltarak İklim Eylemi'ne hizmet etmektedir.

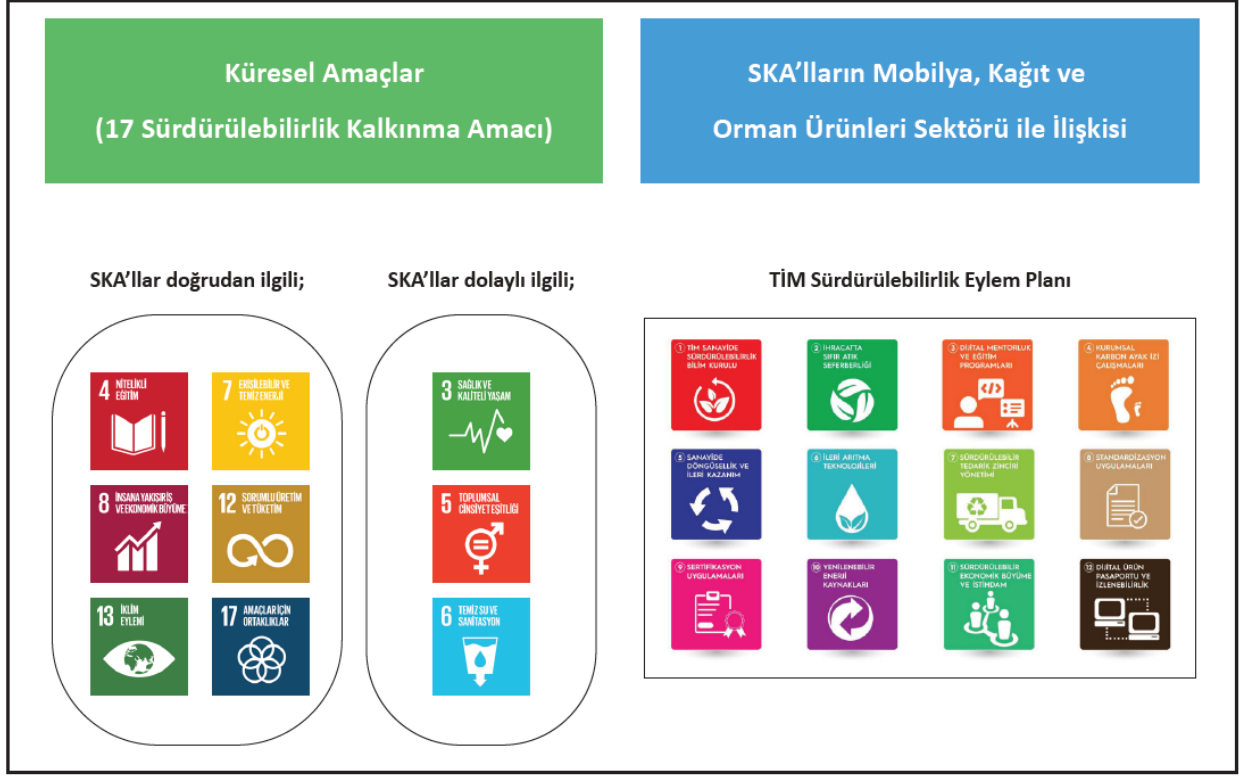
SKA 14: Sudaki YaŖam ve SKA 15: Karasal YaŖam

Mobilya retiminde kullanılan ahŖap ve diğer malzemelerin sürdürülebilir Ŗekilde tedarik edilmesi, karasal ve deniz ekosistemlerinin korunmasına katkıda sağlamaktadır.

SKA 17: Amaçlar İçin Ortaklıklar

Üreticiler, tedarikçiler, perakendeciler ve tüketiciler de dahil olmak üzere mobilya sektöründeki paydaŖlar arasındaki iŖbirliėi sürdürülebilir kalkınmayı teŖvik etmektedir.

Ŗekil 1: Mobilya, Kâğıt ve Orman rnleri Sektörü'nn Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarıyla Doğrudan ve Dolaylı Bağlantısı

5.3 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektöründe Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilirlik Eylem Planı

Mobilya, Kâğıt ve Orman ürünleri endüstrileri ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, bu sektörün çevre üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olması ve kaynak yönetiminde çok önemli bir rol oynaması nedeniyle önemlidir.

Orman ürünleri endüstrisi keresteye dayanır ve sürdürülebilir ormancılık uygulamaları, kerestenin orman ekosisteminin sağlığını koruyacak, biyolojik çeşitliliği muhafaza edecek ve ahşap kaynaklarının uzun vadeli kullanılabilirliğini sağlayacak şekilde hasat edilmesini içermektedir.⁴⁵ Ormancılık sektöründeki birçok şirket, sorumlu ormancılık ve sürdürülebilir ahşap tedariki için standartlar belirleyen FSC veya Orman Sertifikasyonunun Onaylanması Programı (PEFC) gibi sertifika programlarına bağlıdır.⁴⁶

⁴⁵ Yeşilkaya, M., Daş, G. S., & Yaşın, M. F. (2023). Türkiye Orman Ürünleri Sektörünün Döngüsel Ekonomi Ve Endüstriyel Simbiyoz Bağlamında Değerlendirilmesi. *Journal of Turkish Operations Management*, 7(2), 1701-1723. <https://doi.org/10.56554/jtom.1169240>

⁴⁶ Gedik, S., Görücü, Ö., Bekiroğlu öztürk, S., Eker, Ö., et al. (2023). Polonya/Türkiye Ormanları Ve Ormancılığının Kapsam Ve Uygulama Açısından Karşılaştırılması. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 149-170. <https://doi.org/10.53516/ajfr.1268519>

Kâğıt endüstrisi ele alındığında bu sektörün önemli bir ahşap tüketicisi konumunda olduğu görülmektedir. Bu sektörde geri dönüştürülmüş içeriğin kâğıt ürünlerine dahil edilmesi işlenmemiş odun hamuru talebinin azaltılmasına yardımcı olmakta ve bu uygulama kaynakların korunmasına katkıda bulunarak çevresel etkiyi en aza indirmektedir. Sürdürülebilir kâğıt fabrikaları, su kullanımını, emisyonları ve çevre kirliliğini en aza indirecek teknolojiler kullanarak enerji verimliliğine ve atık azaltımına odaklanmaktadır.⁴⁷

Mobilya endüstrisinde sürdürülebilirlik ve bu alandaki uygulamalar incelediğinde mobilya üreticilerinin geri kazanılmış ahşap, bambu veya geri dönüştürülmüş malzemeler gibi sürdürülebilir malzemeleri giderek daha fazla dikkate aldıkları görülmektedir. Bu, mobilya üretiminin çevresel etkisini azaltmaya yardımcı olmaktadır. Dayanıklı ve zamansız tasarımlar yaratmak, daha uzun ürün yaşam döngülerini teşvik ederek sık değiştirme ihtiyacını azaltmakta ve atıkları en aza indirmektedir.⁴⁸

Kâğıt ve ahşap ürünler için geri dönüşüm programlarının teşvik edilmesi ve mobilya sektöründe ileri dönüşüm girişimlerinin desteklenmesi, malzemelerin atık olarak atılmak yerine yeniden kullanıldığı ve geri dönüştürüldüğü döngüsel bir ekonomiye de katkıda bulunmaktadır. Araştırma ve inovasyon, biyo-bazlı malzemeler, gelişmiş geri dönüşüm teknolojileri ve mobilya ve kâğıt ürünleri için çevre dostu kaplamalar gibi sürdürülebilir alternatifler geliştirmeye odaklanmakta sektörler, verimli üretim süreçleri ve yan ürünler için yenilikçi kullanım alanları bularak atık oluşumunu en aza indirmenin yollarını araştırmaktadır.

Sektördeki şirketler analiz edildiğinde ise, ürünlerinde kullanılan hammaddelerin sorumlu bir şekilde tedarik edildiğinden emin olmak için şeffaf tedarik zinciri uygulamalarını giderek daha fazla benimsediği görülmektedir. Bu sektörlerdeki sürdürülebilirlik girişimleri genellikle çevresel kaygıların ötesine geçerek adil işgücü uygulamaları ve toplumsal katılımı da kapsayan sosyal sorumluluğu da kapsamaktadır.⁴⁹

⁴⁷ Hayta, P. (2023). Basım Sektöründe Sürdürülebilir ve Ekolojik Malzemelerin İncelenmesi. *Dynamics in Social Sciences and Humanities*, 4(2), 78-83.

⁴⁸ Şenkal, H. (2023). Mobilya Endüstrisinde Döngüsel Ekonomiye Geçiş: Değerlendirme Yaklaşımı. *Mobilya Ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 146-161. <https://doi.org/10.33725/mamad.1316221>

⁴⁹ Şenkal, H. (2023). Mobilya Endüstrisinde Döngüsel Ekonomiye Geçiş: Değerlendirme Yaklaşımı. *Mobilya Ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 146-161. <https://doi.org/10.33725/mamad.1316221>

Bu çerçevede mobilya, kâğıt ve orman ürünleri endüstrileri; hammadde çıkarımından kullanım ömrü sonunda bertaraf edilmesine kadar ürünlerin çevresel etkilerini değerlendirmek için yaşam döngüsü değerlendirme metodolojilerini benimsemektedir. Bu sektörlerdeki ürünler, tüketicilere ürünün sürdürülebilirliği hakkında bilgi sağlayan belirli çevre standartlarına bağlılığı gösteren eko-etiketler veya sertifikalar taşıyabilmektedir.⁵⁰

Genel olarak, mobilya, kâğıt ve orman ürünleri endüstrileri ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, çevresel yönetim, sosyal sorumluluk ve ekonomik uygulanabilirliği bütünleştiren çok yönlü bir yaklaşım içermektedir. Çevresel etkiyi en aza indirmek, kaynakları korumak ve daha sürdürülebilir bir geleceğe katkıda bulunmak için sürekli çaba sarf edilmektedir.

Proje kapsamında yapılan tarama konferansı, odak grup ve firma görüşmeleri ve ilgili rapor eylem planları incelendikten sonra vizyon misyon ve beklenti ve öneriler tespit edilmiş buna göre Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörünün sürdürülebilirlik eylem alanları oluşturulmuştur.

Eylem alanlarına göre belirlenen hedeflere yönelik performans göstergeleri (KPI) belirlenmiş ve Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörünün sürdürülebilirlik yol haritası tespit edilmiştir.

Bu çerçevede “İstanbul Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Sürdürülebilirlik Eylem Planı’nın ana boyutları şöyledir:

- Ekonomik kalkınma,
- Sosyal kalkınma,
- Çevresel kalkınma.

⁵⁰ Birpınar, M. E., Atay, S., & Yetiş, Ü. (2023). Sürdürülebilir Üretim Ve Tüketimde Eko-Etiketlerin Önemi: Türkiye Çevre Etiket Sistemi. Çevre Şehir Ve İklim Dergisi, 2(3), 60-81.

Şekil 2: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Sürdürülebilir Kalkınma Eylem Planının Ana Boyutları

5.4 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları

Tablo 1: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları

Tablo 1: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları	
Eylem 1	Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler
Eylem 2	Üretim Süreci
Eylem 3	Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi (Lojistik ve Depolama)
Eylem 4	Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım (Atık Yönetimi)
Eylem 5	Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları
Eylem 6	Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları
Eylem 7	Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler
Eylem 8	Dijitalleşme

5.5 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları'nın SKA'lar ile İlişkisi

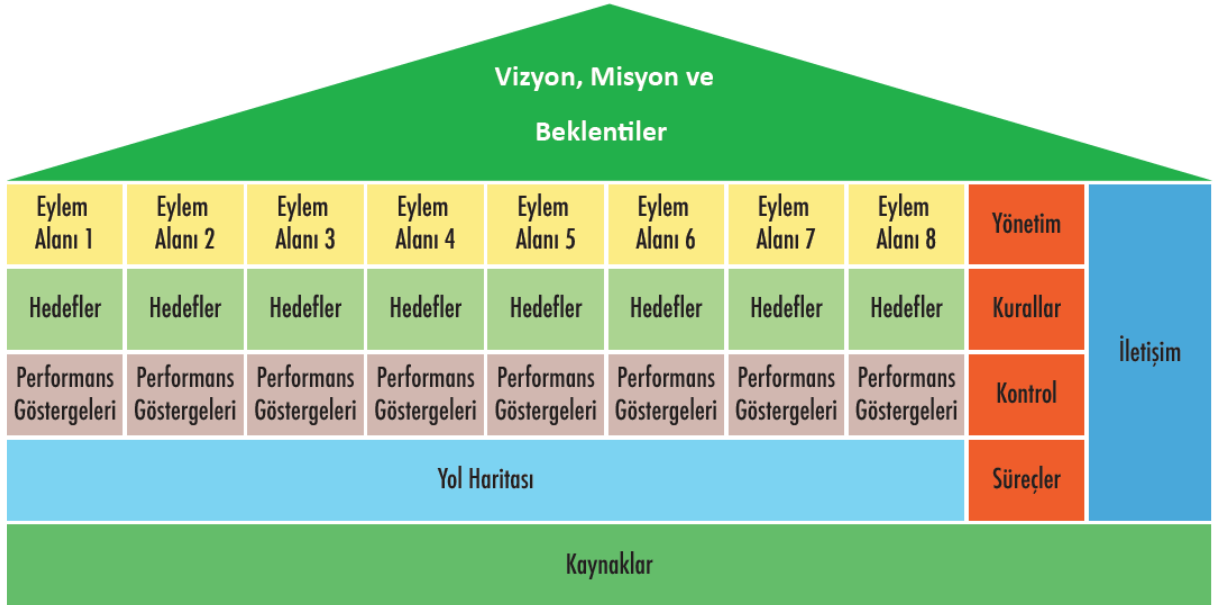
Tablo 2: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları'nın SKA'lar ile İlişkisi

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları		Eylemlerin Doğrudan Bağlantılı Olduğu SKA'lar	Eylemlerin Dolaylı Bağlantılı Olduğu SKA'lar	Eylemlerin Sürdürülebilirlik Eylem Planı ile Bağlantısı	TİM Eylem
Eylem 1	Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler	SKA 4 SKA 8 SKA 12 SKA 13 SKA 17	SKA 7 SKA 9	2, 4, 5, 7, 11	
Eylem 2	Üretim Süreci	SKA 4 SKA 7 SKA 8 SKA 9 SKA 12 SKA 13 SKA 17	SKA 3 SKA 5 SKA 6	3, 5, 6, 7, 10, 11	
Eylem 3	Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi	SKA 4 SKA 8 SKA 12 SKA 13 SKA 17	SKA 3 SKA 7 SKA 9	5, 6, 7, 11	
Eylem 4	Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım	SKA 4 SKA 7 SKA 8 SKA 9 SKA 12 SKA 13 SKA 17	SKA 3 SKA 6	4, 5, 6, 7, 10	
Eylem 5	Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları	SKA 4 SKA 8 SKA 9 SKA 12 SKA 13	SKA 5 SKA 10	3, 4, 8, 9, 11	

		SKA 17		
Eylem 6	Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları	SKA 4 SKA 8 SKA 9 SKA 13 SKA 17	SKA 3 SKA 7 SKA 12	3, 4, 8, 9, 11, 12
Eylem 7	Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler	SKA 3 SKA 4 SKA 8 SKA 9 SKA 12 SKA 13 SKA 17	SKA 5 SKA 10	3, 5, 7, 8, 9, 11, 12
Eylem 8	Dijitalleşme	SKA 4 SKA 9 SKA 12 SKA 13 SKA 17	SKA 8	3, 7, 8, 9, 12

Yapılan çalışmaların analizi sonucu belirlenen İstanbul Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Sürdürülebilirlik Eylem Planı değer zincirini oluşturan eylem alanları Tablo 1’de sunulmuştur.

Şekil 3: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Endüstrileri Sürdürülebilirlik Strateji Modeli

5.6 Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları: Öncelikler-Amaçlar

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanlarına göre belirlenen öncelikler ve amaçlar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörü Değer Zincirini Oluşturan Eylem Alanları: Öncelikler-Amaçlar							
Eylem Alanı 1	Eylem Alanı 2	Eylem Alanı 3	Eylem Alanı 4	Eylem Alanı 5	Eylem Alanı 6	Eylem Alanı 7	Eylem Alanı 8
Hammaddelerin çevreye en az zarar veren yöntemlerle ve yenilenebilir kaynaklardan elde edilmesini sağlamak	Üretim süreçlerinin çevreye olan etkisini en aza indirmek, bu süreçlerden kaynaklanan karbon ayak izini, atık miktarını ve su kullanımını azaltmak	Taşıma ve depolama işlemleri sırasında karbon emisyonlarını azaltmak için daha temiz enerji kaynaklarına geçiş yapmak ve enerji verimliliği stratejileri uygulamak	Üretim süreçlerinde ve tüketim alışkanlıklarında verimliliği artırarak, atık üretimini önlemek	Sektörün geleceğini tehdit eden ara eleman sorununun çözülmesine katkı sağlamak	İhracatı sürdürülebilir kılmak ve kalitesini artırmak adına, yeterliliğin uluslararası alanda belgelendirilmiş olması	Hammadde malzeme seçiminden, ürün çıktısına kadar tüm süreçlerde yeşil üretime odaklanmak	Firma içerisindeki süreçlerde, kâğıt kullanımını mümkün olan en az düzeye indirmek
Kaynak kullanımında verimliliği artırarak hammadde kullanımını azaltmak	Hava ve su kirliliğini önlemek ve biyoçeşitlilik üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek	Depolama ve lojistik süreçlerinde oluşan atıkları azaltmak, geri dönüşümü teşvik etmek ve daha sürdürülebilir ambalaj malzemeleri kullanmak	Atıkların yeniden kullanılabilir olmasını sağlamak için ürün tasarımı ve ambalajlama yöntemlerini iyileştirmek	Çalışanların sürdürülebilirlik kapsamında bilinçlenmesini sağlamak	Ürünlerin yerel ve uluslararası çevresel düzenlemelere uymasını sağlamak	İlgili ürünü en doğru şekilde geri dönüştürmek	Firmaya veri yönetimi ve analitiği konularını entegre etmek
Hammaddelerin çıkartılması, işlenmesi ve taşınması sırasında oluşan çevresel etkileri en aza indirmek	Enerji kullanımını optimize etmek ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yapmak	Enerji, su ve diğer kaynakların kullanımını en aza indirmek için verimli depolama ve taşıma yöntemleri benimsemek	Etkili bir geri dönüşüm ve kompostlama altyapısı kurarak, atıkların çevreye zarar vermeden işlenmesini sağlamak	Organizasyonun misyonu, vizyonu ve stratejik planlarına sürdürülebilirlik hedeflerini entegre etmek	Ürünlerin işçi standartlarına ve düzenlemelerine uygunluğunu sağlanması	Pazarlama ve reklam faaliyetlerinde çevre dostu uygulamaları öne çıkararak, sürdürülebilir yaşam tarzını teşvik etmek	Dijital araçlar ve çözümler kullanarak atık üretiminin azaltılması ve kaynak kullanımının daha etkin hale getirmek
Enerji ve su gibi kritik girdilerin	Çalışanların sağlık ve güvenliğini	Tüm lojistik ve depolama	Tüm atık türleri için kapsamlı yönetim	Sürdürülebilirlik ilkelerini	Ürünlerin, hizmetlerin ve	Müşterilerin sürdürülebilirlik	Çalışanlara ve müşterilere yönelik

kullanımında verimliliği artırarak, sürdürülebilir kaynaklar üzerinden temin etmek	korumak, adil çalışma koşullarını sağlamak ve yerel topluluklarla iyi ilişkiler kurmak	operasyonlarında adil çalışma koşullarını garanti altına almak ve tedarik zinciri boyunca bu standartları teşvik etmek	planları geliştirmek, bu sayede atık yönetiminin çevresel etkisini en aza indirmek	destekleyen kurumsal politikalar, prosedürler ve uygulama rehberleri oluşturmak	süreçlerin belirlenen ulusal ve uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uygun olmasını sağlamak	konularında eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi, sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını desteklemek	dijital platformlar üzerinden sürdürülebilirlik eğitimleri ve bilgilendirme kampanyaları düzenlemek
Tedarik zincirinde yer alan tüm tedarikçilerin çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik standartlarına uygun hareket etmesini sağlamak	Tedarik zincirinin her aşamasında sürdürülebilirlik standartlarının uygulanmasını sağlamak	Tedarik zinciri kesintilerine karşı direnci artırmak ve değişen piyasa koşullarına hızlı bir şekilde uyum sağlayabilmek için esnek lojistik ve depolama çözümleri geliştirmek	Atık yönetimi süreçlerinin hava, su ve toprak kirliliğine neden olmasını önlemek için tedbirler almak	Tüm çalışanlara sürdürülebilirlik konusunda eğitimler ve farkındalık programları sunmak	Standartlar aracılığıyla çevresel, sosyal ve yönetimle ilgili riskleri tanımlamak, değerlendirmek ve yönetmek	Müşterilerden alınan geri bildirimlerin sürdürülebilirlik stratejilerine dahil edilmesi ve ürün/hizmet iyileştirmeleri için kullanmak	Dijital teknolojilerin ve veri analitiğinin kullanımıyla sürdürülebilir inovasyonu desteklemek
Tedarik zincirindeki sürdürülebilirlik risklerini belirlemek, değerlendirmek ve bu riskleri azaltıcı stratejiler geliştirmek	Ürünlerin tasarımından itibaren çevresel etkilerini düşünmek ve ürün yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilirlik prensiplerini uygulamak	Tedarik zincirinde sürdürülebilirlik standartlarını uygulayarak ve tedarikçilerle iş birliği yaparak uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak	Bireyleri ve işletmeleri atık yönetimi konusunda eğitmek ve en iyi uygulamaları paylaşmak	İşe alım, performans değerlendirme, ödüllendirme ve kariyer gelişimi gibi İK uygulamalarında sürdürülebilirlik kriterlerini entegre etmek	Ürün ve hizmetlerin çevresel ve sosyal etkileri hakkında müşterilere şeffaf bilgi sağlamak	Sürdürülebilir ürün ve hizmetlerin tanıtımında dijital pazarlama stratejilerini kullanmak	
Üretim süreçlerindeki sürdürülebilirlik çabaları hakkında şeffaf raporlama yapmak ve ilgili taraflara (örneğin, müşterilere, yatırımcılara ve düzenleyici kurumlara) hesap verilebilir olmak	Sürdürülebilir lojistik ve depolama uygulamalarının sonuçlarını düzenli olarak değerlendirerek ilerlemeyi raporlamak ve iyileştirme alanlarını belirlemek	Ulusal ve uluslararası atık yönetimi yasalarına ve düzenlemelerine tam uyum sağlamak	Sürdürülebilirlik hedefleri ve başarılarına katkıda bulunma fırsatları sunarak çalışanların iş tatminini ve motivasyonunu artırmak	Ürünlerin kullanım ömrünü uzatmak, geri dönüşüm ve yeniden kullanımı teşvik etmek için satış sonrası hizmetler sunmak			
Yeni ve daha verimli teknolojileri benimsemek, iş süreçlerini optimize		Atık azaltma, yeniden kullanım ve geri dönüşümü destekleyecek		Satış sonrası hizmetlerin çevre üzerindeki etkisini			

	etmek ve sürdürülebilir ürün ve hizmetler geliştirmek		politikaları ve teşvikleri geliştirmek			azaltacak şekilde optimize etmek	
			Atık yönetimi stratejilerini ve uygulamalarını sürekli olarak değerlendirmek ve iyileştirmek			Müşterileri sürdürülebilir ürün kullanımı, bakımı ve atık yönetimi konularında bilgilendirmek ve desteklemek	

5.6.1 Eylem Alanı 1: Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler

Eylem Alanı 1- Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler'e ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Eylem Alanı 1- Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Hammaddelerin çevreye en az zarar veren yöntemlerle ve yenilenebilir kaynaklardan elde edilmesini sağlamak	-Yenilenebilir ve/veya çevresel sertifikalara sahip hammaddelerin kullanımını tercih etmek	-Sürdürülebilir kaynaklardan temin edilen hammaddelerin oranı
-Kaynak kullanımında verimliliği artırarak hammadde kullanımını azaltmak	-Üretim süreçlerinde hammadde kullanımını azaltmaya yönelik teknikler geliştirmek ve uygulamak	-Yeniden kullanım ve geri dönüşüm oranı
-Hammaddelerin çıkartılması, işlenmesi ve taşınması sırasında oluşan çevresel etkileri en aza indirmek	-Üretim sürecinde oluşan atıkların azaltılması, yeniden kullanımı ve geri dönüşümünü teşvik etmek	-Hammaddelerin üretim ve işlenmesi sırasında kullanılan enerji ve su miktarı
-Enerji ve su gibi kritik girdilerin kullanımında verimliliği artırarak,	-Hammaddelerin çıkartılması ve işlenmesi süreçlerindeki çevresel	-Kullanılan enerjinin yenilenebilir kaynaklardan elde edilme oranı

sürdürülebilir kaynaklar üzerinden temin etmek	etkileri düzenli olarak değerlendirip azaltıcı önlemler almak	
-Tedarik zincirinde yer alan tüm tedarikçilerin çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik standartlarına uygun hareket etmesini sağlamak	-Enerji ve su tüketimini azaltacak teknoloji ve proseslerin benimsenmesi	-Girdilerin tedarik sürecinin neden olduğu karbon emisyonları
-Tedarik zincirindeki sürdürülebilirlik risklerini belirlemek, değerlendirmek ve bu riskleri azaltıcı stratejiler geliştirmek	-Çevre dostu, yenilenebilir veya geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımını artırmak	-Tedarikçilerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) performansı
	-Yenilenebilir enerji kaynaklarından (güneş, rüzgâr, hidroelektrik vb.) enerji satın almak veya doğrudan üretmek	-Etik tedarik standartlarına uyum
	-Ürünlerin çevresel ayak izini azaltma çabalarını belgeleyen eko-etiketlere ve sertifikalara sahip olmak	-Tedarik zinciri boyunca malzeme ve ürün akışının izlenebilirliği
	-Tedarikçileri sürdürülebilirlik performanslarına göre değerlendirip seçmek	
	-Tedarikçilerle birlikte sürdürülebilirlik standartlarını yükseltmek için çalışmak ve onlara eğitim ve kaynak sağlamak	
	-Tedarik sözleşmelerine çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik kriterlerini dahil etmek	

	-Tedarik zincirinin şeffaflığı ve izlenebilirliğini artırmak için teknolojik çözümlerden ve sertifikasyonlardan yararlanmak

SKA 4,8,12,17,13

5.6.2 Eylem Alanı 2- Üretim Süreci

Eylem Alanı 2: Üretim Süreci'ne ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5: Eylem Alanı 2: Üretim Süreci		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Üretim süreçlerinin çevreye olan etkisini en aza indirmek, bu süreçlerden kaynaklanan karbon ayak izini, atık miktarını ve su kullanımını azaltmak	-Üretim tesislerinde enerji tüketimini azaltacak teknolojilerin ve proses iyileştirmelerinin uygulanması	-Üretim birimi başına tüketilen enerji miktarı
-Hava ve su kirliliğini önlemek ve biyoçeşitlilik üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek	-Operasyonlarda fosil yakıtların yerine güneş, rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması	-Üretim işlemleri sırasında kullanılan su miktarı
-Enerji kullanımını optimize etmek ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yapmak	-Su tasarrufu sağlayan teknolojilerin kullanılması ve atık suyun arıtılması ve yeniden kullanılması	-Ürün başına kullanılan hammadde miktarı
-Çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak, adil çalışma koşullarını sağlamak ve yerel topluluklarla iyi ilişkiler kurmak	-Atık miktarını azaltmak için stratejiler geliştirmesi, kalan atıkları yeniden kullanmak, geri dönüştürmek veya enerji geri kazanımının sağlanması	-İş kazaları ve meslek hastalıkları oranı

-Tedarik zincirinin her aşamasında sürdürülebilirlik standartlarının uygulanmasını sağlamak	-Hammadde kullanımını azaltacak tasarım ve üretim tekniklerinin benimsenmesi	-Çalışanların sürdürülebilirlik konularında aldıkları eğitim sayısı
-Ürünlerin tasarımından itibaren çevresel etkilerini düşünmek ve ürün yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilirlik prensiplerini uygulamak	-Tedarik zinciri boyunca çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik standartlarını karşılayan tedarikçilerle iş birliği yapmak	-Üretilen ürünlerin kalite standartlarına ve müşteri beklentilerine uygunluk oranı
-Yeni ve daha verimli teknolojileri benimsemek, iş süreçlerini optimize etmek ve sürdürülebilir ürün ve hizmetler geliştirmek	-Yenilenebilir veya geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımının artırılması	-Üretim süreçlerinde yapılan iyileştirmelerin sayısı
-Üretim süreçlerindeki sürdürülebilirlik çabaları hakkında şeffaf raporlama yapmak ve ilgili taraflara (örneğin, müşterilere, yatırımcılara ve düzenleyici kurumlara) hesap verilebilir olmak	-Tüm çalışanlar için sağlık ve güvenlik standartlarını yükseltmek	-Ürün ve süreçlerde sürdürülebilirlik odaklı geliştirilen yenilikler
	-Çalışanları sürdürülebilirlik konularında bilgilendirmek ve eğitmek	
	-Etik iş uygulamalarını benimsemek ve tedarik zinciri boyunca adil ticaret prensiplerini teşvik etmek	
	-Sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşma konusundaki ilerlemeyi düzenli olarak izlemek ve paydaşlarla şeffaf bir şekilde paylaşmak	

SKA 4,7,8,12,17,13

5.6.3 Eylem Alanı 3: Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi

Eylem Alanı 3- Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi'ne ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Eylem Alanı 3- Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Taşıma ve depolama işlemleri sırasında karbon emisyonlarını azaltmak için daha temiz enerji kaynaklarına geçiş yapmak ve enerji verimliliği stratejileri uygulamak	-Taşıma filosunu daha yakıt verimli veya elektrikli araçlarla yenilemek ve araçların bakımını düzenli olarak yaparak performansını optimize etmek	-Lojistik operasyonlardan kaynaklanan toplam karbon emisyonları
-Depolama ve lojistik süreçlerinde oluşan atıkları azaltmak, geri dönüşümü teşvik etmek ve daha sürdürülebilir ambalaj malzemeleri kullanmak	-Sevkiyat rotalarını optimize ederek ve araç doluluk oranlarını maksimize ederek gereksiz seyahatleri ve boş geçen kilometreleri azaltmak	-Malların taşınmasında kullanılan taşıma modlarının (kara, hava, deniz, demiryolu) etkinliği ve çevresel etkileri
-Enerji, su ve diğer kaynakların kullanımını en aza indirmek için verimli depolama ve taşıma yöntemleri benimsemek	-Lojistik operasyonlarının karbon ayak izini hesaplamak, azaltma stratejileri geliştirmek ve mümkün olduğunda karbon telafisi yapmak	-Taşıma araçlarının doluluk oranı
-Tüm lojistik ve depolama operasyonlarında adil çalışma koşullarını garanti altına almak ve tedarik zinciri boyunca bu standartları teşvik etmek	-Depolama tesislerinde enerji verimliliğini artırmak için LED aydınlatma, enerji verimli iklimlendirme sistemleri ve harekete duyarlı sensörler gibi teknolojileri kullanmak	-Depolama tesislerinde ve lojistik merkezlerinde kullanılan enerjinin miktarı
-Tedarik zinciri kesintilerine karşı direnci artırmak ve değişen piyasa koşullarına hızlı bir şekilde uyum sağlayabilmek için esnek lojistik ve depolama çözümleri geliştirmek		

-Tedarik zincirinde sürdürülebilirlik standartlarını uygulayarak ve tedarikçilerle iş birliği yaparak uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak -Sürdürülebilir lojistik ve depolama uygulamalarının sonuçlarını düzenli olarak değerlendirerek ilerlemeyi raporlamak ve iyileştirme alanlarını belirlemek	-Depolama faaliyetleri sırasında oluşan atıkları azaltmak, geri dönüşüm ve yeniden kullanım programları uygulamak -Geri dönüştürülebilir veya yenilenebilir malzemelerden yapılmış ambalajları kullanarak ambalaj atıklarını azaltmak -Tedarik zinciri ortaklarıyla iş birliği yaparak, tüm lojistik ve depolama operasyonlarında sürdürülebilirlik standartlarını yükseltmek -Lojistik ve depolama süreçlerinde verimliliği ve doğruluğu artırmak için teknolojik yenilikleri ve otomasyon çözümlerini kullanmak -Lojistik ve depolama süreçlerine ilişkin sürdürülebilirlik performansını izlemek, raporlamak ve sürekli iyileştirme için stratejiler geliştirmek	-Depolama tesislerinde ve lojistik merkezlerinde kullanılan enerji verimliliği önlemlerinin etkinliği -Depolama ve işleme süreçlerinde üretilen atığın miktarı, atık azaltma stratejileri ve geri dönüşüm oranları -Depolama ve işleme faaliyetleri sırasında kullanılan su miktarı ve su tasarrufu uygulamaları -Tedarikçilerin çevresel, sosyal ve yönetim (CSY) performansı -Ürünlerin ve malzemelerin kaynağından tüketiciye ulaşana kadar olan yolculuğunun şeffaflığı ve izlenebilirliği -Sürdürülebilir malzemelerin kullanım miktarı -Sürdürülebilir malzemelerin ambalaj atıklarının azaltım miktarı -Lojistik ve depolama operasyonlarında iş sağlığı ve güvenliği standartlarının uygulanması

		-Çalışanların sürdürülebilirlik konularında aldıkları eğitim sayısı

SKA 4,8,12,17,13

5.6.4 Eylem Alanı 4- Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım

Eylem Alanı 4- Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım'a ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Eylem Alanı 4: Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Üretim süreçlerinde ve tüketim alışkanlıklarında verimliliği artırarak, gereksiz atık üretimini önlemek	-Ürünlerin daha uzun ömürlü, yeniden kullanılabilir veya tamir edilebilir olmasını sağlayacak tasarım stratejileri geliştirmek	-Dönemsel olarak üretilen toplam atık miktarının raporlanması
-Atıkların yeniden kullanılabilir olmasını sağlamak için ürün tasarımı ve ambalajlama yöntemlerini iyileştirmek	-Çalışanları ve kullanıcıları atık azaltma stratejileri ve uygulamaları hakkında bilgilendirmek	-Üretilen her birim ürün veya hizmet başına düşen atık miktarının raporlanması
-Etkili bir geri dönüşüm ve kompostlama altyapısı kurarak, atıkların çevreye zarar vermeden işlenmesini sağlamak	-Etkili bir şekilde geri dönüştürülebilir malzemeler için kolay erişilebilir ve kullanıcı dostu toplama noktaları kurmak	-Toplam atığın geri dönüşüm oranının raporlanması
-Tüm atık türleri için kapsamlı yönetim planları geliştirmek, bu sayede atık yönetiminin çevresel etkisini en aza indirmek	-Organik atıklar için kompostlama sistemleri kurarak, atıkların değerlendirilmesini ve toprağın iyileştirilmesini sağlamak	-Atıkların yeniden kullanım oranının raporlanması
-Atık yönetimi süreçlerinin hava, su ve toprak kirliliğine neden olmasını önlemek için tedbirler almak	-Atık akışlarını izlemek ve yönetmek için teknolojik çözümler kullanmak	-Tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, işlenmesi ve bertaraf edilmesi süreçlerinin yönetimi

-Bireyleri ve işletmeleri atık yönetimi konusunda eğitmek ve en iyi uygulamaları paylaşmak -Ulusal ve uluslararası atık yönetimi yasalarına ve düzenlemelerine tam uyum sağlamak -Atık azaltma, yeniden kullanım ve geri dönüşümü destekleyecek politikaları ve teşvikleri geliştirmek -Atık yönetimi stratejilerini ve uygulamalarını sürekli olarak değerlendirmek ve iyileştirmek	-Sektördeki en iyi atık yönetimi uygulamalarını belirlemek ve bu uygulamaları kendi operasyonlarında uygulamak -Yerel yönetimlerle iş birliği yaparak, geniş çaplı atık yönetimi ve geri dönüşüm programlarını desteklemek	-Organik atıkların kompostlaşma oranı -Sıfır Atık raporlamasının yapılması -Atık yönetimi uygulamalarının maliyetinin raporlanması -Çalışanların ve paydaşların atık azaltma, yeniden kullanım ve geri dönüşüm konularında aldıkları eğitim sayısı -Atık yönetimi süreçleri ve sonuçları hakkında paydaşlara düzenli raporlama yapılması

SKA 4,7,8,12,17,13

5.6.5 Eylem Alanı 5- Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları

Eylem Alanı 5: Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları'na ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: Eylem Alanı 5- Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Sektörün geleceğini tehdit eden ara eleman sorununun çözülmesine katkı sağlamak.	-Staj ve işe alımlar için, Meslek Liseleri ile politikaların imzalanması.	-Firmanın alım kapasitesi doğrultusunda, bulunduğu konuma en yakın mesleki ve teknik liseden her sene 10 öğrenciye staj garantilemesi.

-Çalışanların sürdürülebilirlik kapsamında bilinçlenmesini sağlamak.	-Staj ve işe alımlar için, Endüstri Meslek Liseleri ile politikaların imzalanması.	-Teknoloji Transfer Ofisi, TEKMER veya TEKNOPARK gibi, üniversitelere bağlı birimlerle ortaklaşa yapılacak proje sayısı.
-Organizasyonun misyonu, vizyonu ve stratejik planlarına sürdürülebilirlik hedeflerini entegre etmek	-Üniversite-Sanayi iş birliklerinin geliştirilmesi.	-Üniversite çatısı altında, ilgili konularda eğitim verebilecek yetkin kişilerle yapılacak eğitim sayısı.
-Sürdürülebilirlik ilkelerini destekleyen kurumsal politikalar, prosedürler ve uygulama rehberleri oluşturmak	-Yöneticiler ve liderler için sürdürülebilirlik liderliği eğitimleri sağlayarak, onların bu alandaki kapasitelerini artırmak	-Kuruluşun geliştirdiği sürdürülebilirlik politikalarının sayısı ve bu politikaların iş süreçlerine entegrasyon düzeyi
-Tüm çalışanlara sürdürülebilirlik konusunda eğitimler ve farkındalık programları sunmak	-Çalışanların sürdürülebilirlik projelerine katılımını teşvik etmek ve bu tür girişimler için zaman ve kaynak sağlamak	-Yıl içinde yapılan sürdürülebilirlik komitesi toplantılarının sayısı ve toplantılarda alınan kararların uygulama oranı
-İşe alım, performans değerlendirme, ödüllendirme ve kariyer gelişimi gibi İK uygulamalarında sürdürülebilirlik kriterlerini entegre etmek	-Çalışma ortamında çeşitliliği ve kapsayıcılığı teşvik eden politikalar geliştirmek ve uygulamak	-Kuruluşun düzenli olarak yayımladığı sürdürülebilirlik raporlarının sayısı ve raporların kapsamlılığı
-Sürdürülebilirlik hedefleri ve başarılarına katkıda bulunma fırsatları sunarak çalışanların iş tatminini ve motivasyonunu artırmak	-Sürdürülebilirlik eğitim programlarına katılan çalışanların sayısı ve bu eğitimlerin kapsadığı organizasyonel birimlerin oranı	-Eğitimler sonrası yapılan anketler veya değerlendirmeler aracılığıyla katılımcıların sürdürülebilirlik konularında bilgi düzeyindeki artış

		-İşe alım süreçlerinde sürdürülebilirlik kriterlerini karşılayan adayların oranı -Sürdürülebilirlik uygulamalarının çalışan memnuniyeti ve organizasyona bağlılığı üzerindeki etkisinin ölçümü

SKA 4,8,9,17,13

5.6.6 Eylem Alanı 6- Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları

Eylem Alanı 6: Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları'na ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: Eylem Alanı 6- Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-İhracatı sürdürülebilir kılmak ve kalitesini artırmak adına, yeterliliğin uluslararası alanda belgelendirilmiş olması. -Ürünlerin yerel ve uluslararası çevresel düzenlemelere uymasını sağlamak -Ürünlerin işçi standartlarına ve düzenlemelerine uygunluğunu sağlanması -Ürünlerin, hizmetlerin ve süreçlerin belirlenen ulusal ve uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uygun olmasını sağlamak	-Çevresel düzenlemelere uyum sağlayacak sertifikalar edinmek -İşçilerin sosyal koşullarını ve iş uygulamalarını, adil ücretler, çalışma saatleri ve işçi hakları noktalarında düzenlemek -Mevcut iş süreçlerinin, ürünlerin ve hizmetlerin bu standartlara ne derece uygun olduğunu değerlendirmek -Standartlara tam uyum sağlamak için iş süreçlerini, ürün tasarımlarını ve hizmetleri gözden geçirmek ve gerekli iyileştirmeleri yapmak	-Edinilen Sertifikaların sayısı -Yetkilendirilen organizasyonun kapsayıcılığı. -Sürdürülebilirlik kapsamında İSG kriterlerinin uygulanması -Kuruluşun iş süreçlerinin, ürünlerinin veya hizmetlerinin ilgili ulusal ve uluslararası standartlara uygunluk oranı

-Standartlar aracılığıyla çevresel, sosyal ve yönetimle ilgili riskleri tanımlamak, değerlendirmek ve yönetmek	-Elde edilmesi hedeflenen sertifikaları belirlemek -Sertifikasyon sürecine hazırlık olarak iç denetimler yapmak ve ardından sertifikasyon için gereken dış denetimleri planlamak ve gerçekleştirmek -Sertifikaların geçerlilik sürelerini takip etmek ve yenileme süreçlerini zamanında başlatmak	-Standardizasyon süreçlerine dayalı olarak başlatılan süreç iyileştirme projelerinin sayısı ve bu projelerin başarı oranı -Kuruluşun elde ettiği sürdürülebilirlikle ilgili sertifikaların sayısı, örneğin ISO 14001 (Çevre Yönetim Sistemi), ISO 50001 (Enerji Yönetim Sistemi), LEED (Yeşil Bina Sertifikasyonu), Fair Trade gibi. -Çalışanların standardizasyon ve sertifikasyon süreçleri hakkındaki farkındalıkları ve bu süreçlere aktif katılım oranları

SKA 4,8,9,17,13

5.6.7 Eylem Alanı 7- Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler

Eylem Alanı 7: Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler'e ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Eylem Alanı 7- Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Hammadde malzeme seçiminden, ürün çıkışına kadar tüm süreçlerde Yeşil Üretime odaklanmak. -İlgili ürünü en doğru şekilde geri dönüştürmek.	-Çevreye zararını en az düzeyde tutmaya çalışan paydaşlar ile çalışma yapmak. -Alım yapılan tedarikçinin, sürdürülebilirliğe uyması yönünde bilinçlendirmek. -Ürünlerin kullanım ömürleri dolduğunda, hangi yollarla geri dönüştüreceklerini müşterilere anlatmak.	-İlgili tedarikçiler ile, alım garantisi anlaşması imzalamak. -Üretilen ürüne göre, geri dönüşüm rehberi hazırlanıp; ambalajlara işlenmesi. -Kamuoyuna açık olarak, geri dönüşüm süreçlerinin internet sitesinde paylaşılması. -Sürdürülebilir ürünlerin toplam satış içindeki oranı

-Pazarlama ve reklam faaliyetlerinde çevre dostu uygulamaları öne çıkararak, sürdürülebilir yaşam tarzını teşvik etmek	-Müşterilerden sürdürülebilirlikle ilgili geri bildirim almak için etkili kanallar ve platformlar geliştirmek	-Çevre dostu pazarlama kampanyaları ve inisiyatiflerinin erişim ve etkileşim oranları
-Müşterilerin sürdürülebilirlik konularında eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi, sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını desteklemek	-Ürün ve hizmetlerin sürdürülebilirlik performansı hakkında müşterilere açık ve şeffaf bilgiler sunmak	-Sürdürülebilirlik uygulamaları hakkında müşteri memnuniyeti anketlerinden ve geri bildirimlerden elde edilen veriler
-Müşterilerden alınan geri bildirimlerin sürdürülebilirlik stratejilerine dahil edilmesi ve ürün/hizmet iyileştirmeleri için kullanmak	-Ürünlerin kullanım ömrünü uzatmak ve atık azaltma hedeflerine katkıda bulunmak için satış sonrası destek ve hizmet politikalarını gözden geçirmek	-Müşteriler tarafından kullanılan geri dönüşüm ve yeniden kullanım programlarının oranı
-Ürün ve hizmetlerin çevresel ve sosyal etkileri hakkında müşterilere şeffaf bilgi sağlamak	-Müşterilere ürünlerin son kullanım ömründe geri dönüşüm veya yeniden kullanım seçenekleri sunmak	-Satış sonrası hizmetler kapsamında geri dönüştürülen veya yeniden kullanıma sunulan ürünlerin miktarı
-Ürünlerin kullanım ömrünü uzatmak, geri dönüşüm ve yeniden kullanımı teşvik etmek için satış sonrası hizmetler sunmak		
-Satış sonrası hizmetlerin çevre üzerindeki etkisini azaltacak şekilde optimize etmek		
-Müşterileri sürdürülebilir ürün kullanımını, bakımı ve atık yönetimi konularında bilgilendirmek ve desteklemek		

5.6.8 Eylem Alanı 8- Dijitalleşme

Eylem Alanı 8: Dijitalleşme'ye ilişkin eylemler ve performans göstergeleri Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11: Eylem Alanı 8- Dijitalleşme		
İçerik		
Amaçlar	Eylemler	Performans Göstergeleri
-Firma içerisindeki süreçlerde, kâğıt kullanımını mümkün olan en az düzeye indirme.	-E-posta ve elektronik kontrol mekanizmalarını yaygınlaştırmak.	-Süreç yönetim uygulamaları ile, üretimden satın almaya kadar mümkün olan her süreci elektronik ortama işlemek ve iletmek
-Firmaya veri yönetimi ve analitiği konularını entegre etmek.	-Dijitalleşme ile elde edilen verilerin etkili bir şekilde yönetilmesi ve analiz edilmesi	-Üretimde kullanılan makine ve teçhizatların, karbon emisyon oranlarının ölçülmesi.
-Dijital araçlar ve çözümler kullanarak atık üretiminin azaltılması ve kaynak kullanımının daha etkin hale getirmek	-Sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada dijital inovasyonlar geliştirmek, çevresel etkiyi azaltmada ve kaynak kullanımında daha etkili olmak	-Geri dönüştürülen veya tekrar kullanılan atık verilerini, geliştirme iletme amacı ile kaydetmek.
-Çalışanlara ve müşterilere yönelik dijital platformlar üzerinden sürdürülebilirlik eğitimleri ve bilgilendirme kampanyaları düzenlemek	-İş süreçlerini dijitalleştirerek kâğıt tüketimini azaltmak ve elektronik belge yönetim sistemlerini kullanmak	-Dijital dönüşüm sayesinde kâğıt tüketimindeki azalma oranı
-Dijital teknolojilerin ve veri analitiğinin kullanımıyla sürdürülebilir inovasyonu desteklemek	-Fiziksel seyahatleri azaltmak ve karbon ayak izini düşürmek için video konferans gibi dijital iletişim araçlarını kullanmak	-Dijitalleşme uygulamaları ile işletme genelinde enerji tüketimindeki azalma oranı
	-Çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) performansını izlemek ve iyileştirmek için gelişmiş analitik araçlar ve yazılımlar kullanmak	-Dijitalleşme çabaları sayesinde karbon emisyonlarında gözlemlenen azalma miktarı

-Sürdürülebilir ürün ve hizmetlerin tanıtımında dijital pazarlama stratejilerini kullanmak	-Sürdürülebilirlik performansı hakkında paydaşlara dijital raporlar sunarak şeffaflığı artırmak -Çevresel sürdürülebilirliği destekleyen yeni teknolojilere yatırım yapmak	-İş süreçlerinde yeni dijital teknolojilerin ve çözümlerin benimsenme oranı -Sürdürülebilirlik performansının dijital platformlar aracılığıyla raporlanma sıklığı ve kalitesi -Sürdürülebilirlik konularında dijital eğitim ve bilinçlendirme programlarının sayısı ve katılım oranları

SKA 4,9,12,17,13

6. Değerlendirme

Küresel iklim değişikliği, son yıllarda etkilerinin somut bir şekilde görülebilmesi ile herkes tarafından tartışmasız şekilde kabul edilmektedir. İklim değişikliğinin; kuraklık, aşırı hava olayları, küresel deniz seviyesinde yükselme gibi geri döndürülemez sayısız olumsuz sonucu bulunmaktadır. Ulusüstü örgütler ve tüm devletler bu sonuçlardan en az nasıl etkileneceğini araştırmakta ve iklim değişikliğinin ana nedeni olan karbon emisyonunu azaltmak için mücadele etmektedir. Küresel iklim değişikliği ve etkileri, Dünya Ekonomik Forumu 2024 Küresel Riskler Raporu'nda orta ve uzun vadeli risklerin başında gelmektedir. Etkiler, artarak devam ederken ekonomi ve iş dünyası üzerindeki baskı da artarak devam sürmektedir. Dolayısıyla üretim sistemlerinde değişim artık bir zorunluluk haline gelmiştir.

1987 yılında yayımlanan “Ortak Geleceğimiz Raporu’nda sürdürülebilir kalkınmanın ilk kapsamlı tanımı; *“gelecek kuşakların kalkınma imkanlarının ellerinden alınmaksızın bugünkü neslin ihtiyaçlarının karşılanması”* olarak yapılmıştır. Bu çerçevede gelecek nesillerin kaynaklarını yok etmeden üretime devam edebilmenin yolunu aramak üreticiler için kaçınılmazdır. Sürdürülebilirlik Eylem Planı bu amaçla yol haritası sunan en önemli araçlardan birisidir.

Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri Sektörünün Sürdürülebilirlik Eylem Planı hazırlanırken, BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının 17’si, bu amaçların 169 alt başlığı ve 241 göstergesi incelenmiş, Ticaret Bakanlığı ve TİM tarafından hazırlanan Yeşil Mutabakat ve Sürdürülebilirlik Eylem Planları değerlendirilmiştir. Ulusal ve uluslararası literatürden faydalanılmış ve sürdürülebilirlikle ilişkili mevzuat dikkate alınmıştır. Proje kapsamında yapılan tarama konferansı, odak grup ve firma görüşmeleri ve ilgili rapor eylem planları incelendikten sonra vizyon misyon ve beklenti ve öneriler tespit edilmiş buna göre Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörünün sürdürülebilirlik eylem alanları oluşturulmuştur.

Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri endüstrileri ile sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, bu sektörün çevre üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olması ve kaynak yönetiminde çok önemli bir rol oynaması nedeniyle önemlidir. Bu çerçevede mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörlerinin İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme (SKA 8), Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı (SKA 9), Sorumlu Üretim ve Tüketim (SKA 12), İklim Eylemi (SKA 13) Sudaki Yaşam (SKA 14), Karasal Yaşam (SKA 15) ve Amaçlar İçin Ortaklıklar (SKA 17) amaçları ile doğrudan ve dolaylı bağlantıları bulunmaktadır.

Eylem planı hazırlanırken sekiz alan belirlenmiştir; Hammadde, Girdi ve Tedarikçiler, Üretim Süreci, Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi (Lojistik ve Depolama), Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım (Atık Yönetimi), Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları, Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları, Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler ve Dijitalleşmedir. Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri sektörünün eylem planı için belirlenen yedi alanın öncelikli amaçları şu şekildedir;

- 1. Hammadde Girdi ve Tedarikçiler:** Hammaddelerin çevreye en az zarar veren yöntemlerle ve yenilenebilir kaynaklardan elde edilmesini sağlamak, kaynak kullanımında verimliliği artırarak hammadde kullanımını azaltmak, hammaddelerin çıkartılması, işlenmesi ve taşınması sırasında oluşan çevresel etkileri en aza indirmek, enerji ve su gibi kritik girdilerin kullanımında verimliliği artırarak, sürdürülebilir kaynaklar üzerinden temin etmek, tedarik zincirinde yer alan tüm tedarikçilerin çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik standartlarına uygun hareket etmesini sağlamak, tedarik zincirindeki sürdürülebilirlik risklerini belirlemek, değerlendirmek ve bu riskleri azaltıcı stratejiler geliştirmek,
- 2. Üretim Süreci:** Üretim süreçlerinin çevreye olan etkisini en aza indirmek, bu süreçlerden kaynaklanan karbon ayak izini, atık miktarını ve su kullanımını azaltmak, hava ve su kirliliğini önlemek ve biyoçeşitlilik üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek, enerji kullanımını optimize etmek ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yapmak, çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak, adil çalışma koşullarını sağlamak ve yerel topluluklarla iyi ilişkiler kurmak, tedarik zincirinin her aşamasında sürdürülebilirlik standartlarının uygulanmasını sağlamak, ürünlerin tasarımından itibaren çevresel etkilerini düşünmek ve ürün yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilirlik prensiplerini uygulamak, üretim süreçlerindeki sürdürülebilirlik çabaları hakkında şeffaf raporlama yapmak ve ilgili taraflara (örneğin, müşterilere, yatırımcılara ve düzenleyici kurumlara) hesap verilebilir olmak, yeni ve daha verimli teknolojileri benimsemek, iş süreçlerini optimize etmek ve sürdürülebilir ürün ve hizmetler geliştirmek,
- 3. Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi:** Taşıma ve depolama işlemleri sırasında karbon emisyonlarını azaltmak için daha temiz enerji kaynaklarına geçiş yapmak ve enerji verimliliği stratejileri uygulamak, depolama ve lojistik süreçlerinde oluşan atıkları azaltmak, geri dönüşümü teşvik etmek ve daha sürdürülebilir ambalaj malzemeleri

kullanmak, enerji, su ve diğer kaynakların kullanımını en aza indirmek için verimli depolama ve taşıma yöntemleri benimsemek, tüm lojistik ve depolama operasyonlarında adil çalışma koşullarını garanti altına almak ve tedarik zinciri boyunca bu standartları teşvik etmek, tedarik zinciri kesintilerine karşı direnci artırmak ve değişen piyasa koşullarına hızlı bir şekilde uyum sağlayabilmek için esnek lojistik ve depolama çözümleri geliştirmek, tedarik zincirinde sürdürülebilirlik standartlarını uygulayarak ve tedarikçilerle iş birliği yaparak uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmak, sürdürülebilir lojistik ve depolama uygulamalarının sonuçlarını düzenli olarak değerlendirerek ilerlemeyi raporlamak ve iyileştirme alanlarını belirlemek,

4. Üretimde Döngüsellik ve Geri Kazanım: Üretim süreçlerinde ve tüketim alışkanlıklarında verimliliği artırarak, gereksiz atık üretimini önlemek, atıkların yeniden kullanılabilir olmasını sağlamak için ürün tasarımı ve ambalajlama yöntemlerini iyileştirmek, etkili bir geri dönüşüm ve kompostlama altyapısı kurarak, atıkların çevreye zarar vermeden işlenmesini sağlamak, tüm atık türleri için kapsamlı yönetim planları geliştirmek, bu sayede atık yönetiminin çevresel etkisini en aza indirmek, atık yönetimi süreçlerinin hava, su ve toprak kirliliğine neden olmasını önlemek için tedbirler almak, bireyleri ve işletmeleri atık yönetimi konusunda eğitmek ve en iyi uygulamaları paylaşmak, ulusal ve uluslararası atık yönetimi yasalarına ve düzenlemelerine tam uyum sağlamak, atık azaltma, yeniden kullanım ve geri dönüşümü destekleyecek politikaları ve teşvikleri geliştirmek, atık yönetimi stratejilerini ve uygulamalarını sürekli olarak değerlendirmek ve iyileştirmek,

5. Genel Yönetim, Eğitim ve İnsan Kaynakları: Sektörün geleceğini tehdit eden ara eleman sorununun çözülmesine katkı sağlamak, çalışanların sürdürülebilirlik kapsamında bilinçlenmesini sağlamak, organizasyonun misyonu, vizyonu ve stratejik planlarına sürdürülebilirlik hedeflerini entegre etmek, sürdürülebilirlik ilkelerini destekleyen kurumsal politikalar, prosedürler ve uygulama rehberleri oluşturmak, tüm çalışanlara sürdürülebilirlik konusunda eğitimler ve farkındalık programları sunmak, işe alım, performans değerlendirme, ödüllendirme ve kariyer gelişimi gibi İK uygulamalarında sürdürülebilirlik kriterlerini entegre etmek, sürdürülebilirlik hedefleri ve başarılarına katkıda bulunma fırsatları sunarak çalışanların iş tatminini ve motivasyonunu artırmak,

- 6. Standardizasyon ve Sertifikasyon Uygulamaları:** İhracatı sürdürülebilir kılmak ve kalitesini artırmak adına, yeterliliğin uluslararası alanda belgelendirilmiş olması, ürünlerin yerel ve uluslararası çevresel düzenlemelere uymasını sağlamak, ürünlerin işçi standartlarına ve düzenlemelerine uygunluğunu sağlanması, ürünlerin, hizmetlerin ve süreçlerin belirlenen ulusal ve uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uygun olmasını sağlamak, standartlar aracılığıyla çevresel, sosyal ve yönetimle ilgili riskleri tanımlamak, değerlendirmek ve yönetmek,
- 7. Satış Pazarlama, Müşteri İlişkileri ve Satış Sonrası Hizmetler:** Hammadde malzeme seçiminden, ürün çıktısına kadar tüm süreçlerde Yeşil Üretime odaklanmak, ilgili ürünü en doğru şekilde geri dönüştürmek, pazarlama ve reklam faaliyetlerinde çevre dostu uygulamaları öne çıkararak, sürdürülebilir yaşam tarzını teşvik etmek, müşterilerin sürdürülebilirlik konularında eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi, sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını desteklemek, müşterilerden alınan geri bildirimlerin sürdürülebilirlik stratejilerine dahil edilmesi ve ürün/hizmet iyileştirmeleri için kullanmak, ürün ve hizmetlerin çevresel ve sosyal etkileri hakkında müşterilere şeffaf bilgi sağlamak, ürünlerin kullanım ömrünü uzatmak, geri dönüşüm ve yeniden kullanımı teşvik etmek için satış sonrası hizmetler sunmak, satış sonrası hizmetlerin çevre üzerindeki etkisini azaltacak şekilde optimize etmek, müşterileri sürdürülebilir ürün kullanımı, bakımı ve atık yönetimi konularında bilgilendirmek ve desteklemek,
- 8. Dijitalleşme:** Firma içerisindeki süreçlerde, kâğıt kullanımını mümkün olan en az düzeye indirme, firmaya veri yönetimi ve analitiği konularını entegre etmek, dijital araçlar ve çözümler kullanarak atık üretiminin azaltılması ve kaynak kullanımının daha etkin hale getirmek, çalışanlara ve müşterilere yönelik dijital platformlar üzerinden sürdürülebilirlik eğitimleri ve bilgilendirme kampanyaları düzenlemek, dijital teknolojilerin ve veri analitiğinin kullanımıyla sürdürülebilir inovasyonu desteklemek, sürdürülebilir ürün ve hizmetlerin tanıtımında dijital pazarlama stratejilerini kullanmak.

Çalışmanın ana bölümlerinden birini Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörünün GTIP kodları açısından analizi oluşturmaktadır. Bu bölümde yapılan çalışmalar sonucunda sektörün Avrupa Birliği ile ihracat hacminin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca Çin'in ilgili sektörde yükselen payı da analiz edilmiştir. Proje kapsamında yapılan anket çalışması sonucu ise sektörde yeşil ekonomik

dönüşüme ilişkin farkındalığın ve yeşil dönüşüme ilişkin yatırımların düşük olduğu görülmüştür. Bu çerçevede Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri sektörünün Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum çalışmalarının ivedi olarak başlatılması önem arz etmektedir.

Gerçekleştirilen SWOT analizi ile geniş katımlı iç ve dış durum analizinin yapılarak kurumsal kapasitenin ortaya çıkarılması ve geleceğe yönelik stratejiler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, kuruluşun güçlü ve zayıf yönleri ile kuruluş dışında oluşabilecek fırsatlar ve tehditler belirlenmiştir. Fırsatlar beraberinde riskleri de getirmektedir. Risklerin daha önceden bilinmesi ve buna uygun adımlar atılması çok önemlidir.

Firmalar çalışanlarını ve paydaşlarını sürdürülebilirlikle ilişkili eğitim ve farkındalık çalışmaları yaparak bu konuda gelişimlerine destek olmalıdır. Bununla birlikte bir sürdürülebilirlik uzmanı ile çalışmaları uzun vadede emisyon azaltım hedeflerine ulaşmalarını ve süreçte uzmanlık gerektiren konularda sürdürülebilirlikle ilişkili uluslararası sisteme uyum sağlamalarını kolaylaştıracaktır.

Sürdürülebilirlik konusu dinamik bir konudur. Her geçen gün teknolojik ilerleme, iklim değişikliğinin etkilerinin görünürlüğünün ve bu konuda farkındalığın ve kabulün artması ile yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Bu nedenle yapılan eylem planının da bu bağlamda belirli aralıklarla güncellenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Akçakaya, A., Sümer, U. M., Demircan, M., Demir, Ö., Atay, H., Eskiöglu, O., Gürkan, H, Yazıcı, B., Kocatürk, A., Şensoy, S., Bölük, E., Arabacı, H., Açar, Y., Ekici, M., Yağan, S. ve Çukurçayır, F. (2015). Yeni Senaryolarla Türkiye İklim Projeksiyonları ve İklim Değişikliği-TR2015-CC. Meteoroloji Genel Müdürlüğü yayını, Ankara, Url: <https://mgm.gov.tr/iklim/iklim-degisikligi.aspx>
- Akdeniz, H. İ. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Yeşil Kamu Alımlarının Önemi ve Türkiye’de Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi (Master's thesis, Kapadokya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü).
- Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi (2021). Avrupa İklim Yasası. Erişim Adresi: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- Aydın, Y., & Akyol, A. (2023). Orman Sertifikasyonu Değerlendirme Süreçleri Ve Sürdürülebilir Orman Yönetimine Etkileri. Turkish Journal of Forestry, 24(4), 367-377. <https://doi.org/10.18182/tjf.1362480>
- Balın, B.E., Zülfikar, H. (2012). Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Programı: Birinci ve İkinci Uygulama Döneminde Co2 Fiyatı Göstergeleri, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 62-1/47-80.
- BDDK, Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının Türk Bankacılık Sektörü Kredi Portföyüne Olası Etkiler, Erişim Adresi: <https://www.bddk.org.tr/Duyuru/EkGetir/1983?ekId=832>
- Beram, A., & YILIK, P. Orman ürünleri sektöründe iş güvenliği ve işçi sağlığı normlarının uygulamaya etkisi: Denizli İli Örneği. Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 9(2), 10-15.
- Birleşmiş Milletler. (1993). Gündem 21: Yeryüzü Zirvesi - Rio'dan Birleşmiş Milletler Eylem Programı. New York: Birleşmiş Milletler.
- Birleşmiş Milletler. (2000). Birleşmiş Milletler Milenyum Deklerasyonu New York Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler (2015). Dünyamızı dönüştürmek: Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi. New York: Birleşmiş Milletler. Erişim Adresi: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/89/PDF/N1529189.pdf?OpenElement>

Birleşmiş Milletler (2023) Fit For 55 Erişim Adresi: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. (1998). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Kyoto Protokolü. New York: Birleşmiş Milletler.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. (2016). Paris Anlaşması. New York: Birleşmiş Milletler

Birpınar, M. E., Atay, S., & Yetiş, Ü. (2023). Sürdürülebilir Üretim Ve Tüketimde Eko-Etiketlerin Önemi: Türkiye Çevre Etiket Sistemi. Çevre Şehir Ve İklim Dergisi, 2(3), 60-81.

Brundtland, G. H. (1987). Ortak Geleceğimiz. Oxford: Oxford Üniversitesi Yayınları. Erişim Adresi: <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm>

Ceyda Erden Özsoy, “Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: Türkiye İçin Yeni Bir Risk mi Fırsat mı?”, VI. Anadolu International Conference on Economics, May 13-15, 2022

CSB. Paris Anlaşması İmzalandı, Bakanlık Faaliyetleri [Web sitesi]. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Erişim tarihi: 2 Ocak, 2024, <https://www.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-imzalandi-bakanlik-faaliyetleri-1510>

Çetin, R., Fatma, O. K. U. Ş., & Çakmak, G. (2023). Yasal Düzenleyici Otoritelerin Sürdürülebilirlik Yaklaşımları. Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dergisi, 4(2), 63-79.

Directive (EU) 2023/959 of The European Parliament and of The Council of 10 May 2023 Amending Directive 2003/87/EC Establishing a System for Greenhouse Gas Emission Allowance Trading within the Union and Decision (EU) 2015/1814 Concerning the Establishment and Operation of a Market Stability Reserve for the Union Greenhouse Gas Emission Trading System. Official Journal of the European Union, L.130.

European Commission, (2024b). Development of EU ETS (2005-2020). https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/development-eu-ets-2005-2020_en#first-steps

European Commission, (2024c). Emissions Cap and Allowances. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/emissions-cap-and-allowances_en

European Commission, (2008). EU Action Against Climate Change: The EU Emissions Trading Scheme. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

European Commission, (2010). Europe 2020: A Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth, COM(2010) 2020.

EuropeanCommission(2021D). “EuropeanGreenDeal: Commissionproposestransformation of EU economyandsocietytomeetclimateambitions, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_3541

EuropeanCommission(2021D). “EuropeanGreenDeal: Commissionproposestransformation of EU economyandsocietytomeetclimateambitions, Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_3541

EuropeanCommission (2021), Freeallocation, Erişim Adresi: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/free-allocation_en

European Commission, (2024a). What is the EU ETS?. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/eu-emissions-trading-system-eu-ets/what-eu-ets_en

FURN360 (2023). Circular Economy In The Furniture Industry: Overview Of Current Challenges And Competences Needs. Erişim Adresi: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/circular-economy-in-the-furniture-industry.pdf>

Gedik, S., Görücü, Ö., Bekiroğlu öztürk, S., Eker, Ö., et al. (2023). Polonya/Türkiye Ormanları Ve Ormancılığının Kapsam Ve Uygulama Açısından Karşılaştırılması. Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 9(1), 149-170. <https://doi.org/10.53516/ajfr.1268519>

Güneş, S., & Demirarslan, D. (2020). Sürdürülebilirlik ve Mobilya Tasarımında Çevreci Yaklaşımlar. Uluslararası İnsan Ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 5(6), 81-99.

İstanbul Sanayi Odası (2022). Orman, Kağıt Ürünleri, Mobilya ve Basım Sanayi: Sürdürülebilirlik Öncelikleri ve Takip Göstergeleri. Erişim Adresi: https://www.iso.org.tr/surdurulebilirlik/docs/print/ORMAN_KAGIT_URUNLERI_printpermit.pdf

Hayta, P. (2023). Basım Sektöründe Sürdürülebilir ve Ekolojik Malzemelerin İncelenmesi. Dynamics in Social Sciences and Humanities, 4(2), 78-83

Karakuş, D. N., An, N., Turp, M. T., Kurnaz, L. (2022). Ab Yeşil Mutabakatı Ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında Temel Uygulama Yaklaşımlarına Küresel Bakış. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(1), 47-67. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.976404>

Küresel Amaçlar (2023). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Amaçlar. Erişim Adresi: <https://www.kureselamaclar.org/>

McKinsey &Company, CarbonBorderAdjustmentMechanismanditsimpact on Turkishindustry, 2022.

OMKO (2022). Orman Ürünleri Sektörü İçin Amerika Pazarına Giriş Rehberi, Erişim Adresi: https://www.omko.org.tr/uploads/Orman_Urunleri_Sektoru_Icin_Amerika_Pazarina_Giris_Rehberi.pdf

Özkan, U., & Şahin, H. T. (2023). Kağıt Geri Dönüşüm Atıksularındaki Kirliliğin Giderilmesinde Mikrodalga Teknolojisinden Faydalanılması.

Pamukçu, K. (2007). Küresel Emisyon Ticareti Sistemi İçin Bir Model: Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Programı, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 37/17-42.

Paris İklim Anlaşması Broşürü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Paris Anlaşması Metni. Erişim tarihi: 2 Ocak 2024, <https://www.iklim.gov.tr/db/turkce/dokumanlar/paris-anlasmasi-13-20220808231948.pdf>

Paris İklim Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı. (tarih yok). Erişim Tarihi: 02 Ocak 2024. <https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa>

Regulation (Eu) 2021/1119 Of The European Parliament And Of The Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 ('European Climate Law')

Şenkal, H. (2023). Mobilya Endüstrisinde Döngüsel Ekonomiye Geçiş: Değerlendirme Yaklaşımı. Mobilya Ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi, 6(2), 146-161. <https://doi.org/10.33725/mamad.1316221>

T.C Ticaret Bakanlığı (2023). Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması Erişim Adresi: <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/ab-sinirda-karbon-duzenleme-mekanizmasi>

Türkiye İhracatçılar Meclisi (2023). Hakkımızda. Erişim Adresi: <https://tim.org.tr/tr/hakkimizda>

Türkiye İhracatçılar Meclisi (2023). Sürdürülebilirlik Eylem Planı, Erişim Adresi: <https://tim.org.tr/files/downloads/T%C4%B0M%20S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20B%C3%BClteni%20ve%20Planlar%C4%B1/T%C4%B0M%20S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>

TÜSİAD (2021). Avrupa Yeşil Mutabakatı Döngüsel Ekonomi Eylem Planı Türk İş Dünyasına Neler Getirecek? Erişim Adresi: <https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10790-avrupa-yesil-mutabakati-dongusel-ekonomi-eylem-planı-turk-is-dunyasina-neler-getirecek>

Ünsal, S., & Govdere, B. İşletmelerde Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanmasında Sürdürülebilir Ambalaj Kullanımının Önemi. Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi, 5(11), 1-15.

Verde, S.F., Teixeira, J., Marcantonini, C., Labandeira, X. (2018). Free Allocation Rules in the EU Emissions Trading System: What Does the Empirical Literature Show?, Climate Policy, 19-4/439-452.

Yeşilkaya, M., Daş, G. S., & Yaşın, M. F. (2023). Türkiye Orman Ürünleri Sektörünün Döngüsel Ekonomi Ve Endüstriyel Simbiyoz Bağlamında Değerlendirilmesi. Journal of Turkish Operations Management, 7(2), 1701-1723. <https://doi.org/10.56554/jtom.1169240>

Yeşil Mutabakat Eylem Planı, 2021,

<https://ticaret.gov.tr/data/60f1200013b876eb28421b23/MUTABAKAT%20YE%C5%9E%C4%B0L.pdf> (Erişim Tarihi, Aralık 2023)

Yılmaz, F. (2022). Enerji Yönetimi ve Türkiye: Avrupa Yeşil Mutabakatı Çerçevesinde Bir Değerlendirme. Akademia Doğa Ve İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 19-37.

World Emissions Clockby World Data Lab, Greenhouse Gas Emissions, 2022, Erişim Adresi: <https://worldemissions.io/>

WWF Türkiye. (2023). 10 Soruda Paris Anlaşması. Erişim tarihi: 2 Ocak 2024, https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/10_soruda_paris_anlamasi_web.pdf?10741/10-Soruda-Paris-Anlamasi

EKLER

Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü
Sürdürülebilirlik Eylem Planı Çalıştayı

16.12.2023

#	Katılımcı Adı Soyadı	Katılımcı Şirketin Unvanı	Şirketteki Görevi	Telefon	E-mail	İmza	Masa No 1.Oturum	Masa No 2.Oturum
1	A. Müjdat Kemur	EGE MOBİLİYİ ÇALIŞMA KOMİTESİ						
2	Ahmet Güleç	Ndesign						
3	Ahmet KARADEMİR	İMAK OFSET BASIM YAYIN A.Ş.						
4	Ahmet Kocaman	FUJIFILM Dış Ticaret A.Ş.						
5	Ali Can Duran	Duran Doğan						
6	Aljosman MERTÖZ	Mesan Plastik ve Metal San. A.Ş.						
7	Cüneyt AYTAÇ	Mesan Plastik ve Metal San. A.Ş.						
8	Cüneyt Yumrukkaya	KÜTAŞ TARIM A.Ş.						
9	Deniz DEMİRÇİ	Mesan Plastik ve Metal San. A.Ş.						
10	Dilek Alanlı Altbey	İstanbul Mobilya Cilacılar Derneği						

İSTANBUL İHRACATÇI BİRLİKLERİ
GENEL SEKRETERANLIĞI

AKİB

eib
EİB
İHRACATÇI
BİRLİKLERİ

#	Katılımcı Adı Soyadı	Katılımcı Şirketin Unvanı	Şirketteki Görevi	Telefon	E-mail	İmza	Masa No 1.Oturum	Masa No 2.Oturum
11	Elvin ERİL	Çukurova Kağıt ve Ambalaj Grubu						
12	Engin cakmak	Mega yatak mobilya san ve tic a.ş						
13	Engin Kurt	Toyo Matbaa Mürekkepleri						
14	Eralp Ata	OAlB- Ersa Mobilya						
15	Erkan Özkan	Sim Mobilya						
16	Filiz Erol	Teknova Matbaacılık Kimya San. Ve Tic. A.Ş.,						
17	Gökhan Örgen	KMK Paper						
18	Hakan Gündoğdu	Günder tekstil san tic ltd şti						
19	Hakan Özdemir	Kapı Dünyası						
20	Hikmet Güngör	DECOSIT MOBİLYA İTHALAT İHRACAT SAN. VE TIC. LTD. ŞTİ.						
21	İlkay deha kurutac	Tac palet orman ürünleri aş						
22	İpek Kasap	AVC Ambalaj						
23	Kenan BULUT	Cem Ofset						

#	Katılımcı Adı Soyadı	Katılımcı Şirketin Unvanı	Şirketteki Görevi	Telefon	E-mail	İmza	Masa No 1. Oturum	Masa No 2. Oturum
24	Merve GÜLCÜ COŞGÜN	Alkım Kağıt San. ve Tic A.Ş.						
25	METİN GÜRELER	GÜRELER MOBİLVA SAN. Tİ. LTD. ŞTİ.						
26	Muhiddin ERGÜNEŞ	MAVERA KİMYA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.						
27	Muhsin Nuri Arslan	Çağın Büro Mobilya San. ve Tic. A.Ş.						
28	Murat Demir	Sade Ofset						
29	MUSTAFA ÇETİNBULUT	MİTSAN MAKİNA İNŞ. TİC. SAN. A.Ş.						
30	Mustafa Yurteri	Yurteri Palet						
31	Necatı Akıldız	Muratlı Karton Kağıt Sanayi ve Tic. A.Ş.						
32	Necdet Arıkan	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.						
33	Nuri Gören	Mizan Oluklu Mukavva ve Amabalaj Sanayi A.Ş.						
34	Nuri Gürcan	Mirage Mobilya						
35	Oğuzhan BAŞIBÜYÜK	Doğanlar Mobilya Grubu						
36	Orhan Öğücü	Lila Kağıt						

#	Katılımcı Adı Soyadı	Katılımcı Şirketin Unvanı	Şirketteki Görevi	Telefon	E-mail	İmza	Masa No 1.Oturum	Masa No 2.Oturum
37	OSMAN GÖLDAĞI	KÜTÜAŞ TARIM A.Ş.						
38	Osman Şibik	HDS Mobilya Dek. Tur. San. Ve Tic. AŞ						
39	Ömer ZEKI	TZE Global Dış Ticaret A.Ş.						
40	Özer Öğütken	Asta kumaş						
41	Rabia TEKİNCE	KARVA İNŞAAT TARIM SAN VE TIC. A.Ş.						
42	Serdal Macit	Macitler Mobilya						
43	Serdar Sert	İnter Poliüretan A.Ş						
44	Serdar Sever	Sandalıyıcı A.Ş.						
45	Taner uygul	Nerr ofis mobilyaları san Tic aş						
46	TOLGA KOÇAK	KAYALAR KİMYA SANAYİ TİCARET A.Ş.						
47	Tolga Uludemirciler	Kize						
48	Volkan Musaoglu	Alkim Kağıt San. ve Tic A.Ş.						
49	Yasemin Yücel	Kıpaş Kağıt						

İSTANBUL İHRACATÇI BİRLİKLERİ
GENEL SEKRETERLİK

AKİB

eib
FOR
İHRACATÇI
BİRLİKLERİ

#	Katılımcı Adı Soyadı	Katılımcı Şirketin Unvanı	Şirketteki Görevi	Telefon	E-mail	İmza	Masa No 1.Oturum	Masa No 2.Oturum
50	Yaşar Ramazan Çiftçi	Doğanlar Mobilya Grubu						
51	Yusuf Kuyucu	Adım Cila Mobilya Ltd. Şti.						
52	Zeynep Uzunkol	Toyo Matbaa Mürekepleri						
53	Hüseyin Güler	Kastamonu Entegre						
54	Mehmet Eren Sahin	Kastamonu Entegre						
55	Arzu Bayraktaroğlu	Mosfed						
56		MOBIEN						
57	Müşah Boukalya	MAVESBUNER A.Ş.						
58								
59								
60								
61								
62								

10
Masa 10

Ek 2. Çalışmanın Masa Düzeni ve İçerikleri

Masa 1: İç Paydaş - Güçlü Yanlar / Misyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Erkan Özkan	Sim Mobilya	Mobilya Sektörü
Nuri Gürcan	Mirage Mobilya	Mobilya Sektörü
Ahmet Güleç	Ndesign	Mobilya Sektörü
Hakan Özdemir	Kapı Dünyası	Mobilya Sektörü
Hüseyin Güler	Kastamonu Entegre	Mobilya Sektörü

Masa 2: İç Paydaş - Güçlü Yanlar / Misyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Kenan Bulut	Cem Ofset	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Murat Demir	Sade Ofset	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Elvin Eril	Çukurova Kağıt ve Ambalaj Grubu	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Ali Can Duran	Duran Doğan	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
İpek Kasap	AVC Ambalaj	Kağıt ve Ambalaj Sektörü

Masa 3: İç Paydaş - Zayıf Yanlar / Misyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Hikmet Güngör	Decosit Mobilya	Mobilya Sektörü
Engin Çakmak	Mega Yatak Mobilya	Mobilya Sektörü
Eralp Ata	OAİB- Ersa Mobilya	Mobilya Sektörü
Metin Güreler	Güreler Mobilya	Mobilya Sektörü
A. Müjdat Kemer	Ege Mobilya	Mobilya Sektörü

Masa 4: İç Paydaş - Zayıf Yanlar / Misyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Ahmet Karademir	İMAK OFSET Basım Yayın	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Gökhan Örcen	KMK Paper	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Yasemin Yücel	Kipaş Kağıt	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Nuri Gören	Mizan Oluklu Mukavva ve Ambalaj	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Cüneyt Yumrukkaya	KÜTAŞ Tarım	Tali-Odun Dışı Orman Ürünleri Sektörü

Masa 5: İç Paydaş - Fırsatlar / Vizyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Muhsin Nuri Arslan	Çağın Büro Mobilya	Mobilya Sektörü
Serdal Macit	Macitler Mobilya	Mobilya Sektörü
Tolga Uludemirciler	Kize	Mobilya Sektörü

Oğuzhan Başbüyük	Doğanlar Mobilya Grubu	Mobilya Sektörü

Masa 6: İç Paydaş - Fırsatlar / Vizyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Orhan Ögücü	Lila Kağıt	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Ömer Zeki	TZE Global Dış Ticaret	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Volkan Musaoğlu	Alkim Kağıt	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Necdet Arıkan	Europap Tezol Kağıt	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Rabia Tekince	KARYA İnşaat	Tali-Odun Dışı Orman Ürünleri Sektörü

Masa 7: İç Paydaş - Tehditler / Vizyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
İlkay Deha Kurutaç	Taç Palet	Ahşap Mamülleri Sektörü
Mustafa Yurteri	Yurteri Palet	Ahşap Mamülleri Sektörü
Merve Gülcü Coşgun	Alkim Kağıt	Kağıt ve Ambalaj Sektörü
Arzu Bayraktaroğlu	Mosfed	
Yaşar Ramazan Çiftçi	Doğanlar Mobilya	Mobilya Sektörü
Osman Göldağı	KÜTAŞ Tarım	Tali-Odun Dışı Orman Ürünleri Sektörü

Masa 8: İç Paydaş - Tehditler / Vizyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Osman Şibik	HDS Mobilya	Mobilya Sektörü
Serdar Sever	Sandalyeci	Mobilya Sektörü
Taner Uygul	Nerr Ofis Mobilyaları	Mobilya Sektörü
Hakan Gündoğdu	Günder Tekstil	Mobilya Sektörü

Masa 9: Dış Paydaş – Güçlü Yanlar / Misyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Filiz Erol	Teknova Matbaacılık	Mürekkep
Engin Kurt	Toyoo Matbaa	Mürekkep
Cüneyt Aytaç	Mesan Plastik ve Metal	Bağlantı Ekipmanları
Ahmet Kocaman	Fujifilm Dış Ticaret	Baskı Makinaları

Masa 10: Dış Paydaş – Zayıf Yanlar / Misyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör

Yusuf Kuyucu	Adım Cila Mobilya	Cila
Dilak Alanlı Alibey	İstanbul Mobilya Cilacılar Derneği	Dernek
Tolga Koçak	Kayalar Kimya	Boya
Zeynep Uzunkol	Toyoo Matbaa	Mürekkep

Masa 11: Dış Paydaş – Fırsatlar / Vizyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Özer Öğütken	Asta Kumaş	Kumaş
Mustafa Çetinbulut	MİTSAN Makina	Sünger
Serdar Sert	İnter Poliüretan	Sünger
Deniz Demirci	Mesan Plastik ve Metal	Bağlantı Ekipmanları

Masa 12: Dış Paydaş – Tehditler / Vizyon / Öneriler ve Beklentiler

Katılımcı Bilgileri	Katılımcı Şirketin Unvanı	Sektör
Necati Akyıldız	Muratlı Karton Kağıt Sanayi	Karton Kağıt
Muhittin Ergüneş	Mavera Kimya Sanayi	Mobilya Yapıştırıcıları
Ali Osman Mertöz	Mesan Plastik ve Metal	Bağlantı Ekipmanları
Melih Mobien	Mobien	Malzemeci

Ek 3. Çalışma Programı

Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği İç Paydaş ve Dış Paydaş Görüşleri Ortak Akıl Platformu® Çalışma Programı

16 Aralık 2023, Cumartesi

İstanbul

09:30-10:00 Açılış ve Çalışma Programının Tanıtımı

10:00-13:00 Mevcut Durum Analizi I

13:00-14:00 Öğle Yemeği

14:00-16:00 Mevcut Durum Analizi II

16:00-16:30 Çalışma Programının Değerlendirilmesi ve Kapanış